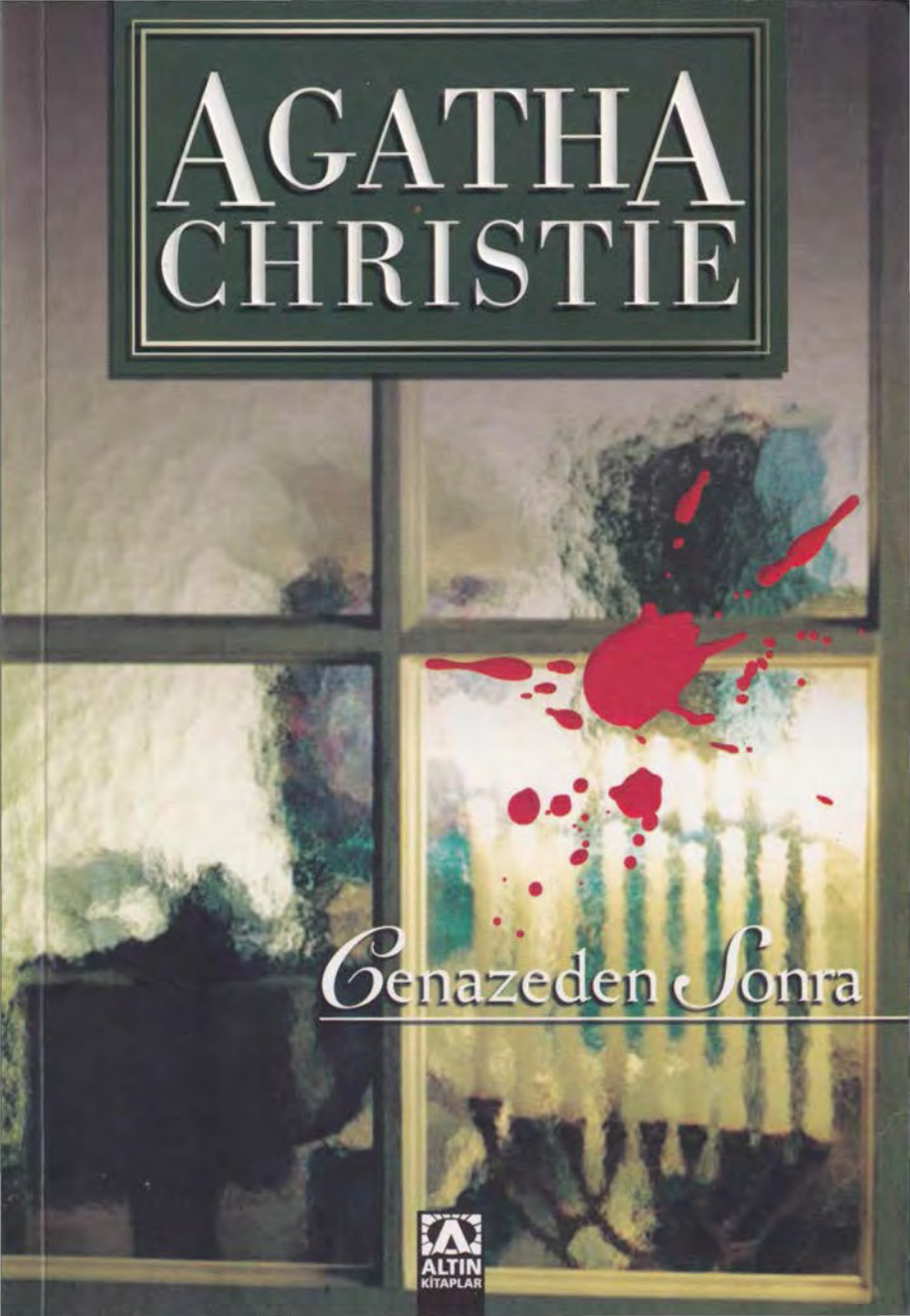
AGATHA CHRISTIE

Cenazeden Sonra

ALTIN KİTAPLAR

Cora baltayla hunharca öldürülünce, bir gün önce kardeşi Richard'ın cenazesinde patavatsızca söylediği bir söz tüyler ürpertici bir anlam kazanır. Richard'ın vasiyetnamesi okunurken, Cora yüksek sesle, "Olay çok güzel örtbas edildi... Ama Richard cinayete kurban gitti değil mi?" diye sormuştu.

Çaresizlik içindeki aile avukatı bu sırrı çözmesi için Hercule Poirot'ya başvurur...

"Son sayfasına dek bizleri tahminden tahmine sürükleyen çarpıcı bir roman."

Liverpool Post

Agatha Christie

ISBN 975-21-0750-8

9 789752 107502

ALTIN
KİTAPLAR

KİTABIN ORİJİNAL ADI

AFTER THE FUNERAL

YAYIN HAKLARI

AGATHA CHRISTIE ©
AKCALI TELİF HAKLARI AJANSI
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
VE TİCARET A.Ş. ©

KAPAK

GÜLHAN TAŞLI

BASKI

1. BASIM / EYLÜL 2006
AKDENİZ YAYINCILIK A.Ş.
Matbaacılar Sitesi No: 83
Bağcılar - İstanbul

BU KİTABIN HER TÜRLÜ YAYIN HAKLARI
FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ VE TİCARET A.Ş.'YE AİTTİR.

ISBN 975 - 21 - 0750 - 8

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Celâl Ferdi Gökçay Sk. Nebioğlu İşhanı
Cağaloğlu - İstanbul

Tel: 0.212.513 63 65 / 526 80 12
0.212.520 62 46 / 513 65 18

Faks: 0.212.526 80 11

http://www.altinkitaplar.com.tr
info@altinkitaplar.com.tr

AGATHA CHRISTIE

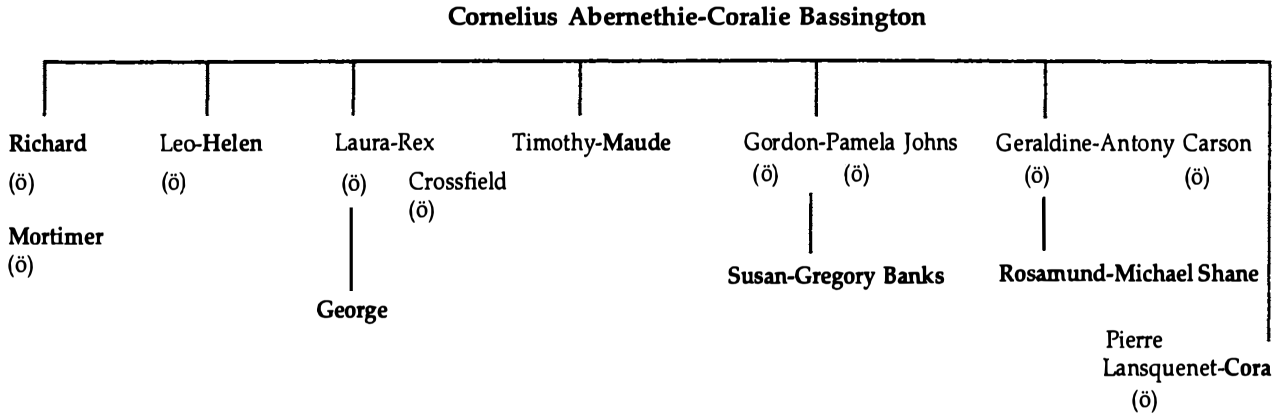
Cenazeden Sonra

TÜRKÇESİ
ÇİĞDEM ÖZTEKİN

Bu kitap daha önce *Ecelin Çağrısı* adıyla yayınevimiz tarafından yayınlanmıştır.

Abney'deki geçirdiğimiz
mutlu günlerin anısına...
James'e

Abernethie Ailesi

Richard Abernethie'nin cenazesine katılanlar şemada kalın harflerle gösterilmiştir.

Romanda Adı Geçenler

Timothy Abernethie: Richard'ın kardeşi. Sürekli yataktan kalkamayacak kadar hasta olduğundan yakınıyordu ve mirasın kendine bırakılmamasından dolayı çok sinirliydi.

Maude Abernethie: Timothy'nin karısı, güçlü, dirençli bir kadın. Kocasına bir anne şefkatiyle bağlıydı.

Helen Abernethie: Ailenin en ağırbaşlısı, gerçek bir hanımefendi. Kıbrıs'la bilinmeyen bir bağlantısı vardı.

George Crossfield: Kumara meraklı, küstah genç yeğen. Avukat. İflasın eşiğindeyken mirasla rahatlamıştı.

Susan Banks: Tuttuğunu koparan, kararlı, kocasına âşık, güzel genç bir kadın. Bir güzellik salonu açmak için her şeye katlanmaya hazırdı.

Gregory Banks: Susan'ın kocası. Geçmişi karanlık, sinirleri bozuk bir eczacı kalfası. Aile onu hiçbir zaman Susan'a yakıştıramamıştı.

Rosamund Shane: Ailenin dikkati çekecek kadar güzel, oyuncu olmak için hevesli, biraz saf, neşeli torunu. Kocası dışında hiçbir şeyi umursamıyordu.

Michael Shane: Rosamund'un kocası. Kadınların peşinde koştukları, biraz çapkın yetenekli bir aktör. Kendi yazdığı oyunu sahnelerse çok başarılı olacağına inanıyordu.

Cora Lansquenet: Abernethie ailesinin resme meraklı kızı. Aile yeteneksiz bir ressamla evlenmesini affedememişti. Biraz aptaldı, söylenmemesi gereken gerçekleri birden söylemesiyle çevresindekileri kızdırıyordu. Resim yeteneği hiç yoktu.

Bay Entwhistle: Ailenin avukatı. Richard Abernethie'nin ölümünün kuşkulu olabileceğini düşünüyordu.

Miss Gilchrist: Cora'nın hizmetçisi. Cora'nın resimlerine hayran, güçlü bir kadın. Geçmişte kapamak zorunda kaldığı çay salonunun hayaliyle yaşıyordu.

Lanscombe: Ailenin sadık uşağı. Eski günleri özlüyordu.

Müfettiş Morton: Sakin kasabada vahşice işlenen cinayetin basit bir gasptan çok daha öte olduğu inancındaydı.

Ve Hercule Poirot: Ünlü Belçikalı dedektif.

BÖLÜM 1

I

İhtiyar Lanscombe ayaklarını sürüyerek odadan odaya geçiyor, storları açıp kısık yaşlı gözleriyle arada sırada pencereden dışarı bakıyordu.

Cenazeden dönmeleri çok sürmezdi. Ağır adımlarını biraz çabuklaştırdı. Daha açılacak o kadar çok pencere vardı ki!

Enderby Malikânesi Gotik tarzda yapılmış Victoria stilinde büyük bir malikâneydi. Perdeler ağır, soluk brokar ya da kadifedendi, bazı odalarda duvarlar hâlâ yıpranmış ipek kumaşlarla kaplıydı. İhtiyar uşak yeşil salona girince şöminenin üstünde asılı olan resme bir göz attı; bu Enderby Malikânesi'ni yaptıran yaşlı Cornelius Abernethie'nin portresiydi. Siyah sivri sakalı saldırgan bir halde çenesinden ileri uzanıyor, eli bir dünya maketinin üstünde duruyordu; bu resim sahibinin isteği üzerine mi böyle yapılmıştı yoksa ressamın sembolik bir tasarımı mıydı, bunu kimse bilemezdi.

İhtiyar Lanscombe resme her baktığında, çok güçlü ve etkileyici bir beyefendi, diye düşünür ama yine de onunla şahsen tanışmamış olmaktan mutluluk duyardı. Onun saygıdeğer efendisi Bay Richard'dı. Çok iyi bir insandı Bay Richard. Birden yaşama gözle-

rini yummuştu, hem de aniden, hiç beklenmedik bir anda, üstelik de sürekli doktor kontrolünde olmasına ve doktorlar onu daha çok kısa süre önce muayene etmiş olmalarına rağmen. Aslında saygıdeğer efendisi genç Bay Mortimer'in ölümünü bir türlü hazmedememişti. İhtiyar adam başını sallayarak ara kapıdan beyaz yatak odasına geçti. Korkunç bir şeydi bu, gerçek bir felaket. Böylesine değerli, düzgün genç bir insan, üstelik de hayat dolu ve sağlıklı. Böyle bir şeyin onun başına gelmesini insanın aklı almıyordu. Çok yazık, diye düşündü, gerçekten çok yazık. Sonra da savaşta şehit düşen Bay Gordon. Üst üste gelmişti her şey. Günümüzde yaşam böyle işte, diye düşündü ihtiyar adam. Bütün bunlar saygıdeğer efendisinin bile dayanamayacağı kadar fazlaydı. Halbuki daha bir hafta öncesinde bunları atlatmış gibi görünüyordu.

Beyaz yatak odasındaki üçüncü pencerenin storları gereği kadar yukarı çıkmıyordu. Biraz çıktıktan sonra takılıp kaldı. Yayları gevşemişti, sorun buydu... bu storlar da evdeki tüm diğer eşyalar gibi çok eskimişlerdi. Üstelik artık eski eşyaları onartmak da olanaksızdı. Çağırdıkları tamirciler, alışkanlıkları olduğu üzere, yalnızca modası geçmiş, deyip başlarını sallıyorlardı; sanki bu eski eşyalar yenilerinden çok daha iyi değilmiş gibi. Onlara bu konuda çok şey söylenebilirdi. Öncelikle yeni eşyalar çok çürüktü, birçoğu daha başlangıçta insanın elinde kalıyordu. Kötü malzeme, üstüne üstlük bir de kötü işçilik! O evet, bu konuda söyleyecek çok şeyi vardı Lanscombe'un!

Merdiveni getirmediği takdirde bu ruloyu daha fazla açması olanaksızdı. Son zamanlarda merdivene çıkmaktan hiç hoşlanmıyordu, ne zaman çıksa başı dönüyordu. Storu yeniden aşağı indirecekti. Nasıl olsa beyaz yatak odası evin ön cephesine bakmıyordu; cenazeden döndüklerinde kimse pencerenin kapalı olduğunu fark

etmezdi... zaten bu oda hiç kullanılmıyordu. Burası bayanlara özgü bir odaydı ve Enderby'nin de uzunca bir süredir hanımı yoktu. Bay Mortimer'in hiç evlenmemiş olması ne kadar kötüydü. Sık sık Norveç'e balığa, İskoçya'ya ava ya da İsviçre'ye son günlerin modası olan o kış sporlarını yapmaya gidiyordu. Güzel genç bir bayanla evlense, her tarafında çocuklarının kaynaştığı evine yerleşse ne kadar iyi olacaktı. Evde çocuk sesi duyulmayalı o kadar çok zaman olmuştu ki!

Lanscombe düşüncelerinde çok gerilere, çok net ve açık olarak gözlerinin önünde canlandırabildiği günlere döndü... hem de evin sıkça gelen ve gideni olan, Lanscombe'un onların nasıl insanlar olduklarını bile tam olarak anımsayamadığı bulanık, karmaşık son yirmi yıldan çok daha gerilerde kalan günlere. Çok daha iyi anımsıyordu o eski günleri.

Bay Richard kendinden küçük olan erkek ve kızkardeşlerine karşı hep bir baba gibi davranmıştı. Babası öldüğünde yirmi dört yaşındaydı, hemen işleri ele almış, her gün bir çalar saat düzeni içinde evden çıkıp işlerin başına geçmiş, evde de her şeyi insanın ancak olmasını hayal edebileceği kadar düzenli bir şekilde sürdürmüştü. Enderby büyümekte olan genç kızları ve delikanlılarıyla mutlu bir evdi. Tabi ki arada sırada kavgalar, tartışmalar çıktığı da oluyor, dolayısıyla bakıcılar çok zor günler yaşıyorlardı. Bakıcıların hepsi renksiz, zavallı kişiliklerdi, Landscombe onları hep aşağılamış, onlardan hiç hoşlanmamıştı. Buna karşın evin genç bayanlarının hepsi çok canlı, neşeli insanlardı. Özellikle de Miss Geraldine. Çok daha genç olmasına rağmen elbette Miss Cora da. Şimdi artık Bay Leo ölmüştü, Miss Laura da. Bay Timothy ise yatalak sayılırdı. Miss Geraldine da yurtdışında bir yerlerde ölmüştü. Bay Gordon savaşta şehit düşmüştü. Bay Richard ise, en büyük kardeş olması-

na rağmen hepsinden çok yaşamayı başarmıştı; aslında pek öyle sayılmazdı, ne de olsa Bay Timothy hâlâ hayattaydı, küçük Miss Cora da. Ama o da o serseri ressamla evlenmişti. Onu görmeyeli yirmi beş yıl oluyordu. O ressam serseriyle gittiğinde genç, çok hoş zarif bir kızdı; şimdi ise onu neredeyse tanımayacaktı... o kadar şişmanlamıştı... üstelik giyimi de çok tuhaftı. Kocası Fransızdı... ya da yarı Fransız... zaten *onlardan* biriyle evlenip de kim adam olmuştu ki? Aslında Miss Cora da, eğer köyde kalsaydı buradakilerin diyeceği gibi, hep biraz *aklıevvel*... bir kızdı ama. Her ailede böyle tipler olması olağandı.

Yine de Cora, onu ilk bakışta tanımış, "İşte bu da Lanscombe!" demişti. Onu gördüğüne gerçekten sevinmiş olmalıydı. Aslında eskiden hepsi Lanscombe'u çok severlerdi. Akşam yemek davetlerinde hep onun yanına mutfağa gelir, o da onlara sofradan dönen meyveli jöle ve Charlotte Russe'dan(*) verirdi. Hepsi ihtiyar Lanscombe'u çok iyi tanırlardı, şimdi ise ne yazık ki artık neredeyse anımsayan kalmamıştı. Şimdi artık yalnızca anlayamadığı genç bir kuşak vardı ve onlar da onu çoktan emekli olması gereken yaşlı bir uşak olarak görüyorlardı. Cenazeden önce evde toplandıklarında "bir sürü yabancı" diye düşünmüştü onlar hakkında... üstelik de tatsız bir yabancı topluluğu!

Ama Bayan Leo öyle değildi... o farklıydı. O ve Bay Leo evlendikten sonra sık sık ziyarete gelmişlerdi. Bayan Leo zarif bir bayandı... gerçek bir hanımefendi. Düzgün ve şık giyinirdi, saçı her zaman düzenliydi ve davranışları daima olması gerektiği gibiydi. Saygıdeğer efendisi de ondan çok hoşlanırdı. Ne yazık ki Bay Leo ve onun çocukları olmamıştı...

(*) Bir çeşit meyveli kremalı pasta.

Lanscombe birden irkildi; yapacak bunca iş varken burada durup eski günlerin hayalini kurmanın ne anlamı vardı şimdi? Giriş katındaki storların hepsi açılmış, Janet de ondan aldığı talimatla yukarı, yatak odalarını ayarlamaya gitmişti. O, Janet ve aşçı kadın kilisedeki cenaze merasimine katılmışlardı; ama daha sonra krematoryuma gitmemiş, storları açıp evi havalandırmaya ve öğlen yemeğini hazırlamaya eve dönmüşlerdi. Tabi yalnızca soğuk yemek servisi yapılacaktı: Salam, tavuk, dil ve salata. Arkasından da limonlu sufle ve elmalı pasta. Önceden de belki sıcak bir çorba... Majorie'nin yemekleri servise hazır hale getirip getirmediğine bakmalıydı hemen, ne de olsa konuklar birkaç dakikaya kalmadan dönmüş olacaklardı.

Ayaklarını sürüyerek hızlı adımlarla odadan çıktı. Bu arada bakışları ister istemez bu odadaki şöminenin üstüne asılı olan resme takıldı... yeşil odadaki portrenin tam zıddıydı bu resim. Resim adeta bir beyaz saten giysiler ve inciler tablosuydu. Bunların sarıp sarmaladığı insanın kişiliği asla diğer resimdeki kişi kadar etkileyici değildi. Hiçbir şey söylemeyen bir yüz, küçük bir ağız, ortadan ayrılmış saçlar. Sıradan, dikkat çekmeyen bir kadın. Bayan Cornelius Abernethie'nin tek bir tek önemli yanı vardı: İsmi... Coralie!

Coral nasır yakıları ve Coral markalı buna ilişik bakım ürünleri firmanın kuruluşundan altmış yıl sonra bile aranan ürünlerdi. Coral nasır yakıları gerçekten etkili miydiler... bunu söylemek çok zordu ama... toplumun beğenisini kazanmış ve bu Gotik sarayın, büyük bahçelerinin, yedi oğlan ve kıza hatırı sayılır bir yıllık gelir sağlayacak servetin temel taşı olmuş ve Richard Abernethie'nin üç gün önce çok zengin bir adam olarak ölmesini sağlamıştı.

II

Uyarılarda bulunmak niyetiyle mutfağa giren Lanscombe aşçı Majorie'nin yakınmaya başlamasıyla bunu gerçekleştiremedi. Majorie henüz çok gençti, olsa olsa yirmi yedi yaşındaydı. Lanscombe ondan hiç hoşlanmıyordu, bir aşçıda olması beklenen hiçbir özelliğe sahip olmaması onu hep çok rahatsız etmişti. Değer bilmez bir yapısı vardı, ayrıca Lanscombe'un evdeki pozisyonunu da çok küçümsüyordu. Yaşadıkları evi "kendine özgü eski bir müze" olarak nitelendiriyor, durmadan geniş mutfak bölümünden yakınıyor, yemek odasıyla bulaşık yıkanan yer arasında neredeyse "yarım günlük yol olduğunu" söyleyip duruyordu. Enderby'de iki yıldır çalışıyordu, burada bunca zaman kalmasının birinci nedeni hiç kuşkusuz çok iyi bir ücret alıyor olmasıydı ama Bay Abernethie'nin onun yemek yapmaktaki yeteneklerini abartarak övmesinin de bunda rolü olduğu da kesindi. Yemek pişirme konusundaki becerisi yadsınamazdı doğrusu. Hizmetçi Janet mutfak masasının başına oturmuş, dinlenmek için kahve içiyordu. Yaşlı kadın Lanscombe ile sık sık kırıcı tartışmalara girse bile Majorie'nin kişiliğinde can bulan genç nesle karşı genellikle onunla hemfikir oluyordu. Mutfaktaki dördüncü kişi ise yalnızca özel durumlarda yardımcı olan ve cenaze merasimini çok beğenen Bayan Jacks idi.

"Her şey mükemmeldi!" dedi Bayan Jacks fincanını doldururken alışılagelmiş bir saygıyla burnunu çekerek. "On dokuz araba, kilise doluydu ve rahip de töreni çok güzel yönetti. Üstelik hava da çok güzeldi, tam cenazeye uygun. Ah, zavallı Bay Abernethie! Artık onun gibi insan pek kalmadı. Herkes ona saygı duyardı."

O sırada bir korna sesi duyuldu ve ardından ağır ağır kapıdan eve doğru ilerleyen bir araba görüldü. Bayan Jacks fincanını bıraktı ve haykırdı.

"Geldiler işte!"

Marjorie kremalı tavuk çorbasının tenceresinin durduğu ocağın gazını biraz daha yükseltti. Viktoria dönemi ihtişamının izlerini taşıyan olağandışı büyüklükteki fırın, geçmişten kalma bir sunak gibi soğuk ve kullanışlı olmaktan uzaktı.

Arabalar birbiri ardından avluya girdiler ve siyahlar giymiş yolcuları teker teker ağır adımlarla, tereddüt içinde antreyi geçip büyük yeşil salona girdiler. Sonbaharın ilk serin günleri olmasının hatırına şömine yanıyordu, ayrıca cenazede ayakta dururken ister istemez ürperen matemdekiler için de bu iyi olacaktı.

Lanscombe salona girerek elindeki gümüş tepsiyle şeri sundu.

Eski ve saygın bir kuruluş olan Bollard, Entwhistle, Entwhistle ve Bollard'ın kıdemli ortağı olan Bay Entwhistle ateşin karşısında durmuş, sırtını ısıtıyordu. Bir kadeh şeri alıp odada toplananları noterlere özgü eleştirel bakışlarla inceliyordu. Salondakilerin hepsini şahsen tanıdığı söylenemezdi, onları sırasıyla elden geçirmesi gerekecekti. Gerçi cenaze merasiminde herkesle tanıştırılmıştı ama alelacele ve fısıltıyla yapılan bu tanıştırmalardan aklında pek bir şey kalmamıştı.

İlk değerlendirdiği ihtiyar Lanscombe oldu. "Artık ayaklarının üstünde durmakta bile zorlanıyor, zavallı yaşlı adam. Yanılmıyorsam doksanına yaklaşıyor. Neyse, oldukça iyi bir emekliliği olacak. Artık endişelenmesi için hiçbir neden yok. Sadık uşak! Artık günümüzde onun gibi eski kuşaktan hizmetkârlar bulmak olanaksız. Yalnızca ev işleri için yardımcılar ve bebek bakıcıları, hepsi bu! Tanrı hepimizin yardımcısı olsun! Kötü bir dünya! Belki de Ric-

hard'ın zamanından önce gitmesi iyi oldu. Yaşamak için pek bir nedeni kalmamıştı."

Yetmiş iki yaşındaki Bay Entwhistle için Richard Abernethie'nin altmış sekiz yaşındaki ölümü çok erken ve zamansız olmuştu. Gerçi iki yıl önce aktif iş yaşamından çekilmişti ama bu, gerek Richard Abernethie'nin vasiyetini yürütmekle görevli olan kişi olması, gerekse aynı zamanda iyi dostu olan, en eski müşterisine saygıdan onunla birlikte kuzey yolculuğuna çıkmasını engellememişti.

Zihninden vasiyetnamenin koşullarını geçirirken bir yandan da aile fertlerini inceledi.

Bayan Leo... Helen Abernethie... onu elbette ki çok iyi tanıyordu. Hoşlandığı ve aynı zamanda takdir ettiği çekici bir bayandı o. Pencerenin hemen yanında duran Helen'i beğeni dolu bakışlarla süzdü. Siyah giysiler ona çok yakışmıştı. Formunu da çok iyi korumuştu doğrusu. Belirgin yüz hatları, grileşmeye başlayan saçlarının şakaklarından geriye hoş bir dalgayla atıldığı, düzgün taramış saçları, bir zamanlar peygamberçiçeğine benzetilen, ancak halen derin maviliğini ve parlaklığını koruyan gözleri de çok hoştu.

Helen kaç yaşında olabilirdi? Elli bir, elli iki olmalı, diye fikir yürüttü Entwhistle. Leo'nun ölümünden sonra tekrar evlenmemiş olması ilginçti doğrusu. Çekici, canlı bir kadındı ama eşiyle o zamanında o kadar iyi anlaşıyorlardı ki.

Bakışları daha sonra Bayan Timothy'ye takıldı. Onu pek tanıdığı söylenemezdi. Siyah ona hiç yakışmamıştı... o tam tüvit giyecek tipte biriydi. Güçlü, kuvvetli, akıllı, becerikli, Timothy'ye karşı her zaman sevecen, fedakâr, becerikli bir eş, iyi bir ev hanımı. Hep onun sağlığıyla ilgilenmiş, ona bakmıştı... hatta belki gereğinden de fazla. Acaba Timothy gerçekten hasta mıydı? Bay Entwhistle'in gözünde o bir hastalık hastasıydı. Richard Abernethie de aynı görüşteydi. "Tabi

delikanlıyken göğüs kısmı hep biraz zayıftı ama..." derdi her zaman. "Ama hâlâ ciddi bir sorunu olduğuna inanamıyorum." Her neyse, herkesin bir hobisi olması gerekirdi. Timothy'ninkiyse her şeyin üstüne geçen sağlığı konusuydu. Acaba Bayan Tim buna gerçekten inanıyor muydu? Büyük olasılıkla hayır... ama zaten kadınlar böyle konuları hiçbir zaman belli etmezlerdi ki! Timothy'nin hali vakti iyi olmalıydı. Hiçbir zaman müsrif olmamıştı. Yine de fazladan gelen bir miktar hiç de fena olmayacaktı... özellikle de vergilerin böylesine yüksek olduğu bir dönemde. Savaştan beri yaşam standardı belirgin şekilde düşmüş olmalıydı.

Bay Entwhistle dikkatini Laura'nın oğlu George Crossfield'e yöneltti. Laura hiçbir zaman hakkında pek fazla bir şey öğrenemedikleri çok kuşkulu biriyle evlenmişti. Söylediğine göre adam borsa simsarıydı. Genç George ise bir avukatlık bürosunda çalışıyordu... ama pekiyi anılmayan bir kuruluşta. Yakışıklıydı ama tuhaf bir huzursuzluğu, sinsi, sahtekâr görünümü vardı. Hiç kuşkusuz pek rahat bir yaşamı yoktu. Laura yatırımları konusunda çok beceriksizdi. Beş yıl önce öldüğünde geride hemen hiçbir şey bırakmamıştı. Gerçi Laura güzel, hayat dolu bir kızdı ama maddi konulardan hiç anlamıyordu.

Bay Entwhistle'in bakışları George Crossfield'den iki güzel genç bayana kaydı. Bu kızlardan kim kimdi? Ah evet, bu Geraldine'in kızı Rosamund'du. Malakit masanın üzerindeki balmumu çiçeklere bakıyordu. Hoş kızdı doğrusu, hatta fazlasıyla güzel... ama yüz ifadesinde bir aptallık vardı. Aktristi. Bir gezici tiyatro topluluğunda ya da öyle bir şey. Üstüne üstlük bir de bir aktör ile evlenmişti. Yakışıklı bir adamdı kocası. Bunun farkında da, diye düşünen Bay Entwhistle, tiyatroyu meslek olarak görme konusunda ol-

dukça önyargılıydı. Onun geçmişinde neler olduğunu ve nasıl bir çevreden geldiğini bilmek isterdim, diye düşündü.

Sarı saçları ve zayıf erkeklere özgü zarafetiyle dikkat çeken Michael Shane'e aşağılayarak kuşkuyla baktı.

Gordon'un kızı Susan aslında sahneye Rosamund'dan çok daha fazla yakışabilirdi. Çok daha kişilikliydi. Belki de günlük yaşam için gerekli olandan da fazla. Susan hemen yakınındaydı, bundan dolayı Bay Entwhistle, onu ancak kaçamak bakışlarla inceleyebildi. Koyu renk saçlar, fındık rengi... neredeyse ela... gözler, çekici ama inatçı dudaklar. Kısa süre önce evlendiği kocası hemen yanında duruyordu. Bilindiği kadarıyla adam eczacı kalfasıydı. Bay Entwhistle'in anlayışına göre genç bayanlar tezgâh arkasında duran adamlarla evlenmemeliydi. Ama artık bu da değişmişti, karşılarına çıkanla hemen evleniyorlardı. Solgun ifadesiz yüzü ve koyu kumral saçlarıyla genç adam çok hasta gibi görünüyordu. Bay Entwhistle kendi kendine bunun nedenini sordu ve nedeninin karısının yakınlarıyla tanışmanın verdiği heyecan olduğu sonucuna vardı.

Bay Entwhistle'in son olarak mercek altına aldığı Cora Lansquenet'ti. Aslında bu bir şekilde adil bir davranıştı, ne de olsa Cora ailede adı hep sonradan akla gelen biri olmuştu. Richard'ın en küçük kızkardeşiydi. Doğduğunda yaklaşık elli yaşlarında olan annesi onuncu doğumdan (üç çocuğu daha bebekken ölmüşlerdi.) sağlıkla çıkamamıştı. Zavallı küçük Cora! Tüm yaşamı boyunca uzun boyunun ve hantal görünümünün ezikliğini çekmiş ve aslında hiç söylenmemesi gereken lekeleyici sözcüklerin muhatabı olmuştu. Ağabeyleri ve ablaları ona karşı hep çok iyi olmuşlar, eksikliklerini kapamaya, sosyal hatalarını örtmeye çalışmışlardı. Cora'nın gü-

nün birinde evleneceği hiç kimsenin aklına gelmemişti. Çok iriyarıydı, biraz tuhaf hatta aptaldı, üstelik güzel de değildi. Enderby'ye gelen genç erkeklere belirgin şekilde yanaşmaya çalışsa da bu davranışı genellikle onların dehşet dolu geri çekilme manevralarıyla karşılanmıştı. Ve sonra, Bay Entwhistle bunu çok iyi anımsıyordu, bu Lansquenet çıkmıştı ortaya... Pierre Lansquenet, yarı Fransız! Cora onunla gerçekten büyük ciddiyetle suluboya çiçek yapımı dersleri aldığı sanat akademisinde tanışmıştı. Ama sonra her nasılsa yolu canlı model çalışmalarının yapıldığı bölüme düşmüş, orada Pierre Lansquenet'le tanışmış ve eve gelip onunla evlenmek istediğini bildirmişti. Richard Abernethie bu karara şiddetle karşı çıkmıştı... Bu Pierre Lansquenet denilen adam bir şekilde hoşuna gitmiyordu ve onun zengin bir kadınla evlenmekten başka düşüncesi olmayan genç bir adam olduğunu düşünüyordu. Ama daha Lansquenet'in kimliği konusundaki araştırmalar sürerken Cora, onunla birlikte kaçmış ve kısa süre sonra da evlenmişti. İkisi evliliklerinin büyük kısmında Fransa'nın Brötan bölgesinde, Cornwall'da ve sanatçıların yoğunlaştığı bölgelerde yaşamışlardı. Lansquenet çok kötü bir ressamdı, tahmin edildiği gibi iyi bir insan da değildi ama Cora, onu delicesine sevmiş ve kabul edip içlerine almadıkları için ailesini asla bağışlamamıştı. Richard en küçük kızkardeşine büyük bir cömertlikle her yıl belirli bir harçlık gönderiyor ve çift Bay Entwhistle'in bildiği kadarıyla bu parayla yaşamlarını sürdürüyordu. Lansquenet'in yaşamı boyunca bir tek peny bile kazandığı konusunda gerçekten kuşkusu vardı. On iki hatta belki biraz daha fazla yıl önce ölmüştü. Ve işte Cora, dul olarak ayrıldığından yıllarca sonra çocukluğunun evine geri dönüyordu. Yastığı andıran vücudunu sarmalayan artistik siyah giysiler ve boynuna doladığı

boncuk kolyelerle odanın içinde dolanıyor, her şeyi elliyor ve ona çocukluğunu anımsatan bir şeyle karşılaştığında olağanüstü seviniyordu. Ağabeyinin ölümüne yapmacık olsa bile üzüldüğünü göstermeye çaba harcamıyordu. Gerçekten de, diye düşündü Bay Entwhistle, Cora duyguları konusunda hiçbir zaman numara yapmadı, yanıltıcı olmadı.

Lanscombe yeniden odaya girerek, boğuk, ortama uygun bir ses tonuyla mırıldandı.

"Öğle yemeği hazır."

BÖLÜM 2

Lezzetli kremalı tavuk çorbası ve nefis bir Chablis şarabı eşliğinde sunulan zengin soğuk yemek tabağından sonra cenaze atmosferi biraz olsun hafifledi. Aslında Richard Abernethie'nin ölümünden dolayı çok büyük keder duyan yoktu, çünkü kimse ona gerçekten yakın değildi. Davranışları genelde alışılageldiği şekilde saygılı ve baskılıydı (Sınır tanımayan ve orada bulunmaktan hoşlandığı açıkça belli olan Cora dışında) ama artık göreneklere uygun davranmaya son vermenin zamanı olduğunun hissedildiği ve normal sohbete dönülebileceği anlaşılmaktaydı. Bay Entwhistle da bu değişimi destekledi. Cenaze konusunda deneyimli bir kişi olarak cenaze eylemlerinin zamanlamasını çok iyi biliyordu.

Yemekten sonra Lanscombe kahve servisinin kütüphanede yapılacağını bildirdi. Bu tam onun nezaket anlayışına uygun bir davetti. Artık iş zamanı gelmişti... ya da başka bir deyişle, vasiyetname... okunacaktı. Bu iş için kütüphane kitap dolapları ve ağır kırmızı perdeleriyle tam uygun atmosferdi. Kahve servisini yaptıktan sonra geri çekilerek kütüphanenin kapısını arkasından kapadı.

Karşılıklı birkaç anlamsız konuşmadan sonra beklenti içindeki gözler ister istenmez Bay Entwhistle'e yöneldi. Emekli noter bu beklentilere saatine kısaca bir göz attıktan sonra karşılık verdi.

"03.30 trenine yetişmeliyim," diye başladı sözlerine.

Büyük olasılıkla diğerleri de aynı trene yetişmek istiyorlardı.

"Bildiğiniz gibi Richard Abernethie'nin vasiyet hükümlerini yerine getirmekle sorumluyum..."

O anda sözü kesildi.

"Ama ben bunu bilmiyordum," dedi Cora Lansquenet neşeyle. "Gerçekten mi? Bana bir şey bıraktı mı?"

Bay Entwhistle Cora'nın yakışıksız çıkışlarıyla ilk kez karşılaşmıyordu.

Onu azarlayan bakışlarla süzdü ve, "Bir yıl öncesine kadar Richard Abernethie'nin vasiyetnamesi son derece basitti," diye ekledi. "Birkaç görevli dışında tüm malvarlığını oğlu Mortimer'e bırakıyordu."

"Zavallı Mortimer!" Söze karışan yine Cora'ydı. "Çocuk felci korkunç bir şey."

"Mortimer'in trajik ve ani ölümü Richard için çok ağır bir darbe oldu. Bunu atlatması epey uzun sürdü. Ona yeni bir vasiyetname yapmasında yarar olabileceğini anımsattım."

Maude Abernethie boğuk, genizden gelen bir sesle sordu.

"Peki ya yeni bir vasiyetname yapılmasaydı, o zaman ne olacaktı? O zaman... Her şey Timothy'nin mi olacaktı... Yani en yakın akraba olduğu için, demek istiyorum."

Bay Entwhistle yakın akraba kavramını açıklamak için ağzını açtıysa da sonra birden her nedense bundan vazgeçti.

"Önerilerime uyarak Richard yeni bir vasiyetname yapmaya karar verdi," dedi muzip bir ifadeyle. "Ama önce genç kuşağı biraz daha yakından tanımak istiyordu."

"Ve mirasını bize bırakmaya uygun muyuz, değil miyiz, diye sınavdan geçirdi," dedi Susan birden gülerek. "Önce George, sonra Greg ve ben, son olarak da Rosamund ve Michael."

Gregory Banks'ın ince zarif yüzü kıpkırmızı kesildi.

"Bunu gerçekten bu şekilde ifade etmemeliydin, Susan." Ses tonu soğuk ve sertti. "Uygun muyuz, değil miyiz? Lütfen!"

"Ama asıl konu buydu, değil mi Bay Entwhistle?"

"Bana bir şey bıraktı mı?" diye sordu Cora yeniden söze karışarak.

Bay Entwhistle hafifçe öksürdükten sonra sözlerini sürdürdü.

"Hepinize vasiyetnamenin birer kopyası verilecek. İsterseniz size şimdi vasiyetnamenin tamamını okuyabilirim ama yasal terminoloji sizin açınızdan biraz karmaşık ve anlaşılmaz olabilir. Kısaca özetleyecek olursak, vasiyetnamenin ana maddeleri şöyle: Birkaç küçük bağış ve Lanscombe'a bırakılan, kendisi için güvenli bir emeklilik sağlamaya yetecek miktardaki para dışında servetin büyük kısmı... bunun çok adil bir dağılım olduğuna dikkatinizi çekerim... altı eşit parçaya bölünecek. Bunlardan dördü vergiler düşüldükten sonra Richard'ın kardeşi Timothy'ye, yeğenleri George Crossfield, Susan Banks ve Rosamund Shane'e verilecek. Diğer iki pay ise kayyum tarafından çalıştırılarak gelirleri ağabeyi Leo'nun dul eşi Helen Abernethie ve kızkardeşi Cora Lansquenet'e verilecek ama yaşadıkları süresince. Onlar öldükten sonra servetin bu kısmı da diğer dört vâris ya da bunların mirasçıları arasında bölüştürülecek."

"Ne güzel!" diye haykırdı Cora belirgin bir sevinçle. "Bir gelir? Ne kadar?"

"Ben... ben... bu konuda şu anda kesin bir şey söyleyemem. Veraset vergileri bir hayli yüksek ve ayrıca..."

"Bana yaklaşık bir fikir veremez misiniz?"

Bay Entwhistle Cora'nın merakını yatıştırması gerektiğini anlıyordu.

"Büyük olasılıkla yıllık üç, dört bin pound civarında bir meblağ olacaktır."

"Mükemmel!" diye haykırdı Cora. "O zaman ben de Capri'ye giderim."

Helen Abernethie yavaşça fısıldadı.

"Richard gerçekten çok müşfik ve cömert davranmış. Bana karşı gösterdiği yakınlık ve cömertliği takdirle karşılıyorum."

"Sizi çok takdir ediyordu," diye açıkladı Bay Entwhistle. "Leo, onun en sevdiği erkek kardeşiydi, Leo'nun ölümünden sonra onu sık sık ziyaret etmenizden çok mutlu oluyordu."

"Onun bu denli hasta olduğunu anlamamıştım," dedi Helen üzüntüyle. "Ölümünden hemen önce onu ziyaret etmiştim. Hasta olduğunu biliyordum ama durumunun bu kadar ağır olabileceğini hiç düşünmemiştim."

"Aslında durumu gerçekten de ağırdı," diye yanıtladı Bay Entwhistle. "Ama bu konuda konuşulmasını istemiyordu. Bildiğim kadarıyla sonun bu kadar çabuk gelmesini kimse beklemiyordu. Doktorun bu ani ölüm karşısında şaşırdığını biliyorum."

"*Birden, oturduğu yerde,* gazetede aynen böyle yazılıydı," diyen Cora başını salladı. "Çok şaşırdım."

"Bu hepimiz için bir şok oldu," diye ekledi Maude Abernethie. "Bu zavallı Timothie'yi de çok etkiledi. 'Bu kadar ani', diyor durmadan. 'Böylesine *birdenbire*'."

Cora birden söze karışıp, "Ama, ama her şey örtbas edildi, değil mi?" diye sordu.

Hepsinin gözleri ona dikildi, Cora bir şekilde huzursuzluk hissetti.

"Sanırım haklısınız," diye ekledi aceleyle. "Konuyu açıklamanın kimseye bir yararı olmayacağını anlıyorum. Bu hepimiz açısından büyük bir sıkıntı olurdu. Gerçekten de aile arasında kalması daha doğru."

Ona yönelen yüzlerdeki şaşkınlık ifadesi daha da belirginleşti.

Bay Entwhistle öne doğru eğildi.

"Cora, maalesef bu sözlerinle ne demek istediğini anlayamıyorum."

Cora Lansquenet faltaşı gibi açılmış gözlerle çevresindekileri süzdü ve sonra başını aynen küçük bir kuş gibi bir yana eğerek, sordu.

"Ama o öldürüldü, değil mi?"

BÖLÜM 3

I

Bay Entwhistle birinci sınıf kompartımanın köşesinde, Londra'ya dönerken Cora'nın hiç beklenmedik, tuhaf açıklamasını düşünüyordu. Kendini kötü hissediyordu. Aslında Cora her zaman dengesiz ve aptal biri olmuştu; daha genç bir kızken bile *istenmeyen gerçekleri açığa dökmek* gibi rahatsız edici tavırlarıyla tanınmaktaydı. Ama hayır, bu gerçek durumu ifade edecek doğru sözcük değildi, tam aksine dile getirilecek en yanlış sözcüktü bu, düşüncesiz, akla gelmeyen çıkışlar... evet doğru ifade böyle olmalıydı.

Düşüncelerinde yeniden bu bahtsız sözcüklerin söylendiği anlara gitti. Ancak kendine yönelen dehşet dolu, aşağılayan bakışların etkisiyle Cora söylediklerinde kötü bir şey olduğunun bilinicine varabilmişti.

"Ama Cora, bu!" diye haykırmıştı Maude. "Sevgili Cora Teyze," diye söze giren George'un sözleri başka bir dehşet dolu soruyla kesilmişti. "Ne demek istiyorsun?"

Sözlerinin gelebileceği anlamın dehşeti içinde kalan Cora utanç içinde kekeleyerek açıklama yapmaya çabaladı.

"Ah inanın gerçekten çok üzgünüm... Hiç istemezdim... Bu belki aptallıktı ama bana söylediklerinden sonra onun... Aslında her şeyin yolunda gittiğini biliyordum ama ölümü o kadar ani oldu ki... Ne olur söylediklerimi unutun... Böyle bir aptallık yapmayı gerçekten hiç istemezdim... Biliyorum her zaman yanlış, söylenmemesi gereken bir şeyler söylüyorum."

Bu sözlerin ardından genel heyecan yeniden yatışmış ve merhum Richard Abernethie'nin özel mallarının dağılımına ilişkin yüzeysel bir sohbet başlamıştı. Ev ve içindekiler satılacak, diye açıklama gereği duymuştu Bay Entwhistle.

Cora'nın tatsız gafı unutulmuştu. Ne de olsa Cora her zaman, belki anormal biri olmasa da, rahatsız edici saflıkta biri olmuştu. Nerede, ne zaman, ne söylemesi gerektiğini hiçbir zaman bilememişti. On dokuz yaşlarındayken bunun pek bir önemi yoktu. Belirli bir yaşa kadar yaramaz bir çocuğun çevresini güç durumda bırakan davranışları hoşgörüyle karşılanabilirdi ama elli yaşındaki birinin yaramaz bir çocuk gibi davranması sinir bozucuydu. İstenmeyen, tatsız gerçekleri ortaya dökmesi...

Bay Entwhistle'in düşünceleri ikinci kez kesintiye uğradı. İkinci kez aynı sözcüğün rahatsız edici etkisini hissediyordu. *Gerçekler.* Peki, ama bu sözcük niçin bu denli rahatsız ediciydi? Belki de Cora'nın gelişigüzel çıkışlarının çevresinde her zaman kızgınlık yaratmasının nedeni buydu... *gerçekler!* Aklıevvel açıklamalarıyla gerçeği ortaya dökmesi ya da sözlerinde gerçek payı olmasıydı çevresindekileri sıkıntıya sokup utandıran. Bay Entwhistle kırk dokuz yaşındaki, dolgun vücutlu kadında geçmiş zamanların haşarı kız çocuğunu anımsatan pek bir özellik göremediyse de bazı ufak davranışlarının hâlâ aynı olduğu da bir gerçekti... özellikle de yapmaması gereken bir şey yaptığı zaman başını yana yatırması, yüzünde

beliren gergin heyecan ifadesi. Aynen bir zamanlar herkesin ortasında mutfakta çalışan bir hizmetçi kızın vücuduyla ilgili görüşlerini açıkladığında da olduğu gibi. "Mollie artık mutfak masasına yaklaşamıyor bile," demişti. "Karnı o kadar şiş ki! Üstelik bu son bir iki aydır böyle. Niçin böyle şişmanlıyor? Bunu ben de bilmek isterdim."

Cora hemen susturulmuştu. Abernethielerin ev yönetiminde Victoria dönemi kuralları egemendi. Ertesi sabah hizmetçi kız evden uzaklaştırılmıştı bile. Gizlice sürdürülen incelemeler sonucunda evin yardımcı bahçıvanına onunla evlenmesi gerektiği bildirilmiş... o da kendisine armağan edilen kulübe karşılığında kızı saygın karısı olarak kabullenmişti.

Geçmiş zaman anıları... önemsiz de sayılmazlardı hani...

Bay Entwhistle bu huzursuzluğunun nedenini daha derinlemesine inceledi. Cora'nın gelişigüzel açıklamalarında onun bilinçaltına yerleşip onu bu denli rahatsız eden ne vardı? Kısa bir süre sonra başlıca nedenin iki kısa cümle olduğunun farkına vardı: "Bana söylediklerinden sonra düşünüyordum da..." ve "Ölümü o kadar ani oldu ki!"

Bay Entwhistle ilk olarak ikinci açıklamanın üstünde ısrarla durdu. Evet, Richard'ın ölümü bir anlamda ani olarak da nitelendirilebilirdi. Bay Entwhistle, Richard'ın sağlık durumu hakkında kendisi ile de doktoru ile de şahsen konuşmuştu. Doktor üstü kapalı da olsa hastasının çok uzun bir ömrü olamayacağını belirtmişti. Ama yine de Bay Abernethie kendine baktığı takdirde iki, üç yıl daha sağlıklı bir ömür sürebilirdi. Belki daha da uzun... bunu kimse bilemezdi. Her halükârda doktoru onun böylesine yakın bir zamanda öleceğini beklemiyordu.

Tamam, doktor yanılmıştı... zaten bir hastalığın seyrine ilişkin kesin bir tahminde bulunmanın olanaksızlığını öncelikli olarak be-

lirten de doktorların kendileri değil miydi? Tüm umutların kesilmesine rağmen bir mucizeyle beklenmedik şekilde iyileşen hastalar yok muydu? Ayrıca hastalığı yendiği düşünülmesine rağmen birden ölen hastaların sayısı da hiç az değildi. Her şey bir anlamda hastanın direncine bağlıydı, yaşama isteğine.

Richard Abernethie gerçi güçlü, tuttuğunu koparan bir adamdı ama onu hayata bağlayan çok az şey kalmıştı.

Daha altı ay öncesinde yaşayan tek oğlu Mortimer çocuk felcine yakalanmış ve bir hafta içinde ölmüştü. Mortimer'in ölümü gerçek bir şoktu, bunun nedeni delikanlının hayat dolu, sağlıklı ve genç bir adam olmasının dışında tutkulu bir sporcu, iyi bir atlet ve yaşamının hiçbir anında hasta olduğu görülmeyen tiplerden biri olmasıydı. Birkaç hafta sonra çok hoş bir kızla nişanlanacaktı. Babasının geleceğe ilişkin tüm umutları bu iyi eğitimli, başarılı ve çok sevgili oğlu üzerinde yoğunlaşmıştı.

Ve tüm bu umutlar bir trajediyle noktalandı. Sevdiği kişiyi kaybetmenin dışında, Richard Abernethie'nin geleceğe ilişkin hiçbir beklentisi kalmamıştı. Bir oğlu çocuk denecek yaşta ölmüştü, ikincisiyse çoluk çocuk sahibi olmadan. Torunu yoktu. Ondan sonra Abernethie adını devam ettirecek kimse yoktu. Yaygın ticari bağlantılarla birlikte önemli bir servetin sahibiydi ve bu işlerin tamamı hâlâ bir ölçüde de olsa onun kontrolündeydi. Bu servetin ve ticari ilişkilerin kontrolü kime geçecekti?

Bu sorunların Richard'ı fazlasıyla huzursuz ettiğini Entwhistle çok iyi biliyordu. Hayatta olan tek erkek kardeşi hasta, bir anlamda yatalaktı. Bu durumda genç kuşak üzerinde durmak gerekiyordu. Her ne kadar arkadaşı ona bunu doğrudan söylememiş de olsa, yaşlı avukat, dostunun, tüm bu kişi ya da kişilere mirastan ufak bir paylar bırakacak olsa da, aslında amacının tek bir halef belirle-

mek olduğunu tahmin ediyordu. Entwhistle, Richard Abernethie'nin ölümünden önceki altı ayda birbiri ardından yeğeni George, yeğeni Susan ve kocası, yeğeni Rosamund ve kocası ve ayrıca yengesi Bayan Leo Abernethie'yi davet edip görüştüğünü biliyordu. İlk üç isimde Entwhistle'in tahminine göre Abernethie bir vâris saptamaya çalışmış olmalıydı. Helen Abernethie kişisel yakınlık nedeniyle davet edilmiş olmalıydı; Richard her zaman onun sağlam muhakeme gücüne, aklına ve pratik karar alabilmesine büyük değer vermişti. Bay Entwhistle, Richard'ın bu altı ay içinde ağabeyi Timothie'ye de kısa bir ziyaret yaptığını da biliyordu.

Bütün bu görüşmeler sonucunda şu anda yaşlı hukukçunun evrak çantasında bulunan vasiyetname ortaya çıkmıştı. Servetin dengeli dağılımının ifadesiydi bu vasiyetname. Bu da gösteriyordu ki Richard Abernethie yeğenlerinden olduğu kadar onların kocaları konusunda da hayal kırıklığına uğramıştı.

Bay Entwhistle'in bildiği kadarıyla Richard kızkardeşi Cora Lansquenet'i davet etmemişti... bu nedenle de Cora'nın gelişigüzel söylediği sözcükler avukatın dikkatini çekmişti. "Bana söylediklerinden sonra düşünmüştüm de..."

Richard Abernethie ne söylemiş olabilirdi? Ve ne zaman? Cora, Enderby'ye gelmemiş olduğuna göre, Richard, onu ufak bir kulübede yaşadığı Brekshire'daki sanatçı köyünde ziyaret etmiş olmalıydı. Yoksa ona mektup yazarak mı bir şeylerden bahsetmişti?

Bay Entwhistle alnını kırıştırdı. Tabi, Cora olağanüstü aptal biriydi. Bir cümleyi yanlış anlamış ve anlamını tamamen farklı nitelendirmiş olabilirdi. Yine de bu cümle neydi acaba?

Huzursuzluğunu yenemeyince Bayan Lansquenet ile bu konuda konuşmaya karar verdi. Ama hemen değil. Ona bu konunun önemli olduğunu şimdilik belli etmemek iyi olacaktı. Ama yine de

Richard Abernethie'nin ona söylemiş olduğu nasıl bir cümlenin, onun, "*Ama o öldürüldü, değil mi?*" diye safça ortaya atılmasına neden olduğunu mutlaka bilmek istiyordu.

II

Aynı anda aynı trenin üçüncü sınıf kompartımanlarından birinde Gregory Banks da karısına, "Teyzenin kafasında birkaç tahtası eksik galiba," diyordu.

"Cora Teyze'nin mi?" Susan kayıtsızlık içinde yanıtladı. "Bildiğim kadarıyla her zaman biraz saf olarak bahsedilirdi ondan."

"Böyle olur olmaz zamanlarda bu gibi şeyler söylememesi için birinin onu uyarması gerek," diyerek söze karışan ikisinin tam karşısında oturan Georg Crossfield oldu. "Bu gibi çıkışlar insanların aklına tuhaf düşünceler getirebilir."

Rosamund Shane tam o sırada elindeki rujla dudaklarını boyamakla meşguldü. "Onun gibi bir rüküşün ne söylediğine kimsenin aldıracağını sanmam," diye mırıldandı. "O tuhaf giysileri ve boynundaki kilometre uzunluğundaki kolyeleriyle, hele o kara kehribar boncuklarıyla..."

"Doğru, bence de onun susturulması gerek."

"Oldu tatlım." Rosamund rujunu kaldırırken aynadaki görüntüsünden duyduğu memnuniyetle gülümsedi. "Sustur öyleyse."

Rosamund'un kocası hiç beklenmedik şekilde söze karıştı.

"Sanırım Georg haklı. Dedikodu kazanının kaynamaya başlaması o kadar kolay ki."

"Bunun ne zararı olur ki?" Rosamund sorusunu bir anlamda tamamladı. Dudaklarının ucu hafif bir gülümsemeyle kıvrıldı. "Bu çok eğlenceli olabilir."

"Eğlenceli mi?" Dört ses birden aynı anda haykırdı.

"Ailede bir cinayet olması," dedi Rosamund. "Çok heyecanlı olurdu, değil mi?"

Gregory Banks çekici dış görünümü bir yana bırakılacak olursa Susan'ın kuzininin, teyzesi Cora'ya çok benzediğini düşündü. Kadının daha sonraki sözleri bu izlenimini daha da güçlendirdi.

"Eğer gerçekten öldürüldüyse... bunu kim yapmış olabilir ki?"

Rosamund bakışlarını düşünceli bir tavırla kompartımanda gezdirdi.

"Ölümü hepimiz açısından çok yararlı oldu," diye ekledi aynı düşüncelere dalmış hal içinde. "Michael ve ben nerdeyse meteliğe kurşun atıyorduk. Mick, Sandbourne tiyatrosundan gerçekten şahane bir rol teklifi aldı ama biraz daha beklemesi gerek. Şimdi artık para içinde yüzdüğümüze göre buna rahatlıkla katlanabiliriz. Hatta istersek kendimiz bile bir oyun sahneleyebiliriz. Böyle bir şey aklımda var zaten, muhteşem bir rol..."

Kimse Rosamund'un kendinden geçmiş bir halde yaptığı açıklamaları dinlemiyordu. Herkes kendi kişisel geleceğine ilişkin düşüncelere dalmıştı.

Tam zamanında yetişti, diye düşünüyordu George. Şimdi artık kimse fark etmeden parayı geri verebilirim... Tam kıl payı bir kurtuluş oldu bu.

Gregory gözlerini kapayarak koltuğun arkasına yaslandı. Esaretten kurtulmuştu.

Sessizliği bozan çatlak, tiz sesiyle Susan oldu.

"Tabi ki zavallı Richard Dayı'mın ölümüne çok üzüldüm. Ama artık çok yaşlıydı, üstelik Mortimer de öldüğünden beri yaşamak için tutunacağı hiçbir dalı kalmamıştı. Yaşamın bir değeri yoktu onun için. Daha yıllarca ölüme mahkûm bir hasta olarak ya-

şamını sürdürmek zorunda olmak onun için korkunç olacaktı. Böyle düşününce birden, çekmeden hayata veda etmesi onun açısından iyi oldu bile denebilir."

Kocasının dalgın yüzüne bakınca Susan'ın gözlerindeki genç, sert, kararlı ifade yumuşadı. Greg'i her şeyden fazla seviyor, ona adeta tapıyordu. Greg'in, ona onun ona verdiğinden daha az değer verdiğini bilinçsizce olsa da seziyor... ancak bu yalnızca tutkusunun daha da artmasına yol açıyordu. Greg, ona aitti ve o onun için her şeyi yapardı. Gerçekten her şeyi...

III

Geceyi geçireceği Enderby'de akşam yemeği için giysilerini değiştiren Maude Abernethie kendi kendine Helen'e evin toplanıp temizlenmesinde yardımcı olmak için orada daha uzun bir süre kalmayı önermesinin daha doğru olup olmayacağını soruyordu. Richard'ın çok sayıda özel eşyası olmalıydı... Mektuplar olabilirdi... Önemli tüm belgelerin Bay Entwhistle tarafından alındığını düşünüyordu. Ayrıca mümkün olduğunca çabuk Timothie'nin yanına dönmesi de çok önemliydi. Bakmak için yanında olmaması Timothie'nin tüm düzenini altüst ediyor, onu çileden çıkarıyordu. Onun vasiyetnameye sevineceğini ve kızmayacağını sanıyordu. Timothie'nin Richard'ın malvarlığının büyük kısmının ona kalmasını beklediğini biliyordu. Ne de olsa halen hayatta olan tek Abernethie oydu. Richard onun genç kuşaklarla ilgileneceğine güvenmeliydi. Yine de Maude, onun kızacağından korkuyor, endişeleniyordu... Bu sindirim sistemine hiç iyi gelmeyecekti. Gerçekten de Timothie sinirlendiği zamanlarda çok çekilemez olabiliyordu. Gözle-

ri kararıp tüm dengesini yitirebiliyordu... Acaba bunu Dr. Burton ile konuşmalı mıydı? O uyku hapları... Timothy son zamanlarda onlardan çok sayıda yutmaya başlamıştı... Maude ilaç şişesini saklamaya kalktığı zamanlarda ne kadar da öfkeleniyordu. Üstelik bu haplar çok da tehlikeli olabilirdi... Dr. Burton aynen böyle demişti... insan sersem gibi olur ve hapları aldığını unutur ve yeniden bir tane alır. İşte bu çok tehlikeli olabiliyordu. Neyse ki ilaç şişesinde olması gerekenden daha az sayıda hap vardı... Timothie ilaçlar konusunda gerçekten çok dikkatsizdi. Onun sözünü dinlemiyordu hiç... Bazen gerçekten çok zor bir insan olup çıkıyordu.

Maude içini çekti ama sonra birden yüzü yeniden aydınlandı. Artık her şey çok daha kolay olacaktı. Örneğin bahçe...

IV

Helen Abernethie yeşil salondaki şöminenin başında oturmuş, Maude'un akşam yemeğine inmesini bekliyordu.

Etrafına bakınıp Leo ve diğerleriyle burada geçirdiği eski günleri anımsadı. Çok mutlu bir evdi burası o zamanlarda. Ancak böyle bir evde *insana* gerek vardı. Çocuklara, uşaklara, büyük davetlere ve kışın her odadaki şöminede parlayan alevlere gerek vardı. Oğlunu kaybetmiş yaşlı, yalnız bir adam yaşayınca hüzünlü bir ev olup çıkmıştı burası...

Acaba burayı kim satın alacak, diye soruyordu kendi kendine? Acaba burası otele, enstitüye ya da gençlik yurduna dönüştürülür müydü? Günümüzde artık büyük malikânelerin hepsinin başına gelen hep aynıydı. Hiç kimse onları içinde yaşamak için satın almıyordu. Belki de yeni bir yerleşim bölgesi yapmak için tama-

men yıkarlardı. Bu düşünce onu üzüyordu ama kararlılıkla kendini bu hüzünlü düşünceden sıyırdı. Geçmişe bağlı kalmanın kimseye yararı yoktu. Bu ev, burada geçirilen mutlu günler, Richard, Leo, hepsi çok hoştu ama artık geçmişte kalmışlardı. Onun artık kendi sorunları vardı... Şimdi artık Richard'ın vasiyetnamesinde ona bırakmış olduğu gelirle Kıbrıs'taki villasını elinde tutabilir ve planladığı birçok şeyi gerçekleştirebilirdi.

Son zamanlarda para yüzünden çok zor ve endişeli günler yaşamıştı... vergiler... yanlış yatırımlar... Şimdi artık Richard'ın parası sayesinde bütün bunlar geçmişti...

Zavallı Richard. Böyle uykuda ölmek gerçekten çok büyük bir şanstı... *Ayın 22'sinde birdenbire...* Cora'nın aklına o saçma düşünceyi getiren de bu olmalıydı. Cora gerçekten patavatsız bir insandı. Hep de öyle olmuştu. Helen onunla Pierre Lansguenet'le evlenmesinin hemen ardından yurtdışında buluştuğu bir günü anımsıyordu. O gün de özellikle çok aptal ve banal davranmıştı, ardı ardına yaptığı gaflardan sonra sürekli başını bir yana yatırmış, resim sanatına ilişkin dogmatik görüşler açıklamıştı, özellikle de onu hiç kuşkusuz çok tedirgin eden kocasının eserlerine ilişkin olarak. Karısının böyle aptalca davranışlarına normalde hiçbir erkek dayanamazdı. Ama Cora çok aptaldı. Zavallı, bu konuda gerçekten yapacağı bir şey yoktu, elinden ne gelirdi ki. Üstelik kocası da ona pek iyi davranmıyordu.

Helen'in bakışları yuvarlak malakit masanın üzerinde duran balmumu çiçeklerden oluşan bukete takıldı. Masanın etrafında kiliseye gitmeyi bekledikleri sırada Cora tam onların arkasında oturuyordu. Anılarına boğulmuş, şu ya da bu eşyayı ya da köşeyi yeniden görmenin, tanımanın sevincini yaşıyordu. Eski yuvasına dön-

müş olmanın sevinciyle tüm aile orada bulunmalarının nedenini gözden kaçırmış olmalıydı.

Ama belki de bunun nedeni onun bizler gibi yapmacık tavırlı olmaması, diye düşündü Helen.

Cora hiçbir zaman gelenekleri umursayan bir tip olmamıştı. Zaten bu sorduğu sorudan, o sıradaki tavrından da belli değil miydi?

"Ama o öldürüldü, değil mi?"

Çevresindeki tüm yüzler panik içinde ona yönelmişlerdi. Bu yüzlerde en farklı ifadeler belirginleşmiş olmalıydı...

O sahnenin gözlerinde canlanmasıyla birlikte Helen alnını kırıştırdı. İrkildi... Bu sahnede uyumsuz olan bir şey vardı...

Bir şey mi?...

Biri mi?...

Bu birinin yüz ifadesi olabilir miydi? Neydi bu? Bir şey... nasıl tanımlayacağını bilemiyordu?... orada olmaması gereken bir şey?...

Bilemiyordu... Yerine koyamıyordu... Ama bir şey vardı... bir yerde... *yanlış* bir şey.

V

Bu arada Swindon istasyon lokalinde abartılı matem giysileri ve boncuklu takıları içinde bir bayan üzümlü kek yiyor, çay içiyor ve kendisini bekleyen geleceğe seviniyordu. Hiçbir karamsar düşünce yoktu kafasında. Mutluydu.

Ülkeyi boydan boya geçen bu tren yolculukları çok yorucuydu. Aslında Londra üzerinden ekspres trenle doğruca Lytchett St. Mary'e dönmek daha kolaydı, üstelik daha pahalı da değildi. Za-

ten artık paranın o kadar önemi de yoktu. Ama o durumda tüm aileyle birlikte yolculuk etmek ve büyük olasılıkla tüm bu süre boyunca da sohbet etmek zorunda kalacaktı. Bu da çok zor olacaktı.

Eve her istasyonda duran posta treniyle gitmeye karar vermesi daha doğru olmuştu. Üstelik üzümlü kekler de mükemmeldi. Cenazenin insanı bu kadar acıktırması ilginçti. Enderby'deki çorba gerçekten enfesti, soğuk sufle de öyle.

İnsanlar ne kadar kendini beğenmiş, gösteriş meraklısı... ne kadar yapmacık olabiliyorlardı? Ya o yüzlerde beliren ifadeler... cinayetten söz ettiği zaman! Hepsi nasıl da bakakalmışlardı!

Bunu söylemiş olmakla doğru yapmıştı. Kendinden memnun bir havayla başını salladı. Evet, doğru olanı yapmıştı.

Saate baktı. Trenin hareketine beş dakika vardı. Çayını içip bitirdi. İyi bir çay değildi bu. Yüzünü hafifçe ekşitti.

Bir iki dakika için oturduğu yerde hayallere daldı. Onu bekleyen geleceği hayal etmeye çalıştı... Mutlu bir çocuk gibi gülümsedi.

Nihayet yaşamın tadını çıkarabilecekti... Yavaşça yolcu trenine doğru ilerlerken telaşla planlar yapıyordu...

BÖLÜM 4

I

Bay Entwhistle çok huzursuz bir gece geçirdi. Ertesi sabah kendini öylesine yorgun ve bitkin hissediyordu ki yataktan kalkmadı.

Ev işlerine bakan kızkardeşi kahvaltısını bir tepsi içinde yukarı taşıdı ve sert bir tonda, onun yaşında ve sağlık durumu hassas birinin Kuzey İngiltere yolculuğunu göze almasının kesinlikle saçmalık olduğunu belirtti.

Bay Entwhistle ise Richard Abernethie'nin çok eski bir arkadaşı olduğunu söylemekle yetindi.

"Cenazeler!" diye homurdandı kızkardeşi derin bir hoşnutsuzlukla. "Senin yaşında bir insan için cenaze törenleri kesinlikle öldürücü olabilir. Eğer kendine çok dikkat etmezsen, sen de günün birinde değerli arkadaşın Bay Abernethie gibi birden kendini toprağın altında bulabilirsin."

"Birden" sözcüğü Bay Entwhistle'in istemeden yeniden irkilmesine neden oldu. Ve bu sözcük onu aynı zamanda suskunlaştırdı da. Kızkardeşi yanıt vermedi.

"*Birden*" sözcüğünün neden irkilmesine yol açtığını çok iyi biliyordu.

Cora Lansquenet! Söylediği olacak şey değildi ama her şeye rağmen Bay Entwhistle, onu böyle bir şeyi söylemeye iten nedeni bilmek istiyordu. Evet, mutlaka Lytchett St. Mary'ye gidecek ve onu görecekti. Ziyaretinin vasiyetnamenin yürütülmesiyle ilgili olduğunu ve imzasına gerek duyduğunu söyleyebilirdi ona. Ona bu aptalca çıkışına önem verdiğini belli etmemeli, bunu düşünmesine fırsat tanımamalıydı. Ama oraya gidecek ve onu görecekti... hem de mümkün olduğunca çabuk!

Kahvaltısını bitirdi, başını yeniden yastığına koydu ve *Times* gazetesini okumaya koyuldu. *Times*'ı okumak onu rahatlatıyordu.

Telefon çaldığında saatler aynı günün öğleden sonrasında altıya çeyrek olduğunu göstermekteydi.

Bay Entwhistle ahizeyi kaldırdı. Telefonun diğer ucundaki Bollard, Entwhistle, Entwhistle ve Bollard'ın yeni genç ortağı Bay James Parrott idi.

"Duyuyorsunuz, değil mi Bay Entwhistle," diye söze girdi Parrott." Biraz önce Lytchett St. Mary diye bir köyün polisinden bir telefon aldım."

"Lytchett St. Mary mi?"

"Evet. Doğru. Sanırım..." Bay Parrott sözlerine kısa bir ara verdi. Sıkıntılı olduğu belliydi. "Konu Bayan Cora Lansquenet diye biriyle ilgili. Abernethie servetinin vârislerinden biriydi, değil mi?"

"Evet, kesinlikle öyle. Dün cenazede de birlikteydik."

"Ah, cenazede var mıydı?"

"Evet. Ne olmuş ona?"

""Şey..." Bay Parrott'un sesi özür dilercesine titrek çıkıyordu. "Bu... bu gerçekten *çok* tuhaf... o... o *öldürülmüş*."

Bay Parrott son iki sözcüğü adeta protesto edercesine bir tonda söylemişti. Ses tonundan bu türden bir sözcüğün Bollard, Entwhistle, Entwhistle ve Bollard firmasıyla hiçbir ilgisi olamayacağına dair kesin inancı anlaşılmaktaydı.

"*Öldürülmüş mü?* "

"Evet, evet... Korkarım öyle. Bu konuda hiçbir kuşku yok."

"Peki, polis niçin bizi aramış?"

"Kâhyası ya da yardımcısı, artık her kimse Miss Gilchrist adında biri nedeniyle. Polis, ona Bayan Lansquenet'in yakın akrabalarını ya da hukuk müşavirinin adını sormuş. Miss Gilchrist de akrabaları ve adreslerini bilemediği için bizim adımızı vermiş. Polis de bu nedenle bizimle bağlantı kurmuş."

"Peki, polisin bunun bir cinayet olduğundan emin olmasının nedeni ne?" diye sordu Bay Entwhistle.

Bay Parrott'un sesinde yeniden aynı özür dileyen ton belirdi.

"Sanırım *bunda* hiçbir kuşku yok... yani bir balta ya da onun gibi bir şey... çok vahşi bir cinayet bu!"

"Gasp mı?"

"Olabilir. Pencere kırılmış, eksik birkaç süs eşyası var, çekmeceler filan dışarı çıkarılmış, aranmış. Ama sanırım polis bütün bunların... yani... düzmece olabileceğine inanıyor."

"Cinayet ne zaman işlenmiş?"

"Bugün öğleden sonra iki ile dört buçuk arasında."

"Peki, o sırada kâhya kadın neredeymiş?"

"Reading'teki kütüphanede kitap değiştiriyormuş. Eve beş sularında dönmüş ve Bayan Lansquenet'i ölü bulmuş. Polis, onu kimin öldürmüş olabileceğine ilişkin bir fikrimiz olup olmadığını bilmek istiyor. Onlara bunun..." Bay Parrott'un ses tonundan öfke-

lenmiş olduğu anlaşılıyordu. "Çok tatsız, iğrenç bir şey olduğunu söyledim."

"Evet, elbette."

"Katil hiç kuşkusuz köyden biri, delinin biri, bir serseri, evde çalmaya değer bir şeyler olduğunu düşündü ve sonra birden kendini kaybedip kadını öldürdü. Hiç kuşkusuz olay böyle oldu... sizin bu konudaki düşünceniz ne, Bay Entwhistle?"

"Evet, evet..." diye yanıtladı Bay Entwhistle düşüncelere dalmış bir halde. Parrott haklı, diyordu kendi kendine. Olay böyle olmuş olmalı...

Ama sonra birden kafasının içinde Cora'nın heyecanla söylediklerinin yankılandığını duyarak ürperdi.

"Ama o öldürüldü, değil mi?"

Cora aptalın tekiydi. Her zaman da böyle olmuştu. Aklıevvel, deli bozuğun biriydi o... Gelişigüzel konuşuyor, tatsız gerçekleri ortaya döküyordu...

Gerçekler!...

Yine aynı lanet sözcük...

II

Bay Entwhistle ve Müfettiş Morton karşılıklı olarak birbirlerini süzüyorlardı.

Bay Entwhistle müfettişe mesleğine özgü kısa ve özlü bir biçimde Cora Lansquenet hakkındaki tüm önemli bilgileri iletmişti. Çocukluğu, gençliği, evliliği, eşinin ölümü, finansal durumu, akrabaları.

"Bay Timothie halen hayatta olan tek ağabeyi ve en yakın akrabası, ama o da çok hasta, inzivaya çekilmiş bir yaşam sürüyor ve

evinden çıkamıyor. Onun adına hareket etmek ve gerekli tüm işlemleri yapmak üzere bana tam yetki verdi."

Polis başıyla onayladı. Bu deneyimli yaşlı hukukçuyla karşı karşıya olmak onu rahatlatıyordu. Ayrıca Bay Entwhistle'in ona giderek bir bilmeceye dönüşen bu cinayetin aydınlatılmasında mümkün olduğunca yardımcı olacağını umut ediyordu.

"Eğer Miss Gilchrist'i yanlış anlamadıysam," dedi. "Bayan Lansquenet öldürülmeden bir gün önce ağabeyinin cenaze törenine katılmış, öyle mi?"

"Bu doğru, müfettiş. Ben de oradaydım."

"Dikkatinizi çeken olağandışı bir şey oldu mu... tuhaf bir şey... örneğin korku gibi?"

Bay Entwhistle başarılı, sahte bir şaşkınlıkla kaşlarını kaldırdı.

"Kısa bir süre sonra öldürülecek birinin belirli bir günde tuhaf bir davranışta bulunması olağan mıdır?"

Müfettiş Morton sıkıntıyla gülümsedi.

"Bu konuda bir tahmini olduğunu veya ölüme mahkûm biri gibi davranıp davranmadığını kastetmemiştim. Hayır... yalnızca onda dikkatinizi çeken olağanüstü bir şey olup olmadığını sormak istedim."

"Sanırım ne demek istediğinizi anlayamıyorum, sayın müfettiş," dedi Bay Entwhistle.

"Zaten bu olayı anlamak da hiç kolay değil, Bay Entwhistle. Diyelim ki biri Gilchrist adındaki kadının öğleden sonra iki gibi evden ayrılıp köydeki otobüs durağına gittiğini gördü. Sonra aynı adam odun yığınının yanındaki baltayı alıyor, mutfak penceresini kırıyor, eve giriyor, yukarı çıkıyor ve Bayan Lansquenet'i baltayla öldürüyor... hem de en vahşi şekilde. Baltayı altı ya da sekiz kez indirmiş." Bay Entwhistle ürperdi. "Evet, çok vahşi bir cinayet. Sonra

da söz konusu kişi birkaç çekmeceyi dışarı çekip karıştırıyor, birtakım ufak tefek eşyayı alıyor... bunların toplam değerleri yaklaşık on sterlin kadar... ve evden ayrılıyor."

"Bayan Lansquenet yatakta mıymış?"

"Evet. Büyük olasılıkla bir önceki akşam Kuzey İngiltere'den dönmüş. Dolayısıyla çok yorgun ve heyecanlıymış. Sanırım kendisine miras kalmış, öyle mi?"

"Evet."

"Kötü bir uykunun ardından baş ağrısıyla uyanmış. Birkaç fincan çay içtikten sonra ilaç almış ve Miss Gilchrist'ten kendisini öğlene kadar rahatsız etmemesini istemiş. Ancak öğlen uyandığında kendini hâlâ bitkin hissediyormuş, iki uyku ilacı daha almaya karar vermiş. Miss Gilchrist'i de otobüsle Reading'e kütüphaneden kiraladığı bazı kitapları değiştirmeye yollamış. Adam içeri girdiğinde uyumuyorduysa bile sersemlemiş olmalı. Eğer adam, onu tehdit etse zaten istediği her şeyi alıp gidebilirdi ya da ağzını tıkayıp bağlayabilirdi. İçeri girerken özellikle yanına balta alan bir gaspçı... bu bana çok tuhaf görünüyor."

"Kim bilir belki de balta ile yalnızca korkutmak niyetindeydi," diye tahmin yürüttü Bay Entwhistle. "Eğer karşı koyulursa..."

"Tıbbi incelemeye göre herhangi bir karşı koymayı gösterecek bir bulguya rastlanmadı. Tüm kanıtlar öldürüldüğü sırada yan yatmış, huzur içinde uyuyor olduğuna işaret etmekte."

Bay Entwhistle huzursuzluk içinde sandalyesinde kıpırdandı.

"Zaman zaman bu şekilde vahşi ve anlamsız cinayetlere rastlandığını duyuyoruz," diye yanıtladı müfettişin sözlerini.

"Evet, tabi, sonuçta bu da büyük olasılıkla onlardan biri olup çıkacak. Tabi ki kuşkuluların gözaltına alınmasına ilişkin bir tutuklama emri çıkarıldı. Bunu yapanın köy sakinlerinden biri olmadı-

ğından neredeyse eminiz. Hepsinin sağlam kanıtları var. Olay sırasında köy ahalisinin büyük kısmı işteymiş. Maktulün evi köyün kıyısında, ıssız sayılabilecek bir sokakta. Dolayısıyla eve dikkat çekmeden giren herkes olabilirdi. Köyün sokakları bir labirentten farksız. Güzel bir gündü ve birkaç gündür yağmur yağmıştı. Dolayısıyla belirgin bir araba izine de rastlanamadı... tabi eğer katil araba ile geldiyse."

Bay Entwhistle kulak kesildi.

"Katilin arabayla geldiğini mi düşünüyorsunuz?"

Müfettiş omuzlarını silkti.

"Bilemiyorum. Tek söylemek istediğim bu olayda kuşku çeken çok nokta olduğu. Örneğin bunlar." Yazı masasının üzerine bir avuç dolusu mücevher bıraktı... yonca yaprağı şeklinde incilerle bezeli bir broş, ametist taşlarla yapılmış bir broş-takım, kısa bir inci kolye ve lal taşından bir bilezik.

"Bunlar mücevher kutusundan çalınanlar. Evin hemen önündeki çalılığın içinde bulundu."

"Evet... bu gerçekten tuhaf. Belki de katil yaptığından dolayı dehşete kapıldı ve ..."

"Olabilir. Peki, ama o zaman mücevherleri evde bırakmış olması gerekmez miydi? Tabi ki yatak odasından bahçe kapısına doğru ilerlediği sırada paniğe kapılmış da olabilir."

"Ya da bütün bunlar sizin daha önce de belirttiğiniz gibi düzmece olarak hazırlandı," dedi Bay Entwhistle kısık bir sesle.

"Evet, birçok olasılık var... Tabi bunu yapan Gilchrist de olabilir. Bir evde beraber yaşayan iki kadın... kim bilir aralarında ne gibi tartışmalar, kırgınlıklar geçmiştir. Birbirlerinden nefret ediyor olmaları da mümkün. Oh evet, bu olasılığı da göz önünde bulunduruyoruz. Ama pek olası da görünmüyor aslında. Öğrendiğimiz

kadarıyla ikisi çok iyi geçinen iki dostmuşlar." Sözlerini tamamlamadan bir an için tereddüt etti. "Bayan Lansquenet'in ölümünden kimsenin yarar sağlamayacağını söylemiştiniz değil mi?"

Avukat yeniden sandalyesinde kıpırdandı.

"Böyle bir şey söylemedim."

Müfettiş Morton şaşkınlık içinde başını kaldırdı.

"Bayan Lansquenet'in gelirinin ağabeyinin her yıl yolladığı harçlıktan oluştuğunu ve bildiğiniz kadarıyla maktulun kendi serveti ya da başka türde değerli varlıkları olmadığını söylediğinizi düşünüyordum."

"Bu doğru da. Kocası öldüğünde hiçbir şey bırakmadığını biliyoruz. Onu çocukluğundan beri tanırım, para biriktirip bir kenarda biraz birikim sağladıysa buna çok şaşırırım."

"Evi kira ve üzerine kayıtlı bir malı yok," diye ekledi müfettiş. "Birkaç parça möble ki o da bugünün ölçülerinde bir şey sayılmaz. Meşeden otantik tarzda yapılmış birkaç parça ve birkaç renkli boyalı obje, hani şu sanatsal denilen türde. Her kime kalacaksa, bunlarla zengin olamayacağı kesin... tabi eğer vasiyetname bıraktıysa."

Bay Entwhistle başını salladı.

"Bildiğim kadarıyla bir vasiyetname yok. Ama onu uzun yıllardır görmemiştim, bunu anlamalısınız."

"Peki, o zaman biraz önceki sözlerinizle ne demek istediniz? Hiç kuşkusuz bunu söylerken aklınızdan geçen bir şeyler vardı."

"Evet. Evet, doğru. Yalnızca titiz ve temkinli davranmak istedim."

"Bu sözlerinizle daha önce bahsettiğiniz mirası mı kastediyorsunuz? Ağabeyinden kalan? Yani vasiyetnameye göre o mirası kullanabilir miydi?"

"Sizin düşündüğünüz anlamda değil. Anaparanın kullanımı konusunda hiçbir hakka sahip değildi. Şimdi öldüğüne göre ona kalanlar Richard Abernethie'nin beş vârisi arasında eşit olarak bölünecek. Biraz önceki sözlerimle bunu kastetmiştim. Onun ölümünden otomatikman diğer beş vâris de yarar sağlıyor."

Müfettiş hayal kırıklığı içinde önüne baktı.

"Ah, buradan bir ipucuna ulaşabileceğimizi düşünüyordum. Ancak bu durumda kimsenin onu baltayla öldürmek için özel bir çıkarı olmadığı görünüyor. Anlaşıldığı kadarıyla yeniden bunu yapanın aklı yerinde olmayan bir gaspçı olduğu varsayımına dönmemiz gerekiyor... cezai ehliyeti olmayan suçlulardan biri, onlardan o kadar çok var ki. Cinayetten sonra birden cinnet geçirdi ve mücevherleri fırlatıp tabanları yağladı... Evet, öyle olmalı. Tabi eğer katil saygıdeğer Miss Gilchrist değilse, ama o da pek mümkün görünmüyor."

"Cesedi ne zaman bulmuş?"

"Saat beş sularında. Reading'ten 4.50 otobüsüyle dönmüş. Doğruca kulübeye gitmiş, eve ön kapıdan girmiş ve çay suyu ısıtmak üzere mutfağa gitmiş. Bayan Lansquenet'in sesini duymayınca uyuduğuna yormuş. Ancak sonra kırık mutfak penceresini ve etrafa saçılan camları fark etmiş. Ama yine de aklına mahallenin yaramaz oğlanlarından birinin topuyla ya da sapanıyla bunu yapmış olabileceği gelmiş. Yavaşça yukarı çıkıp bir fincan çay isteyip istemediğini sormak üzere Bayan Lansquenet'in odasına girmiş. Ve o anda şok geçirip panik içinde çığlık atarak, komşuları çağırmış. Hikâyesi inanılır gibi görünüyor, odasında ve banyoda kan izine rastlanmadı, giysilerinde de. Hayır, Miss Gilchrist'in bu cinayetle ilgisi olabileceğini sanmıyorum. Doktor beş buçuk gibi geldi. Ölüm zamanının en geç dört buçuk olabileceğini ama muhtemelen

iki olduğunu düşünüyor. Anlaşıldığı kadar katil Miss Gilchrist evden çıkana dek evin yakınında bir yerlerde bekledi."

Avukatın yüzünde bir adale seyirdi.

"Sanırım Miss Gilchrist ile görüşmek isteyeceksiniz?" diye ekledi Müfettiş Morton.

"Ben de bunu düşünüyordum."

"Eğer bunu yaparsanız çok mutlu olurum. Sanırım bize bildiği her şeyi anlattı ama bundan hiçbir zaman tam olarak emin olamayız. Bazen konuşma sırasında şu veya o ipucu kendiliğinden ortaya çıkabilir. Biraz evde kalmışlık psikozu içinde ama akıllı ve becerikli bir insan... ayrıca gerçekten çok yardımcı olmaya çalışıyor."

Kısa bir aradan sonra ekledi.

"Ceset halen morgta. Eğer görmek isterseniz..."

Bay Entwhistle istemeyerek de olsa onaylamak durumunda kaldı.

Birkaç dakika sonra Cora Lansquenet'in ölü bedeninden kalanlara bakıyordu. Kadın vahşice parçalanmış, kınalı kâkülleri kandan yapış yapış olmuştu. Bay Entwhistle dudaklarını sıkarak, başını yana çevirdi; midesi bulanmaya başlamıştı.

Zavallı küçük Cora. İki gün önce ağabeyinin ona bir şey bırakıp bırakmadığını sorarken ne denli heyecanlıydı. Kim bilir geleceğe yönelik ne düşler kurmuştu! Kalan parayla bir sürü aptallıklar yapacak... ve paranın tadını çıkaracaktı kuşkusuz.

Zavallı Cora... Sevinci ne kadar kısa sürmüştü.

Ölümünden kimsenin bir çıkarı olmamıştı... çaldığı mücevherleri kaçarken çalıların arasına atan katilin bile. Beş vârisin her biri birkaç bin sterlin daha alacaktı ama... hepsinin kendilerine kalan servet zaten yeterinden çok fazlaydı, onun yanında bu bir şey sayılmazdı. Hayır, bu bir neden olamazdı.

Cora'nın aklına öldürülmeden bir gün önce cinayet gelmiş olması gerçekten tuhaftı.

"Ama o öldürüldü, değil mi?"

Böyle bir iddia saçmalıktı. Kesinlikle saçma! Müfettiş Morton'a bahsetmeye değmeyecek kadar saçma.

Tabi önce Miss Gilchrist ile konuşmalı...

Belki de Miss Gilchrist Richard'ın Cora'ya ne söylediği konusuna ışık tutabilirdi... Ama bu da olanaksızdı.

"Bana söylediklerinden sonra düşündüm de..." Richard ne söylemiş olabilirdi?

Bay Entwhistle o anda kararını verdi.

"Hemen Miss Gilchrist'e gitmeliyim."

III

Miss Gilchrist kısa, gri saçlı zayıf, çelimsiz bir kadındı. Yüz ifadesi elli yaşlarındaki kadınlarda çoğunlukla rastlandığı gibi anlaşılmaz, belli belirsizdi.

Bay Entwhistle'i içtenlikle selamladı.

"Geldiğinize çok sevindim, Bay Entwhistle. Gerçekten de Bayan Lansquenet'in ailesi hakkında *çok az* bilgim var. Ve elbette ki daha önce hiçbir *cinayet* olayı da yaşamamıştım. Bu korkunç bir şey!"

Bay Entwhistle Miss Gilchrist'in daha önce hiçbir cinayet olayına karışmadığına içtenlikle inanıyordu. Onun tepkisi de partnerininkine benzeşiyordu.

"Tabi ki bu gibi olayları sıklıkla *okuyoruz,*" diye ekleyen Miss Gilchrist böylece yaşadıkları dünyadaki suçlara atıfta bulunmuş

oluyordu. "Ama ben onları okumaktan hiç hoşlanmıyorum. Çoğu o kadar *iğrenç* şeyler ki."

Bay Entwhistle, kadının ardından oturma odasına doğru ilerlerken çevresine bakındı. Eve belli belirsiz yağlı boya kokusu sinmişti. Kulübe tıka basa doluydu... ama Müfettiş Morton'un tanımladığı nitelikteki möblelerden çok dört bir yana asılmış resimlerdi bu doluluk hissini veren. Duvarlara duvar kâğıdıyla kaplanmışçasına resim asılıydı, bunlardan çoğu karanlık, pis, yağlı boya resimlerdi. Ama aralarında birkaç suluboya resim ve birkaç natürmort da dikkat çekiyordu. Küçük resimler daha çok üst üste yığılmış bir halde pencerenin eşiğinde duruyorlardı.

"Bayan Lansquenet bu resimlerden birçoğunu bitpazarından satın aldı," diye açıkladı Miss Gilschrist avukatın meraklı bakışlarını fark edince. "Bu onun en büyük hobisiydi. Zavallı çevredeki tüm eski eşya satışlarına giderdi. Günümüzde artık resimler o kadar ucuza gidiyor ki, neredeyse karın tokluğuna... Hiçbir zaman bir resim için bir sterlinden fazla ödemedi, hatta bazıları için ödediği miktar yalnızca birkaç şilindi. Hep günün birinde gerçekten değerli bir eser bulacağına inanıyor, bunun en büyük şansı olacağını söylerdi. Bakın bu resmin bir İtalyan Primitifi(*) olduğunu, çok değerli olabileceğini söylüyordu."

Bay Entwhistle Miss Gilchrist'in gösterdiği İtalyan Primitif resmi kuşkuyla inceledi. Cora zaten resimden anlamazdı, diye düşündü. Buradaki acemi işi resimlerin içinden bir tane beş sterlin eden çıksa, dişini kırmaya hazırdı.

"Ben şahsen bu konudan anlamıyorum," diye ekledi Miss Gilchrist. Avukatın tereddütlü yüz ifadesini fark etmişti. "Hem de

(*) İlkel sanata benzer şekilde resim yapan ressam ya da yaptığı resim.

babam ressam olmasına rağmen... maalesef itiraf etmeliyim ki hiçbir zaman başarılı bir ressam olamadı. Genç bir kız iken ben de suluboya çalışmaları yapmış, çevremde resme ilişkin çok konuşma dinlemiştim. Bayan Lansquenet için yakınında sanat konusunda konuşabileceği ve bu konudan anlayan biri olması çok önemliydi. Zavallı, sanata ilişkin her şeye büyük ilgi duyuyordu."

"Ondan hoşlanır mıydınız?"

Ne kadar aptalca bir soru, diye düşündü Bay Entwhistle. Bu soruya "hayır" diye yanıt vermesini nasıl bekleyebilirim ki. Bu düşünülmeyecek bir şey! Hiç kuşkusuz Cora ile birlikte yaşamak kolay değildi!

"Elbette!" diye onayladı Miss Gilchrist. "Çok iyi anlaşıyorduk. Biliyor musunuz, bazı açılardan Bay Lansquenet çocuk gibiydi. Aklına geleni hemen söylerdi. Bilemiyorum, *kararlarında* her zaman haklı mıydı ama..."

Bir ölünün ardından... o tam anlamıyla aptalın tekiydi... de denemezdi. Bay Entwhistle, "Hiç kuşkusuz aydın bir kadın değildi," dedi.

"Hayır... hayır... belki değildi. Ama çok kurnazdı, Bay Entwhistle. Gerçekten çok kurnazdı. Bazen beni gerçekten çok şaşırtıyordu... her nasılsa taşı tam gediğine koymayı başarıyordu."

Bay Entwhistle, kadını daha büyük bir ilgiyle incelemeye başladı. Kendisinin çok akıllı olduğunu sanıyor olmalıydı.

"Sanırım birkaç yıldır Bayan Lansquenet'in yanında çalışıyorsunuz, değil mi?"

"Üç buçuk yıl oldu."

"Siz... hımm... ona eşlik ediyor... ve aynı zamanda... hımm... yani ev işlerini de siz yürütüyordunuz, değil mi?"

Bay Entwhistle'in bu sözlerle hassas bir konuya dokunmuş olduğu anlaşılıyordu. Kadın hafifçe kızararak yanıt verdi.

"Oh evet, gerçekten. Yemek işi tamamen benim üzerimdeydi, biliyor musunuz, yemek yapmaktan çok hoşlanırım... toz almak ve bazı hafif ev işleri de benim sorumluluğumdaydı. Tabi *ağır* olanlar değil." Miss Gilchrist'in ses tonu öylesine kararlıydı ki bunun kesin bir prensip meselesi olduğu anlaşılıyordu. Gerçi Bay Entwhistle "ağır" sözcüğüyle ne kastedildiğini bilmiyordu ama yine de kadını yatıştıracak şekilde gülümseyerek mırıldandı.

"Bu işler için düzenli olarak haftada iki kez köyden Bayan Panter geliyordu. Hiçbir zaman yalnızca bir *hizmetçi* olarak görülmeyi kabullenemedim, Bay Entwhistle. Küçük çay salonumu kapamam gerektiğinde... bu *gerçekten* bir felaketti, biliyorsunuz savaş vardı. Çok güzel bir yerdi. Oraya Willow Tree(*) adını takmıştım, kullandığım tüm porselenler söğüt ağacı desenliydi... çok hoştu... kekler de gerçekten çok iyiydi. Kek ve kurabiyelerin yapımı konusunda elim gerçekten çok iyidir. Evet, gerçekten işlerim çok iyiydi ama sonra savaş başladı, gıda maddelerinde kıtlık oldu ve salon iflas etti. Bir çeşit savaş kurbanı, diyorum hep ve kendimi de buna inandırmaya çalışıyorum. Böylece babamın bana bıraktığı birazcık parayı da oraya yatırdığım için kaybetmiştim. Bu durumda başka bir iş bulmak zorundaydım. Belirli bir eğitimim yok. Bir kadının yanında işe girdim ama bu bana hiçbir şey demiyordu... kadın tam anlamıyla kaba, saygısız ve küstahtı. Sonra biraz bir büroda çalıştım, ama o da hoşuma gitmedi. Sonra Bayan Lansquenet'in yanına geldim ve baştan itibaren onunla çok iyi geçindik... onun kocasının da ressam olması filan." Miss Gilchrist soluğu kesilerek bir an için

(*) Söğüt ağacı.

sustu ve sonradan mırıldanarak ekledi." O küçük çay salonunu o kadar çok severdim ki... O kadar *hoş, nazik* insanlar gelirdi ki."

Miss Gilchrist'e bakarken Bay Entwhistle bir an için kendini çok farklı bir dünyada hissetti. Yüzlerce aynı görünümde kadının, Defne Ağacı, Zencefil, Mavi Papağan, Söğüt Ağacı ve Sıcak Köşe gibi çeşitli isimlerde çay salonlarında hizmet ettikleri, hepsinin lekesiz, ütülü pembe, mavi ya da turuncu önlükler giymiş, bir çaydanlık yeşil çay ve yanında kurabiye siparişi aldıkları karmaşık bir dünyada. Miss Gilchrist'in kutsal bir yuvası vardı... geleneksel nostaljik yapıda, kadın eli değmiş oldukça aydın, soylu kibar müşterileri olan bir çay salonu. Ülkenin her yanında oldukça büyük sayıda Miss Gilchristler olmalı, diye düşündü Bay Entwhistle, hepsi birbirine benzeyen, yumuşak sabırlı yüz ifadeleri, azimlerini belirten üst dudakları ve hafifçe seyrelmiş gri saçları olan.

Miss Gilchrist anlatmayı sürdürdü.

"Aslında kendimden bu kadar çok bahsetmek istemezdim. Polis çok nazik ve saygılı davrandı. Gerçekten çok naziktiler. Özellikle de merkezden gelen Müfettiş Morton çok anlayışlı biriydi. Hatta geceyi bu sokakta oturan Bayan Lake'in yanında geçirmemi bile önerdi ama bunu reddettim. Bu evde, Bayan Lansquenet'in güzel eşyalarının başında kalmayı bir görev olarak gördüm. Onlar da onu... Onu..." Miss Gilchrist yutkundu. "Cesedi götürdüler ve odayı mühürlediler. Müfettiş bir polis memurunun kırık pencere dolayısıyla bütün gece mutfakta nöbet tutacağını söyledi... Neyse bu sabah cam takıldı, Tanrı'ya şükür! ... Nerede kalmıştım? Neyse, odamda kalmamın daha iyi olacağını, orada rahat olacağımı söyledim ama yine de komodini kapının önüne çekip pencerenin içine su dolu bir sürahi koymayı ihmal etmedim. Ne de olsa insan hiçbir

zaman bilemez ki... eğer bunu yapan gerçekten bir deliyse... sürekli olarak bu gibi şeyler duyuyoruz."

Tam bu noktada Miss Gilchrist konuşmasına bir an için ara verdi.

Bay Entwhistle bu fırsatı kaçırmayarak söze girdi.

"Olayın ana hatlarını Müfettiş Morton'dan dinledim. Eğer sizi yormayacaksa bana her şeyi en başından yinelemenizi rica etmek istiyordum."

"Tabi Bay Entwistle, memnuniyetle. Ne demek istediğinizi çok iyi anlıyorum. Polis olaylara her zaman kişisel olmayan bir şekilde yanaşıyor, değil mi? Aslında böylesi daha doğru, tabi."

"Bayan Lansquenet cenazeden önceki gece döndü," diye konuya girdi Bay Entwhistle.

"Evet, tren çok geç geldi. İsteği üzerine onu istasyondan alması için bir taksi istemiştim. Zavallı, geldiğinde çok yorgundu... tabi bu çok doğaldı aslında... ama genel anlamda iyi görünüyordu."

"Evet, evet. Size cenazeden bahsetti mi?"

"Yalnızca biraz. Ona bir bardak süt ısıttım... başka bir şey istemedi... Bana kilisenin çok kalabalık olduğunu, her tarafın çiçeklerle dolu olduğunu anlattı... oh! Bu arada diğer ağabeyini görememiş olmaktan duyduğu üzüntüyü de belirtti... Timothy... adı buydu, değil mi?"

"Evet, Timothy."

"Onu son gördüğünden bu yana yaklaşık yirmi yıl geçtiğinden ve cenazede orada olacağını umduğundan söz etti. Ama sonra içinde bulunduğu koşullarda gelmemesinin onun açısından daha doğru olduğunu anladığını, karısının orada olduğunu, ama Maude'dan oldu bitti hiç hoşlanmadığını söyledi. Aman Tanrı'm, çok

özür dilerim, Bay Entwhistle... yalnızca ağzımdan kaçtı... asla kötü bir niyetim yoktu... "

"Ziyanı yok! Ziyanı yok!" dedi cesaret veren bir havada. "Ben aileden değilim. Bildiğim kadarıyla Cora ailenin gelinleriyle hiçbir zaman anlaşamamıştı."

"O da yaklaşık aynı şeyi söyledi. 'Maude'un her şeye hükmeden kadınlardan biri olup çıkacağını biliyordum,' dedi. Sonra da yorgun olduğunu söyleyip hemen yatmak istedi. Termoforunu ısıtıp hazırlamıştım... alıp doğruca yukarı çıktı."

"Başka özel bir şey söylemedi, yani aklınızda kalan?"

"Eğer kastettiğiniz buysa herhangi bir *önsezisi* yoktu, Bay Entwhistle. Bundan eminim. Sizin de bildiğiniz gibi keyfi çok yerindeydi... tabi yorgunluk ve... üzücü olayın etkisi dışında. Bana Capri'ye gitmek konusunda ne düşüneceğimi sordu. Capri'ye! Bunun muhteşem bir şey olacağını söyledim.... Böyle bir yolculuğu düşümde görsem bile inanamayacağımı söyledim.... O zaman gidelim dedi. Yalnızca bu kadar! Sanırım... gerçi bu konuda açıkça bir şey *söylemedi* ama... ağabeyinden ona yaşam boyu yetecek bir gelir ya da mal kalmıştı."

Bay Entwhistle başıyla onayladı.

"Zavallı. Ama hiç değilse sevinmek ve planlar yapma olanağı buldu..." Miss Gilchrist içini çekti. "Artık benim için de Capri'ye gitmek hayal oldu..." diye mırıldandı üzüntüyle.

"Peki ya ertesi sabah?" diye sordu Bay Entwhistle kadının hayal kırıklığından doğan üzüntüsünü umursamayarak.

"Ertesi sabah da Bayan Lansquenet kendini hiç iyi hissetmiyordu. Çok kötü görünüyordu. Bütün gece gözünü bile kırpmadığını söyledi. Sürekli kâbus görmüştü. Ona bunun aşırı yorgunluk-

tan kaynaklanabileceğini belirttim. Haklı olabileceğimi söyledi. Kahvaltısını yatakta etti, bütün sabah da yataktan kalkmadı. Öğlen yemeğinde halen uyuyamadığını, çok huzursuz olduğunu, sürekli kafasında bir şeyler kurduğunu söyledi. Sonra da birkaç uyku hapı alıp öğleden sonra uyumayı deneyeceğini belirtti. Okuyacak kitabı kalmadığı için benden de otobüsle Reading'e gidip trende okuyup bitirdiği iki kitabı kütüphaneye geri vermemi, yerlerine yenilerini almamı rica etti. Normalde ona iki kitap bir hafta yetiyordu. Neyse, saat ikiyi biraz geçe evden çıktım ve bu onu... onu... son görüşüm..." Miss Gilchrist burnunu çekmeye başladı. "Biliyor musunuz, uykudaymış. Hiçbir şey duymamış, müfettiş bana acı çekmediğini söyledi... İlk darbenin öldürücü olduğunu düşünüyor. Aman Tanrı'm, bunu *düşününce* çok kötü oluyorum."

"Lütfen. Lütfen. Sizi bu ayrıntılarla daha fazla rahatsız etmek aklımın köşesinden bile geçmiyor. Bilmek istediğim yalnızca trajedi öncesi Bayan Lansquenet'in sizde ne gibi bir izlenim yarattığı?"

"Bunu anlıyorum. Lütfen ailesine kendisinin kötü bir gece geçirmiş olmanın dışında çok mutlu olduğunu ve geleceği sevinçle beklediğini iletin."

Bay Entwhistle yeniden konuşmadan önce bir an için tereddüt etti. Tanığa yönlendirici bir soru yöneltmek istemiyordu.

"Akrabalarından hiçbirinden özellikle bahsetmedi mi?"

"Hayır, hayır, sanmıyorum." Miss Gilchrist düşündü. "Ağabeyi Timothy'yi göremediği için üzüldüğünü belirtmekten başka bir şey söylemedi."

"Ağabeyinin ölümünden de hiç bahsetmedi mi? Yani... ölüm nedeninden... demek istiyorum. Ya da bu gibi bir şey?"

"Hayır."

Miss Gilchrist'in yüzünde hiçbir merak izi yoktu. Bay Entwhistle, eğer Cora cinayet varsayımından söz etmiş olsa, bunun kadının yüz ifadesinden bir şekilde anlaşılacağını düşünmekteydi.

"Bildiğim kadarıyla bir süredir hastaydı," diye ekledi Miss Gilchrist. "Aslında yine de öldüğünü duyduğumda çok şaşırdım. Çok sağlıklı görünüyordu."

Bay Entwhistle heyecanla atıldı.

"Onu ne zaman gördünüz?"

"Bayan Lansquenet'i ziyarete geldiği zaman."

"Bu ne zamandı?"

"Yaklaşık üç hafta kadar önce."

"Burada kaldı mı?"

"Yoo, hayır. Yalnızca öğlen yemeğine geldi. Tam bir sürprizdi bu. Bayan Lansquenet onun evimize geleceğini hiç beklemiyordu. Bildiğim kadarıyla aile içinde kavgalıymışlar. Onu yılladır görmediğini söylemişti."

"Evet, bu doğru."

"Bu onu çok duygulandı... onu görmek demek istiyorum... ve tabi ne kadar hasta olduğunu kendi gözleriyle görmek."

"Ağabeyinin hasta olduğunu biliyor muydu?"

"Oh evet, bunu çok iyi anımsıyorum. Kendi kendime... ama yalnızca içimden... Bay Abernethie'nin beyninin sulanmış olup olamayacağını sorduğumu anımsıyorum. Teyzelerimden biri."

Bay Entwhistle ustalıkla sözü teyzeden asıl konuya döndürdü.

"Bayan Lansquenet'in söylediği bir şey mi size onun beyninin sulanmış olduğunu düşündürdü?"

"Evet. Bayan Lansquenet sanırım aynen şöyle demişti: 'Zavallı Richard. Mortimer'in ölümü onu çok kötü etkilemiş olmalı. Aynen bir bunak gibi davranıyor. İzlendiğini ve birinin onu öldürece-

ğini takmış aklına. Ama bu yaşlı insanlarda sıkça olur.' Bunun *doğru* olduğunu biliyorum. Size bahsettim teyzem de... hizmetkârlarının yemeğine zehir katacaklarını takmıştı aklına, sonuçta yalnızca haşlanmış yumurtadan başka bir şey yememeye başladı... aklınca yumurtaya zehir katılması olanaksızdı. Biz de onun bu oyununa katılmıştık, ama aynı şey bugün, yumurta bu kadar kıtken ve çoğunlukla ithal edilirken olsa, *ne* yapardık, işte onu hiç bilemiyorum. Yumurta haşlamak riskli olabilirdi."

Bay Entwhistle Miss Gilchrist'in teyzesine ilişkin öyküyü yarım kulakla dinledi. Duyduklarından çok tedirgin olmuştu.

Miss Gilchrist'in anlatma heyecanı nihayet yatışınca sakin olmaya çalışarak sordu.

"Sanırım Bayan Lansquenet bunları ciddiye almadı, değil mi?"

"Hiç almadı, onun içinde bulunduğu durumu çok *iyi* anlamıştı."

Bu açıklama da Bay Entwhistle'i Miss Gilchrist'in kastettiği anlamda olmasa da düşünceye sevk etti.

Cora Lansquenet Richard'ı gerçekten iyi anlamış mıydı? Belki o zaman değil, ama sonra. Yoksa çok mu iyi anlamıştı?

Bay Entwhistle Richard Abernethie'nin hiçbir şekilde bunamamış olduğunu, tam aksine akli dengesinin tam anlamıyla yerinde olduğunu çok iyi biliyordu. Üstelik o asla takip edilme kuşkusu içinde yaşayan bir insan değildi. O her zaman... sakin, soğukkanlı bir işadamıydı; hasta olması da bu gerçeği hiçbir şekilde değiştirmemişti.

Kızkardeşine böyle bir şey söylemiş olması gerçekten çok ilginçti. Kim bilir belki de Cora çocukça bir kurnazlıkla satır aralarına yorum getirmeye çalışmış, ağabeyinin söylediklerine farklı anlamlar katıp yeni bir öykü yaratmıştı.

Ne de olsa Cora hem çok aptal hem de aklıevvelin tekiydi. Muhakeme gücü yok denecek kadar azdı, dengesizin tekiydi, olaylara çocukça bakardı, ama çocuklarda rastlanan, zaman zaman taşı gediğine yerleştirme gibi anlaşılmaz bir ustalığa da sahipti.

Bay Entwhistle konuyu burada kesti. Miss Gilchrist'in bildiği her şeyi anlattığından emindi. Cora Lansquenet'in bir vasiyetname bırakıp bırakmadığı sorusunu hemen yanıtlayarak, vasiyetnamenin bankada olduğunu söyledi.

Bay Entwhistle birkaç ufak ayarlama daha yaptıktan sonra Miss Gilchrist'in yanından ayrılmak istiyordu. Ona çıkacak masrafları karşılamak için bir miktar nakit para bırakmayı önerdi ve en kısa zamanda tekrar bağlantı kuracağını belirtti. Yeni bir iş bulana kadar kulübede kalmasından mutluluk duyacağını açıkladı. Miss Gilchrist ise buna karşılık bunun ona yapılmış büyük bir yardım olacağını, zaten artık korkmadığını belirtti.

Yine de Miss Gilchrist'in ısrarına dayanamayarak onunla küçük evi dolaşıp müteveffa Pierre Lansquenet'in küçük yemek odasında asılı duran resimlerine bakmaktan kurtulamadı. Resimleri görünce ürperdi... bunlar genellikle yeteneksiz ancak ayrıntılara takıntılı bir ressamın yaptığı nü'lerdi. Avukat bunun dışında küçük şirin balıkçı köylerinin Cora tarafından yağlıboyayla yapılmış küçük resimlerine de bakmak zorunda kaldı.

"Polperro," dedi Miss Gilchrist gururla. "Geçen yıl oraya gitmiştik. Bayan Lansquenet köyün manzaralarına hayran kalmış, resmini yapmıştı."

Bay Entwhistle, Polperro köyünün güneybatı, kuzeybatı ve neredeyse tüm yönlerden yapılmış resimlerine bakıp Bayan Lansquenet'in gerçekten çok etkilendiğine ve gayrete geldiğine hak vermek durumunda kaldı.

"Bayan Lansguenet resimlerini bana bırakmaya söz vermişti," dedi Miss Gilchrist belirgin bir hevesle. "Onlara büyük hayranlık duyuyorum. Bakın örneğin bu resimde, dalgaların kırılması ne kadar canlı görülüyor, öyle değil mi? Eğer o unuttuysa bile, hiç değilse bir tanesini ondan *bir* anı olarak saklayabilir miyim?"

"Bunu hiç kuşkusuz ayarlayabiliriz," dedi Bay Entwhistle cana yakın bir tavırla.

Ve birkaç ufak ayarlama daha yaptıktan sonra banka müdürü ve ardından Müfettiş Morton'la görüşmek üzere oradan ayrıldı.

BÖLÜM 5

I

"Kendini harap ediyorsun," dedi Miss Entwhistle kendilerini ev işlerini yönettikleri sevgili ağabeylerine adayan kızkardeşlerin kullanmayı benimsedikleri öfkeli ve sinirli tonda. "Senin yaşında böyle şeyler yapmamalısın. Bütün bunların seni niçin ilgilendirdiğini bilmek isterdim? Artık emekliye ayrılmadın mı yoksa?"

Bay Entwhistle yumuşak, sakin bir tavırla Richard Abernethie'nin en eski dostlarından biri olduğunu açıkladı.

"Olabilir, ama Richard Abernethie öldü, değil mi? İşte bu nedenle seni aslında ilgilendirmeyen konulara niçin karıştığını anlayamıyorum. Bu gidişle rutubetli, cereyanlı trenlerde üşütüp öleceksin. Üstelik bir de cinayet! Niçin seni aradıklarını anlayamıyorum."

"Beni aramalarının nedeni Cora'nın evinde cenazenin ayrıntılarının belirtildiği benim imzamı taşıyan bir mektup bulmaları."

"Cenaze! Cenaze cenaze ardına, neyse bu bana bir şey anımsattı. Biraz önce seni o değerli Abernethielerinden biri telefonla aradı... yanılmıyorsam adının Timothy olduğunu söyledi. Yorkshi-

re dolaylarında bir yerden... konu yine bir cenazeymiş. Tekrar arayacağını söyledi."

Bay Entwhistle aynı gün akşam telefonla arandı. Yaşlı adam ahizeyi kaldırırken hattın diğer ucunda Maude Abernethie'nin sesini duydu.

"Tanrı'ya şükür, nihayet size ulaşabildim. Timothy berbat durumda. Cora'ya ilişkin haberler onu çok kötü etkiledi, perişan etti."

"Elbette, anlıyorum," dedi Bay Entwhistle.

"Nasıl?"

"Bunun doğal olduğunu söylemiştim."

"Belki." Maude'un sesinden tereddüt içinde olduğu anlaşılıyordu. "Yani bunun gerçekten bir cinayet olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?"

*("Ama o öldürüldü, değil mi?"*diye sormuştu Cora. Halbuki şimdi yanıt çok belirliydi.)

"Evet, cinayet," diye onayladı Bay Entwhistle.

"Gazetede cinayetin balta ile işlendiği yazıyor."

"Evet."

"Bu *inanılır* gibi değil," diye haykırdı Maude. Timothy'nin kızkardeşi... öz kardeşi... *balta* ile öldürülüyor."

Bu Bay Entwhistle'e o kadar da inanılmaz görünmüyordu. Timothy'nin yaşadığı dünya şiddetten o denli uzaktı ki, ister istemez akrabalarının da şiddetin dışında kalmaları gerekirmiş gibi hissediyordu.

"Korkarım herkesin bir şekilde gerçeklerle yüzleşmesi gerek," dedi Bay Entwhistle yumuşak bir tonda.

"Gerçekten Timothy için çok *endişeleniyorum.* Bütün bunlar onun açısından çok kötü! Şimdi onu yatmaya ikna ettim; ama sizin

Yorkshire'a gelip onu ziyaret etmeniz konusunda ısrar etmemi istedi. Size yönelteceği yüzlerce sorusu var... bir yasal soruşturma açılıp açılmayacağı, açılırsa buna kimlerin katılması gerekeceği, cenazenin ne zaman yapılabileceği, nerede, ne kadar malvarlığı olduğu, Cora'nın cenazesinin yakılmasını isteyip istemediği ve bir vasiyetname bırakıp bırakmadığı..."

Bu liste uzayıp gidecekti ama Bay Entwistle telefondaki muhatabının sözünü ustalıkla kesti.

"Evet, vasiyetname bıraktı. Vasiyetnamenin hükümlerini yerine getirmek için de Timothy'yi belirlemiş."

"Aman Tanrı'm. Ama Timothy bir şey yapamaz ki..."

"Firma gerekli olan tüm işlemleri yapacaktır. Vasiyetname çok basit. Kendi yaptığı resimleri ve ametist broşunu evdeki yardımcısı Miss Gilchrist'e bırakmış, bunun dışında kalan her şeyi de Susan'a."

"Susan'a mı? Acaba niçin Susan'ı seçti? Bildiğim kadarıyla Susan'ı tanımıyordu bile... yalnızca bebekken bir kez görmüştü."

"Sanırım neden Susan'ın da aileye uygun gelmeyen bir evlilik yapması olabilir."

Maude sinirli bir kahkaha attı.

"Aslında Gregory Pierre Lansquenet'e göre her açıdan çok daha iyi! Tabi, benim zamanımda bir kızın tek işi dükkânda tezgâh arkasında durmak olan biriyle evlenmesi söz konusu bile olamazdı... ama eczane tuhafiyeden çok farklı... ayrıca Gregory çok da saygılı görünüyor." Kısa bir aradan sonra ekledi. "Bu Susan'ın Richard'a bıraktığı payı da alacağı anlamına mı geliyor?"

"Yo, hayır. Söz konusu para Richard'ın vasiyetnamesinde belirtildiği şekilde bölünecek. Hayır, Cora'nın tüm serveti yalnızca birkaç yüz sterlin ve kulübesindeki möbleleriydi. Tüm borçlar ve

giderler karşılandıktan, möbleler satıldıktan sonra benim öngörülerime göre en fazla beş yüz sterlin kalacaktır." Ve ekledi. "Gerçek ölüm nedenini belirlemek için elbette yasal soruşturma açılacak. Soruşturma tarihi olarak önümüzdeki perşembe saptandı. Eğer Timothy için de uygunsa, soruşturmayı aile adına izlemek üzere genç Lloyd'u mahkemeye gönderebiliriz. Korkarım bu dava büyük ilgi uyandıracaktır, çünkü... ah... koşullar..." diye ekledi sıkıntıyla.

"Ne tatsız! Katili yakaladılar mı?"

"Henüz değil."

"Katil hiç kuşkusuz etrafta dolanıp zevk için insan öldüren korkunç, manyak, serseri gençlerden biridir. Polis gerçekten çok yetersiz."

"Hiç de değil." Bay Entwhistle hemen itiraz etti. "Polisin işinin ehli olmadığı gibi bir şeyi düşünmeyin. Bunu bir an olsun aklınızdan bile geçirmeyin."

"Neyse, bütün bunlar bana fazlasıyla olağandışı görünüyor. Üstelik Timothy için de çok kötü. Bay Entwhistle, sanırım buraya gelmeniz imkânsız değil mi?" Ama yine de bunu yapabilirseniz size minnettar olacağım. Sanırım her şeyi siz aydınlattığınız takdirde Timothy'nin rahatlaması daha kolay olacaktır."

Bay Entwhistle bir süre susup yanıt vermedi. Bu davet ona hiç de ters gelmemişti.

"Belki de haklısınız," diye onayladı. "Zaten vasiyetnamenin yürütücüsü olarak bazı evraklara Timothy'nin imzasını almam gerekecek. Evet, sanırım gelmem iyi olacak."

"Mükemmel. İşte şimdi çok rahatladım. Yarın uygun mu? Gece burada kalırsınız? Buraya gelmek için en uygunu St. Pancras'tan 11.20 treni."

"Korkarım öğleden sonraki trenlerden biriyle gelmem gerekecek. Sabah," diye belirtti Bay Entwhistle. "Halletmem gereken başka işler var."

II

Georg Crossfield Bay Entwhistle'i içtenlikle karşılasa da biraz şaşırmış olduğu anlaşılıyordu.

Bay Entwhistle bir açıklama yapmak amacıyla," Lynchett St. Mary'den geliyorum," dediyse de gerçekte bu sözleriyle bir açıklama yapmış olmuyordu.

"Öyleyse o gerçekten Cora teyzeydi? Gazetede okuduğumda inanamadım. Aynı isimde başka biri olduğunu düşündüm."

"Lansquenet sık rastlanır bir isim değil."

"Evet, tabi. Sanırım insan ailesinden birinin öldürülmüş olabileceğini kabullenemiyor. Olay geçen ay Dartmoor'da işlenen cinayete çok benziyor."

"Sahi mi?"

"Evet. Aynı koşullar. Şehrin kıyısında bir kulübede yaşayan iki yaşlı kadın... Ve az miktarda nakit para, çalınmaya değmeyecek kadar küçük, komik bir meblağ."

"Paranın değeri kişiye göre değişir, sübjektiftir," diye belirtti Bay Entwhistle. "Bu tamamen kişinin ne kadara gereksinim duyduğuna bağlı."

"Evet... evet, sanırım haklısınız."

"Eğer acil olarak on sterline gereksinim duyuyorsanız, on beş sterlin gerekenden bile fazladır. Tersine... yüz sterline gereksinimi olan biri için kırk beş sterlin önemsenmeye bile değmeyecek bir

miktardır. Bin sterline gereksiniminiz varsa birkaç yüz sterlin de yetersizdir."

George yanıt verirken gözlerinde bir parıltı belirdi. "Sanırım günümüzde her kuruşun değeri var. Herkes para sıkıntısı içinde."

"Önemli olan vahim düzeyde olmaması," diye itiraz etti Bay Entwhistle." Konu vahametin derecesi."

"Bu sözlerinizle bir şey mi ima etmek istiyordunuz?"

"Hayır, hayır asla." Kısa bir aradan sonra ekledi. "Terekenin dağılımı biraz zaman alabilir. Daha öncesinde biraz avans ister miydiniz?"

"Bu konuyu gündeme getirecektim ama bu sabah bankaya gittim ve bankanın yöneticisine sizinle görüşebileceğini belirttim. Kredi almak sorun olmadı."

George'un gözlerinde yeniden bir parıltı belirdi ve bu deneyimli hukukçunun gözünden kaçmadı. George'un vahim denecek düzeyde olmasa da çok acil paraya gereksinimi olduğu kesindi. O anda... George'un para konusunda güvenilmeyecek... biri olduğunu içten içe hep tahmin etmiş olduğunu sezdi. Acaba insanları tanımada engin deneyimi olan Richard Abernethie de aynı şeyi sezmiş miydi? Bay Entwhistle Richard'ın Mortimer'in ölümünden sonra George'u vârisi ve halefi olarak saptamayı düşündüğünden emindi. George gerçi bir Abernethie değildi ama ailenin genç kuşağındaki tek erkekti. Mortimer'in doğal halefi o olmalıydı. Richard Abernethie George'u uzun günler boyunca Enderby'de ağırlamıştı. Büyük olasılıkla bu süre içinde onu tartmış ve vârisi olarak çok hafif bulmuştu. Acaba o da Bay Entwhistle gibi içgüdüsel olarak George'un parasal konularda güvenilmez biri olduğunu mu hissetmişti? Ailenin kanısına göre Laura George'un babasıyla evlenmekle yanlış bir seçim yapmıştı... karanlık işler çeviren bir bor-

sacı. George bu konuda Abernethielerden çok babasına benziyordu.

George büyük olasılıkla yaşlı avukatın suskunluğunu yanlış değerlendirerek, sıkıntıyla gülümsedi.

"Doğrusunu söylemek gerekirse son zamanlarda yaptığım yatırımlarda çok şanssız olduğumu itiraf etmeliyim," dedi. "Biraz riskli sayılabilecek işlere girdim ve şansım yaver gitmedi. Neredeyse bütün varlığımı kaybettim. Şimdi işleri yeniden yoluna sokabilirim, tek eksiğim biraz sermayeydi. Ardens Consolidated çıkışta, öyle değil mi?"

Bay Entwhistle olumlu ya da olumsuz görüş bildirmedi. Kendi kendine George'un kendine değil de müşterilerine ait parayla yatırım yapmış olup olamayacağını soruyordu. Eğer George'un hakkında polis soruşturması varsa...

"Size cenazenin ertesi günü telefonla ulaşmaya çalıştım ama büroda değildiniz," dedi yaşlı avukat.

"Sahi mi? Bu bana iletilmedi. Haklısınız, iyi haberden sonra kendime bir gün tatil verebileceğimi düşünmüştüm."

"İyi haber mi?"

George kızardı.

"Ah, lütfen, bakın, tabi ki kastettiğim Richard Dayı'mın ölümü değil! Ancak insanın kendine miras kaldığını öğrenmesi hoşa giden bir duygu. Bunu kutlamak geliyor içinden. Hurst Park'ta at yarışındaydım. İkili bahsi tutturdum. Şans bir tuttu mu, yağmur gibi yağıyor! İnsanın başına talih kuşu bir kez konmaya görsün, her şey farklı oluyor! Gerçi hepsi hepsi elli sterlin, ama olsun."

"Tabi!" dedi Bay Entwhistle. "Yine de. Teyzeniz Cora'nın ölümüyle çok daha fazla paranız olacak."

George endişe ve üzüntüyle baktı.

"Zavallı kadıncağız. Gerçekten çok şanssız, değil mi. Hem de tam geleceğe ilişkin pembe hayaller kurabildiği bir dönemde."

"Umalım ki polis onun katilini yakalayabilsin."

"Hiç kuşkusuz. Polisimiz gerçekten işinin ehli. Çevredeki tüm kuşkulu unsurları mercek altına alıp sorguya çekecek... olayın olduğu zaman aralığında ne yaptıklarını saptayacaklardır."

"Konu zaman olunca bu o kadar basit değil," diyen Bay Entwhistle şaka yapacağını belirten muzip ancak soğuk bir ifadeyle gülümsedi. "Örneğin ben söz konusu gün saat dört buçuk sularında Hatchard kitapevindeydim. Bunu şu an anımsıyorum ama polis on gün sonra sorduğunda tam olarak bilebilir miyim, işte ondan emin değilim. Bunda ciddi kuşkum var. Sonra siz George, Hurst Park'ta olduğunuzu söylüyorsunuz. Bir ay sonra at yarışlarına gittiğiniz günü tam olarak anımsamanız mümkün mü?"

"Sanırım evet, çünkü bu tam cenazenin ertesi günüydü."

"Doğru... tabi. Ayrıca ikili bahisi kazandığınız gündü. Bu da anımsamanıza yardımcı olacak bir diğer nokta. İnsan para kazandığı bir atın adını çok ender unutabilir. Atların adları neydi?"

"Bir dakika düşüneyim... Gaymark ve Frogg II. Doğru, bunu uzun bir süre unutacağımı sanmıyorum."

Bay Entwhistle hafifçe gülerek oradan ayrıldı.

III

"Sizi görmek çok güzel!" diyen Rosamund'un ifadesinden bundan özel bir sevinç duymadığı anlaşılıyordu. "Ama henüz o kadar erken ki."

Rahatlıkla esnedi.

"Saat on bir," dedi Bay Entwhistle kararlılıkla.

Rosamund yeniden esnedi.

"Dün akşam çılgın bir kutlama partisi yaptık," dedi özür dilercesine. "Çok fazla içtik. Michael o kadar sarhoştu ki hâlâ kendine gelemedi."

O anda aynı şekilde esneyen Michael da göründü. Üstünde şık bir ropdöşambr vardı, elinde bir fincan kahve tutuyordu. Yorgun ve çekici görünüyordu; gülümsemesi her zamanki gibi nazik ve içtendi. Rosamund siyah bir etek, kirli sayılabilecek sarı bir kazak giymişti, Bay Entwhistle'in saptayabildiği kadarıyla üzerinde başka bir şey de yoktu.

Titiz, düzenli ve kuralcı bir insan olan yaşlı avukat genç Shanelerin yaşama biçimini hoşgörüyle karşılayamıyordu. Çift Chealse'deki bir evin virane sayılabilecek giriş katında oturuyordu... şişeler, sigara izmaritleri ve bardaklar dörtbir yana yayılmıştı, ortama ağır bir hava, toz ve genel bir düzensizlik hâkimdi.

Tüm bu karmaşanın ortasında Rosamund ve Michael güzellikleriyle yeni doğan güneş gibi parlıyorlardı. Gerçekten çok hoş bir çiftti onlar ve Bay Entwhistle onların birbirlerine çok yakıştıklarını düşünüyordu. Her halükârda Rosamund kocasını taparcasına seviyordu.

"Sevgilim," diye seslendi eşinin yanlarına geldiğini fark edince. "Küçük bir yudum şampanyaya ne dersin? Yalnızca kendimize gelmek ve geleceğimiz şerefine kadeh kaldırmak için! Ah Bay Entwhistle, gerçekten çok şanslıyız, Richard Dayı'nın bize onca para bırakması..."

Michael sıkıntıyla yüzünü ekşitti, bu Bay Entwhistle'in gözünden kaçmadı. Ancak Rosamund kayıtsızca konuşmayı sürdürdü.

"Elimizde çok iyi bir oyun var. Michael opsiyon aldı. Bu onun açısından muhteşem bir rol olacak, hatta belki benim için bile küçük bir rol olabilecek. Biliyor musunuz, gerçekte bir aziz gibi görülen genç, yeni kuşak suçlulara ilişkin bir eser bu... tam anlamıyla çağdaş bir eser."

"Öyle görünüyor," dedi Bay Entwhistle soğukkanlılığını koruyarak.

"Adam çalıyor, öldürüyor, polis ve tüm toplum tarafından izleniyor, kınanıyor... ama sonra, sonuçta bir mucize yaratıyor."

Bay Entwhistle öfke içinde susuyordu. Bu gençlerin konuşmaları tehlikeli saçmalıklardan başka bir şey değildi. Tabi yazdıkları da.

Michael Shane neredeyse hiç konuşmuyordu. Yüzünde hâlâ sıkıntılı bir ifade vardı.

"Bay Entwhistle hiç kuşkusuz bizim geleceğe yönelik planlarımızı dinlemek için gelmedi buraya," dedi eşine dönerek. "Biraz susup ona niçin geldiğini açıklama olanağı verir misin?"

"Halen halledilmesi gereken iki önemli nokta var," diye söze girdi yaşlı avukat. "Lynchett St. Mary'den henüz döndüm."

"Öyleyse öldürülen *gerçekten* de Cora Teyze, öyle mi? Gazetede okudum. İsim çok aşinaydı ve ender rastlanır bir isim olduğu için bunun teyzem olması gerektiğini söylemiştim. Zavallı Cora Teyze! Richard Dayı'mın cenazesinde ona bakmış ve bu denli kılıksız, çökmüş birinin artık daha fazla yaşamasının bir anlamı olmadığını düşünmüştüm... işte öldü de. Dün akşam kimse bana gazetede yazdığına göre baltayla öldürülenin *teyzem* olabileceğini söylediğimde *inanmak* istemedi. Yalnızca gülüp alay ettiler, değil mi Michael?"

Michael Shane susuyordu. "Birbiri ardından iki cinayet!" diye ekledi Rosamund aynı coşkuyla. "Bu kadarı da fazla artık, değil mi?"

"Saçmalama Rosamund, Richard Dayı öldürülmedi ki."

"Olabilir, ama Cora öyle olduğunu düşünüyordu."

Bay Entwhistle araya girerek sordu.

"Cenazeden sonra doğruca Londra'ya döndünüz, değil mi?"

"Evet, sizinle aynı trenle döndük."

"Elbette... Elbette... Sormamın tek nedeni ertesi gün size telefonla ulaşmaya çalışmış olmam..." Telefon ahizesine baktı. "Birçok kez denememe rağmen telefonu açan olmadı."

"Oh, çok üzgünüm. O gün ne yaptık ki? Bir önceki gün! Sanırım on ikiye kadar evdeydik, değil mi? Sonra sen Rosenheim'la görüşmek için evden çıktın ve Oscar ile öğlen yemeğine gittin. Ben de alışverişe gittim. Naylon çorap almak ve mağazalara bir göz atmak niyetindeydim. Aslında Jane ile randevum vardı ama buluşamadık işte. Evet, öğleden sonrayı keyifle alışveriş yaparak geçirdim, akşam da *Castile*'de yemekteydik. Eve döndüğümüzde sanırım saat on gibiydi."

"Öyle gibi," diyen Michael düşüncelere dalmış bir halde Bay Entwhistle'e bakıyordu. "Bizi niçin aramıştınız, efendim?"

"Oh! Richard Abernethie'nin mirasına ilişkin olarak birkaç ufak ayrıntı vardı da... imzalanması gereken birkaç evrak... öyle şeyler işte."

"Parayı hemen alacak mıyız yoksa uzun süre beklememiz mi gerekecek?"

"Korkarım yasal işlemler oldukça yavaş ilerliyor," diye yanıtladı bu soruyu Bay Entwhistle.

Rosamund panik içinde atıldı.

"Ama avans alabiliriz, değil mi? Michael bunun mümkün olabileceğini söyledi. Bu çok önemli. Bu oyun için!"

Michael neşeyle ekledi.

"Ah, aslında o kadar acelesi yok! Asıl önemli olan opsiyonu olumlu mu yoksa olumsuz yönde mi kullanacağımıza kesin karar vermek!"

"Bu sorun değil," dedi Bay Entwhistle. "Size ihtiyacınız oranında bir avans ödemesi yapılabilir."

"O zaman iyi." Rosamund rahat bir soluk aldı. "Cora Teyze miras bıraktı mı?" diye sordu birden.

"Biraz. Vârisi olarak kuzininiz Susan'ı belirlemiş."

"Susan mı? Niçin o? Bırakılan miras büyük mü?"

"Birkaç yüz sterlin ve birkaç möble."

"Değerli mobilyalar mı?"

"Hayır," diye yanıtladı Bay Entwhistle.

Rosamund'un konuya ilgisi kayboldu.

"Bu çok ilginç değil mi?" dedi neden sonra. "Cenazeden sonra Cora birden, 'Ama bu cinayet!' diye bir açıklama yapıyor ve yirmi dört saate kalmadan *kendisi* de öldürülüyor. Bu gerçekten çok *tuhaf,* öyle değil mi?"

Bir an için öldürücü bir sessizlik oldu. Sonra Bay Entwhistle kısık, yumuşak bir sesle mırıldandı.

"Evet, gerçekten bu çok tuhaf..."

IV

Bay Entwhistle Susan Bank'ın tezgâhın üstüne eğilip coşku içinde konuşmasını izledi.

Onda Rosamund'un sevimliliğinin, cana yakınlığının zerresi bile yoktu; Bay Entwhistle'in saptayabildiği kadarıyla çekiciliği canlılığından geliyordu. Dudakları dolgun ve kıvrımlıydı. Bu tam bir kadın ağzıydı ve vücudu da tam bir kadın vücuduydu... tek kelimeyle dişi. Susan birçok konularda dayısı Richard Abernethie'yi anımsatıyordu. Baş şekli, çenesi ve derin, düşünceli gözleri. Aynen Richard'daki tahakküm edici kişilik, aynı bitip tükenmez enerji, aynı basiret, aynı öngörüşlülük ve kusursuz muhakeme gücü. Genç kuşağın üç bireyi arasında yalnızca o Abernethielerin büyük serveti için biçilmiş kaftan gibi görünmekteydi. Acaba Richard bu yeğeninde ruh ikizini görmüş müydü? Hiç kuşkusuz, diye düşündü Bay Entwhistle. Arkadaşı her zaman için insanları çok iyi tanıyan biri olmuştu. Susan, onun aradığı tüm üstün niteliklere sahipti. Yine de vasiyetnamesini onun lehine düzenlememişti. Geoerge'a hiç kuşkusuz güvenmemişti; diye düşünüyordu Bay Entwhistle, güzeller güzeli aptal Rosamund'u ise dikkate bile almamıştı hiç kuşkusuz; peki ama Susan'da da aradığını bulamamış mıydı... kendi işinin vârisi olarak?

Eğer buna karar veremediyse bunun tek nedeni kocası olmalıydı.

Bay Entwhistle'in bakışları ister istemez Susan'ın omzunun üstünden, kadının hemen yanında durup dalgın dalgın kalem açan Gregory Banks'a kaydı.

Gregory kızıla çalan açık kumral saçlı, zayıf, solgun ve dikkat çekmeyen, sıradan bir tipti. Susan'ın hayat dolu kişiliği onu öylesine gölgeliyordu ki kimliği fark bile edilemiyordu. Genç adamda öne çıkan, ilgi uyandıran hiçbir özellik yoktu... oldukça hoş, uyumlu bir insan... günümüz deyişiyle her şeye "evet" diyen biri. Ancak bütün bunlar da onu başarılı bir şekilde tanımlamak için yetersiz-

di. Yine de Gregory Banks'in sakin kişiliğinde insanı bir şekilde rahatsız eden bir şeyler vardı. Aslında Susan'a hiç de uygun olmayan bir eşti... ama yine de Susan tüm karşı koymalara rağmen onunla evlenmekte ısrar etmişti. Neden? Onda ne görmüş olabilirdi?

Şimdi... evlendikten altı ay sonra bile... bu adama bayılıyor, dedi Bay Entwhistle kendi kendine. Bu onun yabancı olduğu bir sahne değildi. Bollard, Entwhistle, Entwhistle ve Bollard hukuk bürosunun ofisinde çok sayıda evlilikleriyle ilgili sorunları olan kadınlarla tanışmıştı. Güvenilmez, başarısız, hiçbir çekicilikleri olmayan kocalarına tapan; yakışıklı, karakterli kocalarından sıkılan ve onları hor gören kadınlar... Bir kadının belirli bir erkekte ne bulduğunu anlamak ortalama erkek zekâsını aşan bir konuydu. Bu bir gerçekti. Her konuda kişilik sahibi olan ve zekâsıyla ön plana çıkan bir kadın belirli bir erkek söz konusu olduğunda tam bir aptal gibi davranabiliyordu. Susan da bu kadınlardan biri, diye düşündü Bay Entwhistle. Dünya onun için Greg'in etrafında dönüyordu. Ve bu birçok gizli tehlikeyi de içeriyordu.

Susan heyecan içinde, üzerine basa basa, kızgınlık içinde konuşuyordu.

"...Bu akıl alacak şey değil! Geçen yıl Yorkshire'da öldürülen kadını anımsıyorsunuz, değil mi? Kimse tutuklanmadı. Sonra şekerci dükkânında başına ingiliz anahtarı vurularak öldürülen yaşlı kadın. Birini tutukladılar, sonra tekrar serbest bıraktılar."

Bay Entwhistle söze karıştı.

"Kesin deliller olması gerekir."

Susan onu dinlemedi bile.

"Ya öbür olay... hani şu hemşire... baltayla ya da keserle öldürülen... aynen Cora Teyze gibi."

Avukat samimi bir havada konuyla ilgili görüşlerini açıkladı.

"Bu cinayetlerle çok yakından ilgilenmişe benziyorsunuz, Susan."

"Tabi ki bu türden olaylar insanın ilgisini çekiyor, özellikle de öldürülen ailenden biri ise... hem de aynı şekilde. Anlaşıldığı kadarıyla bu türden bir sürü serseri taşrada dolaşıyor, evlere giriyor ve yalnız kadınları öldürüyorlar... üstelik bu polisin *umurunda* bile değil."

Bay Entwhistle başını salladı.

"Polisi aşağılama Susan. Hepsi akıllı, işinin ehli ve sabırlı insanlar... ve de ısrarcı. Bir olaydan gazetelerde bahsedilmemesi o olayın kapanmış olduğunu göstermez. Hatta tam aksi olduğunu bile söyleyebiliriz."

"Ama her yıl faili meçhul yüzlerce suç işleniyor."

"Yüzlerce mi?" Bay Entwhistle şaşkınlık içinde baktı. "Belirli bir sayıdaki cinayetin failinin bulunamadığı bir gerçek. Çoğu zaman da polis faili biliyor ama yargı önüne çıkarmak için gerekli olan kesin delillere ulaşılamıyor."

"Buna inanmıyorum," dedi Susan. "Eğer bir cinayeti kimin işlediği biliniyorsa, gerekli kanıtlar de bulunabilir."

"Ben bundan o kadar emin değilim." Bay Entwhistle'in sesinden düşünceli olduğu anlaşılıyordu. "Bundan hiç emin değilim."

"Bunu kimin yaptığına ilişkin en ufak bir tahmin bile mi yok?... Cora Teyze'yi kastediyorum."

"Kesin bir şey söyleyemem. Bildiğim kadarıyla hayır. Aslında olsa bile polisin bana açıklayacağını sanmam... hem henüz çok erken... cinayetin henüz dün işlediğini unutmayın."

"Bunu yapanın nasıl biri olduğu çok açık," diye fikrini belirtti Susan. "Vahşi bir adam, büyük olasılıkla manyağın biri... askerden

atılmış biri ya da bir mahkûm. Baltayla öldürdüğüne bakınca insanın aklına başka bir şey gelmiyor."

Bay Entwhistle şakacı bir tavırla kaşlarını kaldırarak, mırıldandı.

Baltayla geldi Lizzie Borden,
Babasını öldürmeye.
Ne yaptığına baktığında,
Oradaydı annesi de.

"Ah!" Susan'ın yanakları öfkeden kızarmıştı. "Cora ailesiyle birlikte yaşamıyordu... siz evde beraber yaşadığı kâhya kadını kastediyorsunuz. Ayrıca Lizzie Borden serbest bırakıldı. Babasını ve üvey annesini öldürdüğü hiçbir zaman kanıtlanamadı."

"Bu mısralar yalnızca bir iftiradan ibaret," diye Bay Entwhistle onayladı.

"Cinayeti işleyenin kâhya kadın olabileceğini mi düşünüyorsunuz? Cora ona bir şey bıraktı mı?"

"Oldukça değersiz bir ametist broş ve yalnızca anı değeri taşıyan, birkaç balıkçı köyü resmi."

"Ama insanın birini öldürmek için bir nedeni, bir çıkarı olması gerekir... tabi eğer aklını kaçırmadıysa!"

"Gördüğüm kadarıyla bu ölümden yarar sağlayacak olan yalnızca bir tek kişi var... o da sizsiniz," dedi Bay Entwhistle gülümseyerek.

"Ne dediniz?" Greg birden ileri atıldı. Bir uyurgezerin uyanması gibi bir şeydi bu. Gözlerinde tehditkâr bir parıltı belirmişti. Bir anda önemsenmeyen, sakin kişiliğini geri plana itmiş gibiydi. "Sue'nun bununla ne ilgisi var? Ne demek istiyorsunuz?"

"Sakin ol, Greg!" dedi Susan sert bir tonda. "Bay Entwhistle'in kastettiği bir şey yok..."

"Yalnızca ufak bir şaka," dedi Bay Entwhistle özür dileyerek. "Korkarım yeri değildi. Cora mirasını olduğu gibi size bıraktı, Susan. Ancak bu asla senin gibi yüz binlerce sterlinlik bir mirasın vârisi olan genç bir kadın için cinayet nedeni olabilecek bir meblağ değil! "

"Parasını bana mı bıraktı?" Susan şaşkınlık içindeydi. "Buna çok şaşırdım. Beni tanımazdı bile! Bunu niçin yaptı ki? Bir fikriniz var mı?"

"Sanırım kulağına gelen söylentilerden sizin de evliliğinizde aynen kendisi gibi... yani... bazı zorluklarla karşılaştığınızı öğrenmişti." Kalem açmayı sürdüren Greg suratını astı. "Kendi evliliğinin aile tarafından kabul görmemesine alındığı için de sizi kendine yakın hissettiğini sanıyorum."

Bu Susan'ın ilgisini çekmişti.

"Ailenin onaylamadığı bir ressamla evlenmişti, değil mi?" diye sordu. "Adam iyi bir ressam mıydı?"

Bay Entwhistle kararlılıkla başını salladı.

"Evde onun tabloları var mı?"

"Evet."

"O zaman bu konuda kararı kendim veririm."

Bay Entwhistle, Susan'ın çenesinin kararlı bir ısrarcılıkla ileri çıkmış halini görünce gülümsedi.

"Neyse. Hiç kuşkusuz ben artık bunamış sayılabilecek yaşta ve sanat konusunda son derece eski görüşleri olan biriyim ama resimleri gördüğünüz zaman da benim yargıma katılacağınızdan eminim."

"Yine de oraya gidip her şeyi gözümle görmek isterim. Evde kimse var mı?"

"Miss Gilchrist'te şimdilik orada kalabileceğini söyledim."

"Demir gibi sinirleri olmalı," diyerek söze karıştı Greg. "Cinayet işlenen bir evde kalmak hiç de kolay değil."

"Miss Gilchrist çok aklı başında, dengeli bir insan. Ayrıca öğrendiğim kadarıyla, yeni bir iş bulana kadar gidecek bir yeri de yok."

"O zaman Cora Teyze'nin ölümü onu kimsesiz ve çaresiz bıraktı. O... ve Cora Teyze... yakın dost muydular?"

Bay Entwhistle, Susan'ı merakla süzerek, genç kadının bu sözleriyle ne demek istemiş olabileceğini anlamaya çalıştı.

"Bildiğim kadarıyla ikisi çok iyi anlaşıyorlarmış," diye yanıtladı. "Cora Miss Gilchrist'e asla hizmetli gibi davranmıyormuş."

"Çok daha kötü davrandığından eminim," diye yanıt verdi. "Bu 'kâhya' denilen zavallılar günümüzde gerçek anlamda sömürülen tipler. Ona bir yerlerde düzgün bir iş bulmayı deneyeceğim. Zor olacağını sanmıyorum. Biraz ev işi yapıp biraz da yemek pişiren biri altın değerinde... yemek pişirebiliyor, değil mi?"

"Elbette. Eğer doğru anladıysam, itiraz ettiği *kaba* işleri yapmak. Korkarım 'kaba' sözcüğüyle ne kastettiğini bilmiyorum."

Susan bu açıklamayla neşelenmiş gibiydi.

"Teyzeniz vasiyetnamenin yürütülmesinden Timothy'i sorumlu kılmış," diye ekledi Bay Entwhistle kolundaki saate gözucuyla bakarken.

"Timothy!" Susan'ın sesinde bir aşağılama seziliyordu. "Timothy Dayı adeta bir efsane. Onu yıllardır gören olmadı."

"Bu doğru." Bay Entwhistle yeniden saatine baktı. "Bugün öğleden sonra onu ziyarete gidiyorum. Ona sizin Lychett St. Mary'ye gitme kararınızdan da bahsedeceğim."

"Sanırım bir iki günden uzun sürmez. Londra'dan uzun süre uzak kalmak istemiyorum. Yapmam gerekenler var... bir dükkân açmak istiyorum."

Bay Entwhistle küçük evin sıkışık odasında etrafına bakındı. Susan ve Greg'in para sıkıntısı içinde oldukları anlaşılmıyordu. Bay Entwhistle, Susan'ın babasının parasının hemen tamamını harcadığını, kızına hemen hiçbir şey bırakmadığını çok iyi biliyordu.

"Gelecekle ilgili ne gibi planlarınız olduğunu sorabilir miyim?"

"Cardigan caddesinde gözüme kestirdiğim bir ev var. Sanırım gerektiği takdirde bana biraz ön ödeme yapabilirsiniz. Galiba bir kaparo vermem gerekecek."

"Bunu ayarlayabiliriz," dedi Bay Entwhistle. "Sizi cenazeden sonraki gün birçok kez telefonla aradım, ama cevap veren olmadı. Bir avansa ihtiyacınız olabileceğini düşünüyordum. Sizin bir yerlere gittiğinizi düşündüm."

"Yoo hayır." Susan hemen yanıtladı. "Bütün gün evdeydik. İkimiz de. Evden hiç çıkmadık."

"Susan, biliyorsun ya, telefon o gün bütün gün boyunca bozuktu. Anımsarsan öğleden sonra Hard ve Company'ye bir türlü ulaşamadım. Arıza servisine bildirmeyi düşünüyordum ama ertesi gün kendiliğinden tekrar çalıştı."

"Telefonlar bazen sorun çıkarabiliyor," dedi Bay Entwhistle hak vererek.

"Cora Teyze evliliğimizin haberini nasıl almış? "diye sordu Susan birdenbire. "Yalnızca resmi nikâh yapıp insanlara bunu sonradan haber verdik."

"Richard söylemiş olmalı. Cora vasiyetnamesini yaklaşık üç hafta kadar önce yapmış... daha öncesinde her şeyini Felsefe Derneği'ne bırakmak niyetindeymiş... Galiba tam bu sırada Richard onu ziyaret etmiş."

Susan şaşkınlık içinde bakıyordu.

"Richard Dayı onu ziyaret mi etmiş, bunu bilmiyordum."

"Bunu ben de bilmiyordum," diye açıkladı Bay Entwhistle.

"Öyleyse..."

"Öyleyse ne?"

"Hiç!" dedi Susan.

BÖLÜM 6

I

"Gelmekle gerçekten çok büyük incelik gösterdiniz," dedi Maude Bay Entwhistle'i Bayham Compton istasyonunun peronunda karşıladığında boğuk bir sesle. "İnanın Timothy de ben de size bundan dolayı minnettarız. Gerçek şu ki Richard'ın ölümü Timothy için başına gelebilecek en kötü olay, bunu anlamalısınız."

Bay Entwhistle o zamana kadar arkadaşının ölümünü hiç bu açıdan değerlendirmemişti; ama Timothy Abernethie durumundaki bir insan için tek bakış açısı ancak bu olabilirdi. Bunu şimdi anlıyordu.

Çıkışa doğru ilerledikleri sırada Maude bu konu üzerine daha da yoğunlaştı.

"Başlangıçta korkunç bir *şok* oldu bu olay onun için... Timoty'nin Richard'a ne kadar bağlı olduğunu bilirsiniz. Onun ardından Timothy maalesef yalnızca ölümü düşünmeye başladı. Zaten yatalak denecek kadar hasta olması onun sağlığı için daha da endişelenmesine ve sinirlenmesine yol açtı. Ailenin erkekleri arasında hayatta kalan tek kişi olmayı kafasına taktı... ve sürekli olarak sıranın kendisine geldiğinden... bunun çok uzun sürmeyeceğin-

den... bahsetmeye başladı... bütün bunlar hastalık fobisinden kaynaklanan düşünceler. Bunu ona da söyledim."

İstasyondan çıktılar, Maude, onu ancak müzelik değeri olabilecek harap bir arabaya götürdü.

"Bu teneke yığını için özür dilerim," diye açıkladı. "Yıllardır yeni bir araba almayı düşünüyorduk ama bunu bir türlü ayarlayamadık. İki kez motorunu değiştirdik... eski arabalar gerçekten çok tamir ve bakım gerektiriyor. Umarım çalışır," diye ekledi. "Bazen birinin marş kolunu döndürerek hareket ettirmesi gerekiyor."

Kontağı birçok kez çevirdi ama bir homurtudan başka bir şey duyulmadı. O zamana kadar hiçbir arabayı kolunu döndürerek hareket ettirmeyi denememiş olan Bay Entwhistle endişelenmeye başladı. Ne var ki Maude hemen arabadan inerek, kolu arabanın önünde bunun için belirlenen deliğe soktu ve birkaç hızlı çevrimin ardından motor yaşam kazandı. Maude'un böylesine becerikli ve kuvvetli olması büyük şans, diye düşündü Bay Entwhistle.

"İşte bu kadar," dedi Maude. "Bu yaşlı teneke yığını son zamanlarda çok sık sorun çıkarmaya başladı. Cenazeden eve dönerken de beni yarı yolda bıraktı. İlk tamirhaneye ulaşana dek tam üç kilometre yürümem gerekti... üstelik oradaki tamirciler de işlerinin ehli değildi... basit bir köy tamirhanesi ne de olsa. Arabayla uğraştıkları sırada köyün misafirhanesinde kalmam gerekti. Tabi bu Timothy'i sinirlendirdi. Üstelik bir de ona telefon edip ancak ertesi gün dönebileceğimi bildirdim. Bu onu çok telaşlandırdı. Sorunları mümkün olduğunca ondan uzak tutmaya çalışıyoruz Bay Entwhistle, ama bazı konularda bu mümkün olmuyor işte... örneğin Cora'nın ölümü. Ona sakinleştirici bir hap vermesi için Dr. Barton'u çağırmam gerekti. Timothy kadar hasta ve hassas biri

için cinayet gibi bir konu katlanılacak şey değil. Ama Cora zaten her zaman çok aptaldı."

Bay Entwhistle bu yorumu sessizlikle karşıladı. Cinayet ile aptallık arasındaki bağlantıyı anlayamıyordu.

"Sanırım Cora'yı düğünümüzden beri görmedim," diye ekledi Maude. "O sıralar Timothy'ye küçük kızkardeşinin aptal gibi göründüğünü söylemek istememiştim ama bunu düşündüm. O zaman da en olmayacak şeyleri söyledi. İnsan söylediklerine gülüp geçsin mi yoksa ciddiye mi alsın bilemiyordu. Sanırım ömrü boyunca bir hayal dünyasında yaşadı... yalnızca kendine ait melodramlar ve çılgın fantezilerle dolu bir dünyada. Şimdi de bunun bedelini ödemek zorunda kaldı, zavallı! Elinden tuttuğu biri vardı değil mi?"

"Elinden tuttuğu biri mi? Ne kastettiğinizi anlayamadım."

"Yalnızca bir düşünce işte. Elinden tuttuğu genç bir ressam ya da müzisyen... bunun gibi bir şey. Eve aldığı ve sonra onun parasını almak için onu öldüren biri. Henüz ergenlik çağında biri... bu yaşlardakiler... özellikle de nörotik sanatçı kimlikleri varsa, çok acayip olabiliyor. Birinin gündüz vakti içeri girip onu böylesine vahşi bir şekilde öldürmesinin çok tuhaf olduğunu düşünüyorum. Eğer soygun amaçlı bir eve girecekseniz bile bunun için geceyi beklemeniz daha doğru olmaz mı?"

"Akşam iki kadın da evdeydiler."

"Ah evet, kâhya kadın. Birinin özellikle o kadın evden çıkana kadar dışarda bekleyip sonradan içeri girip Cora'yı öldürdüğünü tasavvur edemiyorum. Bunun ne anlamı olabilir? Her kimse hiç kuşkusuz evde büyük miktarda nakit para ya da değerli mücevherler olduğunu düşünmüş olamaz, eğer öyle olsa iki kadının da evde olmadığı bir zamanı seçmez miydi? O zaman her şey çok daha ko-

lay olurdu. Gerekli olmadığı sürece cinayet işlenmesi aptallıktan başka bir şey değil."

"Sizin görüşünüze göre Cora'nın öldürülmesi gereksiz miydi?"

"Bana çok anlamsız görünüyor."

Bir cinayet anlamlı olabilir mi, diye sordu Bay Entwhistle kendine. Salt mantıksal açıdan bu sorunun yanıtı belki "evet" olabilirdi. Ama cinayetlerin çoğu anlamsızdı. Belki de bu katilin kişiliğiyle ilgili bir şey, diye düşündü Bay Entwhistle.

Katiller ve onların davranış biçimlerine ilişkin ne biliyordu? Çok az şey. Avukatlık bürosunda kriminal suçlara ilişkin davaları almadıkları gibi kendisi de kriminolojiyle pek ilgilenmemişti. Bildiği kadarıyla çok çeşitli ve değişik katil tipleri vardı. Bazıları gereğinden fazla kibirli, bazıları yalnızca güç gösterisi yapmaya düşkündü. Sonra Seldon gibi aşırı pinti ve hırslı olanlar; Smith ve Rowse gibi kadınlara karşı olağanüstü eğilim hissedenler ve Armstrong gibi çağdaş, sıradan vatandaşlar. Edith Thompson şiddetin hâkim olduğu hayali bir dünya yaratmıştı kendine, hemşire Waddington ise yaşlı hastalarını mesleki bir işgüzarlık ve neşeyle öte dünyaya göndermişti.

Düşünce akışı Maude'un sesiyle bölündü.

"Ah gazeteleri Timothy'den gizlemeyi bir başarabilsem! Ama bu konuda çok ısrarcı, onları okumakta inat ediyor ve sonra heyecanlanıyor. Bunu anlıyorsunuz, değil mi Bay Entwhistle... Timothy'nin yasal soruşturmaya gitmesi *söz konusu* olamaz. Eğer gerekirse Dr. Barton bir rapor veya her ne gerekiyorsa hazırlayabilir."

"Bu konuda endişelenmenize gerek yok."

"Tanrı'ya şükür!"

Stansfield Grange'ın büyük kapısından içeri girip bakımsız giriş yolundan yukarı doğru ilerlemeye başladılar. Bir zamanlar burası çok hoş, şık bir mülktü ama şimdi ihmal edilmiş ve kasvetli bir görünümü vardı.

"Bütün bunlar savaş sırasında oldu," dedi Maude iç çekerek. "İki bahçıvan da askere alındı. Şimdi yalnızca pek fazla işten anlamayan yaşlı bir bahçıvan var. Ücretler de tavana fırladı. İtiraf etmeliyim ki artık biraz paramız olacağını bilmek hoş bir duygu. Biz evini ve bahçesini seven insanlarız. Onu satmak zorunda kalacağımızdan korkmaya başlamıştım... Tabi bu konuda Timothy'ye hiçbir şey söylemedim, çok... çok fazla... heyecanlanabilirdi."

Eski evin, acil bakım... badana, boya gerektiren bir binanın kapısının önündeki sütunların yanında durdular.

"Uşak yok," diyen Maude'un ses tonu hüzünlüydü. "Yalnızca zaman zaman gelen iki hizmetçi. Bir ay öncesine kadar yatılı bir hizmetçimiz vardı... biraz kambur ileri derecede guatr hastasıydı ve pek akıllı da sayılmazdı ama yine de evde birinin olduğunu bilmek büyük bir konfordu... ayrıca basit yemekleri de pekâlâ iyi pişirebiliyordu. Düşünün bir kez, o bile istifa edip altı pekinova köpeği olan bir kadının yanına geçti... ev bizimkinden büyük ve çok daha fazla iş var... sebep olarak da 'küçük finoları' çok sevdiğini söyledi. Finolar, düşünün bir! Durmadan etrafa pisleyip hastalanmaktan başka ne yaparlar ki? Bu hizmetçi kızlar çok aptal. Evet, işte böyle, şimdi öğleden sonra bir yere çıkmam gerekse, Timothy evde yalnız kalıyor, tamamen yalnız. Bir şey olursa kim yardım edecek? Telefonu hemen yakınına bir sandalye çekip üstüne koyuyorum ki kendini iyi hissetmediği anda Dr. Barton'u arayabilsin."

Maude, avukatı şöminenin önündeki masanın akşam yemeği için hazırlanmış olduğu oturma odasına götürdü. Bay Entwhist-

le'in odadaki bir koltuğa yerleşmesinin ardından kendisi evin arka tarafında kayboldu. Birkaç dakika sonra elinde bir çaydanlık ve gümüş bir su kabı ile gelerek, Bay Entwhistle'e ikram için bir şeyler hazırlamaya koyuldu. Çayda yeni pişirilmiş kek ve kurabiye vardı.

"Timothy nerede?" diye sordu Bay Enywhistle.

Maude hemen onun çay servisini istasyona gelmek için evden ayrılmadan önce odasına yaptığını söyledi.

"Bu arada o da öğlen uykusundan uyanmış olmalı," diye ekledi. "Sanırım şimdi sizi kabul edebilir. Yalnız lütfen onu fazla heyecanlandırmamaya dikkat edin."

Bay Entwhistle bu konuya çok dikkat edeceğini belirtti.

Ev sahibini balmumu ışığında daha yakından inceleme fırsatı bulan Bay Entwhistle ona karşı büyük bir acıma hissi duydu. Bu iri yapılı, sağlam bünyeli, güçlü, becerikli, çalışkan kadın öylesine bir gayret, yaşama gücü ve sağduyuya sahipti ki... ama yine de bir açıdan şaşılacak derecede tuhaf, merhamet uyandıran, kırılgan bir yapısı vardı. Kocasına karşı duyguları bir annenin çocuğuna karşı olan duygularından farksız, diye düşündü Bay Entwhistle. Maude tam anne olacak bir kadın olmasına rağmen Abernethielerin çocukları olmamıştı. Böylece hastalıklı kocası bir anlamda onun çocuğu olmuş, o da kendini onu korumaya, onu beslemeye, ona bakmaya adamıştı. Ve ikisinden daha kuvvetli karaktere sahip olan tarafın Maude olması ve eşinin üstüne gereğinden fazla düşmesi, belki de onun normalde olacağından da daha kırılgan ve zayıf olması sonucunu doğurmuştu.

Zavallı Bay Tim, diye düşündü Bay Entwhistle.

II

"Geldiğinize çok sevindim, Entwhistle."

Timothy elini uzatırken oturduğu koltukta hafifçe doğruldu. Ağabeyine şaşılacak derecede benzeyen iri yapılı bir insandı. Ama ağabeyinin güçlü yapısına karşın onun zayıf bir yapısı vardı; kararsız bir ağız yapısı, geriye çekik bir çene ve derine gömülü küçük gözler. Alnında sürekli öfkeli insanlara özgü kırışıklar dikkat çekiyordu.

Yatalak denecek derecede hasta olduğu dizlerinin üstündeki battaniye ve sağ yanı başındaki masanın üstüne dizili ilaç kutuları ve şişelerden hemen anlaşılıyordu.

"Kendimi korumalıyım," dedi uyarır bir havada. "Doktorum fazla heyecanlanmamı yasakladı. Sürekli olarak bana dertlenmememi, sıkılmamamı söylüyor. Bunu söylemek kolay. Kendi ailesinden biri öldürülse o da endişelenirdi. Bu kadarı da çok fazla... önce Richard'ın ölümü... sonra cenaze ve vasiyetname konuları... hem de ne vasiyetname!... sonra da Cora'nın balta ile öldürülmesi! Baltayla, ugh! Ülke gangsterlerle doldu... her taraf eşkıya dolu... hepsi savaşın artığı! Ortalıkta başıboş dolaşıyor, korumasız kadınları öldürüyorlar. Kimsede buna bir son verecek, elini ateşe sokacak, demir yumruğunu masaya indirip son sözü söyleyecek güç yok. Gerçekten çok merak ediyorum, bu ülkenin nereye gittiğini? Sonumuz ne olacak?"

Bay Entwhistle bu senaryoya müşterilerinden fazlasıyla alışıktı. Yirmi yıldır hemen her müşterisi er ya da geç aynı soruyu yöneltiyor ve o da hep aynı klişe yanıtı veriyordu. Açıkladığı aslında hiçbir şey ifade etmeyen sözcükler yatıştırıcı bir mırıldanmadan biraz

ötedeydi, hepsi bu. "Bunların hepsi lanet İşçi Partisi yönetimiyle başladı," diye ekledi Timothy coşkuyla. "İngiltere'yi altüst etti. Şimdiki hükümet de daha iyi değil. Samimiyetsiz, suya sabuna dokunmayan sosyalistler! Şu içinde bulunduğumuz *duruma* baksanıza! Doğru dürüst bir bahçıvan bulamıyorum, hizmetçi yok... zavallı Maude günün tamamını mutfakta geçirmek zorunda kalıyor... bu arada sevgilim..." Karısına dönerek ekledi. "Bu akşam dil balığından sonra vanilyalı puding nasıl olur? Ve bir de konsome çorba? Gücümü toplamalıyım... Doktor Barton da bu konunun üstünde duruyor... Neyse nerede kalmıştık? Ah evet, Cora! İnsanın kardeşinin... kendi öz kardeşinin... öldürülmüş olduğunu öğrenmesi büyük bir şok! Yaklaşık yirmi dakika kalp çarpıntısı yaşadım. Her şeyle benim yerime sizin ilgilenmeniz gerekecek, Entwhistle. Hiçbir şekilde yasal soruşturmaya katılmak ve Cora'nın bıraktıklarıyla ilgilenmek zorunda kalmak istemiyorum. Bütün bu olanları mümkün olduğunca çabuk unutmak tek isteğim. Bu arada Cora'nın Richard'ın mirasından alacağı pay ne olacak? Sanırım tamamının bana dönmesi gerekiyor."

Maude çay servisini toplaması gerektiği gibi bir şeyler mırıldanarak, odadan çıktı.

Timothy koltuğunun arkasına yaslandı.

"İyi oldu. Kadınlar olmadan konuşmak çok daha iyi. Artık rahatça sözümüz durmadan saçma sorularla bölünmeden iş konularını görüşebiliriz."

"Cora için yediemine bırakılan meblağ eşit olarak siz ve yeğenleriniz arasında bölünecek," diye açıkladı Bay Entwhistle.

"Ne diyorsunuz siz!" Timothy'nin öfkeden yanakları kızarmıştı. "Onun en yakın akrabası ve hayatta olan tek ağabeyi benim!"

Bay Entwhistle ayrıntılarıyla Richard Abernethie'nin vasiyetnamesinde belirlediği hususları açıkladı ve Timothy'e de bu vasiyetnameden bir kopya göndermiş olduğunu yumuşak, sevecen sözcüklerle anımsattı.

"Benden yasal jargonları anlamamı ciddi olarak bekliyor olamazsınız," dedi Timothy öfkeyle. "Siz avukatlar! Maude eve dönüp bana vasiyetnameden bahsettiğinde inanamamıştım. Onun söylenilenleri yanlış anladığını düşündüm. Kadınların aklı buna ermez. Gerçi o dünyanın en iyi kadını ama kadınlar paradan anlamıyorlar. Eğer Richard ölmese, belki de bu evi satmak zorunda kalacak olduğumuzun sanırım farkında bile değildir. Hiç kuşkum yok bunda!"

"Ama eğer Richard'dan rica etmiş olsaydınız hiç kuşkusuz..."

Timothy alaylı alaylı sırıttı.

"Bu bana göre değil. Babamız hepimize servetinden hatırı sayılır bir miktar bıraktı... ama aile şirketiyle ilişkimizi kesmek koşuluyla. Ben kabul etmedim. İşi daha da büyütmeyi düşünüyordum, Entwhistle! Bu Richard'ın hoşuna gitmedi. Neyse, vergiler, paranın değer yitirmesi, tersliklerin birbirini izlemesi... İşi ayakta tutmak hiç kolay değildi. Sermayemin oldukça büyük bir kısmını paraya çevirmek zorunda kaldım. Günümüzde yapılabilecek en iyi şey. Bir defasında Richard'a evi çevirmekte zorlandığımı söylemek durumunda kaldım. Bana yanıtı daha küçük bir eve geçmemizin daha iyi olacağıydı. Maude'un işi de kolaylaşır, dedi... işten tasarruf olurmuş, işten tasarruf, ne demekse! Oh, hayır, asla Richard'dan yardım istemezdim. Bütün bu sıkıntı ve endişelerin sağlığım açısından hiç de iyi olmadığını size açıklamalıyım, Bay Entwhistle. Benim durumumdaki bir insanın aslında hiç sıkılmaması gerekir. Sonra Richard öldü... tabi buna çok üzüldüm... ne de olsa

ağabeyimdi, sonra... neyse, yine de gelecek açısından bunun beni rahatlattığını söylemeliyim. Evet, şimdi her şey daha iyi olacak... bu büyük bir rahatlama! Artık evi boyatabiliriz, bahçe için iki bilgili, yetenekli bahçıvan tutabiliriz... iyi para verirsek nasıl olsa buluruz. Gül bahçesini de yeniden düzenleyebiliriz. Ve... nerede kalmıştım?...

"Geleceğe ilişkin planlarınızda?"

"Evet, evet... sizi bunlarla daha fazla sıkmak istemem. Beni asıl kıran... gerçek anlamda kıran... Richard'ın vasiyetnamesinin koşulları oldu."

"Sahi mi?" Bay Entwhistle, Timothy'yi sorgulayan bakışlarla süzdü. "Sizin için tatminkâr, yani beklentilerinize... uygun değil miydi?"

"Elbette değildi. Mortimer'in ölümünden sonra Richard'ın her şeyi bana bırakacağını bekliyordum."

"Ah... bunu... size... ima etmiş miydi?"

"Asla söylemedi... yani asla açıkça söylemedi. Richard çok ketumdu. Ama bizi davet etmişti... hemen Mortimer'in ölümünden sonra. Genel olarak aile sorunlarını konuşmak istiyordu. Genç George'u tartıştık... kızları, kocalarını. Benim görüşümü de almak istiyordu... ama ona söyleyebileceğim fazla bir şey yoktu. Yatalak sayılırım, pek dışarı çıkamıyorum, Maude da ben de sanki bu dünyadan elimizi eteğimizi çekmişcesine yaşıyoruz. Bana sorarsanız, kızların her ikisi de gerçekten çok aptalca evlilikler yaptılar. Neyse, Entwhistle, doğal olarak ölümünden sonra ailenin tek büyüğü ben olduğum için bana danıştığını ve paranın tüm kontrolünün benim olacağını düşünmem normal değil miydi? Sorarım size! Richard elbette ki ailenin genç kuşağına karşı adil davranacağıma, zavallı küçük Cora'yı koruyacağıma güvenebilirdi. Lanet olsun,

Entwhistle, ben bir Abernethie'yim... yaşayan son Abernethie! Yasal açıdan da kontrolün tamamen benim ellerimde olması gerekirdi."

Timothy coşku içinde battaniyesini bir kenara atmış, sandalyesinde ayağa kalkmıştı. O an için ne hastaydı ne de zayıf. Bay Entwhistle'in gözünde o anda biraz heyecanlı, ancak tamamen sağlıklı biriydi o. Avukat o anda Timothy'nin içten içe ağabeyini hep kıskanmış olduğunu fark etti. Çok benzemelerine rağmen Timothy ağabeyinin kuvvetli karakterini ve aile şirketlerinin yönetimindeki etkin rolüne hep içerlemişti. Richard'ın ölümüyle Timothy diğerlerinin geleceklerini kontrol şansının geç de olsa eline geçtiğine sevinmişti.

Richard Abernethie ona bu gücü vermemişti. Acaba önce bunu yapmayı düşünmüş, sonra vaz mı geçmişti?

Timothy bahçedeki kedilerin birden hep bir ağızdan miyavlamasıyla birlikte yerinden fırladı. Pencereye koşarak, hızla açtı ve bağırdı.

"Kesin sesinizi!" Sonra kalın bir kitabı kaptığı gibi dışarı fırlattı.

"Lanet kediler," diye mırıldandı konuğuna doğru dönerken. "Çiçek tarhlarını mahvediyorlar; bu bağırtılarına dayanamıyorum."

Yeniden koltuğuna çöktü.

"İçecek bir şey ister miydiniz, Entwhistle?"

"Gündüzün bu kadar erken saatinde hayır. Maude bana fevkalade bir çay servisi yaptı."

Timothy homurdandı.

"Çok yetenekli bir kadın, Maude. Ama gereğinden fazla çabalıyor. Hatta eski arabanın sorunlarıyla bile uğraşıyor... neredeyse araba tamircisi olup çıktı."

"Cenazeden dönerken arabasının arıza yaptığından bahsetti bana."

"Evet. Araba aniden stop edip çalışmamış. Endişelenmemem için hemen bana telefon etmek akıllılığında bulunmuş ama aptal gündelikçi kadın mesajı tamamen anlaşılmayacak şekilde not almış. Telefon geldiğinde ben temiz hava almak için biraz dışarı çıkmıştım... doktor gücüm olduğu sürece hareket etmemi öneriyor... Biraz dolaşıp döndüğümde üzerine bir şeyler karalanmış kâğıdı buldum. Şöyle yazıyordu: 'Madam üzgün araba bozulmuş gece dışarıda kalacak.' Tabi ki onun Enderby'de kaldığını düşündüm. Oraya telefon ettiğimde sabah ayrıldığını söylediler. Hiçbir şey bilmiyordum. Arıza *her yerde* olmuş olabilirdi! İşler iyice karışmıştı. Üstelik de aptal kadın bana akşam için yalnızca kötü bir peynirli fırında makarna yapmıştı. Ayrıca mutfağa gidip onu da *kendim* ısıtmak zorunda kaldım... ayrıca çay yapmak da *bana* kaldı... tabi bu arada kaloriferle ilgilenmek de. Kriz geçirebilir, oracıkta kalabilirdim... ama bu tip kadınların böyle şeyler umurlarında bile olmaz ki! Böylesi işe yaramaz! Eğer biraz nezaket duygusu olsaydı, akşam tekrar gelir ve bana yemek verir, ihtiyaçlarımı karşılardı. Ama bu aşağı sınıflarda bugün artık görev bilinci filan yok..."

Sıkıntıyla düşüncelerine daldı.

"Maude'un size cenaze ve akrabalarınız hakkında neler anlattığını bilemiyorum," dedi Bay Entwhistle. "Cora bayağı tatsız bir durum yarattı. Heyecan içinde ağabeyinin öldürülmüş olabileceğini belirtti. Maude sanırım size bundan bahsetmiştir?"

Timothy kısaca güldü.

"Evet, bunu duydum. Hepsi şaşkınlık içinde kalakalmış, şok olmuşçasına önlerine bakmışlar. Tam Cora'ya göre bir şey! Onun genç kızken ne potlar kırdığını, ne gaflar yaptığını anımsıyorsunuz,

değil mi, Entwhistle? Hatta düğünümüzde Maude'u çok heyecanlandıran bir şey söylediği hâlâ aklımda. Maude ondan hiçbir zaman hoşlanmadı. Evet, Maude beni cenaze akşamı telefonla arayıp nasıl olduğumu, Bay Jones'un akşam yemeğimi hazırlamak için gelip gelmediğini sordu ve her şeyin yolunda gittiğini anlattı. Ona, "Vasiyetname okundu mu?" diye sorduğumda, biraz dolambaçlı yollara sapmaya çalıştıysa da tabi gerçeği söylettim. Kulaklarıma inanamıyordum, onun yanılmış olduğundan emindim, ama söylediklerinde ısrar etti. Bu beni çok *yaraladı,* Entwhistle, ne dediğimi anlıyorsanız ne kadar kırılmış olduğumu da anlıyorsunuzdur. Bana sorarsanız Richard'ın bunu yapmasının tek nedeni *kindi.* Biliyorum ölünün arkasından konuşulmaz ama..."

Timothy bu konu üzerinde daha epeyce konuştu.

Neden sonra Maude odaya girdi.

"Tatlım, sanırım Bay Entwhistle oldukça uzun bir süre yanında kaldı. Artık biraz *dinlenmelisin.* Eğer her şeyi konuştuysanız..."

"Evet, her şeyi görüştük. Her şeyi size bırakıyorum, Entwhistle. Eğer katili yakalarlarsa bana haber verin... tabi yakalanırsa! Günümüzde polise hiç güvenim yok... polis şeflerinin çoğu yanlış adamlar! Siz... yani... siz cenazenin kaldırılmasıyla ilgilenirsiniz, değil mi? Korkarım biz katılamayacağız. Ama bizim adımıza pahalı bir çelenk yaptırın... tabi sonradan uygun bir mezar taşı da yapılmalı... sanırım orada defnedilecek, değil mi? Onu kuzeye getirmenin hiç anlamı yok. Bilmem Lansquenet nerede gömüldü, ama sanırım Fransa'da bir yerlerde olmalı. Öldürülen birinin mezar taşına ne yazılır bilemiyorum ama... 'Huzura kavuştu' ya da böyle bir şey yazmak uygun olur mu acaba? Mezar taşı için biraz daha düşünmek gerek... uygun bir şey bulunur, mesela. R.I.P.? Hayır, bu yalnızca Katoliklere yazılır."

"Tanrı'm, bana haksızlık yapıldığını sen gördün. Bu dava hakkındaki kararı da sen ver," diye mırıldandı Bay Entwhistle.

Timothy'nin dehşet dolu bakışlarını gören Bay Entwhistle neredeyse kendini tutamayıp gülecekti.

"Jeremia'nın mersiyeler kitabındaki ağıtlardan," diye açıkladı Entwhistle. "Biraz melodrama kaçsa da bu bölüm uygun olabilir. Mezar taşına ne yazılacağına karar vermek için daha zaman var. Anlayacağınız gibi -yani- önce heyecanın yatışmasını beklemek gerek. Şimdiden bunu düşünmeye gerek yok. Neyse, her şeyle biz ilgilenip size sürekli bilgi vereceğiz."

Bay Entwhistle ertesi sabah ilk trenle Londra'ya döndü.

Eve dönünce kısa bir tereddütten sonra bir arkadaşını telefonla aradı.

BÖLÜM 7

"Davetiniz için size ne kadar minnettar olduğumu bilemezsiniz."

Bay Entwhistle ev sahibinin elini sıktı.

Hercule Poirot nazik bir hareketle konuğunu şöminenin başındaki koltuklardan birine oturmaya davet etti.

Bay Entwhistle derin bir iç çekmenin ardından oturdu.

Odanın diğer tarafında iki kişilik bir masa hazırlanmıştı.

"Köyden bugün döndüm," dedi.

"Bana danışmak istediğiniz bir şey mi vardı?"

"Evet, korkarım uzun, karmaşık bir hikâye."

"O zaman bunu yemekten sonra konuşalım."

O anda George içinde peçeteye sarılmış, sıcak kızarmış ekmekler ve biraz kaz ciğeri bulunan bir tepsiyle göründü.

"Kaz ciğerlerimizi şöminenin başında yiyelim, sonra masaya geçeriz," dedi Poirot.

Bir buçuk saat sonra Bay Entwhistle koltuğa gömülmüş, memnuniyetle iç çekiyordu.

"Rahat, konfor içinde yaşamayı çok iyi biliyorsunuz, Bay Poirot! Gerçi bir Fransızdan farklı bir davranış beklenmez ama!"

"Ben Belçikalıyım. Ancak diğer tespitleriniz çok doğru. Benim yaşımdaki bir insan için tek zevk, kalan yegâne zevk, damak zevki ve iyi hazırlanmış bir sofra. Çok sağlam bir midem olması gerçekten büyük şans!"

"Ah!" diye mırıldandı Bay Entwhistle.

Füme dil balığı salatası, ardından Milano usulü biftek son olarak da dondurmalı armut tatlısı yemişlerdi. Bunun yanında önce Pouilly-Fuissé, ardından Corton içmişlerdi. Şimdi ise Bay Entwhistle'in önünde enfes bir Porto şarabı duruyordu. Tatlı şaraptan hoşlanmayan Poirot ise sütlü kakao içiyordu.

"Bu kadar iyi biftek bulmayı nasıl başardığınızı bilemiyorum," diye mırıldandı Bay Entwhistle. "Adeta ağızda eriyor."

"Kıta Avrupası'nda kasaplık yapan bir dostum var. Ona ailesiyle ilgili bir sorununda yardımcı olmuştum. Bana karşı minnettarlık duyuyor... o zamandan bu yana konu benim midem olduğunda bana karşı olağanüstü özverili davranıyor."

"Bir aile sorunu," diye inledi Bay Entwhistle. "Bana bunu anımsatmamış olmanızı dilerdim... O kadar olağanüstü bir anı yaşıyordum ki..."

"Bu anın keyfini çıkarın, dostum. Birazdan Brandy eşliğinde kahve servisi yapılacak. Sonra yediklerimizi biraz hazmetmeye başlayınca rahatlıkla benden hangi konuda öneri istediğinizi anlatabilirsiniz."

Bay Entwhistle nihayet koltuğunda doğrulduğunda saatler dokuz buçuğu göstermekteydi. Psikolojik açıdan uygun zaman gelmişti artık. Düşüncelerini ve kuşkularını dile getirmekte zorlanmıyordu... aksine, içini dökmek için sabırsızlanmaktaydı.

"Bilemiyorum, belki de konuyu büyütmekle aptallık yapıyorum," diye söze girdi Entwhistle. "Aslında yapılacak herhangi bir

şey olduğunu da sanmıyorum. Ancak yine de olanları size de bir kez anlatmak ve bu konudaki yorumlarınızı duymak isterdim."

Bir iki dakikalık bir aranın ardından kılı kırk yaran, titiz ve dikkatli tavrıyla hikâyeyi anlattı. Deneyimli bir avukat olmanın kazandırdığı muhakeme gücüyle olayları ana hatlarıyla ortaya koydu, hiçbir şeyi atlamadığı gibi olaylara hiçbir katkıda da bulunmadı. Bu öylesine kısa, eksiksiz ve net bir açıklamaydı ki yumurta kafalı, yaşlı ufak tefek ev sahibi tarafından da memnuniyetle, ilgiyle ve suskunluk içinde dinlendi.

Bay Entwhistle sözlerini bitirdiğinde önce bir sessizlik oldu. Avukat kendisine birtakım sorular yöneltilmesini bekliyordu ama gelmedi. Poirot kafasında olayları yorumluyor, düşünüyordu.

Sonunda fikrini açıkladı.

"Durum çok açık. Dostunuz Richard Abernethie'nin öldürülmüş olabileceğinden kuşkulanıyorsunuz. Bu kuşkunuz ve varsayımlarınızın tek bir tek gerekçesi var o da... *Cora Lansquenet'in Richard Abernethie'nin cenazesinin ardından söyledikleri*. Bu sözleri bir yana bırakacak olursanız... olayda bir şey kalmıyor. Onun bunu söyledikten hemen sonra öldürülmüş olması ise tamamen bir rastlantı olabilir. Hiç kuşkusuz Richard Abernethie'nin ölümü çok ani oldu, ama kendisi doktor kontrolündeydi ve söz konusu doktor onun defin ruhsatını düzenlemekte hiçbir tereddüde kapılmadı. Richard yakıldı mı, yoksa gömüldü mü?"

"Kendi isteği üzerine... yakıldı."

"Evet... bu yasa gereği. Bu da ikinci bir doktorun da defin ruhsatını imzaladığını gösteriyor... ama bunda hiçbir sorun olmamıştır. Neyse asıl noktaya dönelim, yani *Cora Lansquenet'in söylediklerine*. Siz de oradaydınız ve söylenenleri duydunuz. Şöyle demişti, değil mi? "Ama o öldürüldü, değil mi?"

"Evet."

"Ve asıl önemli olan... onun gerçeği söylemiş olabileceğinden kuşkulanıyorsunuz."

Avukat bir anlık tereddütten sonra yanıtladı.

"Evet, doğru."

"Neden?"

"Neden mi?" Bay Entwhistle bu sözcüğü yinelerken biraz şaşırmış olduğu anlaşılıyordu.

"Evet, doğru, *neden?* Bunun nedeni sizin de içten içe Richard Abernethie'nin ani ölümünden kuşku duymanız olabilir mi?"

Avukat başını salladı.

"Hayır, hayır, hiç ilgisi yok."

"O zaman bunun nedeni... Cora. Onu iyi tanıyor muydunuz?"

"Onu... diyebilirim ki yaklaşık yirmi yıldır görmemiştim."

"Eğer sokakta rastlasaydınız, onu tanır mıydınız?"

Bay Entwhistle düşündü.

"Sokakta rastlasam belki de tanımadan yanından geçip giderdim. Genç bir kızken... onu son görüşümü kastediyorum... incecik bir kızdı, şimdi ise toplu, hatta şişman, bakımsız orta yaşlı bir kadın olup çıkmış. Ama sanırım onunla konuştuğum anda onu tanırdım. Saçları aynen geçmişte olduğu gibiydi, dümdüz kesilmiş bir kâkül; ayrıca insanlara kâküllerinin arasından ürkek bir ceylan gibi bakışını nerede olsa tanırdım. Bunun dışında kendine özgü, karakteristik telaşlı konuşma şekli ve pot kırdığı anda başını yana eğmesi. O karakteristik bir tipti ve karakteristik özellikler her zaman için kişiye özgüdür ve anımsanır."

"Öyleyse o halen yıllarca önce tanıdığınız aynı Cora'ydı, pek değişmemişti. Ve hâlâ aklına geleni söylüyordu. Bu gelişigüzel söy-

lenen şeylerde, yani geçmişte söylediklerinde... genellikle... haklı mı çıkıyordu?"

"Cora'nın esas rahatsız edici yönü de buydu zaten. Söylenmesi gereken gerçekleri uluorta söylerdi."

"Ve bu özelliği aynen kalmış. Richard Abernethie öldürüldü... Cora'da gerçeği ifade etti."

Bay Entwhistle koltuğunda huzursuzluk içinde kıpırdandı.

"*Onun* öldürüldüğünü mü düşünüyorsunuz?"

"Oh, hayır, hayır dostum, bu kadar aceleci olmamalıyız. Bir konuda mutabakat sağlamalıyız... Cora, onun öldürüldüğünü *düşünüyordu.* Hatta öldürüldüğünden emindi. Bu onun açısından bir varsayımdan çok bir saptamaydı. Ve bu bizi bir sonraki aşamaya götürüyor... Cora'nın buna *inanmak için geçerli bir nedeni olmalıydı.* Onun hakkında bildiklerimize göre bunu söylemesinin tek nedeni dikkat çekmek, ortalığı karıştırmak istemesi olamaz. Onun bu sözlerinin ardından hemen bir çeşit protesto korosu oluştu... değil mi?"

"Çok doğru."

"Bunun üzerine o da şaşırıp utandı ve sözlerini geri aldı... ve dedi ki... anımsadığınız kadarıyla 'Ama bana söylediklerinden sonra düşündüm ki...'"

Avukat başını sallayarak onayladı.

"Bunu daha net olarak anımsamayı dilerdim. Ama bundan büyük ölçüde eminim. Kullandığı sözcük ya 'bana anlattıkları' ya da 'bana söyledikleri' idi."

"Ve sonra ortam yatıştı ve herkes başka konulardan bahsetmeye başladı. O anı düşününce kimsenin yüz ifadesinde bir tuhaflık, dikkat çeken bir özellik anımsamıyor musunuz? Anılarınızda

takılıp kalan... diyelim ki... *alışılmışın dışında,* acayip bulduğunuz bir şey?"

"Hayır."

"Peki ya bir sonraki gün, *Cora öldürüldüğünde...* kendi kendinize, "Bunda bir sebep-sonuç ilişkisi olup olamayacağını... sordunuz mu?"

Avukat yeniden huzursuzluk içinde kıpırdandı.

"Sanırım bu olanlar size de acayip göründü?"

"Pek değil!" dedi Poirot." Diyelim ki bu varsayımımız gerçeği ifade ediyor, o zaman her şey mantıklı görünüyor. Kusursuz bir cinayet -Richard Abernethie'nin öldürülmesinden söz ediyorum- işlendi ve her şey yolunda gitti... Sonra birden gerçeği bilen biri olduğu ortaya çıkıyor. Tabi ki bu kişinin *mümkün olduğunca çabuk* susturulması gerekir."

"O zaman siz de... bunun bir cinayet... olduğunu düşünüyorsunuz."

Poirot sakin bir tonda yanıtladı.

"Ben de aynen sizin gibi düşünüyorum, *mon cher...* incelenmesi gereken bir konu var. Bu konuda herhangi bir girişiminiz oldu mu? Bu konuları polisle konuştunuz mu?"

"Hayır." Bay Entwhistle başını salladı. "Bunu yapmakla herhangi bir yarar sağlayamayacağım kanısına vardım. Ben şimdilik aileyi temsil ediyorum. Eğer Richard Abernethie öldürüldüyse bu yalnızca bir şekilde gerçekleştirilmiş olabilir."

"Zehirle mi?"

"Aynen öyle. *Ceset ise yakıldı.* Artık herhangi bir kanıt bulmak olanaksız. Ancak ben kendim bu konuda bir ölçüde de olsa tatmin olmak istedim. *Size* gelmemin nedeni de bu, Poirot!"

"Ölüm sırasında evde kim vardı?"

"Ona uzun yıllardır hizmet eden yaşlı bir uşak, bir aşçı ve hizmetçi. Bunu yapanın onlardan biri olması gerektiği..."

"Ah lütfen gözümü boyamaya, beni önyargılı olmaya sevk etmeye çalışmayın. Cora, Richard Abernethie'nin öldürüldüğünü biliyordu ama konunun kapatılmasını kabullendi. Şöyle dedi: 'Sanırım tamamen haklısınız!' Öyleyse katil aileden biri *olmalı,* kurbanın onu zanlı olarak ortaya çıkarılmasını istemeyeceği biri. Öyle olmasa ağabeyini seven biri olarak Cora uyuyan katilin uyandırılmamasını kabul etmezdi. Bu konuda benimle hemfikir misiniz?"

"Evet, benim düşünce biçimim de aynen böyleydi... evet," diye onayladı Bay Entwhistle. "Ama nasıl olur da aileden biri..."

Poirot yaşlı avukatın sözünü kesti.

"Zehir kullanıldığı durumlarda her şey mümkündür. Uykusunda öldüğüne ve kimse kuşkulu bir belirti saptamadığına göre bir çeşit uyuşturucu kullanılmış olmalı. Sanırım zaten uyuşturucu nitelikli ilaçlar kullanıyordu."

"Olabilir," diyen Bay Entwhistle ekledi. "*Nasıl aldığı* önemli değil. Hiçbir zaman bir şey kanıtlayamayacağız nasıl olsa."

"Richard Abernethie konusunda bu doğru. Ama Cora Lansquenet söz konusu olunca durum farklı. Eğer kim olduğunu bilirsek, gerekli kanıtların da bulunacağından emin olabilirsiniz." Ve sonra avukatı keskin bakışlarla süzerek ekledi. "Bu konuda siz birtakım adımlar atmışsınız zaten."

"Çok az. Bunları yaparken tek amacım eleme yapmaktı. Abernethie ailesinden birinin katil olabileceğini düşünmek benim açımdan çok tatsız bir şey. Hâlâ böyle bir şeyin olabileceğine inanamıyorum. Bazı konuyla doğrudan ilişki olmayan sorular sayesinde aile bireylerinden hiç değilse bir kısmını bu konunun dışında bırakabilmeyi umuyordum. Belki de hepsini. Tabi eğer Cora varsayı-

mında yanıldı ve gerçekten de eve gasp amacıyla giren bir serseri tarafından öldürüldüyse. Bunu saptamak için sorduğum soru son derece basitti: Abernethie ailesinin bireyleri Cora Lansquenet'in öldürüldüğü öğleden sonrada nerede, ne yapıyorlardı?"

"*Eh bien,*" dedi Poirot." Neredeymişler, ne yapıyorlarmış?"

"George Crossfield Hurst Park'ta at yarışlarındaymış. Rosamund Shane Londra'da alışveriş yapıyormuş. Kocası... eşleri de konunun dışında bırakmamak gerektiğini düşündüm... "

"Kesinlikle."

"Kocası yeni bir oyuna ilişkin opsiyon alma konusunu görüşmek üzere toplantıdaymış. Susan ve Gregory Banks bütün günü evde geçirmişler. Yatalak olan Timothy Abernethie Yorkshire'daki evindeymiş. Karısı ise Enderby'den dönüş yolunda."

Yaşlı avukat bir an duraksadı.

Hercule Poirot, onu anlayışla süzerek, samimiyetle gülümsedi.

"Bütün bunlar onların söyledikleri. Peki, acaba doğru mu?"

"Bunu tam olarak bilemiyorum, Poirot. Bazı açıklamaların doğru olup olmadığını araştırmak kolay... ancak bunu kimseye belli etmeden yapmak oldukça zor olabilir. Ortaya çıktığı takdirde kişileri töhmet altında bırakabilir. Size anlatmadığım başka bir takım önemsiz tespitlerimden de söz etmek istiyorum. George *gerçekten* Hurst Park'taki yarışlara gitmiş olabilir ama ben sanmıyorum. Heyecan içinde ikili bahisi doğru tahmin ettiğini ve kazandığını söyleyerek övündü. Deneyimlerime dayanarak söyleyebilirim ki birçok suçlu gereğinden fazla konuştukları için kendi elleriyle kendi mezarlarını kazarlar. Ona kazanan atların adlarını sordum, fazla tereddüt etmeden iki isim verdi. Öğrenebildiğim kadarıyla bu atların her ikisi de o günkü yarışların favorisiymiş ve biri gerçekten

de katıldığı yarışı kazanmış. Diğer at ise favori olarak görülmesine rağmen sıralamaya bile giremeyecek kadar başarısız olmuş."

"İlginç! Bu George'un dayısı öldüğü sırada acilen paraya ihtiyacı var mıydı?"

"Benim anlayabildiğim kadarıyla para ihtiyacı çok acildi. Gerçi bunu söylemek için herhangi bir kanıtım yok ama sanırım müşterilerinin paralarını kullanarak birtakım yatırımlar yaptı ve bundan dolayı da hakkında soruşturma açıldı. Gerçi bu yalnızca bir tahmin ama bu konularda epeyce deneyimim olduğunu söyleyebilirim. Maalesef güveni suiistimal eden, taahhütlerini yerine getirmeyen aracı az değil. Bu konuda tek söyleyebileceğim benim paramı hiçbir şekilde George denilen bu adama emanet etmeyeceğim. Sanırım insanları çok iyi tanıyan Richard Abernethie de yeğeninin bu tarafını anlamıştı ve ona güvenmiyordu."

"Annesi," diye ekledi yaşlı avukat. "Çok güzel ama bir o kadar da aptal bir kızdı, karakterine asla güvenilemeyecek bir adamla evlenmişti." İç çekti. "Abernethie ailesinin kızları eş seçmekte çok başarısızlar."

Kısa bir süre ara verdikten sonra konuşmayı sürdürdü.

"Rosamund'a gelince... tüm şirinliğine rağmen o da kuş beyinlinin teki. Onun Cora'nın kafasını bir balta ile parçalayabileceğini gerçekten düşünemiyorum. Kocası Michael Shane ise tam anlamıyla bir kara sayfa... sanırım çok hırslı biri ve bir tavus kuşu kadar da kibirli. Onun hakkında çok az bilgim var. Onun vahşi bir cinayet ya da ustaca planlanmış bir zehirleme eylemine karışmış olmasından kuşkulanmak için hiçbir nedenim yok, söz konusu günde gerçekten söylediğini yaptığını saptayana kadar onu kuşkulular listesinin dışına çıkarmam olanaksız."

"Ama karısı konusunda eminsiniz, değil mi?"

"Hayır, hayır... o her zaman için hiçbir şeyi umursamayan, sorumsuz bir kişilik... Ama onu her nedense bir balta ile bağdaştıramıyorum. Bunun için bana çok ince, nazik görünüyor."

"Ve de güzel," diye ekledi Poirot alaycı bir gülümsemeyle. "Peki ya diğer yeğen?"

"Susan mı? O Rosamund'dan çok farklı bir tip... dikkat çekecek düzeyde becerikli, yetenekli biri olduğunu söyleyebilirim. O ve kocası o günü evde geçirdiklerini söylüyorlar. Gerçekte yapmadığım halde söz konusu günün öğleden sonrasında onları birçok kez telefonla aradığımı ancak yanıt alamadığımı söylediğimde Greg hemen telefonlarının tüm gün boyunca bozuk olduğu yanıtını verdi. O da birini aramaya çalışmış ama başaramamış."

"Yine belirsiz bir durum... Sanırım umduğunuz şekilde kimseyi elimine etmeyi başaramadınız... Peki ya kocası, o nasıl biri?"

"Bir tahmin yürütmek çok zor. Ne olduğunu tam olarak söylemeyeceğim ama onda insanı rahatsız eden bir taraf var. Susan'a gelince..."

"Evet?"

"Susan bana dayısını anımsatıyor. Onda Richard Abernethie'nin direnci, kararlılığı, enerjisi ve basireti var. Tabi dostumdaki içtenlik ve sıcaklığa sahip olmadığını düşünmem benim kuruntum olabilir."

"Kadınlar hiçbir zaman candan değillerdir," diyen Poirot ekledi." Yine de zaman zaman şefkatli olabiliyorlar. Neyse, kocasını seviyor mu?"

"Ona taptığını söyleyebilirim. Gerçekten Poirot... bunu aklım almıyor... bir an bile inanamıyorum ki Susan..."

"George'u tercih edersiniz, değil mi?" dedi Poirot. "Bu çok doğal. Ben de aynı şekilde düşünüyorum, bu genç güzel bayanlar

konusunda ben de pek duygusal değilim. Neyse, bana biraz da yaşlı kuşağa yaptığınız ziyaretlerden bahsedin."

Bay Entwhistle dostuna ayrıntılı olarak Timothy ve Maude'a yaptığı ziyareti anlattı. Poirot anlatılanları toparladı.

"Evet, kısaca özetlersek Bayan Abernethie iyi bir teknisyen. Arabasının her derdinden anlıyor. Bay Abernethie ise düşündüğü kadar hasta değil, özellikle de yatalak hiç değil. Yürüyüşe çıkabiliyor ve sözlerinizden çıkarabildiğim kadarıyla bedensel işler yapabilecek güçte. Yalnız biraz megaloman ve ağabeyinin başarısını ve saygın karakterini kıskanıyor."

"Cora hakkında çok iyi konuştu."

"Ve onun cenazeden sonraki açıklamalarıyla dalga geçti. Peki ya altıncı vâris?"

"Helen mi? Bayan Leo? O benim açımdan tüm kuşkuların dışında tutulması gereken biri. Ayrıca onun suçsuzluğunu kanıtlamak çok kolay. Üç tanıkla birlikte Enderby'deydi."

"*Eh, bien,* dostum!" dedi Poirot. "Sözün kısası. Ne yapmamı istiyorsunuz?"

"Gerçeği öğrenmek istiyorum, Poirot."

"Evet, evet, senin yerinde olsam ben de aynı şeyi hissederdim."

"Ve ancak siz gerçeği ortaya çıkarabilirsiniz. Artık bu gibi olaylarla ilgilenmediğinizi, çalışmadığınızı biliyorum, ama bir istisna olarak sizden bu soruşturmayı yürütmenizi rica edeceğim. Tabi ki bu ücretli bir çalışma olacak. Size yapılacak ödemeden ben sorumluyum. Lütfen Bay Poirot, para her zaman yararlıdır."

Poirot gülümsedi.

"Tabi tamamı vergiye gitmediği sürece! Ama bu olayın ilgimi çektiğini itiraf etmeliyim. Çünkü basit değil... her şey çok karışık...

Yalnızca bir şeyi, sizin yapmanız daha doğru olacak, dostum! Ondan sonra ben şahsen her şeyle ilgilenirim. Ancak ben olayla ilgilenmeden önce sizin Bay Richard Abernethie'nin doktoruyla görüşmenizde yarar var. Onu tanıyor muydunuz?"

"Biraz."

"Nasıl biri?"

"Orta yaşlı bir aile doktoru. Oldukça yetenekli. Richard ile çok iyi anlaşıyordu. Göründüğü kadarıyla gerçekten iyi, dürüst bir insan."

"O zaman onu ziyaret edin. Sizinle benden daha rahat ve açık konuşacaktır. Ona Bay Abernethie'nin hastalığını sorun. Bay Abernethie'nin ölümü sırasında ve daha önce hangi ilaçları aldığını öğrenmeye çalışın. Richard Abernethie'nin doktoruna zehirlenmeye çalışıldığından bahsetmiş olup olmadığını anlamaya çalışın. Bu arada, Miss Gilchrist Bay Abernethie'nin kızkardeşiyle konuşurken, zehirlenme deyimini kullandığından emin mi?"

Bay Entwhistle düşünüyordu.

"Evet, onun kullandığı sözcük buydu... gerçi o söylenilen sözleri sıklıkla değiştirebilecek karakterde bir tanık ama bu kişiler söyledikleri sözcüklerin aynı anlamı taşımasına çok dikkat ederler. Eğer Richard birinin onu öldürmesinden korktuğunu söylediyse, Miss Gilchrist hemen sürekli olarak yemeğine zehir katılacağını düşünen teyzesiyle bağlantı kurup bunu zehirlenme olarak nitelendirmiş olabilir. Onunla bu konuyu yeniden konuşabilirim."

"Evet. Ya da bunu ben yaparım." Bir an için susup sonra farklı bir ses tonuyla ekledi. "Bu Miss Gilchrist'in de aynı tehlike içinde olabileceği hiç aklınıza geldi mi, dostum?"

Bay Entwhistle şaşkınlık içinde baktı.

"Geldiğini söyleyemem."

"Ama elbette, öyle olmalı. Cora kuşkularını cenaze gününde dile getirdi. Sizce katilin aklına şu soru gelmiş olamaz mı: 'Acaba Richard'ın ölümünü duyunca Cora kuşkularını başka birine de açıklamış olabilir mi?' Tabi bunu konuşmuş olabileceği kişi de büyük bir olasılıkla Miss Gilchrist. Bence, *mon cher,* onun kulübede yalnız kalmasına izin vermemeliydiniz."

"Bildiğim kadarıyla Susan Lynchett St. Mary'ye gidecekti."

"Ah, demek Bayan Banks oraya gidiyor?"

"Cora'nın eşyalarını görmek istiyordu."

"Anlıyorum... Anlıyorum... Sizden istediğimi yapın. Bu arada Bayan Abernethie'yi de - Bayan Leo Abernethie'yi... onu ziyaret edebileceğim konusunda hazırlayın. Bakalım. Şu andan itibaren konuya el atıyorum."

Poirot büyük bir enerjiyle bıyıklarını kıvırdı.

BÖLÜM 8

I

Bay Entwhistle Dr. Larraby'yi dikkatle inceliyordu.

İnsanları değerlendirmekte büyük deneyimi vardı, hatta yaşamını buna adamıştı bile denilebilirdi. Meslek yaşamı boyunca çoğu zaman da zor durumlarla uğraşmak ve hassas konuları konuşmak zorunda kalmıştı. Bu arada Bay Entwhistle söze doğru noktadan girme konusunda uzman olup çıkmıştı. Dr. Larraby'nin meslek onurunu zedeleyecek, kişisel yeteneklerine hakaret olarak nitelendirebileceği böylesine hassas ve zor bir durumda konuya nasıl girmeliydi?

Açıklık, diye düşündü Bay Entwhistle, hiç değilse bir ölçüde açıklık iyi olacak! Çılgın bir kadının rasgele ortaya attığı iddianın kuşku uyandırdığını söylemek doğru olmayacaktı. Dr. Larraby, Cora'yı tanımıyordu.

Bay Entwhistle boğazını temizledikten sonra cesaretle söze girdi.

"Çok sıkıcı, tatsız bir konuda sizin görüşünüzü almak istiyordum," dedi. "Bundan dolayı alınabilirsiniz ama inanın sizi kırmak gibi bir düşüncem asla yok. Siz aklı başında bir insansınız ve bir...

hımm... saçma bir iddiayla başa çıkmanın en iyi yolunun... onu doğrudan reddetmeden inceleyip geçerli bir yanıt bulmak gerektiği konusunda benimle hemfikir olacağınızdan eminim. Konu müşterilerimden biriyle, kısa süre önce vefat eden Bay Abernethie ile ilgili. Sorumu dolambaçlı yollara sapmadan doğrudan yöneltmek istiyorum: Onun hiç kuşkunuz olmadan, kesinlikle doğal nedenlerle öldüğünden, emin misiniz?"

Dr. Larraby'nin sevecen, pembe dolgun yüzünde beliren şaşkınlıkla avukata bakmaya başladı.

"Ne diyorsunuz... Elbette. Ölüm ilamını ben doldurdum. Eğer bu konuda bir kuşkum olsaydı..."

"Tabi, elbette," diye atıldı Bay Entwhistle. "İnanın bana sizi bir şeyle itham etmek aklımın köşesinden bile geçmiyor. Ancak bana bunu tartışma götürmeyecek şekilde onayladığınız takdirde size minnettar olacağım, çünkü etraftaki söylentiler..."

"Söylentiler mi? Ne gibi söylentiler?"

"Kimse bunun nasıl başladığını bilmiyor, zaten asla bilinemez de," dedi Bay Entwhistle gerçekleri biraz da olsa saptırarak. "Ama bunlara bir son verilmesi gerektiğini sanıyorum... mümkünse yetkili bir ağızdan."

"Abernethie hasta bir adamdı. Bu öldürücü hastalık nedeniyle önünde iki yıllık bir ömrü kalmıştı diyebilirim. Ama bu çok daha önce de olabilirdi. Oğlu Mortimer'in beklenmedik ölümü ondaki yaşama sevincini ve direncini alıp götürdü. Yaşama sarılacağı bir şeyi kalmadığını düşünüyordu. Ölümünün bu kadar çabuk ya da ani olacağını beklemediğimizi kabul etmeliyim, ama daha önce de yaşanmış örnekleri var, birçok ölüm vakası. Bir hastasının ne zaman öleceğini ya da ne kadar yaşayabileceğini doğru tahmin edebileceğini söyleyen tıp adamı gerçek anlamda saçmalamış, kendini

aptal yerine koymuş olur. İnsanoğlu her zaman anlaşılmaz olmuştur. Zayıf insanlarda sıklıkla onlardan hiç beklenmeyen dayanma güçlerine rastlanırken, güçlü, sağlıklı tipler şaşırtıcı şekilde erken ve birden ölebiliyorlar."

"Bütün bunları çok iyi anlıyorum. Sizin teşhisinizin doğruluğunu tartmak gibi bir niyetim asla yok. Bay Abernethie, diyebilir miyiz ki (son derece melodramı andıran bir sesle, korkarım) ölüme mahkûm biriydi. Size sormak istediğim, ölüme yakın olduğunu bilen ya da tahmin eden birinin kalan ömrünü bilinçli olarak kısaltmak isteyip isteyemeyeceği? Ya da başka birinin bunu onun yerine yapmış olup olamayacağı?"

Dr. Larraby alnını kırıştırdı.

"İntiharı mı kastediyorsunuz? Abernethie intihar edecek insan değildi."

"Anlıyorum. Bir tıp adamı olarak bana böyle bir ihtimalin olanakdışı olduğunu söyleyebilir misiniz?"

Doktor tereddüt ediyordu.

"Olanakdışı terimini kullanmak istemem. Oğlunun ölümünden sonra Abernethie'nin yaşama arzusu büyük ölçüde kaybolmuştu. Bence yine de intihar etmiş olması olası değil... ama bunun kesinlikle *olanaksız* olduğunu söyleyemem."

"Psikolojik açıdan böyle olması gerektiğini düşünüyorsunuz. Peki ya tıbbi açıdan... ölümündeki koşullar böylesi bir olasılığı tamamen ihtimal dışı bırakıyor mu? "

"Hayır, hayır. Bunu kesinlikle söyleyemem. Birçok insan gibi uykusunda öldü. İntiharı düşündürecek hiçbir koşul yoktu, durumunda göze çarpan hiçbir farklılık saptanamadı. Uykusunda ölen her ağır hastaya otopsi uygulanacak olsa..."

Doktorun yüzü öfkeden korku verecek düzeyde kızarmıştı. Bay Entwhistle hemen onu sakinleştirmeye girişti.

"Elbette, elbette anlıyorum. Ama ya göze çarpan bir nokta olsaydı... sizin bile farkına varamayacağınız kadar önemsiz bir şey? Örneğin kendisi başka birine bir şey söylediyse..."

"İntihar edeceğini mi söylediğini ima ediyorsunuz? Yapmış mı bunu? Yaptıysa bunun beni çok şaşırtacağını belirtmeliyim."

"Ama eğer öyleyse... söylediklerimi lütfen yalnız varsayımsal boyutta nitelendirin... bu olasılığı yadsıyabilir misiniz?"

Dr. Larraby yavaşça yanıt verdi.

"Yo... hayır... hayır, bunu yapamam. Ancak yine söylüyorum. Bu beni çok şaşırtırdı."

Bay Entwhistle, doktorun tereddüdünün sağladığı avantajdan hemen yararlanmaya girişti.

"Eğer öyleyse, ölümüm doğal bir ölüm olmadığı sonucunu çıkarabiliriz... tabi bu yalnızca bir varsayım... buna ne sebep olmuş olabilir? Ne gibi bir ilaç, demek istiyorum?"

"Birçoğu. Bazı uyuşturucular tespit edilebilir. Ama onda hiçbir zehirlenme belirtisi yoktu, durumu tamamen normaldi, huzurlu bir ölümdü."

"Uyumak için düzenli olarak uyku hapı kullanıyor muydu?"

"Evet, ona Slumberyl yazmıştım... son derece güvenli ve iyi bir ilaç. Ama her gece almıyordu. Ayrıca ona her zaman en küçük paketi yazıyordum. Yazdığım dozun üç hatta dört katının bile ölüme neden olması olanaksızdı. Ayrıca paketi ölümünün hemen ardından banyoda, lavabonun üstündeki rafta gördüm, neredeyse doluydu."

"Ona başka ilaçlar da veriyor muydunuz?"

"Birçok ilaç... ağrıları dayanılmayacak düzeye ulaştığında kullanılması için verdiğim, içinde ufak dozda morfin olan bir ağrı kesici. Ayrıca vitamin tabletleri. Sindirimi rahatlatıcı bir karışım."

Bay Entwhistle, doktorun sözünü kesti.

"Vitamin tabletleri mi? Sanırım bir ara ben de kullanmıştım. Küçük, yuvarlak, jelatin kapsüller halinde, değil mi?"

"Evet. İçlerinde adexoline olanlar."

"Bu tabletlerin içine başka bir şey konulmuş olması mümkün mü?"

"Öldürücü bir madde mi, demek istiyorsunuz?" Doktorun yüz ifadesindeki şaşkınlık her an biraz daha artıyordu. "Ama hiç kuşkusuz kimse... bakın Bay Entwhistle, bu sorularınızla nereye varmak istediğinizi anlayamıyorum. Aman Tanrı'm, yoksa bunun bir *cinayet* olabileceğini mi ima etmek istiyorsunuz?"

"Nereye varmak istediğimi ben de tam olarak bilemiyorum... Tek öğrenmek istediğim bunun mümkün olup olmadığı?"

"Böyle bir şeyi düşünmek için ne gibi bir kanıtınız var?"

"Kanıt yok," diye yanıtladı Bay Entwhistle yorgun bir sesle. "Bay Abernethie öldü... konuştuğu insan da öldü. Tüm olanlar bir söylentiden ibaret... kötü, tatsız, rahatsız edici bir söylenti ve ben... elimden geldiğince bu söylentiye bir son vermeye çalışıyorum, sonsuza kadar! Eğer bana herhangi bir kimsenin hiçbir şekilde Bay Abernethie'yi zehirlemiş olamayacağını söylerseniz size minnettar olacağım. Üzerimden büyük bir yük kalkmış olacak, bundan emin olun!"

Dr. Larraby ayağa kalkıp odada bir aşağı, bir yukarı dolaşmaya başladı.

"Size benden duymak istediklerinizi söylemem olanaksız," dedi sonuçta. "Söyleyebilmek isterdim. Tabi ki bu yapılabilirdi. Her-

hangi biri kapsülün içindeki yağlı sıvıyı enjektörle çekip yerine... yerine... diyelim ki nikotin ya da yarım doz herhangi bir başka madde koymuş olabilir. Ya da biri yemeğine ya da çayına da bir şey karıştırmış olabilir. Bu daha kolay olmaz mıydı?"

"Olabilir. Bildiğiniz gibi öldüğü sırada evde yalnızca hizmetkârlar vardı... ve onlardan birinin böyle bir şey yapmış olabileceğini düşünemiyorum, hatta bundan eminim. Bu durumda gecikmeli etki edecek, dolaylı bir madde araştırmam gerekiyor. İnsanı alındıktan haftalarca sonra öldürecek bir madde olabilir mi?"

"Uygun bir fikir... ama korkarım olanaksız," dedi doktor soğuk bir tonda." Sizin olgun, aklı başında bir adam olduğunuzu biliyorum, Entwhistle, böyle bir söylentiyi ortalığa yayan kim Tanrı aşkına? Bu çılgınca neredeyse akıl almaz bir şey."

"Bay Abernethie size hiç böyle bir şeyden bahsetmedi mi? Hiç akrabalarından birinin onun ortadan kalkmasını istediğini ima etmedi mi?"

Doktor, avukatı meraklı gözlerle süzdü.

"Hayır, bana hiç böyle bir şey söylemedi. Entwhistle, bundan emin misiniz... yani biri yalnızca tatsızlık çıkarmak için böyle bir şeyi ileri sürmüş olamaz mı? Biliyor musunuz ki dışardan son derece normal ve akıllı görünen birçok isterik insan vardır."

"Umarım ki bu sorunun yanıtı budur. Olabilir elbette."

"Eğer yanlış anlamadıysam... biri Abernethie'nin kendine bir şeyler anlattığını... sanırım bu bir kadın olmalı?"

"Evet, bu bir kadın."

"...ona birinin kendini öldürmek istediğini mi söylemiş?"

Bay Entwistle kendini öylesine köşeye sıkışmış hissediyordu ki çıkışı Cora'nın cenazeden sonra söylediklerini tüm açıklığıyla anlatmakta buldu. Dr. Larraby'nin yüz ifadesinde bir rahatlama oldu.

"Sevgili dostum, sizin yerinizde olsam bu konuyu hiç ciddiye almazdım. Bunun açıklaması son derece basit. Kadınlar yaşamlarının bu kritik evresinde... sürekli dikkat çekmek isterler, güvenilmezlerdir, dengesizdirler... her şeyi söyleyebilirler. Bu çok olur, bunu anlamalısınız."

Bay Entwhistle, doktorun olayı bu kadar basite indirgemesine kızmıştı. Kendisi de birçok kez isterik, dikkat çekmek isteyen kadınlarla karşı karşıya gelmişti.

"Belki de haklısınız," dedi. "Maalesef onunla bu konuyu tartışamadık, çünkü öldürüldü."

"Ne diyorsunuz? Öldürüldü mü?" Dr. Larraby'nin yüz ifadesi karşısındaki yaşlı avukatın akıl sağlığından kuşku duyuyor gibiydi.

"Hiç kuşkusuz gazetelerde okumuşsunuzdur... Berkshire Lynchett St. Mary'den Bayan Lansquenet."

"Elbette... ama onun Richard Abernethie'nin akrabaları olabileceği hiç aklıma gelmedi." Doktor gerçek anlamda şoka uğramıştı.

Doktorun profesyonel kendini beğenmişliğinin öcünü almış olmanın rahatlığıyla ve kuşkularının bu ziyaretle hiçbir şekilde giderilmemiş olmasının sıkıntısıyla Bay Entwhistle doktorla vedalaşarak, oradan ayrıldı.

II

Bay Entwhistle Enderby'e dönünce Lanscombe ile konuşmak istedi.

Yaşlı uşağa ilk sorduğu geleceğe ilişkin planlarıydı.

"Bayan Leo ev satılana kadar burada kalmamı rica ettiler, elbette onun bu isteğini severek yerine getireceğim. Hepimiz Bayan

Leo'yu çok severiz." İçini çekti. "Açıkça söylediğim için affınıza sığınırım ama bu evin satılacak olması beni çok üzüyor. Burada çok uzun yıllar geçirdim; ailenin tüm genç bayanları ve bayları burada büyüdüler. Hep Bay Mortimer'in de babasından sonra burada oturacağını ve belki de kendi ailesini burada kuracağını düşünürdüm. Bu evde çalışamadığım zaman North Lodge'a yerleşeceğim düşünülüyordu. Bekçi evi olarak yapılan North Lodge çok güzel, küçük bir yer... Hep orayı daha da gıcır gıcır, tertemiz bir yer yapmayı hayal etmiştim. Ama sanırım bu geçmişte kaldı."

"Korkarım, öyle Lanscombe. Malikâne bir bütün olarak satılacak. Ama mirastan alacağınız payla..."

"Lütfen yakındığımı sanmayın, efendim; Bay Abernethie'nin ne kadar cömert davrandığının bilincindeyim. Geçime ilişkin bir sıkıntım yok, ama günümüzde satın alacak küçük bir yer bulmak hiç de kolay değil. Evli yeğenim onlarla birlikte oturmamı önerdi; ama tabi bu burada Enderby malikânesinde yaşamak gibi olmaz."

"Biliyorum," dedi Bay Entwhistle. "Bizim gibi yaşlı kurtlar için bu yeni dünyada yaşamak çok zor. Dostumla ölümünden önce çok daha sık görüşebilmiş olmak istedim. Yaşamının son aylarında sizce nasıldı?"

"Bay Mortimer'in ölümden sonra o artık eski Bay Richard değildi, çok değişmişti."

"Evet, bu onu yaraladı. Üstelik o hasta bir adamdı... hasta insanlar bazen çok tuhaf düşüncelere kapılırlar. Sanırım Bay Abernethie de son günlerinde böyle bir durumdaydı. Bazen ona zarar vermek isteyen düşmanlarından bahsediyordu... bu olabilir miydi? Hatta belki yemeğine bir şeyler katılacağını bile düşünüyordu?"

İhtiyar Lanscombe şaşkın ve aynı zamanda incinmiş görünüyordu.

"Ben böyle bir şey olduğunu anımsamıyorum."

Entwhistle, onu dikkatle süzdü.

"Onun en sadık hizmetkârı olduğunuzu biliyorum, Lanscombe. Eğer Bay Abernethie'nin bu gibi saplantıları olsa... ah -önemsiz doğal bir belirti- bazı hastalıklarda bu oluyor."

"Gerçekten mi, efendim? Tek söyleyebileceğim Bay Abernethie'nin bana hiç böyle bir şey söylemediği ve başkalarına söylediğini de duymadığım."

Bay Entwhistle ustalıkla konuyu değiştirdi.

"Ölümünden önce bazı akrabalarını Enderby'ye, kalmaya davet etmişti, değil mi? Yeğenini, kızları ve kocalarını."

"Evet efendim, bu doğru."

"Bu ziyaretler onu mutlu etti mi? Yoksa hayal kırıklığına mı uğradı?"

Lanscombe'un gözleri uzaklara daldı, yaşlı, katı sırtı daha da katılaştı.

"Bu konuda bir şey söyleyemem, efendim."

"Sanırım bunu yapabilirsiniz." Bay Entwhistle'in ses tonu yumuşak ve ikna ediciydi. "İfade etmek istediğinizin bu konuda bir şey söylemenin size yakışmayacağı olduğunu anlıyorum. Ancak bazen insanın zor olsa da kendine karşı saygılı davranmaktan vazgeçmesi, özveride bulunması gerekebilir. Saygıdeğer efendinizin en eski dostlarından biri olduğumu biliyorsunuz. Onunla çok yakındık. Siz de öyle. İşte bu nedenle size bir hizmetkâr olarak değil de bir insan, bir dost olarak bu konudaki fikrinizi soruyorum."

Lanscombe bir an sustuktan sonra sakin, renksiz bir ses tonuyla sordu.

"Bir şey... ters giden bir şey mi var, efendim?"

"Bilemiyorum," dedi Bay Entwhistle açık sözlülükle. "Umarım yoktur. Bundan emin olmaya çalışıyorum. Peki, siz... bir terslik olduğunu hissettiniz mi?"

"Cenazeden bu yana, evet efendim. Bunun ne olduğunu da açıkça söyleyebilirim. Diğerleri gittikten sonra o akşam, Bayan Leo ve Bayan Timothy çok değişmişlerdi, sanki eskisi gibi değillerdi."

"Vasiyetname koşullarını biliyorsunuz, değil mi?"

"Evet, efendim, Bay Leo, bana iletti; bunu bilmek isteyeceğimi düşünmüş. Eğer fikrimi sorarsanız bu çok adil bir vasiyetname."

"Haklısınız, adil bir vasiyetname. Tüm vârisler eşit oranda düşünülmüş. Ama sanırım bu Bay Abernethie'nin oğlunun ölümünden hemen sonra yapmayı düşündüğü gibi bir vasiyetname değil. Neyse, şimdi bana biraz önce sorduğum sorunun yanıtını verebilir misiniz?"

"Benim kişisel görüşüme göre..."

"Evet."

"Bay George'un ziyaretinden sonra Bay Abernethie'nin büyük bir hayal kırıklığına uğradığı anlaşılıyordu... Sanırım Bay George'un Bay Mortimer'in yerini alabileceğini umuyordu. Şöyle diyebilirim; Bay George, onun beklentilerine uygun biri değildi. Miss Laura'nın kocası da zaten hiçbir zaman beklentileri karşılayan biri olmamıştı, korkarım Bay George da babasına benziyor." Lanscombe kısa bir aranın ardından konuşmaya devam etti. "Sonra eşleriyle birlikte genç bayanlar geldiler. Miss Susan, onu hemen etkisi altına aldı... Çok hoş, canlı, etkileyici bir genç bayan o, ama benim görüşüme göre Bay Abernethie kocasından hoşlanmadı. Günümüzde genç bayanların tercihleri çok tuhaf, efendim."

"Peki ya diğer çift?"

"Onlar konusunda pek bir şey söyleyemeyeceğim. Çok neşeli, sevecen ve hoş görünen bir çift. Sanırım sayın efendim de onların ziyaretinden pek mutlu oldu... ama sanmıyorum ki..." Yaşlı adam tereddüt ediyordu.

"Evet Lanscombe?"

"Neyse, saygıdeğer efendim tiyatrodan pek hoşlanmazdı. Bir gün bana aynen şöyle demişti: "İnsanlardaki bu tiyatro tutkusunu anlayamıyorum. Bu akıl almaz, çılgın bir yaşam. İnsanların zaten az olan akıllarını da başlarından alıyor. Ahlaki açıdan da doğru değil. Kişiye denge kavramını kaybettiriyor.' Tabi ki kastettiği..."

"Evet, anlıyorum. Peki, bu ziyaretlerden sonra Bay Abernethie'nin kendisi de ziyarete gitti, değil mi? Önce ağabeyine, sonra da kızkardeşi Miss Lansquenet'e."

"Bu konuda bilgim yok, efendim. Bana Bay Timothy'yi ziyarete gideceğini söylemişti, sonra da St. Mary gibi bir yere."

"Bu doğru. Geri döndüğünde bu ziyaretleriyle ilgili olarak bir şey söyleyip söylemediğini anımsıyor musunuz?"

Lanscombe düşündü.

"Bilemiyorum... tam olarak değil. Eve döndüğü için çok sevinçliydi. Seyahat etmek ve yabancı evlerde yatıya kalmak onu çok yormuştu... bunu söylediğini anımsıyorum."

"Peki ya başka bir şey? Kardeşlerine ilişkin?"

Lanscombe kaşlarını çattı. Alnı kırıştı.

"Saygıdeğer efendimin âdeti... nasıl anlatayım, mırıldanırdı... yani doğrudan bana değil kendi kendine söyler gibi... sanki benim orada olduğumun farkında değilmişçesine... çünkü beni çok iyi tanıyordu."

"Sizi tanıyor ve size güveniyordu."

"Ne söylediğini tam olarak anımsayamıyorum... bunca parayı ne yaptığını bir türlü anlayamadığı gibi... sanırım bu sözleriyle Bay Timothy'yi kastediyordu. Sonra yine şöyle dediğini anımsıyorum: 'kadınlar yüz olayın doksan dokuzunda çok aptal olabiliyorlar ama birinde de inanılmayacak kadar zeki.' Ah evet, bir de şöyle demişti: "İnsan gerçek düşüncesini ancak kendi kuşağından biriyle konuşabiliyor. Onlar sizin gençler gibi bunların kuruntu olduğunu düşünmüyorlar.' Sonra da hangi bağlamda söylediğini bilmiyorum ama aynen şöyle dedi: 'Birini tuzağa düşürmeye çalışmak hiç hoş değil ama başka ne yapabilirdim bilemiyorum.' Sanırım bunu söylerken ikinci bahçıvanı kastediyordu, efendim... şeftalilerle ilgili bir sorun vardı."

Ancak Bay Entwhistle Richard Abernthie'nin ikinci bahçıvanı kastettiğini düşünmüyordu. Birkaç ilave sorudan sonra Lanscombe'a teşekkür ederek oradan ayrıldı. Bu arada sırayla öğrendiklerini kafasından geçirmekteydi. Aslına bakılırsa hiçbir şey... yani daha önceden hesaba katmadığı yeni hiçbir şey öğrenmemişti. Ancak birkaç üzerinde durulması gereken nokta vardı. Kadınların aptal olduğunu, ancak bazen çok zeki olabileceklerini söylerken kastettiği hiç kuşkusuz baldızı Maude değil kızkardeşi Cora idi. Kuruntularını da ona açmıştı. Sonra birine tuzak kurmaktan söz etmişti. Peki, ama kime?

III

Bay Entwhistle Helen'e olanların ne kadarını anlatması gerektiğini uzun uzun düşündü. Sonuçta ona tam anlamıyla güvenebileceği kararına vardı.

Önce ona Richard'ın özel eşyalarını düzenlediği ve evle ilgili birtakım önlemleri aldığı için teşekkür ederek söze girdi. Bu arada ev satışa çıkarılmış ve bir ya da iki potansiyel alıcı görmek üzere geleceklerini bildirmişlerdi.

"Kişisel alıcılar mı?"

"Korkarım hayır. Y.M.C.A diye bir kuruluş, sanırım gençlere özgü bir kulüp bu. Sonra Jefferson Trust vakfı... koleksiyonlarını yerleştirmek için uygun bir yer arıyorlar."

"Burada artık ev olarak yaşanmayacak olması acı, ama günümüzde bunu sağlamak pratik nedenlerle de çok zor. Size ev satılana kadar burada yaşamak ister miydiniz, diye sormak istiyordum... bu büyük bir sorun olur mu?"

"Hayır... aksine, bu beni çok mutlu ederdi. Mayısta Kıbrıs'a gitmeyi düşünüyorum, ayrıca Londra'da olmaktansa burada olmayı yeğlerim. Biliyorsunuz, bu evi seviyorum. Leo da severdi ve burada birlikte çok mutlu günlerimiz oldu."

"Burada kalmanızı istememin bir nedeni daha var. Bir dostum, Hercule Poirot..."

"Hercule Poirot mu?" diye söze karıştı Helen. "Öyleyse sizin düşünceniz..."

"Onu tanıyor musunuz?"

"Evet, bazı dostlarım vasıtasıyla... ama onun çoktan öldüğünü sanıyordum."

"Hayır, aksine son derece sağlıklı. Ama tabi artık genç de sayılmaz."

"Tabi genç olamaz."

Düşüncelerinin başka bir yerlerde olduğu belliydi. Yüzü sararmış ve endişeliydi. Birden gergin bir sesle sordu.

"O zaman siz... Cora'nın haklı olabileceğini düşünüyorsunuz? Yani Richard... *öldürüldü*... mü?"

Bay Entwhistle ona içini döktü. Helen gibi aklı başında birine içini dökmek gerçekten büyük rahatlıktı.

Yaşlı avukatın konuşmasını tamamlamasının ardından Helen, "Aslında insanın bunun tamamen hayal ürünü olduğunu düşünebilmesi gerek ama..." diyerek söze girdi. "Maude ile ben, o akşam, cenazeden sonra... ikimizin de kafasında yalnızca bu vardı, bundan eminim. Kendi kendimize Cora'nın ne kadar aptal biri olduğunu söyledik... ama bu yeterli olmadı, yine de huzursuzluk hissettik... Sonra... Cora öldürüldü... kendimi bunun bir rastlantı olduğuna inandırmaya çalıştım... tabi olabilir de... ama ah, insan bir emin olabilse! Her şey o kadar zor ki!"

"Evet, çok güç. Ama Poirot'nun ilginç bir kişilik, zekâsı ise neredeyse deha düzeyinde. Neye gereksinimiz olduğunun bilincinde... tüm bunların yalnızca bir kuruntu olduğunun onaylanmasına!"

"Peki ya kuruntu değilse?"

"Niçin böyle dediniz?" diye sordu Entwhistle hiddetle.

"Bilemiyorum. Huzursuzum... Bunun nedeni de Cora'nın söyledikleri değil... başka bir şey. O sırada bir terslik olduğunu düşündüğüm için."

"Terslik mi? Hangi konuda?"

"Sorun da bu ya... bilemiyorum."

"Bu orada bulunanlarla ilgili bir şey mi?"

"Evet... evet... öyle bir şey. Ama kim ya da ne, onu bilemiyorum... Bu çok saçma görünebilir..."

"Asla. Bu ilginç... çok ilginç! Siz aptal bir kadın değilsiniz, Helen. Eğer bir şey dikkatinizi çektiyse, bu önemli bir şeydir."

"Doğru, ama ne olduğunu bilemiyorum işte. Üzerinde düşündükçe..."

"Hiç düşünmeyin. Bir şeyi anımsamanın en zor yolu budur. Kendi haline bırakın. Er geç aklınıza gelecektir. O zaman geldiğinde... bana haber verin... hem de hemen."

"Peki, yaparım."

BÖLÜM 9

Miss Gilchrist siyah şapkasını başına sıkıca yerleştirip saçından gri bir tutamı altına sıkıştırdı. Yasal soruşturma saat on ikide yapılacaktı; saat on bire yirmi vardı. Gri eteğiyle tam bir uyum içindeki gri mantosunun çok şık göründüğünü düşünüyordu; ayrıca siyah bir bluz de satın almıştı. Tamamen siyahlar giyebilmiş olmayı isterdi ama bu olanaklarını çok fazla aşıyordu. Düzenli, şık yatak odasında etrafına bakındı ve duvarlardaki resimleri inceledi... Brixham Limanı, Cockington Forge, Anstey Koyu, Kyance Koyu, Polflexan Koyu, Babbacombe Körfezi, hepsi Cora Lansquenet'in imzasını taşıyan bir dolu balıkçı köyü resmi. Miss Gilchrist Polflexan Limanı'na bir başka mutlulukla baktı. Komodinin üzerinde Willow Tree pastanesinin özenle çerçevelenmiş bir resmi duruyordu. Miss Gilchrist bakışları bu resme takıldığında hüzünle iç çekti.

Onu hayallerinden uyandıran kapının çalınması oldu.

"Aman Tanrı'm," diye mırıldandı. "Bu da kim..."

Odasından çıkıp yarı yıkık merdivenlerden aşağı indi. Zil bir daha çalındıktan sonra, kapıya sertçe vurulmaya başlandı.

Miss Gilchrist birden anlamadığı bir şekilde korkuya kapıldı. Adımlarını yavaşlattı, ama sonra birden kendi kendine "aptallık etme" diye sakinleştirerek isteksizce kapıya doğru ilerledi.

Kapının önünde siyah, şık giyimli, elinde küçük bir valiz bulunan bir kadın duruyordu. Kadının yüzündeki korkulu ifadeyi fark edince hemen, "İyi günler! Miss Gilchrist?" diye söze girdi. "Ben Bayan Lansquenet'in yeğeniyim.... Susan Banks!"

"Ah, evet tabi. Bilmiyordum. İçeri girin Bayan Banks. Yalnız vestiyere dikkat edin... biraz çıkık duruyor da. Buraya buyurun, evet. Yasal soruşturmaya geleceğinizi bilmiyordum. Sizin için bir şeyler hazırlardım... kahve filan."

Susan Banks, kadının sözünü kararlı, sert bir biçimde kesti.

"Hiçbir şey istemiyorum. Sizi korkuttuysam üzgünüm."

"Evet, bir şekilde korktum işte. Bu aptallık! Aslında kolay korkan, sinirli bir tip değilim. Avukata da korkmadığımı, burada kalmaktan tedirgin olmayacağımı söyledim, aslında korkmadım da. Kim bilir.. belki de bunun nedeni yasal soruşturmanın gerginliği... insan bir şekilde duygularına engel olamıyor işte, bugün tüm sabah boyunca da oldukça sinirliydim. Yarım saat kadar önce kapı çalındı; açmak için kendimi çok zorlamam gerekti... evet bu aptallık, katilin buraya bir kez daha gelmesi olacak şey değil... hem niçin gelsin ki? Gelen yalnızca bir yetimhane için bağış toplayan bir rahibeydi... Katolik olmamama, Katolik kilisesi ve aslına bakarsanız tüm rahip ve rahibelere karşı hiçbir yakınlık hissetmememe rağmen ona iki şilin verince mutlu oldum; gerçi bu yardımsever rahibelerin çok iyi şeyler yaptıklarını da biliyorum. Lütfen oturmaz mısınız Bayan... Bayan...?"

"Banks."

"Evet, tabi Banks. Trenle mi geldiniz?"

"Hayır arabamla. Ama sokak o kadar dar ki biraz daha ilerleyip terk edilmiş taş ocağına park ettim."

"Sokak gerçekten çok dar, zaten neredeyse hemen hemen hiç trafik yok. Burası ıssız, sakin bir yer."

Miss Gilchrist bunları söylerken hafifçe ürperdi.

Susan Banks etrafına bakındı.

"Zavallı Cora Teyze. Onun her şeyini bana bıraktığını biliyorsunuz, değil mi?"

"Evet, biliyorum. Bay Entwhistle bahsetti. Sanırım möbleler için seviniyorsunuzdur. Bildiğim kadarıyla yeni evlisiniz, günümüzde möble o kadar pahalı ki. Bayan Lansquenet'in birkaç parça çok güzel eşyası vardı."

Susan, ona bu konuda hak veremiyordu. Cora antikaya ilgi duymamıştı. Möbleler "modern", "sanatsal" denilen türdeydiler.

"Möblelerin hiçbirini istemiyorum," dedi. "Kendi eşyalarım var. Bundan dolayı hepsini satışa çıkaracağım. Tabi aralarında sizin istedikleriniz varsa... Bu beni çok sevindirirdi."

Utanarak, sıkıntıyla sözlerini kesti. Ancak Miss Gilchrist'te en ufak bir utanma belirtisi görünmüyordu; sevinçliydi.

"Gerçekten çok naziksiniz, Bayan Banks, gerçekten çok naziksiniz. Çok da cömert. Aslına bakarsanız benim de kendi eşyalarım var. Günün birinde gerekli olur düşüncesiyle onları depoladım. Tabi bunların arasında babamın bana bıraktığı birkaç resim de var. Biliyor musunuz, bir zamanlar ufak bir pastanem vardı... ama sonra savaş çıktı... her şey ters gitti. Ama her şeyimi satmadım, günün birinde yeniden kendi küçük evime sahip olabileceğimi umuyordum. Dükkânın en iyi eşyalarıyla babamın birkaç resmini ve eski evimdeki birkaç anı eşyasını depoladım. Ama eğer sizce gerçekten bir sakıncası yoksa Bayan Lansquenet'in küçük, resimli çay masasını almak isterdim. O kadar şık ki, ayrıca onunla çayımızı hep o masada içerdik."

Susan küçük yeşil, üzerine büyük lila filbahri desenleriyle süslü masaya tüyleri ürpererek baktı ve hemen Miss Gilchrist'in onu almasından mutluluk duyacağını belirtti.

"Çok teşekkür ederim, Bayan Banks. Kendimi çok açgözlü gibi hissediyorum. Bütün o güzel resimleri aldım, üstüne üstlük bir de o şık ametist broşu. Sanırım onu size geri vermeliyim."

"Hayır, lütfen sizde kalsın."

"Eşyalarınıza bakmak ister miydiniz? Yoksa yasal soruşturmadan sonra mı?"

"Her şeye bakıp düzenlemek için iki gün kadar burada kalmayı düşünüyordum."

"Burada mı kalacaksınız?"

"Sorun olur mu?"

"Yoo, hayır, asla, sizin için hemen yatak çarşaflarımı değiştireyim. Ben burada divanda yatabilirim."

"Cora Teyze'nin yatak odası yok muydu? Orada da kalabilirim."

"Bu sizi rahatsız etmez mi?"

"Orada öldürüldüğü için mi? Yoo hayır, bundan dolayı tedirgin olacağımı sanmıyorum. Ben çok güçlü bir insanım, Miss Gilchrist. Orası... yani... uygun mu?"

Miss Gilchrist onun ne demek istediğini hemen anladı.

"Oh, evet, Bayan Banks. Yatak takımlarını temizleyiciye gönderdim, Bayan Panter'le birlikte odayı tepeden tırnağa temizledik. Yeterince yedek yatak takımımız var. Lütfen benimle birlikte yukarı gelip kendi gözlerinizle görün."

Susan'ı önden ilerleyerek merdivenlerden yukarı çıkardı.

Cora Lansquenet'in öldüğü oda temiz ve güzel kokuyordu; odanın havasında en ufak bir ağırlık sezilmiyordu. Aynen oturma

odasında olduğu gibi burası da modern, rengârenk boyalı parçalarla döşenmişti. Her şey Cora'nın kayıtsız, şen ve zevksiz kişiliğini yansıtıyordu. Şöminenin üstünde banyoya girmek üzere olan dolgun bir kadının yağlıboya resmi asılıydı.

Susan resme bakarken tüylerinin ürperdiğini hissetti.

"Bu resmi Bayan Lansquenet'in eşi yapmış," diye açıkladı Miss Gilchrist." Aşağıda yemek odasında daha başka birçok resmi var."

"Ne korkunç."

"Evet, ben de bu tür resimlerden pek hoşlanmıyorum... ama Bayan Lansquenet ressam olarak kocasına hayrandı, onunla gurur duyuyordu ve eserlerinin değerinin bilinmediğini düşünüyordu."

"Cora Teyze'nin kendi resimleri nerede?"

"Odamda. Görmek ister miydiniz?"

Miss Gilchrist gururla hazinelerini gösterdi.

Susan teyzesinin sahil kasabalarına özel bir düşkünlüğü olduğunu düşündü.

"Bu doğru. Bay Lansquenet'le uzun yıllar boyunca Brötanya'da küçük bir balıkçı köyünde yaşamış. Balıkçı kayıkları resmedilmeye çok uygun, öyle değil mi?"

"Olabilir," diye mırıldandı Susan. Cora Lansquenet'in resimlerinden rahatlıkla... hepsi ayrıntılara dikkat edilmiş, çok renkli yapıtlardı... bir posta kartı koleksiyonu yapılabilirdi, diye düşündü. Hatta içinde onların posta kartlarına bakılarak yapıldıkları gibi bir izlenim bile uyandı.

Ancak bu varsayımını açıkladığında Miss Gilchrist çok öfkelendi. Bayan Lansquenet daima canlı modelden çalışmıştı. Hatta bir defasında resim yaparken ışığın çok güzel olduğu bir yerden ayrılmak istemediği için hafif bir güneş çarpması bile yaşamıştı.

"Bayan Lansquenet gerçek bir sanatkârdı," dedi Miss Gilchrist sitemle.

Saatine baktı.

"Artık yola çıksak iyi olacak," dedi Susan. "Mahkeme salonu uzakta mı? Arabayı getireyim mi?"

Ancak Miss Gilchrist gidecekleri yerin yürüyerek en fazla beş dakika uzakta olduğunu söyledi. Beraberce yürüyerek evden ayrıldılar. Yolda trenle gelen Bay Entwhistle ile karşılaştılar, avukat da onlara katıldı ve üçü birlikte belediye binasına girdiler.

Mahkemeye çok sayıda yabancı gelmişti. Yasal soruşturmada heyecan verici bir şey olmadı. Ölünün kimliği saptandı. Tıbbi bilirkişi öldürücü yaraların yerlerini ve niteliklerini belirtti. Herhangi bir karşı koymayı gösteren hiçbir ize rastlanmamıştı. Maktul olay sırasında büyük olasılıkla uyku haplarının etkisindeydi ve tam olarak ayılamamıştı. Ölümün saat dört buçuktan sonra olmuş olmasına pek olası görülmüyordu; doktor cinayetin iki ile dört buçuk arasında işlendiğini tahmin ediyordu. Miss Gilchrist cesedi bulduğunu doğruladı. Bir polis ve Müfettiş Morton tanıklık ettiler. Sonuçta soruşturma hâkimi kısaca ifadeleri toparladı ve jüri oybirliğiyle kararını açıkladı: "*Bilinmeyen kişi ya da kişilerce işlenmiş cinayet.*"

Bu da bitmişti. Yeniden gün ışığına çıktılar. Yarım düzine kadar kamera resimleri çekti. Bay Entwhistle Susan ve Miss Gilchrist'i öğlen yemeği için önceden, barın arkasında sakin bir odada yer ayırtmış olduğu King's Arm lokantasına götürdü.

"Yemekler pek iyi değil," diye açıkladı özür dileyerek.

Ama yemek mükemmeldi. Önceleri duygulanan ve "Bütün bu olanların çok korkunç olduğunu söyleyerek," ağlayan Miss Gilchrist bile Bay Entwhistle'in ısrarla sunduğu bir kadeh Sherry'den sonra keyiflenerek, gelen İrlanda yahnisini büyük bir iştahla yedi.

"Buraya bugün geleceğinizi bilmiyordum," dedi Bay Entwhistle Susan'a dönerek. "Beraber gelebilirdik."

"Gelmeyeceğimi söylediğimin farkındayım. Ama aileden hiç kimsenin resmi soruşturmada burada olmamasının doğru olmayacağını düşündüm. George'u aradım ama çok işi olduğunu ve gelmesinin olanaksız olduğunu söyledi. Rosamund'un ise bir toplantıda bulunması gerekiyormuş. Timothy Dayı ise zaten aciz durumda. Dolayısıyla benim gelmem gerekti."

"Kocanız size eşlik etmedi mi?"

"Greg'in dükkânla ilgilenmesi gerekiyor."

Miss Gilchrist'in gözlerindeki ürkek bakışları fark eden Susan hemen açıkladı.

"Eşim bir eczanede çalışıyor."

Gerçi Miss Gilchrist bir dükkânda tezgâh arkasında çalışan birini Susan'ın hoş imajıyla bağdaştıramıyordu ama yine de cesaretle, "Aynen Keats gibi!" dedi.

"Benim eşim şair değil," diyen Susan ekledi. "Gelecekle ilgili büyük planlarımız var... iki farklı kulvarda çalışan bir kuruluş... bir güzellik salonu ve kendi kozmetiklerimizi hazırlayacağımız bir laboratuvar."

"Çok güzel." Bu planlar Miss Gilchrist'in beğenisi kazanmış gibiydi. "Elizabeth Arden gibi... duyduğuma göre o da bir kontes... yoksa Helena Rubinstein mıydı o? Her neyse," diye ekledi. "Ne de olsa eczane sıradan bir dükkan değil, yani bakkal ya da tuhafiyeci gibi."

"Siz bir çay salonunuz olduğunu söylemiştiniz, değil mi?"

"Evet." Miss Gilchrist'in neşesi yüzünden okunuyordu. Willow Tree'nin de bir ticarethane, dar anlamda bir dükkân olduğunun farkında bile değildi. Bir çay salonu işletmek onun gözünde asale-

te adım atma gibi bir şeydi. Susan'a Willow Tree'yi anlatmaya başladı.

Bütün bunları daha önce de dinlemiş olan Bay Entwhistle düşüncelerine daldı. Panikle tepki verene dek Susan'ın ona iki kez seslenmesi gerekti.

"Pardon tatlım," dedi özür dileyen bir havada. "Timothy Dayı'nı düşünüyordum. Onun için endişeleniyorum."

"Timothy Dayı'm için mi? Hiç gerek yok. Bana sorarsanız onun hiçbir şeyi yok. Hastalık hastası."

"Evet... evet... bunda haklı olabilirsiniz. Doğrusunu isterseniz ondan çok Bayan Timothy için endişeleniyorum. Bildiğim kadarıyla merdivenlerden düşmüş ve ayak bileğini incitmiş. Yatması gerekiyor, dayınız da çok kötü durumda."

"Karısı, ona bakacakken onun ona bakması gerektiği için mi? Bu ona iyi gelecektir," dedi Susan.

"Bunda tamamen haklısınız. Peki, ama acaba teyzenize gerçekten bakılacak mı? Sorun bu! Evde hizmetçi bile yokken?"

"Yaşlı insanlar için yaşam gerçekten cehennemden farksız," dedi Susan alaycı bir ifadeyle. "Hâlâ o eski Nuh Nebi'den kalma malikânede oturuyorlar değil mi?"

Bay Entwhistle başıyla onayladı.

Etraflarına bakınarak, dikkate King's Arms'tan ayrıldılar ama gazeteciler çoktan ortalardan kaybolmuşlardı.

Ancak iki tanesi kulübenin önünde bekliyorlardı. Susan, Bay Entwhistle'in da desteğiyle hiçbir anlam taşımayan, ancak gerekli açıklamaları yaptı. Ve sonra Susan ve Miss Gilchrist birlikte eve girdiler. Bay Entwhistle ise akşam için bir oda ayırtmış olduğu King's Arms'a döndü. Defin töreni ertesi gün yapılacaktı.

"Arabam hâlâ taşocağında," dedi Susan. "Bunu tamamen unutmuşum. Onu daha sonra köyün içine almam gerekiyor."

"Ama çok geç olmasın. Miss Gilchrist endişeliydi. "Herhalde karanlıkta dışarı çıkmak istemezsiniz?"

Susan, ona bakarak gülümsedi.

"Etrafta bir katilin dolaştığını düşünmüyorsunuz, değil mi?"

"Hayır... hayır... sanmıyorum." Miss Gilchrist utanmış görünüyordu.

Aslında düşündüğü kesinlikle buydu, diye geçirdi aklından Susan. Tuhaf!

Bu arada Miss Gilchrist mutfakta kaybolmuştu.

"Sanırım bugün için çayınızı erken içmek istersiniz? Yarım saat kadar sonra nasıl olur? Ne dersiniz, Bayan Banks?"

Susan için çay saati olarak üç buçuk oldukça erkendi, ama o merhametli bir insandı ve bir fincan çayın Miss Gilchrist'e göre sinirleri yatıştırmanın en iyi yolu olduğunu anlıyordu. Teyzesinin yardımcısını belirli bazı nedenlerle hoşnut etmek istediği için de seslendi: "Sizin için ne zaman uygunsa, Miss Gilchrist!"

Mutfaktan neşeli bardak, tabak ve tencere sesleri duyuldu. Susan oturma odasına geçip oturdu. Birkaç dakika sonra önce kapının zili çaldı ve bunu kapıya vurulması izledi.

Susan antreye çıktı; aynı anda Miss Gilchrist de mutfaktan çıktı. Önüne bağladığı önlüğe ıslak ellerini kuruluyordu.

"Tanrı'm bu da kim olabilir ki?"

"Sanırım gazeteciler."

"Aman Tanrı'm, sizin açınızdan ne kadar sıkıcı, Bayan Banks."

"Ne yapalım. Neyse, ben ilgilenirim."

"Çayın yanına birkaç kurabiye yapmak istemiştim."

Susan evin kapısını açmaya giderken, Miss Gilchrist tereddüt içinde antrede bekledi. Susan kendi kendine, ev sahibinin dışarıda birinin, elinde balta bekliyor olmasından korkuyor olup olamayacağını sordu.

Ancak konuk Susan'ın kapıyı açmasıyla birlikte nezaketle şapkasını çıkaran yaşlı bir beydi. Genç kadına neredeyse bir akrabaymışçasına bir yakınlıkla gülümsedi.

"Sanırım, Bayan Banks'le görüşüyorum," dedi.

"Evet."

"Adım Guthrie, Alexander Guthrie. Bayan Lansquenet'in eski, çok eski bir dostuyum. Sanırım siz de onun yeğeni, eski aile adınızla küçük Susan Abernethie'siniz."

"Haklısınız.

"O zaman tanıştık... beni içeri davet etmeyecek misiniz?"

"Elbette."

Bay Guthrie ayakkabılarını dikkatle kapıdaki paspasa sildikten sonra içeri girdi, paltosunu çıkardı, şapkasıyla birlikte antredeki konsolun üstüne bıraktı ve Susan'ın ardından oturma odasına girdi.

"Çok üzücü bir olay," dedi asla hüzünlü görünemeyen, doğuştan neşeli görünümlü bir tip olan Bay Guthrie hüzünle. "Çok üzücü bir olay. Tesadüfen bu çevredeydim, hiç değilse yasal soruşturmada bulunup ve tabi ki cenazeye katılmam gerektiğini düşündüm. Zavallı Cora, zavallı çılgın Cora! Biliyor musunuz, onu neredeyse ilk evlendiği günden beri tanıyorum, Bayan Banks. Canlı, hayat dolu bir genç bayandı... ve resim sanatını çok ciddiye alıyordu... Pierre Lansquenet'i de çok önemsiyordu... ressam olarak, demek istiyorum. Aslına bakılırsa Pierre, ona karşı kötü bir eş de sayılmazdı. Zaman zaman yoldan çıktığı oluyordu, bilmem beni anlı-

yor musunuz, Bayan Banks, ama Cora bunun onun sanatçı ruhunun sonucu olduğu düşüncesindeydi. O bir sanatçıydı, bu nedenle de ahlaksızdı! Belki de daha ötesine de gidip ahlaksız olduğu için sanatçı olduğunu da söylüyordu kendine! Her neyse, Cora maalesef sanattan hiç anlamıyordu, zavallı Cora, halbuki birçok konuda sezgileri öylesine güçlüydü ki, evet şaşılacak derecede güçlü!"

"Bunu herkes söylüyor," dedi Susan. "Maalesef onu pek tanımazdım."

"Doğru, sevgili Pierre'ine değer vermedikleri için tüm ailesiyle bağlantısını kesmişti. Güzel bir kadın sayılmazdı... ama onda tuhaf bir çekicilik vardı. Onunla çok eğlenirdiniz. Hiçbir zaman onun bir sonra söyleyeceği sözü tahmin edemez, saflığının gerçek mi yapmacık mı olduğunu bilemezdiniz. Onunla her zaman çok gülerdik. O her zaman küçük bir çocuktu, bizim için hep öyle kalacaktı. Onu son gördüğümde... Pierre'in ölümünden sonra da zaman zaman ziyaret etmiştim... bana çocuksu niteliklerini hâlâ koruyormuş gibi gelmişti."

Susan, Bay Guthrie'ye sigara sunduysa da yaşlı adam başını sallayarak reddetti.

"Teşekkürler, sevgili Bayan Banks, sigara kullanmıyorum. Hiç kuşkusuz niçin geldiğimi merak ediyorsunuz. Doğrusunu söylemek gerekirse vicdanım pek rahat değil de ondan. Cora'ya birkaç hafta önce gelip onu ziyaret edeceğime söz vermiştim. Genellikle onu yılda en az bir kez görürdüm. Son zamanlarda bitpazarlarından resim almayı alışkanlık haline getirmişti ve benim onları görmemi istiyordu. Benim mesleğim sanat eleştirmenliği. Cora'nın satın aldığı resimlerin çoğu elbette ki iğrenç parçalardı, ama yine de ticari açıdan yanlış bir yatırım yaptığı söylenemezdi. Bu bitpazarlarında bir elma ya da yumurta karşılığında koskoca bir resmi alabiliyorsunuz,

çoğu zaman çerçeveleri bile ödediğinizden çok daha fazla değer taşıyor. Elbette ki önemli eserler müzayedelerde sanat koleksiyoncularınca satılıyor, buralarda öyle bir şeye rastlama şansınız pek yok. Ama yine de yakın bir zamanda bir çiftlikte düzenlenen bitpazarında küçük bir Cuyp tablosu birkaç sterlin karşılığında el değiştirdi. Bu hikâye çok ilginç. Bu resim mürebbiyelik yapan bir kadına yanlarında uzun yıllar çalıştığı evin sahibi tarafından armağan olarak verilmiş... o sıralar kimse değerinin farkında bile değilmiş. Söz konusu mürebbiye resmi üzerindeki attan çok hoşlanan çiftçi yeğenine veriyor, o sıralar hepsi için resim kötü, eski, yıpranmış bir parça. Bu gibi şeyler her zaman olabiliyor, Cora da sanat eserlerini tanıma yeteneğine sahip olduğu inancındaydı. Maalesef bu doğru değildi. Geçen yıl yine satın aldığı bir Rembrandt'ı görmemi istemişti. Ne yazık ki bu kötü bir kopya bile sayılmazdı. Ama bir defasında hoş bir Bratolozzi gravürü- maalesef rutubet lekeleri vardı, bunu ondan otuz sterlin karşılığında satın aldım. Bu da hevesini kamçıladı elbette. Son olarak bana büyük havalarla bir İtalyan İlkel dönem resmi aldığından, muhakkak uğrayıp onu görmem gerektiğinden söz ediyordu. Ona geleceğime ve resme bakacağıma söz vermiştim."

"Sanırım şuradaki resmi kastediyordu," dedi Susan arkasındaki duvarda asılı duran tabloyu işaret ederek.

Bay Guthrie ayağa kalkıp gözlüğünü taktı ve tabloyu inceledi.

"Zavallı Cora," dedi kısa bir süre sonra.

"Başka resimler de var," dedi Cora. Bay Guthrie Bayan Lansquenet'in umutla satın aldığı sanat hazinelerinin derin bir incelemesini yaptı. Zaman zaman hayranlık dolu bir ses çıkarıyor, arada sırada da inliyordu.

Sonunda gözlüğünü yeniden çıkardı.

"Eskilik ve pislik muhteşem bir şey, Bayan Banks. En iğrenç resim örneklerine bile romantik bir doku kazandırıyor. Korkarım Bartolozzi onun açısından bir acemi şansıydı. Zavallı Cora. Yine de bu merak yaşamını daha ilginç kıldı. Onun hayallerini yıkmak zorunda kalmadığım için mutluyum."

"Yemek odasında birkaç resim daha asılı," dedi Susan. "Sanırım eşinin yaptığı resimler."

Bay Guthrie bir an için tüyleri diken diken oldu ve itiraz eder şekilde elini kaldırdı.

"Lütfen beni onları tekrar görmek zorunda bırakmayın. Nü eserler insana büyük sorumluluk yükler. Daima Cora'nın duygularını incitmemeye çalıştım. Çok fedakâr bir eşti... çok çok özverili. Evet Bayan Banks, daha fazla zamanınızı almayayım."

"Lütfen çaya kalın. Sanırım kısa sürede hazır olacaktır."

"Çok teşekkür ederim." Bay Guthrie ısrara gerek kalmadan yeniden oturdu.

"Bir bakayım."

Tam o sırada mutfakta Miss Gilchrist son kurabiye tepsisini fırından çıkarıyordu. Çay tepsisi hazırlanmıştı, çaydanlığın kapağı hafifçe tıngırdıyordu.

"Bay Guthrie diye biri geldi. Onu çaya davet ettim."

"Bay Guthrie mi? Evet, Bayan Lansquenet'in çok iyi dostuydu. Kendisi önemli bir sanat eleştirmeni! Ne şans... bol miktarda kurabiye pişirdim, biraz evde yapılmış çilek reçelim de var, sonra hemen biraz krep de hazırladım. Yalnızca çayları koymam gerekiyor, hepsi bu. Çaydanlıktaki su çoktan kaynadı. Lütfen Bayan Banks, sakın o ağır tepsiyi almayın. Ben her şeyi getiririm."

Onun şiddetli uyarısına rağmen Susan tepsiyi oturma odasına taşıdı. Miss Gilchrist de elinde çaydanlıkla onu izledi. Bay Guthrie

ile selamlaştıktan sonra hep beraber nefis kurabiyelerin ve çayın tadını çıkardılar.

"Sıcak kurabiye! Bu ne büyük bir lüks!" dedi Bay Guthrie. "Ve bu ne lezzetli reçel! Özellikle de bugünlerde reçel diye satın aldıklarımızla kıyaslanınca."

Miss Gilchrist sevinçten kıpkırmızı oldu. Küçük krepler de, kurabiyeler de nefis olmuştu ve herkes bunda hemfikirdi. Willow Tree ruhu ortama hâkim olmuştu. Miss Gilchrist'in tam havasında olduğu gözden kaçacak gibi değildi.

"Ah teşekkürler, onu da alayım." Bay Guthrie Miss Gilchrist'in ısrarla uzattığı son kurabiyeyi alırken mırıldandı. "Zavallı Cora'nın vahşice öldürüldüğü yerde böyle bir çay keyfi yaşadığım için suçluluk hissediyorum."

Bu sözler üzerine Miss Gilchrist kendinden hiç beklenmeyen Victoria stili bir davranış sergiledi.

"Oh, Miss Lansquenet de size güzel bir çay servisi yapılmasını isterdi, güçlü olmaya çalışmalısınız."

"Evet, evet, belki de haklısınız. Ama biliyor musunuz ki insanın tanıdığı birinin... şahsen tanıdığı birinin... öldürüldüğüne inanması çok zor."

"Bu doğru," dedi Susan. "İnsana inanılır gibi gelmiyor."

"Üstelik de gasp amacıyla eve giren bir serseri tarafından. Biliyor musunuz, bana sorulsa Cora'nın öldürülmesine neden olabilecek bir sürü sebep gösterebilirdim..."

"Sahi mi?" Susan meraklanmıştı. "Ne gibi sebepler?"

"Bakın, diline hâkim olamama gibi bir zayıf tarafı vardı, sevgili Cora'nın," diye açıkladı Bay Guthrie. "Cora sır saklayamazdı. Bundan zevk alıyordu... nasıl söyleyeyim?... ne kadar zeki olduğunu göstermek gibi! Sır tanımayan bir çocuk gibiydi. Cora bir sırrı

öğrendiği anda bunu ne pahasına olursa olsun ortaya dökmeye bayılırdı. Bir mezar kadar sessiz olacağına söz verse bile, söylerdi. Elinden başka türlüsü gelmiyordu."

Susan yanıt vermedi. Miss Gilchrist de susuyor ancak endişeli görünüyordu.

"Evet, çayına konulan biraz arsenik... bu beni hiç şaşırtmazdı," diye ekledi Bay Guthrie. "Ya da ona zehirli bir kutu şekerleme gönderilmesi. Ama kanlı bir gasp... bu ona yakışmıyor. Belki yanılıyorum ama sanırım bir hırsız için ilginç olabilecek hiçbir şeyi yoktu. Evde pek parası yoktu, değil mi?"

"Çok az," dedi Miss Gilchrist.

Bay Guthrie iç çekerek ayağa kalktı.

"Ah, savaştan beri soyguncuların, gaspçıların sayısı çok arttı. Zaman çok değişti."

Sonra da çay için teşekkür edip nezaketle iki bayanla vedalaştı ve oradan ayrıldı. Miss Gilchrist, onu kapıya kadar geçirip paltosunu giymesine yardımcı oldu. Susan oturma odasının penceresinden onun çevik adımlarla evden uzaklaşmasını seyretti.

Miss Gilchrist odaya döndüğünde elinde bir paket vardı.

"Yasal soruşturmada olduğumuz sırada postacı gelmiş olmalı. Mektubu aralığından içeri atmış, paket kapının arkasında köşede sıkışıp kalmış. Ne olduğunu bilmek isterdim... şey, düğün pastasına benziyor."

Miss Gilchrist mutluluk içinde paketin kâğıdını yırttı. İçinden gümüş renkli bir bantla bağlanmış beyaz bir kutu çıktı.

"Doğru." Miss Gilchrist kurdeleyi çözdü. Kutunun içinde küçük bir parça badem ezmeli, kalın beyaz kaplamalı düğün pastası vardı. "Ne hoş! Peki, ama kim?..." Miss Gilchrist pastanın yanında-

ki karta baktı. *John ve Mary*. "Bunlar da kim? Aile adlarını yazmamış olmaları ne aptallık."

O sırada Susan daldığı düşüncelerden ayıldı.

"İnsanları adlarıyla tanımak özellikle de aile adları bilinmiyorsa gerçekten çok güç. Kısa bir süre önce Joan'dan bir posta kartı aldım. Saydım da tam sekiz tane Joan tanıyorum. Üstelik bugün artık haberleşmenin çoğu telefonla yapıldığı için insan tanıdıklarını el yazılarından da ayıramıyor."

Miss Gilchrist çevrelerindeki John ve Maryleri düşündü.

"Bu Dorothy'nin kızı olabilir, onun da adı Mary, ama nişanlandığını duymamıştım, düğünü olabilir mi? Sonra John Banfield var... bu arada çok gelişti ve evlilik çağına da geldi... ya da Enfieldlerin kızı, ama hayır, onun adı Margaret. Gönderen yok, başka bir kayıt yok. Neyse, daha sonra aklıma gelir nasıl olsa..."

Çay tepsisini alıp mutfağa götürdü.

Susan da ayağa kalktı.

"Ben de artık arabamın yerini değiştireyim."

BÖLÜM 10

Susan arabasını taş ocağından köye getirdi. Gerçi köyde benzinci vardı ama garaj yoktu, bundan dolayı arabasını King's Arms'a bırakması önerildi. Arabasını tam o sırada hareket etmek üzere olan büyük bir jaguarın hemen yanına park etti. Jaguarın önünde bir şoför, arkada ise kalın bir palto giymiş, yaşlı, yabancı görünümlü, kalın bıyıklı biri oturuyordu.

Susan'la park yeri konusunda konuşan delikanlı ona hayranlıkla bakmaktan genç kadının söylediklerinin yaklaşık yarısını duymamışa benziyordu.

Sonuçta ürkekçe sordu.

"Siz yeğenisiniz, değil mi?"

"Nasıl?"

"Siz kurbanın yeğenisiniz, değil mi?" diye yineledi delikanlı pervasızca.

"Ah evet, o benim."

"Ha! Evet, sizi daha önce gördüğümü sandım da."

İğrenç adam, diye düşünüyordu Susan kulübeye doğru ilerlerken.

"Neyse, sağ salim dönebildiniz," diye karşıladı Miss Gilchrist onu. Kadının bu açık endişesi Susan'ı daha da kızdırdı. Miss Gilch-

rist telaşla sordu. "Spagetti isterdiniz, değil mi? Düşündüm de bu akşam..."

"Ah, hiç fark etmez. Herhangi bir şey olabilir, zaten pek iştahım yok."

"Fırın makarnamla ne kadar övünsem az."

Susan, ona bu konuda hak verdi. Miss Gilchrist gerçekten çok iyi bir aşçıydı. Susan bulaşıkları yıkanmasında ona yardım etmeyi önerdiğinde Miss Gilchrist bundan mutlu olduysa da yapacak zaten çok az iş olduğunu söyleyerek bu öneriyi geri çevirdi.

Bir süre sonra elinde iki fincan kahveyle oturma odasına döndü. Kahve kusursuz değildi, hatta zayıf olduğu bile söylenebilirdi. Buna karşılık Miss Gilchrist düğün pastasından bir parça önerdi. Ancak Susan reddetti.

"Pasta gerçekten çok lezzetli," dedi Miss Gilchrist bir lokma yedikten sonra. Uzun uzadıya düşündükten sonra bunu gönderenin "sevgili Helen'in" kızı olması gerektiğine karar vermişti. "Onun yakında evleneceğini biliyordum ama adını unutmuşum işte."

Susan hiçbir şey söylemeden Miss Gilchrist'in gevezeliklerinin kendiliğinden bitmesini bekledi. Daha sonra iki kadın rahatça şöminenin başına geçmiş otururken, Susan kendini asıl ilgilendiren konuya girdi.

"Dayım Richard ölümünden önce buraya geldi, değil mi?"

"Evet, geldi."

"Bu tam olarak ne zamandı?"

"Bir düşüneyim... bu bir, iki... hayır, tam olarak ölümünden üç hafta kadar önceydi."

"Peki... sizce hasta gibi bir hali var mıydı?"

"Tam anlamıyla hasta göründüğünü söyleyemem. Hatta diyebilirim ki oldukça güçlü kuvvetli görünüyordu. Miss Lansquenet

onu karşısında görünce çok şaşırmıştı. 'Sen, Richard! Bunca yıl sonra!' diye haykırdı. 'Nasıl olduğunu görmek için şahsen gelmek istedim,' dedi Bay Richard. Bayan Lansquenet, 'Çok iyiyim,' diye yanıtladı. Sanırım uzun yıllardan sonra böyle birden, haber vermeden gelmesi onu incitmişti. Her halükârda Bay Abernethie, 'Artık eski kırgınlıkları gömmenin zamanı geldi. Sen, ben ve Timothy son Abernethieleriz... zaten Timothy ile de hastalıktan başka bir şey konuşulamıyor,' dedi ve ekledi. 'Sanırım Pierre ile çok mutlu olmuşsun. Haksızlık etmişim. Bu senin için yeterli mi?' Bunu söylerken çok iyi ve sevecendi. Gerçi yaşlanmıştı ama çok yakışıklıydı."

"Ne kadar kaldı?"

"Buraya öğlen yemeği sırasında geldi. Fırında dana pirzola pişirmiştim. Şansımıza kasap o gün uğramıştı."

Miss Gilchrist'in kafası ağırlıklı olarak yemek konularına çalışıyor gibiydi.

"Peki, ikisi iyi anlaştılar mı?"

"Evet tabi."

Susan bir an tereddüt etti.

"Cora Teyze şaşırdı mı? Yani ölüm haberini alınca?"

"Oh evet, çok ani oldu, öyle değil mi?"

"Evet, çok aniydi... Yani ölümü onu da şaşırttı. Öyleyse Richard Dayı ona çok hasta olduğundan bahsetmedi."

"Oh... ne demek istediğinizi anlıyorum." Miss Gilchrist bir an için sustu. "Hayır, hayır, sanırım haklısınız. Bayan Lansquenet ona çok yaşlanmış olduğunu söyledi... sanırım çökmüş sözcüğünü kullandı..."

"Ama siz onun çökmüş olduğunu düşünmüyorsunuz?"

"Öyle görünmüyordu. Ama onunla konuşmadım, tabi iki kardeşi yalnız bıraktım."

Susan, Miss Gilchrist'i dikkatle süzdü. Acaba kapı dinleyen türdeki kadınlardan mıydı? Onun namuslu biri olduğu konusunda Susan'ın hiç kuşkusu yoktu, hırsızlık yapmayacağı, evin parasından kendine pay çıkarmayacağı ya da mektupları açmayacağı kesindi. Ancak merak bazen dürüstlük kavramının üstüne çıkabilirdi. Miss Gilchrist açık pencerenin hemen yakınında bahçede çalışmayı ya da antrede toz almayı yeğlemişse... Bunun bir sakıncası da olamazdı pek tabi. Böylece istemeden! Tüm konuşulanları duyması gerekebilirdi...

"Konuşulanları hiç duymadınız mı?" diye sordu Susan.

Bu damdan düşercesine pat diye sorulmuştu. Miss Gilchrist öfkeyle kızardı.

"Gerçekten hayır, Miss Banks. Kapı dinlemek gibi bir alışkanlığım hiç yoktur."

Bu dinlediğini gösteriyor, diye düşündü Susan aksi takdirde yalnızca bir "hayır" demekle yetinirdi.

Yüksek bir sesle, "Çok özür dilerim, Miss Gilchrist," dedi. "Bunu kastetmemiştim. Ama bu evlerin duvarları o kadar özensiz yapılıyor ki insan istemeden bitişik odada konuşulanlara kulak misafiri oluyor. Ve şimdi ikisi de öldüğü için, aralarında neler konuşmuş olduklarını öğrenmek ailemiz açısından gerçekten çok önemli."

Kulübenin duvarları için her şey söylenebilirdi ama asla zayıf olduğu söylenemezdi, ev henüz yapıların çok sağlam yapıldığı bir dönemden kalmaydı.

"Tabi ki haklısınız, Bayan Banks... ev çok küçük ve ikisinin aralarında ne konuştuklarını bilmek istemenizi anlayışla karşılıyorum. Ama korkarım size bu konuda pek fazla yardımcı olamayacağım. Sanırım Bay Abernethie'nin sağlık durumunu konuştular... ve bazı...

endişelerini. Gerçi hasta görünmüyordu ama sanırım gerçekte çok hasta olmalıydı... ve o da birçok hasta gibi sağlık durumunun bozukluğunu dış etkenlere bağlama eğilimindeydi. Sanırım bu çok normal. Teyzem..."

Miss Gilchrist teyzesini anlatmaya başladı.

Susan da aynen Bay Entwhistle gibi teyze konusunu kapattırmayı başardı.

"Evet," dedi. "Ben de aynen bunu düşünmüştüm. Dayımın hizmetkârları ona çok bağlıydılar ve tabi hepsi de onun bu yöndeki düşüncelerinden dolayı tedirgin..."

"Elbette! Bu konularda hizmetkârlar çok kırılgan olabiliyorlar. Ben de teyzemin..."

Sözü yeniden Susan tarafından kesildi. "Hizmetkârlardan birinden kuşkulandığı doğru, değil mi? Yani onu zehirleyeceklerinden?"

"Bilemiyorum... Ben... gerçekten.."

Susan bu şaşkınlığı doğru değerlendirdi.

"Öyleyse hizmetkârlar değil. Peki, ama kim? Belirli biri mi?"

"Bilmiyorum, Bayan Banks. Gerçekten bilmiyorum."

Bunu söylerken bakışlarını Susan'dan kaçırdı. Susan, Miss Gilchrist'in söylediğinden fazlasını bildiğinden emindi.

Hatta büyük olasılıkla çok daha fazlasını biliyordu...

Susan o an için bu konuyu bir yana bırakmakta yarar olduğuna karar verdi.

"Geleceğe ilişkin planlarınız ne, Miss Gilchrist?" diye sordu.

"Ah, bu konuda ben de sizinle konuşmak istiyordum, Bayan Banks. Bay Entwhistle'e eve ilişkin olarak her şey ayarlanana kadar burada oturmaya hazır olduğumu belirttim."

"Biliyorum. Bundan dolayı size minnettarım."

"Sizden bunun yaklaşık ne kadar sürebileceğini öğrenmek istiyordum. Kendime yeni bir iş ayarlamam gerektiğini anlarsınız sanırım."

Susan düşündü.

"Burada yapacak pek fazla bir şey yok. Birkaç gün içinde her şeyi toparlayıp bir mezatçı gelmesini isteyebilirim aslında."

"Her şeyi satmaya mı karar verdiniz?"

"Evet. Sanırım yeni bir kiracı bulmak sorun olmaz."

"Oh, hayır... eminim insanlar kuyruğa girecektir. Kiralık o kadar az ev var ki. Normal olarak hep satılıyor."

"O zaman her şey çok çabuk hallolacaktır." Susan sözlerine devam etmeden bir an tereddüt etti. "Demek istiyorum ki... size üç aylık ücretinizi ödemem yeterli olur muydu?"

"Çok cömertsiniz, Bayan Banks, gerçekten çok bonkörsünüz. Bu önerinizi hoşnutlukla kabul ediyorum. Sizden acaba... yani demek istiyorum ki... acaba sizden rica etsem... tabi gerek olursa... beni önermeniz mümkün olabilir miydi? Yani bir akrabanızın yanında çalıştığımı ve... işimin tatminkâr olduğunu söyleyebilir miydiniz?"

"Tabi."

"Ve... bunu size sormam doğru mu bilmiyorum ama..." Miss Gilchrist'in elleri titriyordu, sesine hâkim olmakta zorlandığı anlaşılıyordu. "Acaba sizden rica etsem... mümkün olabilir miydi... bu koşullardan bahsetmemeniz... hatta adından bile..."

Susan şaşırmıştı.

"Anlayamıyorum."

"Bunun nedeni bu konu üzerinde düşünmemiş olmanız, Bayan Banks. Bu bir *cinayet.* Tüm gazetelerde yazan ve herkesin okuduğu bir cinayet. Anlıyor musunuz? Belki de insanlar şöyle düşü-

nüyorlardır: "*İki kadın birlikte yaşıyorlar*... bunlardan biri öldürüldü... bu büyük olasılıkla kâhya kadın olabilir." Anlıyorsunuz değil mi Bayan Banks? Eğer işe almak için birini arıyor olsaydım... bu durumda... kendimi almadan önce bu konuyu tekrar tekrar düşünürdüm... ne dediğimi anlıyorsunuz, değil mi? Çünkü kimse ne olduğunu kesinlikle bilemez! Bunun için çok endişeleniyorum, Bayan Banks. Bütün gece uyumayıp başka bir iş bulmamın mümkün olup olmayacağını düşündüm... yani kâhyalık dışında? Ama başka ne yapabilirim ki?"

Miss Gilchrist'in bu sözleriyle istemeden, bilinçsizce acınacak durumda olduğunu belirtmişti. Susan önce biraz utandı. Sonra varlığı işvereninin arzu ve korkularına bağlı olan bu geveze kadının dengesizliğinin, endişelerinin nedenini kavradı. Aslında Miss Gilchrist'in söylediklerinde gerçek payı da yok değildi. Ne de olsa kimse çaresiz olmadıkça... tamamen suçsuz bile olsa... bir cinayet olayına adı karışan birini işe almak istemezdi.

"Ama katil bulunursa..." dedi Susan.

"*O zaman* sorun değil tabi. Acaba katili gerçekten bulabilecekler mi? Korkarım polisin bu konuda en *ufak bir fikri* bile yok. Eğer onu bulamazlarsa... o durumda yalnızca kuşkuların üzerinde toplandığı kişi olmakla kalmaz... sürekli bir acabanın baskısı altında yaşamak zorunda kalırım."

Susan düşünceli bir halde başını salladı. Miss Gilchrist'in Cora Lansquenet'in ölümünden hiçbir yarar sağlamadığı gerçekti... ama kim bilebilirdi ki? Ayrıca her zaman o kadar kötü öyküler duyuluyordu ki... iğrenç öyküler... beraber yaşayan iki kadın arasında yeşeren kin tohumlarına ilişkin... ani bir öfke boşalımına yol açabilecek ölçüde birikmiş bir kin? Onları tanımayan biri Cora Lansqu-

enet ile Miss Gilchrist arasında da bu türden bir ilişki olduğunu düşünebilirdi pekâlâ...

Susan sıradan bir kararlılıkla yanıt verdi.

"Hiç endişelenmeyin, Miss Gilchrist," dedi sevecen ve rahatlatıcı bir sesle. "Size yakın çevremde bir iş bulabileceğimi sanıyorum. Umarım bu sorun olmaz."

"Korkarım artık ağır işlere gelemiyorum." Miss Gilchrist kendini yeniden toparlamıştı. "Yalnızca yemek ve biraz hafif ev işleri..."

O anda telefon çaldı. Miss Gilchrist irkildi.

"*Bu* da kim?"

"Büyük olasılıkla eşim." Susan ayağa kalktı. "Beni akşam arayacağını söylemişti."

Ahizeyi kaldırdı.

"Alo?... Evet Bayan Banks'la görüşüyorsunuz " - Kısa bir aranın ardından bu kez içten, yumuşak, sevecen bir sesle konuşmayı sürdürdü: "Alo, sevgilim - evet, benim ... Oh, çok iyi ... Bilinmeyen kişilerce işlenmiş cinayet ... olağan şekilde ... Yalnızca Bay Entwhistle ... Ne? ... Bunu kesin olarak söylemek zor, ama öyle sanıyorum... Evet, aynen düşündüğümüz gibi... Kesinlikle planlara uygun... Eşyaları satacağım... İsteyebileceğimiz bir şey yok... Bir ya da iki gün... Gerçekten korkunç... Hiç endişelenme, ne yaptığımı biliyorum... Greg bu olmaz... Sen dikkat ettin ama... Hayır, bir şey yok. Gerçekten bir şey yok. İyi geceler, sevgilim!"

Telefonu kapadı. Miss Gilchrist'in varlığı tutuk konuşmasına neden olmuştu. Her ne kadar ev sahibi saygıyla mutfağa çekilmişse de söylediği her sözcüğü duyup anladığından emindi. Aslında Greg'e sormak istediği bazı şeyler vardı ama sonradan bundan

vazgeçmişti. Düşünceli bir halde kaşlarını çattı. Birden aklına bir fikir gelmişti.

"Tabi. "diye mırıldandı. "Bu çok uygun."

Telefonu yeniden eline alıp şehirlerarası konuşma için hat istedi. Çeyrek saat kadar sonra hattın diğer ucunda santralci kızın yorgun sesi duyuldu.

"Korkarım telefona yanıt veren yok."

"Lütfen daha uzun çaldırın."

Susan ısrarlıydı. Uzakta telefonun çaldığını duyuyordu. Birden telefon açıldı ve huysuz, hafiften öfkeli bir erkek sesi duyuldu:

"Evet? Kim arıyor?"

"Timothy dayı?"

"Kim? Sizi duyamıyorum."

"Timothy dayı? Benim, Susan Banks."

"Susan kim?"

"Banks. Susan Banks. Yeğenin. Eski adıyla Susan Abernethie."

"Ah, sen misin, Susan, evet? Ne oldu? Gecenin bu geç saatinde aramanın nedeni ne?"

"Ama henüz oldukça erken."

"Hiç de değil. Ben yatmıştım."

"O zaman sen oldukça erken yatıyorsun, Timothy Dayı. Maude Yenge nasıl?"

"Aramanın tek nedeni bu mu? Yengenin çok ağrısı var ve hiçbir şey yapamıyor. Hiçbir şey. Çok çaresiz durumda. Açıkça söyleyeyim ki her şey karmakarışık. Aptal doktor bir hemşire bile bulamayacağını söyledi. Maude'u hastaneye yatırmak istiyordu. *Buna* karşı çıktım. Şimdi bizim için birilerini bulmaya çalışıyor. Benim bir şey yapmama olanaksız... parmağımı bile kıpırdatmaya halim yok. Köyden aptal bir kız geceleri yanımızda kalıyor... ama o da

sürekli olarak kocasının yanına eve gitmek istediğini mırıldanıp duruyor. *Ne* yapacağımızı gerçekten bilemiyorum."

"Aramamın nedeni de bu! Miss Gilchrist'i işe alır mıydınız?"

"Adını hiç duymadım. Kim o?"

"Cora Teyze'nin yardımcısı. Çok iyi ve hamarat bir kadın."

"Yemek pişirebiliyor mu?"

"Hatta yemek pişirme konusunda çok iyi, ayrıca Maude Yenge'yle de ilgilenebilir."

"Bu çok iyi, ne zaman gelebilir? Burada tek başınayım, köyün aptal kadınları olur olmaz saatlerde gidip gelip bir şeyler yapmaya çalışıyorlar. Bu benim için çok kötü. Kalbim sıkışıyor."

"Onun mümkün olduğu kadar çabuk size ulaşmasını sağlamaya çalışacağım. Öbür gün nasıl olur?"

"Evet, uygun, çok teşekkürler." Timothy Abernethie'nin sesinde bir isteksizlik seziliyordu. "Sen çok iyi bir kızsın Susan... yani... teşekkürler."

Susan telefonu kapayıp mutfağa gitti.

"Yorkshire'e gidip yengemin bakımını yüklenmeye ne dersiniz? Düşmüş, ayak bileğini kırmış; dayım ise o olmayınca tam çaresiz kalıyor. Gerçi dayım çok huysuz biri ama Maude Yenge çok iyi bir insan. Gerçi köyden gelip ev işlerini yapan biri var ama o yemek pişiremiyor ve Maude Yenge'yle ilgilenemiyor."

Miss Gilchrist heyecandan neredeyse elindeki kahve cezvesini yere düşürecekti.

"Oh, teşekkürler, teşekkürler... gerçekten çok iyisiniz. Hasta bakma konusunda çok iyi olduğumu söyleyebilirim, dayınızla da anlaşacağımı ve hoşuna gidecek yemekler pişireceğimi sanıyorum. Gerçekten çok iyisiniz, Bayan Bank. Memnuniyetle kabul ediyorum."

BÖLÜM 11

I

Susan yatağına uzanmış uyumaya çalışıyordu. Uzun bir gün olmuştu ve o çok yorulmuştu. Yatarken her zaman olduğu gibi hemen uyuyakalacağından emindi. Hiçbir zaman uyumakta zorluk çekmemişti. Ama şimdi yaklaşık saatlerdir yatakta gözleri açık olarak yatıyor, kafasının içinde düşünceler birbirini izliyordu.

Bu odada, bu yatakta yatmaktan huzursuz olmayacağını söylemişti. Cora Abernethie'nin yatağında...

Hayır, o anda bu gibi düşünceleri kafasından silip atmalıydı. Çelik kadar sağlam sinirleri olmasıyla övünmüştü hep. Şimdi neden bir hafta kadar önceki öğleden sonrayı düşünecekti ki? İleriye, geleceğe bakmalıydı. Kendinin ve Greg'in geleceğine. Cardigan Sokağı'ndaki yer gerçekten tam istedikleri gibiydi. Giriş katında dükkân ve hemen üstünde ev. Arka taraftaki odada Greg için büyük bir laboratuvar kurabileceklerdi. Vergi açısından da bu plan mükemmeldi. Greg yeniden sakinleşecek, sağlığına kavuşacaktı. Artık kendini kaybettiği o ani, korkunç krizler geçmişte kalacaktı. Karısına onu hiç tanımıyormuşçasına boş baktığı anlar. Susan bir iki krizde gerçekten büyük korkuya kapılmıştı... Ve yaşlı Bay Co-

le... üstü kapalı olarak bir anlamda tehdit etmişti onu... "Eğer bu bir daha olursa.." Olabilirdi de... olacaktı da. Eğer Richard Dayı tam bu sırada ölmemiş olsaydı...

Richard Dayı... niçin onu aklından çıkaramıyordu? Onu yaşama bağlayan hiçbir şey yoktu. Yaşlıydı, yorgundu ve hastaydı. Oğlu ölmüştü. Aslında böyle uykuda hiçbir şey hissetmeden ölmek son derece rahatlatıcıydı. Uykuda... huzur içinde... Bir uyuyabilseydi! Saatlerce böyle uyanık kalmak çok saçmaydı... möblelerin gıcırdadığı duymak, pencerenin önündeki ağaçların yapraklarının ve çalılıkların hışırtılarını dinlemek, zaman zaman bir kuşun acı çığlığıyla ürkmek... belki de bir baykuş! Burası bu ıssız köy bir şekilde tekinsiz, ürkütücüydü. Büyük, gürültülü ve anonim şehir yaşamı çok farklıydı. Orada insan kendini güvende hissedebiliyordu, çevresi insanlarla doluydu, hiç yalnızlık çekmiyordu. Ama burada...

Bazen birinin öldürüldüğü evlerde hayaletlerin dolaştığı söylenirdi. Belki de bu ev perili kulübe olurdu şimdiden sonra. Cora Lansquenet'in hayaletinin dolaştığı... Cora Teyze'nin! Buraya geldiğinden beri Cora Teyze çok yakınındaymış gibi bir duygunun etkisinden kurtulamıyordu... elini uzatsa dokunabileceği kadar yakınında. Bütün bunlar bir kuruntu, bir hayalden başka bir şey değildi. Cora Lansguenet ölmüştü ve ertesi gün toprağa verilecekti. Kulübede Susan'ın kendisi ve Miss Gilchrist'ten başka kimse yoktu. Peki ama niçin odada başka biri varmış gibi bir his duyuyordu, hem de çok yakınında...

Balta kafasına indiği sırada bu yatakta yatıyordu... Huzur içinde uyuyordu... Balta kafasına inene kadar hiçbir şey hissetmemişti... Ve bu düşünceler şimdi Susan'ın uyumasına fırsat vermiyordu...

Mobilyalar yine gıcırdadı... Bu bir ayak sesi değil miydi? Susan ışığı yaktı. Hiç kimse yoktu. Sinir bozukluğu, yalnızca sinir bozukluğu! Rahatla... gözlerini kapa...

Ama bu bir inlemeydi... Bir inleme ya da çığlık... biri acı çekiyordu... biri ölümün eşiğindeydi...

"Kuruntuyu bırak... topla kendini," dedi Susan kendi kendine.

Ölüm bir sondu... ölümden sonra yaşam yoktu. Ölen birinin geri gelmesi olanaksızdı. Yoksa geçmişten kalma bir anı mıydı onu tedirgin eden... ölmek üzere, inleyen bir kadın...

Aynı ses yeniden duyuldu... daha yüksek bir inilti... acı çeken birinin haykırmasıydı bu...

Ama bu gerçekti. Susan ışığı yaktı, yatağında oturdu ve kulak kesildi. İnleme gerçek bir inlemeydi ve duvarın öte tarafından geliyordu. Bitişikteki odadan.

Susan yatağından fırladı, sabahlığını giydi ve kapıya gitti. Sonra koridora çıktı, Miss Gilchrist'in odasının kapısını çaldı ve içeri girdi. Işık yanıyordu. Miss Gilchrist yatağında dimdik oturuyordu; ölü gibi görünüyordu; yüzü acıyla burulmuştu.

"Miss Gilchrist, ne oldu? Hasta mısınız?"

"Evet... ne olduğunu bilmiyorum, ben..." Yataktan kalkmaya çalıştı, ancak o anda yeniden midesi bulanarak yastığa gömüldü.

"Lütfen..." diye fısıldadı. "Doktor çağırın. Kötü bir şey yemiş olmalıyım..."

"Size biraz karbonat getireyim. Sabaha kendinizi daha iyi hissetmezseniz doktor çağırırım."

Miss Gilchrist başını salladı.

"Hayır, doktoru şimdi çağırın. Çok... çok kötüyüm."

"Telefon numarasını biliyor musunuz? Yoksa rehbere mi bakmam gerekiyor?"

Miss Gilchrist numarayı verene kadar birkaç kez şiddetle öğürdü.

Susan'ın telefonuna uykulu bir erkek sesi yanıt verdi.

"Kim? Gilchrist mi? Mead's Lane mi? Evet biliyorum. Hemen geliyorum."

Doktor sözüne sadık olduğunu kanıtladı. On dakika sonra Susan doktorun evin önünde duran arabasının sesini duyarak kapıyı açmaya gitti.

Doktora olanları anlattıktan sonra onu yukarı götürdü.

"Sanırım ona dokunan bir şey yedi," dedi. "Gerçekten durumu çok kötü."

Doktorun uyandırdığı ilk izlenim birçok kez gereksiz yere uykusundan uyandırılmanın alışkanlığıyla öfkesini rahatlıkla bastırabilen bir tip olduğuydu. Ancak acı içinde inleyen Miss Gilchrist'i muayene eder etmez bu havası değişti. Susan'a kısa bir talimat verdikten sonra kendisi aşağı inerek bir yere telefon etti. Sonra da oturma odasındaki Susan'ın yanına gitti.

"Ambulans çağırdım, hemen hastaneye götürülmeli."

"Gerçekten o kadar kötü mü?"

"Evet. Ağrılarına karşı bir morfin iğnesi yaptım. Ama öyle görünüyor ki..." Bir an ara verdi. "Ne yedi?"

"Akşam yemeğinde fırında makarna ve vanilyalı puding yedik. Arkasından da kahve içtik."

"Aynı şeyleri mi yediniz?"

"Evet."

"Peki sizin bir şeyiniz yok mu? Ağrı, mide bulantısı?"

"Hayır."

"Peki o sizden farklı bir şey yedi mi? Konserve balık? Ya da sosis?"

"Hayır. Öğlende Kings Arms'ta öğlen yemeğine gitmiştik... yasal soruşturmadan sonra."

"Ah evet, tabi. Siz Bayan Lansquenet'in yeğenisiniz?"

"Evet."

"Çok tatsız bir hikâye. Umarım katili yakın zamanda yakalarlar."

"Evet, umarım."

Ambulans geldi. Doktor Miss Gilchrist'le hastaneye gitmek için yola çıkmadan önce Susan'a, ertesi sabah onu aramak için söz verdi. Onlar ayrılır ayrılmaz Susan yeniden yukarı çıktı.

Bu kez yastığa başını koyar koymaz uyudu.

II

Cenaze çok kalabalıktı. Neredeyse bütün köy gelmişti. Aileden bir tek Susan ve Bay Entwhistle vardı, diğerleri çelenk göndermişlerdi. Bay Entwhistle Miss Gilchrist'in niçin cenazeye katılmadığını sordu; Susan olanları telaşla fısıldayarak anlattı. Yaşlı avukatın kaşları çatıldı.

"Bu çok tuhaf bir durum, değil mi?"

"Ah, bu sabah dün akşama göre çok daha iyi. Hastaneden aradılar. İnsanların sık sık midelerinden sorunları oluyor, bazıları da bunu gereğinden de fazla büyütüyorlar."

Bay Entwhistle bir şey söylemedi ve cenazeden sonra hemen Londra'ya döndü.

Susan ise kulübeye döndü. Birkaç yumurta bulup kendine bir omlet yaptı. Sonra da Cora'nın odasına gidip merhumun eşyalarına bakmaya başladı.

Tam o sırada doktor geldi. Yüz ifadesinden endişeli olduğu anlaşılıyordu. Susan'ın sorması üzerine Miss Gilchrist'in durumunun giderek düzeldiğini söyledi.

"İki güne kalmaz ayağa kalkar," dedi. "Ama beni hemen çağırmış olmanız büyük şans. Aksi takdirde... Çok kötü sonuçlanabilirdi."

Susan, doktora şaşkınlık içinde baktı.

"Bayan Banks, lütfen bana tekrar Miss Gilcrist'in dün ne yediğini ve ne içtiğini ayrıntılı olarak söyler misiniz? Her şeyi."

Kısa bir düşünme süresinin ardından Susan bir gün önce yediklerine ilişkin ayrıntılı bir rapor verdi. Doktorun kafa sallamasından bu açıklamalardan hoşnut olmadığı anlaşılıyordu.

"Onun yiyip sizin yemediğiniz bir şey olmalı."

"Yok, öyle bir şey... krep, kurabiye, marmelat, çay... sonra da akşam yemeği. Hayır, aklıma başka bir şey gelmiyor."

Doktor burnunu sıvazlayıp odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolanmaya başladı.

"Bunun nedeni gerçekten yediği bir şey mi?" diye sordu Susan. "Gıda zehirlenmesi mi?"

Doktor, onu sert bakışlarla süzdükten sonra birden karar vermişçesine yanıt verdi.

"Arsenik."

"Arsenik mi?" Susan ürperdi.

"Birinin ona arsenik verdiğini mi söylemek istiyorsunuz?"

"Öyle görünüyor."

"Kendi almış olmaz mı? Bilinçli olarak demek istiyorum?"

"İntihar mı? Hayır, bunu yadsıyor ve bunun bilincinde. Ayrıca intihar etmek isteyen biri arsenik almaz. Evde uyku ilaçları var. Onlardan fazla miktarda almak yeterli olurdu."

"Arsenik yanlışlıkla bir şeye bulaşmış olamaz mı?"

"Bunu ben de kendi kendime soruyorum. Böyle şeylerin olması teorik olarak mümkün, ama ben pek olabileceğini sanmıyorum. Miss Gilchrist ve siz yalnızca aynı şeyleri yediyseniz..."

Susan başını salladı. "Bütün bunlar çok tuhaf görünüyor..." Birden susup haykırdı. "Ama tabi, düğün pastası."

"Nasıl? Düğün pastası mı?"

Susan açıkladı. Doktor büyük bir dikkatle dinledi.

"Çok tuhaf! Miss Gilchrist'in pastayı kimin gönderdiğini bilmediğini söylemiştiniz, değil mi? Hiç kaldı mı? Ya da belki gönderildiği paket duruyor mu?"

"Bilmiyorum. Bir bakayım."

Beraberce aramaya koyuldular ve sonuçta mutfak tezgâhının üstünde dibinde pasta kırıntılarının bulunduğu beyaz kutuyu buldular. Doktor kutuyu özenle toparladı.

"Bunu alayım. Paket kâğıdının nerede olabileceğine dair bir fikriniz var mı?"

Bu kez arama sonuçsuz kaldı. Susan kâğıdın kuzinede yakılmış olabileceğini söyledi.

"Hemen dönmüyorsunuz, değil mi Bayan Banks?"

Doktorun ses tonu samimiydi ama Susan yine de huzursuzluk hissetti.

"Hayır, teyzemin eşyalarını elden geçirmemem gerekiyor. Birkaç gün daha burada olacağım."

"İyi. Sanırım polisin size birtakım sorular yöneltmek isteyebileceğini biliyorsunuzdur. Bunun Miss Gilchrist'e yapması olasılığı olan birini tanımıyorsunuz, değil mi?"

Susan başını salladı.

"Doğrusunu isterseniz onu bile pek tanımıyorum. Tek bildiğim birkaç yıldır teyzemin yanında çalıştığı."

"Elbette. Bende de hep sevecen, kendi halinde bir insan izlenimi uyandırmıştı, belirgin hiçbir özelliği yoktu. Düşmanı olacak tipte biri değildi. Posta ile gelen düğün pastası! Bu kıskanç bir kadının işi gibi görünüyor... peki ama Miss Gilchrist'i kıskanan kim olabilir ki? Bu bana olanaksız görünüyor."

"Doğru."

"Neyse, artık yola koyulmalıyım. Küçük sakin Lynchett St. Mary'mize neler olduğunu anlayamıyorum. Önce vahşi bir cinayet, şimdide postayla cinayet girişimi. Tuhaf, birbiri ardına iki olay."

Bahçedeki patikadan ilerleyip arabasına gitti. Susan'a kulübe çok havasız göründü, bu nedene giriş kapısını açık bırakarak yukarı Cora'nın eşyalarını elden geçirmeye çıktı.

Cora Lansquenet titiz bir kadın olmadığı gibi düzenli, metodik de değildi. Çekmecelerine tam bir karmaşa hâkimdi, akla ne gelirse vardı. Makyaj malzemeleri, mektuplar, kullanılmış mendiller ve resim fırçaları hep aynı çekmeceye adeta tıkılmışlardı. Susan bir diğerine doldurulmuş iç çamaşırlarının arasında eski mektup ve faturalara rastladı. Bir başkasında ise yün kazakların arasında içinde iki postiş bulunan bir kutu duruyordu. Fotoğraflar ve karalama defterleri ise bir başka çekmeceye doldurulmuşlardı. Susan resimlerden birine daha yakından baktı... bu resim büyük olasılıkla uzun yıllar önce Fransa'da bir yerlerde çekilmişti; daha genç, daha ince bir kadın olan Cora iriyarı, keçi sakallı, kadife pardösülü, uzun boylu bir adamın sımsıkı koluna girmişti... Susan bu olgun yaşlarında Pierre Lansquenet olmalı, diye düşündü.

Aslında fotoğraflar Susan'ın ilgisini çekiyordu, ama onları bir kenara bırakıp kâğıtları bir araya toparladı ve onları düzenli bir şe-

kilde elden geçirmeye başladı. Yaklaşık dörtte birini elden geçirmişti ki eline bir mektup geldi. Mektubu tekrar tekrar okudu, ta ki hemen ardından gelen bir sesle çığlık atarak yerinden sıçrayana dek.

"Ne buldun orada? Merhaba Susan, ne oldu, sorun ne?"

Susan istemeden kızardı. Çığlık kontrolsüzce ağzından çıkıvermişti. Utanarak ve kekeleyerek bir açıklama getirmeye çalıştı.

"George! Korkuttun beni!"

Kuzeni tembel tembel sırıtıyordu.

"Bunu ben de hissettim."

"Nasıl geldin buraya?"

"Nasıl olacak, aşağı kapı açıktı, içeri girdim. Aşağıda kimse olmadığı için de yukarı çıktım. Yok, eğer buraya neden geldiğimi soruyorsan, bu sabah cenazeye katılmak için yola çıktım."

"Seni cenazede görmedim."

"Arabamın eskiliği planlarımı mahvetti. Sanırım benzin pompası tıkandı. Biraz kurcaladım, neden sonra çalıştı. Ama cenazeye geç kalmıştım bile. Yine de gelmemde yarar olacağını düşündüm. Senin burada olduğunu biliyordum."

Kısa bir aradan sonra ekledi.

"Sizin evi aradım, Greg bana her şeyi teslim almak için buraya geldiğini söyledi. Sana yardımcı olabileceğimi düşündüm."

"İşyerinde sana gerek yok mu?" diye sordu Susan. "Böyle istediğin zaman izin alabiliyor musun?"

"Cenaze işten kaytarmak için her zaman için iyi bir bahanedir. Üstelik de bu cenaze gerçek. Bilirsin insanlar ölümden daima etkilenirler. Ayrıca gelecekte o kadar sık işte bulunmamın gerekeceğini de sanmıyorum... zengin bir adam olarak bunu yapmam gerekmeyecek. Yapacak daha iyi şeylerim olacaktır." Kısa bir aradan sonra ekledi. "Aynen Greg gibi."

Susan, kuzenini dikkatle inceledi. Onunla şimdiye kadar pek fazla görüşmemişti, ender karşılaşmalarında da onu hiçbir zaman çözümleyememişti.

"Buraya gelmenin gerçek nedeni ne, George?"

"Bilmem, belki de biraz dedektiflik oynamak istedim. Son katıldığımız cenazeyi çok düşündüm. O gün Cora Teyze söyledikleriyle büyük heyecan yaratmıştı. Cora Teyze o sözlerini yalnızca sorumsuzca bir coşku ve eve dönmenin sevinci sonucunda gelişigüzel mi söyledi yoksa bunların ardında bir gerçek payı mı var, işte bunu öğrenmek istedim. İçeri girdiğimde dikkatle kendini vermiş olduğun mektupta ne var?"

Susan'ın düşüncelerine dalmış bir halde, sakince yanıt verdi.

"Bu Richard Dayı'nın Cora Teyze'yi ziyaretinden sonra yazdığı mektup."

George'un gözleri ne kadar siyahtı! Susan hep George'un gözlerinin kahverengi olduğunu düşünmüştü ama siyahtı ve bu siyah gözlerde tuhaf bir anlaşılmazlık, bir gizem vardı. Ardındaki düşünceleri çok iyi gizliyorlardı.

"İlginç bir şey var mı?" diye sordu George kayıtsızlıkla.

"Aslında yok..."

"Okuyabilir miyim?"

George elini uzattı. Susan kısa bir tereddüdün ardından mektubu verdi.

Genç adam mektubu yavaşça ve tekdüze bir tonda mırıldanarak okudu:

"Yıllarca sonra seni yeniden görmek beni çok sevindirdi... çok iyi görünüyorsun... rahat bir yolculuk yaptım ve eve döndüğümde çok yorgun değildim..." Birden sesi değişti, gerginleşti.

"Lütfen sana söylediklerimden kimseye bahsetme. Yanılmış olabilirim. Seni çok seven kardeşin Richard."

Genç adam gözlerini Susan'a çevirdi.

"Bu da ne demek?"

"Kim bilir. Sağlık durumunu kastetmiş olabilir. Ya da ortak bir tanıdığa ilişkin bir konuşma."

"Doğru, her şey olabilir. Açıklayıcı değil ama düşündürücü... Cora'ya ne anlatmış olabilir? Onun neden bahsettiğini bilen biri var mı?"

"Miss Gilchrist bilebilir," dedi Susan düşünceli. "Onun kulak misafiri olduğunu düşünüyorum."

"Ah evet, kâhya kadın. O nerede?"

"Hastanede. Arsenik zehirlenmesi."

George'un gözleri faltaşı gibi açıldı.

"Şaka yapıyorsun."

"Hayır. Biri ona zehirli düğün pastası gönderdi."

George sandalyelerden birine oturdu, dişlerinin arasından hafif bir ıslık sesi duyuldu.

"Sanırım sevgili Richard Dayı yanılmamış."

III

Ertesi sabah Müfettiş Morton kulübeye geldi.

Kırklı yaşların ortalarında gibi görünen, yumuşak, telaşsız davranışları olan, ses tonundaki taşra aksanı hafif de olsa belli olan bir kişiydi. Ancak gözleri ışıl ışıl parlıyordu.

"Konunun ne olduğunu biliyorsunuz, değil mi, Bayan Banks?" dedi. "Dr. Proctor size Miss Gilchrist'ten bahsetmişti. Buradan aldığı düğün pastası kırıntılarının analizinde arsenik izine rastlandı."

"Yani biri bilinçli olarak onu zehirlemek mi istedi?"

"Öyle görünüyor. Miss Gilchrist bize bu konuda yardımcı olamıyor maalesef. Sürekli olarak bunun anlamsız olduğunu tekrarlayıp duruyor... kimsenin böyle bir şey yapmayacağını. Ama biri yapmış işte. Konuya açıklık getirebilecek bir şey söyleyebilir miydiniz?"

Susan başını salladı.

"Ne diyebileceğimi bilmiyorum. Posta damgası bu konuda yardımcı olmadı mı? Ya da el yazısı?"

"Paket kâğıdının yanmış olduğunu unutuyorsunuz. Ayrıca paketin posta ile geldiğinde de kuşkularımız var. Paketleri dağıtan kurye Andrew buraya paket bırakmış olduğunu anımsamıyor. Gerçi çok geniş bir güzergâhta dağıtım yapıyor ve kesin olarak emin değil ama... bu yine de çok kuşkulu."

"Peki, ama... o zaman paket nasıl gelmiş olabilir?"

"Birinin üzerinde Miss Gilchrist'in adı bulunan, pulu damgalı eski bir kahverengi paket kâğıdı kullandığı ve postayla gönderilmiş izlenimi vermek için paketi mektup kutusundan içeri attığı düşünülebilir ya da kendi eliyle özellikle oraya bıraktığı düşünülebilir, Bayan Banks."

Sonra serinkanlı bir tonda ekledi.

"Biliyor musunuz, aslında bunun için düğün pastası seçmek çok kurnazca bir fikir. Yalnız yaşlı bayanlar genellikle çok duygusal olurlar, özellikle de düğün pastaları söz konusuysa, hatırlanmış olmaktan büyük mutluluk ve onur duyarlar. Bir kutu şekerleme ya da bu türden bir şey gönderilse kuşku uyandırabilirdi."

"Miss Gilchrist bunu kimin göndermiş olabileceği konusunu epeyce düşündü," diye açıkladı Susan düşünceli. "Ama hiç kuşku-

lanmadı. Aynen dediğiniz gibi çok sevindi... ve gururunun okşandığını hissetti."

Sonra birden aklına gelen bir soruyu yöneltti.

"Pastada öldürücü miktarda zehir var mıymış?"

"Kesin analiz sonuçları gelene dek bunu söylememiz çok zor. Bu tabi Miss Gilchrist'in parçanın tamamını yemiş olup olmamasına da bağlı. Kendisi bir parça atıştırdığını söylüyor. Siz anımsayabiliyor musunuz?"

"Hayır... bilemiyorum. Bana biraz vermeyi önerdi, reddettim, sonra o bir lokma ısırdı ve çok lezzetli olduğunu söyledi, ama tamamını yedi mi, işte onu bilemiyorum."

"Eğer sizce bir sakıncası yoksa yukarı bakmak istiyordum, Bayan Banks."

"Tabi."

Susan, müfettişin peşinden Miss Gilchrist'in odasına gitti.

"Korkarım burası pek derli toplu değil," dedi mahcubiyetle. "Teyzemin cenazesi ve diğer işler derken toplamaya zamanım olmadı, Dr. Proctor geldikten sonra da her şeyi olduğu gibi bırakmanın daha doğru olacağını düşündüm."

"Akıllıca bir davranış, Bayan Banks. Herkes bu kadar öngörülü olamazdı."

Yatağın yanına gitti, elini dikkatle yastığın altında gezdirdi ve ucunu hafifçe kaldırdı. O anda yüzünde mutluluk dolu bir gülümseme belirdi.

"İşte burada."

Çarşafın üstünde bu arada ezilmiş bir parça düğün pastası duruyordu.

"Komik!" dedi Susan şaşkınlıkla.

"Hiç de değil. Sizin kuşağınız bu geleneği bilmiyor olabilir. Genç bayanlar günümüzde artık evlenmeyi o kadar önemsemiyorlar. Ama bu çok eski bir gelenek. Eğer bir kız yastığının altına bir parça düğün pastası koyup uyursa o gece düşünde gelecekteki eşini göreceğine inanılır."

"Ya Miss Gilchrist de..."

"Onun yaşında birinin böyle bir şey yapmasının bize aptalca geleceğini düşündüğünden bundan bahsetmemiş olabilir. Ama bunu tahmin etmiştim." Yüz ifadesi ciddileşti. "İyi ki de bu aptallığı yapmış. Eğer bu evde kalmış kız saçmalığına kapılmasaydı, belki de bugün hayatta olmayacaktı."

"Peki, ama onu kim öldürmek istemiş olabilir?"

Bakışları karşılaştı. Susan bu bakışma anından bir şekilde huzursuz oldu.

"Bunu bilmiyor musunuz?" diye sordu müfettiş.

"Hayır, tabi ki hayır."

"Öyleyse bunu da bulmamız gerekecek," dedi Müfettiş Morton.

BÖLÜM 12

İki yaşlı adam çok modern döşenmiş bir odada birlikte oturuyorlardı. Odada yuvarlak hiçbir hat yoktu. Her şey köşeliydi. Bir tek Hercule Poirot dışında; o ise yuvarlak hatlarla dopdoluydu. Göbeği yusyuvarlaktı, kafa formu bir yumurtayı andırıyordu ve bıyıkları göz alıcı bir biçimde yukarı doğru kıvrılmıştı.

Elindeki sirop(*) kadehine hafifçe vurup düşünceli bir şekilde Bay Goby'yi süzdü.

Bay Goby ufak tefek, zayıf ve çekingen görünümlü bir tipti. Hiçbir zaman için tanımlanmaya değer, dikkat çeken bir özelliği olmamıştı, o anda da öylesine silik bir kişilik sergiliyordu ki neredeyse orada olmadığı bile söylenebilirdi. Poirot'a bakmıyordu, zaten o hiçbir zaman karşısındakinin gözlerinin içine bakmazdı ki.

Açıklamalarını sanki krom şömine çerçevesinin sol köşesine yapar gibiydi.

Bay Goby bilgi toplamaktaki üstün nitelikleriyle tanınmaktaydı. Onu çok az insan tanır, hizmetlerinden yararlanırdı... ama bunlar genellikle oldukça varlıklı insanlardı. Aslında böyle olmaları gerekliydi de, çünkü Bay Goby çok pahalı çalışmaktaydı. En önemli özelliği

(*) Bir tür vermut.

çok kısa süre içinde bilgi toplamaktaki becerikliliğiydi. Kıvrak, esnek başparmağının bir işareti... genç, yaşlı... toplumun her kademesinden yüzlerce kadın ve erkeğin yıldırım hızıyla harekete geçerek, sorular sormaya, incelemeye ve sonuçlar çıkarmaya başlamasına yetiyordu.

Bay Goby bir anlamda kendini işten emekli etmiş sayılabilirdi. Ama yine de eski müşterilerine hizmet etmeyi "görev" biliyordu. Poirot da bu müşterilerden biriydi.

"Sizin için elimden gelenin en iyisini yapmaya çabalayarak, mümkün olan en fazla bilgiyi toplamaya çalıştım," dedi Bay Goby adeta bir yaylım ateşi açmışçasına, ancak çok gizli bir şeyler söylermişçesine fısıltıyı andıran bir ses tonuyla. "Çocukları gönderdim. Ellerinden geleni yapıyorlar... iyi çocuklar... hepsi iyi çocuklar, ama hiçbiri eski günlerdekiler gibi değil. Artık onlar gibileri yok. Sorun bu yenilerin öğrenme isteklerinin olmaması. Birkaç yıl çalışmak her şeyi bildiklerine inanmalarına yetiyor. Ve de saate karşı çalışıyorlar. Çalışmaktaki saat kavramları insanı şok ediyor."

Sıkıntı içinde başını sallayıp gözlerini duvardaki prize yönlendirdi.

"Bunun suçlusu hükümet," diye yakındı Bay Goby. "Bu eğitim karmaşası. Kafalarını yıkıyorlar. Sonra da bunlar geliyor, düşüncelerini söylüyorlar. Bari düşünebilseler, çoğu bu yetenekten de yoksun. Tüm bildikleri kitaplardan öğrendikleri. Bu bizim işimiz açısından hiç iyi değil. Yanıtları getirmek... gerekli olan yalnızca bu... düşünceler değil."

Bay Goby koltuğunun arkasına yaslanıp abajura baktı.

"Yine de hükümeti çok kötülememek gerek. Onlar olmasa ne yapardık bilmem. Diyebilirim ki bugün artık elinde bir not defteri ve kalem varsa, doğru düzgün giyinmişsen ve BBC dili konuşuyorsan insanlara gerek o anki gerekse geçmişteki yaşantılarına ilişkin

en gizli, en özel konuları sorabiliyorsun; hatta 23 Kasım günü öğlen yemeğinde ne yediklerini bile; yeter ki bu araştırmanın hükümet adına orta sınıfın... ya da biraz saygı göstermek için 'üst orta sınıfın' da denilebilir, gelirlerini saptamak... ya da iyileştirmek için yapıldığını söyle. Bunu söylediğin anda onlara aklına gelen her şeyi sorman mümkün. On kişiden dokuzu hoşnutlukla yanıt veriyor, yanıtlamayan da, kaba bir çıkışta bulunsa bile ilk anda senin söylediğin kişi olup olmadığından, hükümetin bunu... açıklanmayan bir nedenle... bilmek istemesinden bir an bile kuşku duymuyor. Size diyebilirim ki Mösyö Poirot, 'Bay Goby'nın bakışları hâlâ abajurdaydı.' Bu kullandığımız en iyi bahane, elektrik sayacını okumak ya da telefon hattını onarmak bahanelerinden çok daha iyi... ya da rahibe ya da misyoner kılığında bağış toplama ziyaretleri yapmaktan... gerçi bu yöntemleri de hâlâ kullanıyoruz ama. Neyse, hükümetin üzerine vazife olmayan işlere burnunu sokma merakı biz araştırmacılar için Tanrı'nın bir lütfü ve umarım bu sonsuza dek sürer."

Poirot yanıt vermedi. Bay Goby yaşlandıkça daha geveze olmuştu ama ne de olsa eninde sonunda kendiliğinden asıl konuya gelecekti.

"Neyse," diyen Bay Goby cebinden küçük, yıpranmış bir not defteri çıkardı. Parmağının ucunu ıslatarak sayfalarını çevirmeye başladı. "Evet. Bay George Crossfield. Onunla başlayalım. Yalnızca gerçekler. Sizin bilmek istediğiniz asıl bu, benim bu bilgilere nasıl ulaştığım değil. Epeydir kötü yola sapmış biri gibi görünüyor. Genellikle atyarışı ve kumar... kadınlar onu pek ilgilendirmiyor. Sık sık Fransa'ya ve Monte Carlo'ya gidiyor. Kumarhanede çok fazla vakit geçiriyor. Orada çek bozdurmayacak kadar kurnaz ama yasal olarak bozdurabileceğinden çok fazla nakde sahip. Bu konu-

nun sizi pek fazla ilgilendirmeyeceğini düşündüğümden pek derinlemesine araştırmadım. Ancak yasalara uymak gibi bir ahlak anlayışı da yok... avukat olarak da ayarlamaları yapmayı çok iyi biliyor. Ona yatırım yapması için emanet edilen birtakım paraları zimmetine geçirdiğine ilişkin kuşkular var. Son zamanlarda işleri oldukça ters gitmiş... hem kumarda hem de borsada. Yanlış kararlar ve kötü şans! Son üç aydır hiç keyfi yok. Bürosunda endişeli, morali bozuk, sinirli ve saldırgan ama dayısının ölümüyle birlikte bütün bunlar değişmiş. Yüzü sürekli gülüyor, aynen sarısı pişmemiş tavada yumurta gibi parıldıyor. (ah olsa da!)

"Bu arada özel olarak sorduğunuz konuya gelirsek, söz konusu günde Hurst Park'taki yarışlarda olduğuna ilişkin ifadesi büyük olasılıkla doğru değil. Yarışları genellikle oradaki iki bahisçiden birinden oynuyor. Söz konusu günde ikisi de adamımızı görmediklerini ifade ediyorlar. Paddington'dan trene binip bilinmeyen bir yöne gitmiş olabilir. O gün Paddington'a yolcu götüren taksi şoförü onu resimden tanıdıysa da bu pek güvenilir bir ifade sayılmaz. Ben olsam buna güvenmezdim. Adam sıradan bir tip dikkat çekici hiçbir özelliği yok. Paddington'daki hamallardan ya da başka birinden tanıdığını belirtir bir ifade almak da mümkün olmadı. Cholsey istasyonunda da görülmemiş... Lychett St. Mary'den önceki son istasyon bu. Küçük bir istasyon, bir yabancı inse hiç kuşkusuz dikkat çekerdi. Tabi Reading'te inip otobüsle yoluna devam etmiş olabilir. O hatta çalışan çok otobüs var, hemen hepsi de çok iyi, ayrıca Lytchett St. Mary'ye direkt gidenler dışında oradan geçip yakındaki köylere ulaşan da birçok otobüs var. Eğer niyeti ciddiyse direkt otobüsü seçmediğinden emin olabiliriz. Kısacası kartlarını iyi oynadığını söyleyebiliriz. Lytchett St. Mary'de de görülmemiş, ama buna zaten gerek yoktu. Kulübeye köyün içinden geç-

meden gitmek mümkün. Bu arada Oxford'dayken tiyatro grubundaymış. Kim bilir belki de kulübeye giderken her zamanki halinde değildi, kılık değiştirmişti? Onu defterden silmeyip biraz üzerine gitmekte yarar olduğunu düşünüyorum, ne dersiniz? Biraz kara para avcılığı hiç fena olmaz."

"Onu listenizde bırakabilirsiniz," dedi Hercule Poirot.

Bay Goby yeniden parmağını ıslatarak defterinin bir sonraki sayfasını açtı.

"Bay Michael Shane. Konusunda gelecek vaat eden biri. Kendisinin beklentileri ise çok daha büyük. Star olmak istiyor, hem de en kısa yoldan. Parayı seviyor ve iyi yaşamaktan hoşlanıyor. Kadınlar onu çok çekici buluyorlar. Peşinde koşan çok kadın var. Bu onu rahatsız etmiyor, aksine, ama yine de onun yaşamında tiyatro birinci planda. Sürekli son oyununda başrolü oynayan Sorrel Dainton ile görüşüyor. Oyunda küçük bir rolü vardı ama bunda oldukça başarılı olduğu söylenebilir. Ancak Miss Dainton'un kocası ondan hiç hoşlanmıyor. Kendi karısının ise bu ilişkiden haberi bile yok. Sanırım pek bir şey anlamıyor. O da iyi bir oyuncu değil ama göze hitap ediyor. Kocası için deli oluyor. Kısa süre önce kocasıyla arasında ciddi bir tartışma çıktığını öğrendik ama şu an için araları düzelmiş, çok iyiler. Özellikle Bay Richard Abernethie'nin ölümünden sonra."

Bay Goby bu son cümleyi üzerine basa basa söylerken başını koltuktaki minderlerden birine doğru eğdi.

"Bay Shane söz konusu günde iş görüşmek için Bay Rosenheim ve Bay Oscar adlarında iki beyle iş toplantısında olduğunu söyledi. Bunun doğru olmadığı kesin. Onlara telgraf çekerek, mazereti olduğunu ve toplantıya katılamayacağı için üzüntülerini bildirmiş. Ne yaptığına gelince, bir şoförsüz araba kiralama servisi olan

Emaraldo Car'a gitmiş. On iki saat için bir araba kiralamış ve arabaya binip uzaklaşmış. Akşam altı sularında geri dönmüş. Kilometre sayacı söz konusu mesafeyi gidip dönmüş olabileceğini gösteriyor. Konuyu açıklığa kavuşturmaya çalışıyoruz. Lytchett St. Mary'den konuya ilişkin bir onay alamadık. Söz konusu günde köy civarında yabancı bir arabaya rastlanmamış. Ama tabi araba bir millik çevrede birçok yere görünmeyecek şekilde bırakılmış olabilir. Kulübeden birkaç yüz metre ileride tamamen terk edilmiş bir taş ocağı var. Yine yürüyüş uzaklığında üç pazaryeri var ki polisin dikkatini çekmeden buralardaki ara sokaklara rahatlıkla park edilebilir. Bay Shane'i de gözaltında tutmaya devam edelim mi?"

"Hiç kuşkusuz."

"Gelelim Bayan Shane'ne." Bay Goby burnunu kaşıyıp sol kol manşetine Bayan Shane hakkındaki raporunu vermeye başladı. "Alışverişte olduğunu söylüyor. Alışverişte..." Bay Goby kuşkulu bakışlarla yere baktı. "Kadınlar ve alışveriş... tam bir zaman ve para israfı, başka bir şey değil. Bir gün önce mirasa konduğunu öğrenmişti. Bu durumda onu kim durdurabilirdi ki? Birkaç mağazada müşteri hesapları vardı ama onlar tamamen doluydu ve ödeme konusunda sıkıştırılıyordu, bu yüzden yeni bir şeyler almaya gidemiyordu. Birkaç mağazaya gidip elbiseler denediği, mücevherlere baktığı ve fiyatları karşılaştırdığı kesin... ama bir şey satın almadığı da bir gerçek! Ona yaklaşmak çok kolay, bunu açıkça belirtmeliyim. Tiyatro konusunda bilgisi olan genç bayan arkadaşlarımdan birini bununla görevlendirdim. Restoranda hemen onun oturduğu masanın başında durup "Hayatım, seni *Way Down Under*'dan beri sahnelerde görmedim. O oyunda *muhteşemdin*. Daha sonra Hubert'i gördün mü?" Hubert oyunun prodüktörü, Bayan Shane ise oyunda gerçekten çok başarısızdı... sırf bu yüzden bile konuşmak

daha kolay oldu. Göz açıp kapayana kadar tiyatro konusunda sohbete başladılar, sonra bir ara gönderdiğim bayan gerçek adını söyleyip, "Seni geçenlerde falan yerde gördüm," diyerek söz konusu günün tarihini verdi... Kadınların birçoğu böyle bir durumda hemen tuzağa düşüp, "Hayır, ben o gün orada ya da şuradaydım..." gibi anlatmaya başlarlar. Ama Bayan Shane bunu yapmadı. Yalnızca soğukkanlılıkla, ifadesiz bir yüzle, "Ah, öyle mi?" diye sordu. Böyle bir kadınla ne yapılabilir?" Bay Goby sıkıntılı ve düşünceli bir baş sallamayla kalorifer dilimlerini süzdü.

"Hiç," dedi Hercule Poirot aynı duyguları paylaştığını belirterek. "Bunu bilmez miyim? Lord Edgrave cinayetini asla unutamam. Ben Hercule Poirot bile o olayda boş beyinli birinin aptalca kurnazlıklarıyla başa çıkmakta zorlanmıştım. Çok basit insanlar genellikle basit sıradan bir cinayet işleyecek ve olayı olduğu şekilde üstüne gitmeden bırakabilecek kadar akıllı olabiliyorlar. Umalım ki katilimiz... eğer tabi bu olayda bir katil söz konusuysa... zeki, üstün nitelikli ve kendini beğenen... yaptığında ısrardan vazgeçemeyen biri olsun. Evet... lütfen devam edin."

Bay Goby yeniden defterine baktı.

"Bay Ve Bayan Banks... bütün gün evde olduklarını iddia ediyorlar. Bayan Banks'ın bu konuda doğruyu söylemediğinden eminiz. Garaja gidip arabasını almış ve söz konusu günde saat bir civarında oradan ayrılmış. Nereye gittiği bilinmiyor. Saat beş sularında yeniden eve dönmüş. Kaç kilometre yaptığı bilinmiyor... o günden beri her gün arabasıyla bir yerlere gidiyor, doğrusu bu ya, bu kimsenin ilgisini de çekmemiş.

"Bay Banks'a gelince onunla ilgili de çok ilginç şeyler bulduk. İlk olarak söz konusu günde ne yaptığını bilmediğimizi belirteyim. İşte değilmiş. Sanırım cenaze nedeniyle iki gün izinliymiş. Bu ara-

da istifa etmiş... firmaya karşı en ufak bir saygı göstermeden. İyi, düzenli bir eczane. Onun hakkında pek iyi konuştuklarını söyleyemem. Sanırım sık sık tuhaf panik atak krizlerine kapılıyormuş.

"Dediğim gibi onun Bayan L'in öldürüldüğü gün ne yaptığını bilmiyoruz. Karısıyla birlikte gitmediği kesin. Tabi bütün günü küçük evlerinde oturarak geçirmiş olabilir. Evin kapıcısı filan yok, kimse kiracılar evde mi değil mi bilemiyor. Ama geçmişi oldukça ilginç... Yaklaşık dört ay öncesine kadar... karısıyla tanışmadan hemen öncelerine kadar... bir sinir hastalıkları kliniğinde tedavi görüyormuş. Oraya zorunlu olarak götürülmemiş... durumu tipik depresyon denilen türde bir şey. Sanırım bir ilaç hazırladığı sırada önemli bir hata yapmış. O sıralarda Mayfair'de bir eczanede çalışıyormuş. Kadın iyileşmiş, eczane defalarca özür dileyip elinden geleni yapmış ve dava açılmamış. Bu gibi bir kaza herkesin başına gelebilir ve birçok sorumluluk duygusu taşıyan kişide... aynen bu genç adamda olduğu gibi... böyle bir durum sinir bozucu olabilir. Ayrıca sonuç kötü olmadığı sürece çevredekilerin bu gibi bir kazayı olağan karşılamaları da normal. Firma onu işten çıkarmamış ama o bu olayın sinirlerini çok yıprattığını söyleyerek işten ayrılmış. Sonradan kendini çok kötü hissetmiş olmalı ki doktora... suçluluk duygusundan kurtulamadığını, kadın eczaneye geldiğinde ona karşı çok kaba ve küstah davrandığını ve son reçetesinin kötü hazırlanmış olduğundan yakındığı için bunu kasten yaptığını... çok kızdığını... ilacına neredeyse öldürücü dozda başka bir maddeyi bilerek kattığını söylemiş. "Benimle bu şekilde konuştuğu için onu cezalandırmak istedim." Sonra da ağlamaya başlayıp yaşamayı hak etmediğini ve bunun gibi bir sürü şey söylemiş. Doktorların bu gibi durumlar için kullandıkları uzun bir sözcük var... suçluluk kompleksi mi ne öyle bir şey... Ama yine de doktorlar onun kasten böyle

bir şey yapmadığından, dikkat çekmek, önemli görünmek için bunu uydurduğundan eminler. "

"Zavallı," diye mırıldandı Hercule Poirot.

"Pardon? Neyse, kliniğe yatıp tedavi görmüş ve sağlığına kavuştuktan sonra taburcu edilmiş. Sonra o zamanki adıyla Miss Abernethie ile tanışmış. Bu küçük, ama namı iyi eczanede iş bulmuş. Onlara bir buçuk yıl kadar yurtdışında kaldığını söyleyip referans olarak Eastbourne'daki bir eczanenin adını vermiş. Oradan onun hakkında pek bir şey öğrenemedik, yalnızca o zamanki meslektaşlarından biri karmaşık bir ruh hali olduğunu, tepkilerinin tam olarak kestirilemediğini söyledi. Örneğin bir defasında bir müşteri tamamen şaka olarak, kahkahalarla, "Bana karımı zehirleyebilecek bir ilaç yapmanızı isterdim," demiş. Banks ise bu sözleri sakin ve kısık bir sesle şöyle yanıtlamış: "Bu yapılabilir... yalnız size iki yüz sterline mal olur. "Adam biraz homurdandıktan sonra gülmüş. Tabi bunların hepsi şaka olabilir ama bana Banks pek kolay şaka yapan biri gibi görünmedi."

"*Mon ami.*" Hercule Poirot memnuniyetle başını salladı. "Bilgi toplama beceriniz beni her zaman çok şaşırtmıştır. Bu bilgilerin hepsi tıbbi nitelikte ve çok gizli olmaları gerekli."

Bay Goby bakışlarını odanın içinde dolandırdıktan sonra gözlerini umutla kapıya dikti ve bunun çeşitli yolları olduğu gibi bir şeyler mırıldandı.

"Evet şimdi de ailenin taşra bölümüne geçelim. Bay ve Bayan Timothy Abernethie. Güzel bir malikâne ama hemen bakıma alınması gerekiyor. Bunun için de paraya gerek var. Mali açıdan zor durumdalar, çok zor durumda. Vergiler ve akılsızca yapılan yatırımlar. Bay Abernethie sağlığının bozuk olmasından mutluluk duyuyor, evet gerçekten, bu onu sevindiriyor. Sürekli yakınıyor, çev-

resindekilerin onun etrafında dönmelerini, onun için koşuşturmalarını, ona bakmalarını istiyor. İştahı fazlasıyla yerinde ve istediği zaman vücutça da kuvveti yerinde. Gündelik hizmetçileri gittiği zaman evde kimse kalmıyor ve Bay Abernethie'nin odasına ancak o zil çaldığı takdirde girilebiliyor. Cenaze günü çok keyifsiz olduğunu biliyoruz. Bay Jones'a küfretmiş. Kahvaltıda çok az bir şey yiyip öğlen yemeği de istememiş... kötü bir gece geçirdiğini, uyuyamadığını söylüyor. O akşam kendisi için hazırlanan akşam yemeğinin de yenilecek gibi olmadığını, hazmı zor olduğunu ya da öyle bir şeyler olduğunu söylüyor. O gün evde yalnızmış ve sabah dokuz otuzdan ertesi sabaha kadar onu gören olmamış."

"Peki ya Bayan Abernethie?"

"O tam sizin sözünü ettiğiniz sırada arabasıyla Enderby'den ayrılmış. Yürüyerek Cathstone diye bir köydeki tamirhaneye ulaşmış ve arabasının köyün iki üç kilometre dışında yolda kaldığını söylemiş.

"Bir teknisyen onunla birlikte arabaya gitmiş, arabanın köye getirilmesi gerektiğini ve tamirinin uzun sürebileceğini aynı gün içinde tamamlanacağına söz verilemeyeceğini söylemiş. Kadın çok sinirlenmiş, küçük bir motele gidip bir oda tutmuş ve birkaç sandviç sipariş etmiş. Sonra biraz çevreyi gezmek istediğini belirterek... Cathstone Moorland Country'nin uç kısmında, göl bölgesinde bir yer... dışarı çıkmış. O akşam geç vakte kadar da motele dönmemiş. Adamım bunun onu hiç şaşırtmadığını söyledi. İnsan köyde kendini mezara hapsedilmiş hissediyormuş."

"Onunla ilgili zaman uyumu nasıl?"

"Sandviçleri on bir gibi almış. Eğer anayola çıktıysa, bu iki kilometre bile değil, otostop yaparak Wallcaster'e ulaşmış, oradan da Reading West'te duran bir ekspres otobüse binmiş olabilir.

Otobüslerin ayrıntılarını filan atlıyorum. Eğer saldırı öğleden sonra geç sayılabilecek bir saatte olduysa... onun da yapmış olabileceğini söyleyebiliriz."

"Bildiğim kadarıyla doktor ölüm saati olarak en geç 16.30'u belirtmekte."

Bay Goby, "Biliyor musunuz?" dedi. "Bence bu pek olası değil. Anlaşıldığı kadarıyla o çok temiz ve iyi bir insan ve çok seviliyor. Kocasına çok bağlı, ona çocuğu gibi özenle bakıyor."

"Evet, evet analık içgüdüsü."

"Güçlü kuvvetli, yapılı bir kadın o, odun kırıyor, odun dolu büyük sepetleri rahatlıkla eve taşıyor. Ayrıca otomobilden de çok iyi anlıyor."

"Ben de bunu sormak istemiştim. Arabanın yolda kalma nedeni neydi?"

"Ayrıntıları öğrenmek ister misiniz, Mösyö Poirot?"

"Tanrı korusun. Mekanik bilgim sıfır."

"*C'est magnifique.*" Poirot sıkıntılıydı. "Her şey birbirine uyuyor, her şey mümkün. *Bon Dieu, kimseyi* bu işin dışında bırakmamız mümkün değil mi? Peki Bayan Leo Abernethie hakkında ne biliyoruz?"

"O da çok saygın, iyi bir bayan. Merhum Bay Abernethie ondan çok hoşlanıyormuş. Ölümünden yaklaşık iki hafta önce malikâneye gelmiş ve hâlâ da orada kalıyor."

"Bay Abernethie'nin Lytchett St. Mary'deki kızkardeşini ziyaretinden sonra mı?"

"Hayır hemen önce. Kadının savaştan sonra geliri oldukça düşmüş. Taşradaki evini bırakıp Londra'da küçük bir ev satın almış. Ayrıca Kıbrıs'ta yılın belirli bir bölümünü geçirdiği bir villası var. Orada eğitim masraflarını üstlendiği küçük bir yeğeni var, ay-

rıca zaman zaman bir ya da iki genç sanatçıya da mali destek sağlıyor."

"Masum bir yaşamın kutsal Helen'i!" Poirot gözlerini kapadı. "Söz konusu günde hizmetkârlar fark etmeden Enderby'den ayrılması mümkün olamazdı, değil mi? Ne olur bana bunun mümkün olmadığını söyleyin. Yalvarırım size."

Bay Goby'nin bakışları Poirot'nun parlak rugan ayakkabılarına kaydı ve onları özür dileyen bakışlarla süzmeye başladı.

"Maalesef size duymak istediğinizi söyleyemeyeceğim, Mösyö Poirot," diye mırıldandı. "Bayan Abernethie o gün evden ayrılarak, Bay Entwhistle ile anlaştığı üzere bir süre daha Enderby'de kalabilmek için giysi ve ihtiyacı olan bazı şeyleri almak üzere Londra'ya gitmiş."

"*Yani o da evde değilmiş,*" dedi Poirot kuvvetli bir şekilde.

BÖLÜM 13

Hercule Poirot, Berkshire ilçe polisinden Müfettiş Morton'un kartvizitine bakıp kaşlarını kaldırdı.

"Onu içeri alın, Georges, içeri alın. Ve lütfen servis... polisler tercihen ne içerlerdi?"

"Birayı önermek isterdim, efendim."

"Ne korkunç! Tipik İngiliz! Neyse, bira getirin."

Müfettiş Morton dolambaçlı yollara sapmadan doğrudan konuya girdi.

"Londra'ya gelmem gerekiyordu. Sizin adresinizi özellikle arayıp buldum, Mösyö Poirot. Sizi perşembe günü yasal soruşturmada gördüm. Bu da merakımı uyandırdı."

"Beni orada mı gördünüz?"

"Evet, çok şaşırdım ve dediğim gibi bu merakımı uyandırdı. Belki siz beni anımsamıyorsunuz ama ben sizi çok iyi anımsıyorum. Pangbourne olayından."

"Ah siz de o olay üzerinde çalışmış mıydınız?"

"Yalnızca çok alt kademede. Çok zaman oldu ama sizi asla unutmadım."

"Ve beni hemen tanıdınız, öyle mi?"

"Bu hiç zor olmadı." Müfettiş Morton gülmemek için kendini tuttu. "Dış görünümünüz... Oldukça farklı."

Müfettişin bakışları Poirot'nun usta bir terzinin elinden çıktığı belli olan kusursuz giysilerinden uçları özenle kıvrılmış gür bıyıklarına kaydı.

"Taşra gibi yerlerde hemen farklılığımızla dikkat çekiyorsunuz," diye ekledi.

"Olabilir. Olabilir," dedi Poirot olağanüstü mutlulukla.

"Orada neden bulunduğunuzu sormak istiyordum. Bu türden suçlar... yani sıradan bir gasp... bildiğim kadarıyla sizi ilgilendiren konuların dışında."

"Bunun sıradan vahşi bir gasp suçu olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Bunu ben de kendi kendime soruyorum."

"Başlangıçtan beri de sordunuz, değil mi?"

"Evet, Mösyö Poirot. Bana pek uyumlu görünmeyen bazı hususlar var. Rutin incelemeyi tamamladık. Bir iki kişiyi sorguladık, ama hepsi de o gün öğleden sonra nerede olduklarını tatmin edici bir şekilde kanıtladılar. Bu "normal... sıradan" olarak nitelendirilebilecek bir suç eylemi değil, Mösyö Poirot. Bundan eminiz. Polis müdürümüz de aynı görüşte. Büyük olasılıkla katil bunun öyle görünmesini istedi. Katil Miss Gilchrist olabilirdi... ama bunu kanıtlayabilecek tek bir delilimiz olmadığı gibi bir neden de bulamadık... iki kadın arasında duygusal nitelikte bir çatışmaya rastlanmadı. Bayan Lansquenet belki biraz tuhaftı... ya da başka bir deyişle 'saf', ama aralarındaki ilişki tamamen işveren hizmetçi ilişkisiydi. Tutkulu kadınca duygular söz konusu bile değildi. Etrafta bir sürü Miss Gilchrist var ve bunlar çok ender katil tipler olarak ortaya çıkıyorlar."

Konuşmasına ara verdi.

"Bu durumda sanırım incelemelerimizi genişletmemiz gerekiyor," diye ekledi bir süre sonra. "Size gelmemin nedeni bize bu konuda yardımcı olmanızın mümkün olup olmadığını sormak. Sizi Lynchett St. Mary'ye getiren bir şey olmalı?"

"Evet haklısız. Muhteşem bir jaguar. Ama yalnız bu değil."

"Bir bilgi... olabilir mi bu?"

"Bu sözcüğün sizin kullandığınız anlamında değil. Kanıt olarak kullanılabilecek bir şey değil."

"Peki belki... yol gösterebilecek bir ipucu?"

"Evet."

"Bu arada Mösyö Poirot, bu arada bir şey daha oldu."

Ayrıntılı olarak zehirli düğün pastasını anlattı.

Poirot derin bir nefes aldı.

"Dâhice... evet dâhice... Bay Entwhistle'i Miss Gilchrist'e göz kulak olması konusunda uyarmıştım. Onun saldırıya uğraması her an için ihtimal dahilindeydi. Ancak itiraf etmeliyim ki zehir aklıma gelmemişti. Daha çok balta olayına yakın bir girişim bekliyordum. Hava kararduktan sonra tek başına ıssız sokaklarda dolaşmasının akılsızlık olacağını düşünüyordum."

"Peki, ama niçin ona da bir saldırı olacağını düşünüyordunuz Mösyö Poirot? Bunu bana açıklamalısınız."

Poirot başıyla onayladı.

"Evet, bunu size açıklayacağım. Bay Entwhistle bunu size söyleyemez çünkü o bir hukukçu ve hukukçular ölü bir kadının karakterinden ya da sorumsuzca söylenmiş sözcüklerinden çıkarılabilecek varsayımları ya da sonuçları dile getirmekten kaçınırlar. Ama benim size iletmemde hiçbir sakınca görmeyecektir... aksine bu onu sevindirecektir bile. Aptallık ediyor gibi ya da önyargılı görün-

mek istemiyordu, ama o da ne gibi gerçeklerin ne olabileceğini... evet... olabileceğini bilmenizi isterdi."

Georges'un büyük bir bardak bira getirmesiyle Poirot sözlerine kısa bir ara verdi.

"Bir içki müfettiş. Hayır, hayır, lütfen, ısrar ediyorum."

"Siz de bana katılmaz mısınız?"

"Ben bira içmem. Ben izninizle bir bardak *sirop de cassis*(*) alacağım... fark ettiğim kadarıyla siz İngilizler bundan pek hoşlanmıyorsunuz."

Müfettiş Morton memnuniyetle birasına baktı.

Poirot koyu mor renkteki içkisinden bir yudum aldıktan sonra sözlerini sürdürdü.

"Her şey bir cenaze töreninde başladı. Ya da daha doğrusu, bir cenaze töreninin ardından."

Ve Poirot olağanüstü bir canlılıkla, birçok mimik ve el hareketiyle destekleyerek Bay Entwhistle'nin anlattığı şekilde olayların seyrini yansıttı, tabi kendi coşkulu kişiliğine uygun süslemelerle. Sanki bütün bunları Poirot'nun kendisi yaşamış gibiydi.

Müfettiş Morton akıllı, keskin zekâlı biriydi.

"Yani Bay Abernethie zehirlenmiş olabilir mi?"

"Olabilir."

"Ve ceset yakıldığı için elde hiçbir kanıt da yok."

"Doğru."

Müfettiş Morton düşünüyordu.

"İlginç. Bunun *bize* bir faydası yok... Elimizde Bay Abernethie'nin ölümünü sorgulamamızı gerektirecek bir şey yok. Bu zaman kaybı olur."

(*) Frenk üzüm likörü.

"Evet."

"Ama insanlar... orada olan *insanlar*... Cora Lansquenet bunları söylerken duyan insanlar var... bunlardan biri Cora'nın bunu tekrar, hem de daha ayrıntılı olarak, söyleyeceğini düşünmüş olabilir."

"Hiç kuşkusuz bu oldu da. Sizin de belirttiğiniz gibi müfettiş, orada *insanlar* vardı. Şimdi artık yasal soruşturmaya niçin geldiğimi ve bu olayla niçin ilgilendiğimi de anlıyorsunuzdur, müfettiş. Ve *insanlar* benim her zaman ilgimi çekmiştir."

"Öyleyse Miss Gilchrist olayı..."

"Olasılıkları gözden uzak tutmamalıyız. Richard Abernethie kızkardeşini ziyarete gitmişti. Cora ile konuşmuştu. Belki bir *isimden* de bahsetti. Bunu duyabilecek ve bir şeyler bilebilecek tek insan Miss Gilchrist. Cora susturulduktan sonra da katil korkuyor olmalıydı. Acaba diğer kadının da bir bilgisi olabilir miydi... herhangi bir şey? Belki de katil zeki olsa durumu bu aşamada bırakmalıydı müfettiş, ama bildiğiniz gibi katiller çok ender zeki olurlar. Bu bizim açımızdan büyük şans. Kuruntuya ve korkuya kapılırlar, emin olmak isterler... kesinlikle emin olmak. Kendi zekâlarından emindirler. Ve böylece, nasıl derlerdi, kendi kazdıkları kuyuya düşerler."

Müfettiş Morton hafifçe gülümsedi.

Poirot sözlerini sürdürdü.

"Miss Gilchrist'i susturmaya çalışmak hataydı. Şimdi elinizde soruşturmanız gereken *iki* olay var. Tabi düğün pastasının içindeki kartvizit de önemli. Paket kâğıdının yakılmış olması çok kötü."

"Doğru. Eğer yanmamış olsaydı paketin postayla gelip gelmediğini kesin olarak bilebilirdik."

"Posta ile gelmediğini düşünmenizi gerektirecek bir neden var mı?"

"Postacı çocuk öyle olduğunu düşünüyor... ama emin değil. Eğer posta önce köydeki postaneye gelip oradan dağıtılsaydı, posta müdiresi hiç kuşkusuz anımsardı ama artık posta Market Keynes'ten arabayla gönderiliyor. Güzergâh çok geniş ve çocuk çok fazla sayıda posta dağıtmak zorunda kalıyor. Kulübeye yalnızca mektup bıraktığını, aralarında paket olmadığını söylüyor... ama bundan emin de değil. Ayrıca... çocuk şu sıralar aşk acısı çekiyor ve başka hiçbir şey düşünemiyor. Hafızasını yokladım ve açıkçası pek güvenilir bulmadım. Eğer bıraktıysa, açıkçası bunun... adı neydi... şu Bay Guthrie ortaya çıkana dek fark edilmemiş olması bana biraz tuhaf görünüyor..."

"Ah... evet, Bay Guthrie."

Müfettiş Morton gülümsedi.

"Evet, Mösyö Poirot. Onu araştırdık. Ne de olsa Bayan Lansquenet'in yakın dostu olduğu gibi bir açıklamayla birden ortaya çıkması onun açısından kolay olabilirdi. Bayan Banks bunun doğru olup olmadığını bilemezdi. Paketi oraya bırakmış olma olasılığı vardı. Bir pakete posta ile gelmiş havası vermek hiç de güç değildir. Bir pulu biraz lamba isiyle sürerek kolayca değersizleştirebilirsiniz."

Bir an için sustuktan sonra ekledi.

"Tabi başka olasılıklar da var."

Poirot başıyla onayladı.

"Yani?..."

"Bay George Crossfield de o çevredeydi... ama ertesi güne kadar değil. Cenazeye gelmek istemiş ama yolda arabası arıza yapmış. Onun hakkında bir bilginiz var mı, Mösyö Poirot?"

"Biraz. Ama olmasını istediğim boyutta değil."

"Demek öyle? Bay Abernethie'nin mirasından yararlananların hepsi çok ilginç insanlar. Umarım hepsinin peşinden koşmamız gerekmez."

"Biraz bilgi toparladım. Bunları sizinle paylaşabilirim. Elbette benim bu kişileri sorgulamak gibi bir yetkim yok. Bunu yapmam doğru olmaz."

"Ben de çok tedbirli davranmak istiyorum. Kuşu ürkütmeye hiç gerek yok. Ürkütürsek de bari bir işe yarasın."

"Çok akıllı bir davranış biçimi. Öyleyse siz dostum, son derece rutin bir çalışmayla karşı karşıyasınız... elinizdeki tüm veriler üzerinde çalışın. Bu ağır... ama güvenilir bir çalışma olacaktır. Bana gelince..."

"Evet, Mösyö Poirot?"

"Ben kuzeye gideceğim. Size daha önce de söylediğim gibi benim ilgi alanım *insanlar*. Evet... biraz *kamuflajla*... kuzeye gideceğim."

"Bunu yapmaktaki niyetimin," diye ekledi Poirot. "Göçmenler için bir yurt açmak olarak açıklayacağım. Bu projeyi U.N.A.R.C.O olarak adlandırıyorum."

"Peki, bu U.N.A.R.C.O ne?"

"Birleşmiş Milletler Göçmen Merkezleri Organizasyonu... Birleşmiş Milletlerin göçmen merkezleri kurulmasına ilişkin bir girişimi. Kulağa hoş geliyor değil mi?"

Müfettiş Morton gülümsedi.

BÖLÜM 14

"Size gerçekten çok teşekkür ederim," dedi Hercule Poirot asık suratlı Janet'e. "Gerçekten çok naziksiniz."

Janet dudaklarını sıkarak odadan çıktı. Bu yabancılar! Sordukları sorular! Küstahlıkları! Bay Abernethie'nin de çektiği, teşhis edilemeyen kalp hastalıklarını izleyen bir uzman olması iyiydi hoştu da! Aslında bu doğruydu... saygıdeğer beyefendinin ölümü gerçekten çok ani olmuş ve aile doktorlarını bile şaşırtmıştı. Peki, ama yabancı ülkeden gelmiş bir doktor niçin bu konuya burnunu sokuyordu?

Bayan Leo'nun açıklamalarından da buna taraftar olduğu anlaşılıyordu. "Lütfen Mösyö Pontarlier'in sorularını yanıtlayın. Bu soruları sormak için çok geçerli nedenleri var."

Sorular. Hep sorular! Bazen elinden geldiğince iyi ve doğru bir şekilde doldurman gereken soru dolu sayfalar... hükümet ya da başka birileri kişilerin özel yaşamlarını niçin bilmek istiyorlardı ki? Üstelik nüfus sayımında bir de yaşını sormuşlardı... bu artık tam terbiyesizlikti. Onlara söylememişti. Beş yaş küçültmüştü kendini. Niçin yapmayacaktı ki bunu? Madem kendini elli dört hissediyordu, tabi ki elli dört yaşında olduğunu söyleyecekti.

Mösyö Pontarlier hiç değilse yaşını sormamıştı. En azından o kadar saygısı vardı. Yalnızca saygıdeğer beyefendinin aldığı ilaçları, bunların nerede saklandığını, kendini iyi hissetmediği bir anda ya da unutkanlık nedeniyle yanlışlıkla gereğinden fazla almış olup olamayacağını sormuştu. Sanki o bunu bilebilirmiş gibi... saygıdeğer beyefendi her zaman kendi bildiğini yapan biriydi! Sonra ya bu ilaçlardan bazılarının hâlâ evde olup olmadığını sorması? Tabi ki çoktan çöpe atılmışlardı. Kalp hastalığı ve uzun bir sözcük daha kullanmıştı. Bu doktorların aklına neler geliyordu, hep yeni bir şeyler? Daha geçenlerde ihtiyar Rogers'e belkemiğinde disk kayması ya da öyle bir şey olduğunu söylemişlerdi. Halbuki bu yalnızca basit bir lumbagoydu. Babası bahçıvandı ve o da aynı şekilde sık sık lumbago ağrısı çekerdi. Ah bu doktorlar!

Kendini doktor olarak tanıtan iç çekerek aşağı indi ve Lanscombe'u aramaya koyuldu. Janet'ten çok az şey öğrenmişti ama zaten daha fazlasını beklemiyordu da. Aslında onun da zaten asıl isteği Janet'in istemeyerek verdiği bilgileri Helen Abernethie'nin verdiği ve aynı kaynaktan gelen bilgilerle karşılaştırmaktı... bir farkla ki Janet bu soruların yanıtlarını Bayan Leo'ya daha canı gönülden vermeye hazırdı, çünkü onun bunları sormaya kesinlikle hakkı olduğunu düşünüyordu. Janet efendisinin yaşamının son haftalarını büyük bir coşkuyla anlatmaktan adeta zevk alıyordu. Hastalık ve ölüm tam ona göre konulardı.

Evet, diye düşünüyordu Poirot, Helen'in verdiği bilgilere güvenilebilirdi. Aslında güveniyordu da. Ancak bir kişiyi sınamadan ona güvenmemek onun karakterinin bir parçasıydı ve geçen uzun yıllar bu tedbirli davranışı alışkanlık haline getirmişti.

Yine de çok az ve tam anlamıyla yetersiz kanıt vardı. Tüm bilinen doktorun Richard Abernethie'ye vitamin kapsülleri verdiği,

bunların büyük bir kapta saklandığı ve bu kabın ölüm sırasında neredeyse boş olduğuydu. Bu işi yapmaya karar vermiş olan biri rahatlıkla bir ya da birkaç kapsülün içeriğine bir enjektörle farklı bir maddeyi aktarabilir, sonra kapsülleri yeniden ilaç şişesine yerleştirebilirdi. Böylece söz konusu kişi evden ayrıldıktan... belki de haftalar sonra... bu kapsüller alınmış olacaktı. Tabi söz konusu kişi Richard Abernethie'nin öldüğü günden bir gün önce de eve gelmiş, kapsüllere ilaç katmış olabilirdi ya da... daha büyük olasılıkla... yatağın başucundaki uyku ilaçlarını farklı ilaçlarla değiştirebilirdi. Tabi aynı kişinin yemeğe ya da içeceklere bir şey katmış olması da mümkündü.

Hercule Poirot kendi araştırmasını kendisi yapmıştı. Evin ön giriş kapısı her zaman kapalıydı; buna karşılık bahçeye açılan yan kapı ancak akşamları kilitleniyordu. Yaklaşık olarak biri çeyrek geçe bahçıvanlar öğlen paydosuna çıktıkları ve ev sakinleri öğlen yemeği için yemek odasına toplandıkları sırada Poirot sokaktan bahçeye girmiş, evin yan kapısından sessizce içeri süzülüp parmaklarının ucuna basarak, bir tek insanla bile karşılaşmadan yukarı Richard Abernethie'nin yatak odasına çıkmıştı. Sonra da yeşil keçe kumaşla perdelenen kapı aralığından süzülüp kilere girebilmişti. Gerçi bu arada koridorun sonundaki mutfaktan gelen sesleri duymuştu ama onu gören olmamıştı.

Evet, bu mümkündü. Peki, ama böyle mi olmuştu gerçekten? Hiçbir şey bunun böyle olduğunu işaret etmiyordu. Aslında Poirot'nun aradığı da bir kanıt değildi, yalnızca teorik olarak bunun mümkün olup olamayacağını araştırmak istemişti. Richard Abernethie'nin öldürülmüş olması bir varsayımdan öte gitmiyordu. Kanıt değeri olan deliller hiç kuşkusuz bulunacaktı... ama Cora Lansquenet cinayetine ilişkin olarak. Poirot için önemli olan cenaze günü burada

olan insanları izleyip onlara ilişkin kendi fikirlerini oluşturmaktı. Bir planı da vardı bunun için, ama önce Lanscombe ile konuşmalıydı.

Yaşlı uşak son derece saygılı ancak çekingen davrandı. Her ne kadar konuşmaya Janet kadar istekli olsa da bu aniden ortaya çıkan yabancıyı açık bir tehlike belirtisi olarak görmekten kendini alamıyordu. Nerelere gelmişlerdi, bütün bunların sonucu ne olacaktı?

Antika gümüş çaydanlığı sevgiyle parlattığı deri parçasını bir kenara bırakarak, doğruldu.

"Evet, efendim?" dedi saygıyla.

Poirot yavaşça mutfak taburelerinden birine oturdu.

"Bay Abernethie bana buradaki işinizden ayrıldıktan sonra bahçenin kuzey girişindeki bekçi evinde yaşamayı umduğundan söz etmişti."

"Doğru efendim. Ama şimdi her şey değişti. Ev satılır satılmaz..."

Poirot sözünü kesti.

"Bu olasılık bence halen var. Bahçıvan kulübeleri var. Bekçi evine ise ne konuklar ve de onlara eşlik edenler için gerek olacaktır. Bu yolda bir ayarlama yapılabileceğini sanıyorum."

"Nazik öneriniz için çok teşekkür ederim, efendim. Ama sanmıyorum ki... Çoğunluk... yani konukların çoğu yabancılar olacak, değil mi?"

"Evet, yabancılar olacak. Kıta Avrupa'sından İngiltere'ye gelenler arasında çok yaşlı, sakat ve düşkün olanlar var. Kendi vatanlarında onlar için bir gelecek yok, anlıyorsunuz değil mi, tüm akrabalarını, yakınlarını öldürmüşler. Onların sağlam kalan erkek ve kadınlar gibi çalışarak yaşamlarını sürdürmeleri de olası değil. Temsilcisi olduğum örgüt tarafından toplanan paralarla onlar için

taşrada evler yapılması düşünülüyor. Bana kalırsa bu malikâne bu amaç için çok uygun. Satış neredeyse tamamlanmak üzere."

Lanscombe içini çekti.

"Sanırım Enderby'de artık konut olarak yaşanmayacağını bilmenin benim için ne kadar üzücü olduğunu anlıyorsunuzdur, efendim. Zaman çok değişti, bunun bilincindeyim. Aileden burada yaşamayı sürdürebilecek güçte biri yok... ayrıca sanırım genç efendiler bunu yapmayı istemezler de. Günümüzde artık eleman bulmak çok zor, bulunduğu zaman da çok pahalı ve istenilen nitelikte değil. Büyük, ihtişamlı malikâne yaşantılarının devrinin kapandığının bilincindeyim."

Lanscombe yeniden içini çekti.

"Madem mutlak bir... bir kuruluş olacak, o zaman sizin söz ettiğiniz türde bir kuruluşun buraya gelmesi benim açımdan sevindirici. Biz İngilizler, donanmamız, hava kuvvetlerimiz ve kahraman gençlerimiz sayesinde savaşta korunduk, ayrıca adada yaşıyor olmamız da bir şanstı. Eğer Hitler buraya ayak basmış olsaydı, hepimiz silaha sarılır onunla savaşırdık. Gözlerim artık iyi görmüyor, iyi nişan alabileceğimi sanmıyorum, ama bir tırmık alıp burayı savunabilirdim efendim, inanın gerekseydi yapardım bunu. Kader kurbanlarını ülkemize her zaman severek göçmen olarak aldık, efendim, bundan gurur duyarız. Gelecekte de bu şekilde devam edeceğiz."

"Teşekkürler Lanscombe," dedi Poirot yavaşça. "Efendinizin ani ölümü sizin için büyük bir darbe olmuş olmalı."

"Elbette efendim. Onu genç bir adam olduğu yıllardan bu yana tanırım. Ben çok şanslı bir insanım. Ondan daha iyi bir efendi olamazdı."

"Dostum... Ah... Meslektaşım Dr. Larraby ile onun hakkında konuştum. Kendi aramızda efendinizin ölümünden önceki gün bir sıkıntısı olup olamayacağını tartıştık... tatsız, can sıkıcı bir konuşma nedeniyle filan? Acaba o gün ziyaretine gelen biri olmuş muydu?"

"Sanmıyorum, efendim. Anımsadığım biri yok."

"Eve gelen olmadı mı?"

"Bir gün önce rahip çaya gelmişti. Bunun dışında bağış toplayan birkaç rahibe, sonra kapıya kadar gelip Majorie'ye fırça ve tencere temizleyicisi satmaya çalışan genç bir adam. Çok inatçı biriydi. Onun dışında kimse yok."

Lanscombe'un yüzünde endişeli bir ifade belirdi. Poirot daha fazla üzerine gitmedi. Lanscombe'un bildiklerinin hepsini Bay Entwhistle zaten anlatmıştı. Hercule Poirot'ya karşı çok daha güvensiz yanaşması ise olağandı.

Majorie ile konuşmaya başlayınca Poirot hemen başarıya ulaştı. Majorie sadık eski personelin çekingenliğinden çok uzaktı. Birinci sınıf bir aşçıydı ve onun kalbine giden yolun anahtarı mutfak sanatlarıydı. Poirot, onu mutfakta ziyaret etmiş, belirli bazı yemekleri akıllıca övmüştü. Onun ne konuştuğunu bilen biri olduğunu anlayan Majorie hemen samimi dost olup çıkmıştı. Poirot, Richard Abernethie'nin öldüğü akşam ne yemiş olduğunu kolaylıkla öğrendi. Majorie açısından konunun açıklaması çok farklıydı elbette: "Richard Abernethie çikolatalı sufle yaptığım akşam öldü. Onun için özellikle altı yumurta ayırmıştım. Sütçüyle iyi dostuz. Nasıl olduğunu sormayın ama biraz krema bile almıştım. Bay Abernethie sufleyi çok beğenmişti." Diğer yemekler de aynı şekilde ayrıntılı olarak anlatıldı. Yemek odasından dönenlerin tamamı

mutfakta yenmişti. Majorie ne kadar rahat ve gönülden konuşursa konuşsun Poirot ondan yeni bir şey öğrenemedi.

Poirot paltosunu giyip boynuna iki kat şal sardı. Kuzeyin soğuk havasına karşı anca böyle korunuyordu. Daha sonra da Helen Abernethie'nin geç açmış birkaç gülü kopardığı terasa çıktı.

"Yeni bir şey buldunuz mu?"

"Hayır. Zaten bulmayı ummuyordum da."

"Biliyorum. Bay Entwhistle geleceğinizden bahsettiğinden beri ben de çevremdekileri konuşturmaya çalışıyorum ama ben de önemli bir şey öğrenemedim."

Helen kısa bir aradan sonra umutla ekledi.

"Umarım bunların hepsi yalnızca bir kuruntudan ibarettir."

"Balta darbesi de mi?"

"Cora'yı düşünmemiştim."

"Ama ben Cora'yı düşünüyorum. Niçin biri onu öldürme gereğini hissetti? Bay Entwhistle bana o gün... Cora *gaf* yaptığında... sizin bir terslik olduğu gibi bir hisse kapıldığınızdan bahsetmişti. Bir şeylerin doğru olmadığı gibi... Bu doğru, değil mi?"

"Evet... evet, ama bilemiyorum..."

Poirot konunun peşini bırakmadı.

"Hangi konuda bir uyumsuzluk hissettiniz? Bu beklemediğiniz bir durum muydu? Yoksa sizi şaşırtan bir şey mi? Ya da... nasıl diyelim... huzursuz eden bir algılama? Tehdit edici bir şey?"

"Yoo hayır, tehdit edici değil. Yalnızca bir şey... Ah, bilemiyorum. Anımsayamıyorum ve sanırım önemli de değildi."

"Peki, ama niçin anımsayamıyorsunuz? Size bunu unutturan bir şey olduğu için mi... daha önemli bir şey?"

"Oh evet... sanırım haklısınız. Sanırım bu cinayetten söz edilmesi her şeyi aklımdan silip götürdü."

"Belki de sizi tedirgin eden birinin cinayet sözcüğüne verdiği tepkiydi?"

"Belki... ama birinde belirgin bir şey gördüğümü düşünmüyorum. Hepimiz Cora'ya bakıyorduk."

"Bu belki de duyduğunuz bir şeydi... yere düşen bir şey... kırılan..."

Helen'in anımsama çabasından alnında kırışıklıklar belirdi.

"Hayır... sanmıyorum."

"Neyse, günün birinde nasıl olsa anımsarsınız. Belki de tamamen anlamsız bir şeydi. Evet, şimdi söyleyin bana, madam... oradakilerden kim Cora'yı en yakından tanıyordu?"

Helen düşündü.

"Büyük olasılıkla Lanscombe. Onun çocukluğunu bilir. Janet o evlenip evden gittikten sonra hizmetçi olarak gelmişti."

"Lanscombe'un dışında?"

"Sanırım... ben," dedi Helen düşünceli düşünceli. "Maude onu hemen hemen hiç tanımazdı."

"Madem onu en iyi tanıyan sizsiniz... bana söyleyebilir misiniz, niçin böyle bir soru yöneltti?"

Helen gülümsedi.

"Bu Cora'nın tipik haliydi."

"Kastettiğim... bu salt bir *betise*(*) miydi, basit bir şey miydi? Her şey düşünmeden kafasından geçeni dile getirmesinden, gelişigüzel konuşmasından ibaret olabilir mi? Yoksa kötü niyetle... oradakileri korkutmaktan zevk almak mı istemiş olabilir mi?"

Helen yanıt vermeden biraz düşündü.

"İnsan başkaları konusunda hiçbir zaman tam olarak emin olamaz, değil mi? Cora'nın naif, hatta saf ya da çocukça ilgi çek-

(*) Budalalık.

mek isteyen biri olduğunu sanmıyorum. Sormak istediğiniz sanırım buydu, değil mi?"

"Evet. Şöyle düşünmüştüm... diyelim ki Cora kendi kendine şöyle dedi: 'Richard'ın öldürülmüş olup olmadığını sorup diğerlerinin tepkilerini izlemek eğlenceli olmaz mı?' Bu Cora'ya uygun bir davranış değil miydi?"

Helen tereddütle baktı.

"Olabilir de. Çocukken çok muzip ve yaramazdı. Peki, bu niçin bu kadar önemli, ne fark eder ki?"

"Cinayet konusunda şaka etmenin ne kadar akılsızca bir şey olduğunun bir kez daha altını çizmiş olacağı için," dedi Poirot kuru ve soğuk bir tonda.

Helen ürperdi.

"Zavallı Cora."

Poirot konuyu değiştirdi.

"Cenazeden sonra o akşam Bayan Timothie Abernethie burada kaldı, değil mi?"

"Evet."

"Sizinle Cora'nın söyledikleri konusunda konuştu mu?"

"Evet. Bu akıl almaz bir şey, tipik Cora," dedi.

"Bu sözleri ciddiye almamış mıydı?"

"Hayır. Hayır, bundan eminim."

İkinci hayır Poirot'nun kulağına biraz tereddütlü çıkmış gibi geldi. Zaten kişi kafasından bir konuyu yeniden geçirirken bu her zaman olan bir şey değil miydi?

"Ya siz madam... siz ciddiye aldınız mı?"

Yüzünün yanlarına dökülen gri bukleleri altında gözleri son derece mavi ve şaşılacak derecede genç görünen Helen Abernethie düşünceli bir ruh haliyle yanıt verdi.

"Evet, Mösyö Poirot. Düşünüyorum da ben ciddiye aldım."

"Bunun nedeni bir terslik hissetmiş olmanız olabilir mi?"

"Belki."

Poirot biraz bekledi... neden sonra kadının bir şey söylemediğini görünce ekledi.

"Bayan Lansquenet ve ailesinin arası yıllardır açıktı, değil mi?"

"Evet. Hiçbirimiz kocasını kabullenemedik, o da bundan o kadar alındı ki aramızdaki uçurum giderek açıldı."

"Ve sonra kayınbiraderiniz hiç umulmadık bir zamanda onun ziyaretine gitti. Neden?"

"Bilemiyorum... belki de önünde sayılı günü kaldığını, pek fazla yaşamayacağını öngörüyordu ve onunla barışmak istedi. Ama bunu gerçekten bilemiyorum."

"Size bundan bahsetmedi mi?"

"Bana mı?"

"Evet. O onu ziyarete gitmeden önce siz buraya gelmiştiniz. Yapmayı planladığı bu ziyaretten hiç bahsetmedi mi?"

Poirot karşısında bir duraksama, bir kırgınlık hissetti.

"Kardeşi Timothie'yi ziyaret etmek istediğinden bahsetmişti... bunu yaptı da. Cora konusunda tek bir sözcük bile etmedi. Artık eve girelim mi? Öğle yemeği zamanı geldi neredeyse."

Kopardığı çiçeklerle Poirot ile birlikte yan kapıya doğru ilerledi. Eve girdikleri sırada Poirot birden sordu.

"Burada kaldığınız süre içinde Bay Abernethie'nin aileden biri hakkında önemli olabilecek bir şey söylemediğinden kesinlikle emin misiniz?"

"Polis gibi konuşuyorsunuz."

Helen'in isteksizliği, kırgınlığı iyice belirginleşmişti.

"Eskiden ben de polistim... ama çok önceleri. Resmi bir statüm yok, sizi sorgulamaya hakkım da yok. Ancak gerçeği öğrenmek istediğinizi biliyorum... hiç değilse bu bana böyle söylendi."

Yeşil yemek odasına girdiler. Helen iç çekti.

"Richard genç kuşak nedeniyle hayal kırıklığına uğramıştı," diye yanıtladı. "Yaşlı insanlar çoğu kez bu duygulara kapılırlar. Onlar hakkında oldukça aşağılayıcı görüşler belirtti ama hiçbiri... anlıyor musunuz... hiçbiri cinayet nedeni olabilecek nitelikte değildi."

"Ah!" diyen Poirot eliyle aldırmazmış gibi bir hareket yaptı. Bu arada Helen çiçekleri seçtiği bir Çin vazosuna yerleştirmeye başlamıştı bile. Çiçeklerin düzenlemesinin istediği gibi olmasının ardından vazoyu koyacak uygun bir yer aramaya koyuldu.

"Çiçek düzenlemede inanılmayacak kadar beceriklisiniz, madam," diyen Poirot gülümseyerek ekledi. "Sanırım elinize aldığınız her şeyi kusursuz yapacak kadar mükemmeliyetçisiniz."

"Teşekkürler. Çiçekleri çok seviyorum. Sanırım güller yeşil malakit masaya çok yakışacaklar."

Masanın üstünde bir cam kürenin içinde bir buket balmumu çiçek duruyordu. Helen küreyi eline aldığı sırada Poirot kayıtsız bir ifadeyle sordu.

"Acaba yeğeni Susan'ın eşinin, bir reçeteyi hazırlarken neredeyse bir müşterisini zehirleyecek olduğundan biri Bay Abernethie'ye bahsetmiş olabilir mi? Oh, *pardon!*"

Poirot ileri doğru bir hamle yaptı.

Viktoria döneminden kalma cam küre bu arada Helen'in parmaklarının arasından kaymıştı bile. Poirot yeterince hızlı değildi. Cam küre yere düştü ve kırıldı. Helen sıkıntıyla yüzünü buruşturdu.

"Ne kadar dikkatsizim. Neyse çiçeklere bir şey olmadı. Cam kürenin yerine yenisi alınabilir; bununla ilgileneceğim. Şimdilik çiçekleri merdivenin altına koyayım."

Poirot, onun çiçeklerin bulunduğu kabı merdivenin altındaki karanlık dolaba yerleştirmesine yardımcı oldu, sonra birlikte yeniden salona döndüler.

"Bu benim hatamdı," dedi Poirot. "Sizi korkutmamalıydım."

"Bana ne sormuştunuz? Unuttum da."

"Ah, soruyu yinelemem gereksiz. Konunun ne olduğunu ben kendim bile unuttum."

Helen yanına gelerek, elini dedektifin koluna koydu.

"Mösyö Poirot, sizce bir tek insan var mıdır ki yaşamı derinlemesine bir incelemeden kusursuz çıksın? İnsanların gerekli olmadığı sürece geçmişlerini kurcalamak doğru mu, özellikle de konuyla doğrudan ilgili değilse..."

"Cora Lansquenet'in ölümüyle ilgili olarak mı? Evet. *Her şeyi* dikkate almalıyız. Oh, şu bir gerçek ki... bu aslında eski bir özdeyiş... *herkesin gizleyecek bir şeyi mutlaka vardır.* Bu hepimiz için geçerli... hatta belki sizin için de madam. İnanın hiçbir şeye boş veremeyiz. Dostunuz Bay Entwhistle'in de bana gelme nedeni buydu. Çünkü ben polis değilim. Sır saklamayı bilirim ve bulduklarım beni ilgilendirmez. Ama *bilmeliyim.* Ve bu olayda konu deliller ve *kanıtlardan* çok *insanlar* üzerinde yoğunlaştığına göre... ben de *insanlarla* ilgilenmek zorundayım. Benim için cenaze günü burada, bu evde olan herkesle görüşmek çok önemli, madam. Ve eğer bu konuda bana yardımcı olursanız... bu hem çok uygun hem de stratejik açıdan çok doğru olacaktır."

"Korkarım bunu gerçekleştirmek çok güç..." dedi Helen düşünceli bir halde.

"Düşündüğünüz kadar zor değil bu. Bir planım var. Bay Entwhistle onlara evin satıldığını söyler. Bu tür işler genelde hep en son dakikaya sıkışır. Siz de aile bireylerini buraya davet ederek, müzayedeye çıkmadan möblelerden ve süs eşyalarından istediklerini seçmelerini söylersiniz. Bu amaçla uygun bir hafta sonu ayarlanabilir."

Sustuktan kısa bir süre sonra ekledi.

"Gördüğünüz gibi bu çok basit, değil mi?"

Helen dedektifi süzdü. Mavi gözleri soğuk, neredeyse buz gibiydi.

"Birine tuzak kurmayı mı planlıyorsunuz, Mösyö Poirot?"

"Ah, çok daha fazlasını bilmek isterdim. Hayır, bir planım yok. Ama olabilir ki," diye ekledi düşüncelerine dalmış bir halde. "Birini ya da diğerini sınayabiliriz..."

"Sınamak mı? Ne düşünüyorsunuz?"

"Henüz nasıl davranacağım konusunda kesin bir kararım yok. Her halükârda sizin bu konuda fazla bilginiz olmaması daha doğru madam."

"Beni de sınayabilmeniz açısından mı?"

"Siz madam, siz arka planda bana destek vereceksiniz. Bir konuda hiç kuşkum yok. Sanırım genç kuşak seve seve gelecektir. Ancak Bay Timothie Abernethie'nin burada olmasını sağlamak sanırım güç olabilir. Duyduğum kadarıyla evinden hiç ayrılmıyormuş."

Helen'in yüzünde bir gülümseme belirdi.

"Sanırım, şanslı bir insansınız, Mösyö Poirot. Maude dün aradı. Şu sıralar evleri boyanıyor ve boya kokusu Timothie'ye çok dokunuyor. Sağlığının bu nedenle çok daha bozulduğunu iddia ediyor. Maude ile birlikte seve seve geleceklerini sanıyorum... hatta

belki bir iki hafta burada kalabilirler. Maude halen biraz topallıyor... biliyorsunuz ayak bileğini çatlattı."

"Bunu bilmiyordum. Ne şanssızlık!"

"Neyse ki Cora'nın yardımcısı artık onların yanında çalışıyor, Miss Gilchrist. Kadının bulunmaz bir inci olduğu anlaşılıyor."

"Nasıl?" Poirot birden ani bir hareketle Helen'e döndü. "Onların yanında çalışmasını Miss Gilchrist'ten siz mi istediniz? Bu öneriyi yapan kim?"

"Sanırım Susan ayarladı. Susan Banks."

"Aha," diyen Hercule Poirot'nun ses tonuna Helen hiçbir anlam veremedi. "Demek buna karar veren küçük Susan. Organizasyon yapmaktan hoşlanıyor."

"Her zaman Susan'ın çok yetenekli bir kız olduğunu düşünmüşümdür."

"Evet. Yetenekli. Miss Gilchrist'in zehirli bir parça düğün pastasını yiyerek ölmekten kıl payı kurtulduğunu duymuş muydunuz?"

"Hayır." Helen çok şaşırmış görünüyordu. "Şimdi Maude'un niçin Miss Gilchrist'in hastaneden çıkıp geldiğini söylediğini anlıyorum, daha önce duymuş ama niçin hastaneye gittiğine bir anlam verememiştim. Zehirlendi mi? Ama Mösyö Poirot, niçin?..."

"Bu sorunuzda ciddi misiniz?"

"Onların hepsini buraya toplayın," dedi Helen ondan beklenmeyen bir hışımla. "Gerçeği ortaya çıkarın. Artık başka cinayet olmamalı."

"Yani bana destek veriyor musunuz?"

"Evet... sizi destekliyorum."

BÖLÜM 15

I

"Muşambalar çok güzel görünüyor, Bayan Jones. Muşamba konusunda gerçekten çok iyisiniz. Çaydanlık mutfak masasının üstünde, bir fincan çay alın. Bay Abernethie'ye kuşluk kahvaltısını verdikten hemen sonra yanınıza geliyorum."

Miss Gilchrist elinde zevkle doldurulmuş bir tepsiyle merdivenlerden yukarı çıktı. Timothy'nin kapısını tıklattı ve içeriden gelen anlaşılmaz homurtunun ardından aceleyle odaya daldı.

"Kahve ve kurabiyenizi getirdim, Bay Abernethie. Umarım bugün kendinizi daha iyi hissediyorsunuzdur. Muhteşem bir gün."

"Kahvede süt kaymağı yok, değil mi?" diye mırıldandı Timothy sıkıntıyla.

"Hayır yok, Bay Abernethie. Sütün kaymağını aldığım gibi yine de içine karışmış olma olasılığını yok etmek için ayrıca süzgeçten de geçirdim. Biliyor musunuz bazı insanlar kahvelerinde süt kaymağı olmasını özellikle istiyorlar, krema olduğunu düşünüyorlar."

"Aptallar!" diye haykırdı Timothy. "Bu kurabiyeler ne?"

"Hazmı kolay, tam tahıldan yapılmış kurabiyeler. Çok da lezzetli."

"Tam tahıl kurabiyeleri mi, iğrenç! Yemeğe değer tek kurabiye zencefilli-fındıklı olanlardır."

"Maalesef bu hafta bakkalda onlardan yoktu. Ama inanın bunlar da çok lezzetli. Bir deneseniz, göreceksiniz."

"Nasıl olduklarını çok iyi biliyorum, teşekkürler! Perdeleri olduğu gibi bırakın, olur mu?"

"Bence içeri biraz güneş girmesi size iyi gelecektir. Çok güzel bir gün."

"Odanın karanlık kalmasını istiyorum. Başım çok ağrıyor. Bunun nedeni boya. Boya kokusu bana her zaman alerji yapmıştır. Bu beni zehirliyor."

Miss Gilchrist havayı koklayıp rahatlatıcı bir ses tonuyla, "Odada gerçekten pek bir koku sezilmiyor," dedi. "Adamlar evin öbür tarafında çalışıyorlar."

"Siz benim kadar hassas değilsiniz bu konuda. Okuduğum tüm kitapların ulaşamayacağım mesafede olmaları mı gerekiyor?"

"Özür dilerim Bay Abernethie, bunların hepsini okuduğunuzu bilmiyordum."

"Karım nerede? Onu görmeyeli bir saatten fazla oldu."

"Bayan Abernethie kanepede dinleniyor."

"Ona yukarı gelip burada dinlenmesini söyleyin."

"Söylerim Bay Abernethie. Ancak uyukluyor olabilir. Çeyrek saat kadar sonra söylesem olur değil mi?"

"Hayır. Ona hemen ihtiyacım olduğunu söyleyin. Şu örtüyle oynamayı da bırakın. O tam istediğim gibi serili."

"Affedersiniz. Bana masadan kayıp düşecekmiş gibi geldi de."

"Böyle düşecek gibi durması hoşuma gidiyor. Şimdi bana Maude'u gönderin. Ona ihtiyacım var."

Miss Gilchrist aşağı inerek parmak uçlarına basarak, Maude'un bir ayağını yukarıda, uzanıp kitap okuduğu oturma odasına girdi.

"Affedersiniz, Bayan Abernethie," dedi özür dileyen bir sesle. "Bay Abernethie sizi soruyordu da."

Maude suçluluk duygusu içinde kitabını yanına bıraktı.

"Oh. Hemen gidiyorum."

Bastonuna uzandı.

Timothy, karısının odaya girmesiyle birlikte bağırmaya başladı.

"Nerede kaldın?"

"Çok özür dilerim hayatım, beni istediğini bilmiyordum."

"Eve aldığın bu kadın beni deli ediyor. Sürekli konuşuyor, ortalıkta çılgın bir tavuk gibi dolanıp duruyor. Tipik bir kız kurusu o!"

"Seni rahatsız ettiği için üzgünüm. Elinden geldiğince nazik ve iyi olmaya çalışıyor."

"Bana iyi davranacak birini istemiyorum. Etrafımda dolanan lanet olası bir kız kurusu istemiyorum. Ya o cilveli tavırları..."

"Biraz abarttığı doğru."

"Benimle karşısında zavallı, şaşkın bir çocuk varmış gibi konuşuyor. Bu insanı deli ediyor."

"Bunda haklı olabilirsin. Ama Timothy, ne olur ona karşı kaba davranma, bunu senden özellikle rica ediyorum. Hâlâ ayaklarımın üstünde durmakta zorlanıyorum... ayrıca sen de onun çok iyi bir aşçı olduğunu söylemiyor muydun?"

"Yemek pişirmeyi iyi bildiği gerçek," dedi Timothy Abernethie isteksizce. "Evet, aşçılığı idare eder. Ama onu mutfakta tut, senden tek isteğim bu. Yanıma gelip ayağımın altında dolaşmasına fırsat verme."

"Peki, canım, elbette. Neyse, sen nasılsın?"

"Çok kötü. Bence Barton'u çağırman iyi olacak, beni muayene etsin. Bu boya kokusundan kalbim sıkışıyor. Nabzıma bak... nasıl düzensiz atıyor."

Maude nabzını tuttu ama bir yorum yapmadı.

"Timothy bu evdeki işler bitene kadar bir otele gitsek nasıl olur?"

"Bu para israfından başka bir şey değil."

"Bu çok mu önemli... şimdi?"

"Siz kadınlar hepiniz aynısınız... aşırı derecede müsrif! Ağabeyimin servetinden yalnızca küçük bir pay alıyoruz diye hemen yaşamımızın sonuna kadar Ritz'de kalabileceğimizi sanıyorsun."

"Böyle bir şey söylemedim tatlım."

"Bak beni iyi dinle. Richard'ın parasından pay alacak olmamız büyük atılımlar yapabileceğimiz anlamı taşımıyor. Üstelik daha bu paraya hükümet de ortak olacak. Bizi yolunacak kaz olarak görüyorlar. Göreceksin neredeyse tamamı vergiye gidecek."

Bayan Abernethie sıkıntıyla başını salladı.

"Kahve soğuk!" diyen Timothy öfkeyle henüz bir tek yudum bile almadığı kahve fincanına baktı. "Ne zaman gerçekten sıcak bir fincan kahve getireceksiniz bana?"

"Onu aşağıya götürüp ısıtayım."

Miss Gilchrist mutfakta bir fincan çayın başına oturmuş, nezaketle ancak yine de belli belirsiz bir aşağılamayla Bayan Jones ile konuşuyordu.

"Bayan Abernethie'nin yükünü hafifletmek için elimden geleni yapıyorum," dedi. "Merdivenlerden çıkıp inmek hiç kuşkusuz ağrılarını çok artırıyordur."

Bayan Jones çayının şekerini karıştırırken, "Aynen nedimesi gibi karşısında sürekli el pençe divan duruyor," dedi.

"Böylesine yatalak olması çok kötü."

"Yatalak filan değil o." Bayan Jones'un sesinden şikâyetçi olduğu anlaşılıyordu. "Yatakta yatıp zil çalıp herkesin elinde tepsilerle ona hizmet etmesinden hoşlanıyor. İstediğinde rahatça ayağa kalkıp dolaşabiliyor. Hatta hanımefendi evde olmadığı bir sırada köye gittiğini bile gördüm. İnanın bana, hızlı adımlarla ilerliyordu. Gerçekten gereksinim duyduğu şeyleri... örneğin tütün ya da pul filan... kendisi temin edebiliyor. Bu yüzden hanımefendi cenazeye gidip de dönüşte arabası arıza yaptığında, akşam gelemeyeceğini bildirince, ben de tüm ısrarlarına rağmen akşam burada kalmadım. "Maalesef gelemem," dedim. "Kocamı da düşünmem gerek. Sizin hizmetinizi sabahları seve seve yapıyorum ama akşam evde olup işten döndüğünde kocam ile de ilgilenmeliyim." Ve beni ikna etmesine da fırsat vermedim, hayır, hayır. Yemeğini ısıtmak için mutfağa kadar hareket etmenin ona nasıl olsa bir zararı olmaz, hatta iyi bile olur, diye düşünüyordum. Belki de böylece ne kadar fazla hizmet beklediğini fark eder. Kararımda ısrarcı oldum ve geriye bir adım bile atmadım. O kadar sinirlenip köpürdü ki gören olsa dünya batıyor sanırdı."

Bayan Jones derin bir soluk aldıktan sonra bol şekerli, koyu çayından büyük bir yudum içti. Mutluluk içinde "Ah!" diyerek içini çekti.

Ondan ciddi anlamda kuşkulanmasına ve onu kılı kırk yaran, yaygaracı, "meraklı bir kız kurusu" olarak nitelendirmesine rağmen

Bays Jones, Miss Gilchrist'in çay ve şeker konusunda ev sahibinin kısıtlamasına rağmen bonkörce davranabilmesine hayranlık duyuyordu.

Fincanını kenara bırakıp saygıyla, "Önce mutfak zeminini iyice sileyim, sonra da eve gideyim artık," dedi. "Patatesleri soydum tatlım, evyenin yanında suda duruyorlar."

Miss Gilchrist "tatlım" sözcüğünden gerçi rahatsız olmuştu ama Bayan Jones'in dünya kadar patatesi soymayı o günkü işlerinin arasına sıkıştırmaktaki iyi niyetine de minnettardı.

Bir şey söylemesine fırsat kalmadan telefon çaldı ve dışarı antreye koştu. Telefon ahizesi kablolu iletişimin ilk yıllarında olduğu şekilde uzun koridorun ucundaki merdiven sahanlığındaydı.

Maude Abernethie merdivenin başında belirdiğinde Miss Gilchrist telefonu kaldırmıştı. Yüksek sesle konuşuyordu.

"Bayan... Leo mu?... Abernethielerin evi."

"Ona hemen geldiğimi söyle."

Maude merdivenlerden yavaşça inerken acı çektiği anlaşılıyordu.

Miss Gilchrist mırıldandı. "Yeniden aşağı inmeniz gerekmesine gerçekten üzüldüm, Bayan Abernethie. Bay Abernethie kuşluk çayını bitirdi mi? Hemen yukarı çıkıp tepsiyi alayım."

Bayan Abernethie telefonu eline alırken o da koşar adımlarla yukarı çıktı.

"Helen? Ben Maude."

Timothy içeri giren Miss Gilchrist'i nefret dolu bakışlarla süzdü ve kadın tepsiyi alırken öfkeyle bağırarak sordu.

"Yine kim arıyor?"

"Bayan Leo Abernethie."

"Öyle mi? İkisinin sohbeti en az bir saat sürer. Kadınlar ellerine telefonu aldıklarında zaman kavramını kaybedip giden parayı akıllarına bile getirmiyorlar."

Miss Gilchrist neşeyle bu kez telefon parasını ödeyenin Bayan Leo olacağını belirtti. Timothy hâlâ homurdanıyordu.

"Perdeyi açacaksınız, herhalde? Hayır, onu değil *diğerini.* Evet öyle. Hasta olmam bütün günü karanlıkta geçirmemi gerektirmez herhalde." Ve ekledi. "Şimdi bir de kitaplıkta yeşil ciltli... *Yine* ne oldu? Nereye koşuyorsunuz?"

"Ön kapı çalındı, Bay Abernethie."

"*Ben* duymadım. Ayrıca o kadın da hâlâ aşağıda değil mi? O açsın."

"Peki Bay Abernethie. Hangi kitabı aramamı isterdiniz?"

Timothy Abernethie gözlerini kapadı.

"Bilemiyorum. Aklımı karıştırdınız. Haydi, gidin artık."

Miss Gilchrist tepsiyi alıp hızla odadan ayrıldı. Tepsiyi antredeki küçük masanın üstüne bırakıp hızla hâlâ telefonda konuşmakta olan Maude Abernethie'nin önünden geçip kapıya doğru ilerledi.

Bunun üzerinden bir dakika bile geçmemişti ki geri döndü.

"Sizi rahatsız ettiğim için üzgünüm," diye fısıldadı. "Dışarda bir rahibe var. Sanırım Aziz Meryem Ana Vakfı için bağış topladığını söyledi. Elinde bir defter var. İnsanların çoğu yarım crown ya da beş şilin vermişler."

Maude Abernethie ahizeye, "Bir dakika Helen," dedikten sonra Miss Gilchrist'e dönerek, "Katolik vakıflarına bağışta bulunmuyoruz," dedi. "Kendi kilise vakıflarımız var."

Miss Gilchrist yeniden kapıya koştu.

Birkaç dakika sonra da Maude, "Timothy ile bu konuyu konuşurum," sözcükleriyle telefonu kapattı.

Ahizeyi yerine bırakarak Miss Gilchrist'in kıpırdamadan ev kapısının yanında durduğu antreye gitti. Miss Gilchrist'in derin düşüncelere dalmışçasına alnı kırışmıştı. Maude Abernethie, ona hitaben konuşmaya başladığında birden irkilerek sıçradı.

"Her şey yolunda, değil mi Miss Gilchrist?"

"Evet öyle Bayan Abernethie. Korkarım dalmışım. Halbuki yapacak o kadar çok iş var ki."

Aynen çalışkan bir karınca gibi telaşla oradan ayrıldı. Maude Abernethie ise zorlanarak yukarı eşinin yatak odasına çıktı.

"Helen aradı... sanırım ev nihayet satılmış... bir göçmen derneğine..."

Timothy yabancı göçmenler ve doğup büyüdüğü eve ilişkin görüşlerini belirtirken zorunlu olarak sustu. "Artık bu ülkede nezaket diye bir şey kalmadı. Eski evim! Bunu düşünmek bile istemiyorum."

"Helen bunun bilincinde... senin... bizim bu konuda neler hissettiğimiz konusunda," diye sürdürdü Maude kesilen konuşmasını."Ev teslim edilmeden önce orayı son bir kez ziyaret etmek isteyebileceğimizi düşünüyor. Senin sağlığın için de çok endişeleniyor ve boya kokusundan rahatsız olduğunu biliyor. Otele gitmektense Enderby'de kalmayı yeğleyebileceğin görüşünde. Hizmetkârların hepsi de halen orada, böylece rahatlıkla bakılmış da olursun."

Timothy Maude konuşmayı sürdürdüğü sırada itiraz etmek üzere öfkeyle aralanan ağzını kapadı ve bakışları birden derinlere yöneldi. Onaylarcasına başını salladı.

"Helen'den bunu duymak ilginç!" dedi. "Çok ilginç! Bilemiyorum, emin değilim, düşünmem gerek... Bu boya kokusunun beni

zehirlediği kesin... sanırım boyada arsenik var. Sanırım bunu bir kez duymuştum. Ama diğer yandan Enderby'ye gitmek benim için çok büyük bir stres olabilir. Benim açımdan neyin doğru olacağına karar vermek çok zor."

"Belki de oteli yeğlerdin, hayatım," dedi Maude. "İyi bir otel gerçi çok pahalı ama söz konusu olan senin sağlığın olunca..."

Timothy sözünü kesti.

"Artık nihayet milyoner olmadığımızı anlamış olmanı dilerdim, Maude. Helen'in bizden nezaketle Enderby'ye gitmemizi istediği bir dönemde otele gitmenin ne anlamı olabilir? Aslında bizi oraya davet etmek de ona düşen bir görev de değil ya. Ev ona ait değil. Bu yasal konuları pek bilmem ama bence satılana ve kazanç paylaşılana kadar evde hepimizin hakkı var. Alçaklar! Yabancı göçmenler! İhtiyar Cornelius mezarında rahat yüzü görmez inşallah! Evet," dedi hafifçe öksürerek." Ölmeden önce orayı bir kez daha görmek isterim."

Maude son kartını ustaca oynadı.

"Yanlış anlamadıysam Bay Entwhistle açık artırmaya çıkmadan aile bireylerinin beğendikleri birkaç parça eşyayı bir anı olarak alabileceklerini belirtmiş."

Timothy birden dikildi.

"Öyleyse muhakkak gitmeliyiz. Kimin hangi değerde neyi alabileceğinin kesinlikle belirtilmiş olması gerekir. Kızlarla evlenen bu adamlar... haklarında duyduklarıma göre aralarında güvenilecek bir tek kişi bile yok. Zorlu bir tartışma çıkabilir. Helen çok yumuşak huylu. Ailenin başı olarak benim orada bulunmam şart."

Ayağa kalkıp hızlı, sert adımlarla odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı.

"Evet, bu mükemmel bir plan. Helen'e yazıp oraya gideceğimizi bildir. Benim asıl düşündüğüm sensin, tatlım. Bu senin için çok iyi bir dinlence ve değişiklik olacak. Son zamanlarda çok çok fazla çaba harcaman gerekti. Biz burada yokken boyacılar evi boyama işini tamamlayabilirler, bu arada şu Bayan Gillespie de onlara göz kulak olur."

"Gilchrist," dedi Maude.

Timothy umursamaz bir tavırla elini salladı ve, "İkisi de aynı kapıya çıkmıyor mu?" diye homurdandı.

II

"Bunu yapamam," dedi Miss Gilchrist.

Maude, onu şaşkınlıkla süzdü.

Miss Gilchrist titriyor ve kaçamak bakışlarla Maude'u süzüyordu.

"Bunun aptalca olduğunu biliyorum ama... Bunu yapamam. Burada bu evde bir tek başıma kalamam. Birinin gelip... burada kalması mümkün değil mi?"

Umutla Maude'u süzdü ama Maude yalnızca başını sallamakla yetindi. Maude Abernethie deneyimlerinden çevrede geceleri kalacak birini bulmanın ne kadar zor olduğunu çok iyi biliyordu.

Miss Gilchrist bir tür çaresizlik içinde kıvranarak sözlerini sürdürdü.

"Benim çok sinirli, korkak ve aptal olduğumu düşündüğünüzden eminim... ben kendim de bir gün böylesi duygular içinde olabileceğime inanamazdım. Hiçbir zaman korkak olmadım, boş kuruntuları olan bir insan da değilimdir. Ama şimdi artık her şey de-

ğişti. Burada yalnız kalmayı düşününce... paniğe kapılıyorum... çok korkuyorum."

"Olabilir," dedi Maude. "Asıl ben aptallık ettim. Özellikle de Lychett St. Mary'de olanlardan sonra."

"Sanırım neden bu... Bu mantıklı değil, biliyorum bunu. Başlangıçta ben de böyle hissetmiyordum. O meşum olaydan sonra bile... kulübede yalnız kalmaktan ürkmemiştim. Korku sonradan yavaş yavaş belirdi. Belki bunu çok aptalca buluyorsunuz, Bayan Abernethie, ama buraya geldiğimden beri... *korkuyorum.* Korkmamı gerektiren belirgin bir şey yok ama... *korkuyorum* işte. Bu gerçekten aptalca bir şey, çok utanıyorum. Bu tuhaf bir duygu, sürekli korkunç bir şey olmasını bekler gibiyim... Hatta kapıyı çalan rahibe bile korkuya kapılmama neden oldu. Tanrı'm, gerçekten iyi değilim ben..."

"Sanırım gecikmeli şok dedikleri durum bu," dedi Maude anlayışla.

"Öyle mi? Bunu bilmiyordum. Ah sevgili bayan, o kadar üzgünüm ki... tüm nezaketiniz ve anlayışlılığınızdan sonra böyle nankörce davranmak. Kim bilir hakkımda neler düşünüyorsunuz?"

Maude, onu sakinleştirecek şekilde konuştu.

"Bu durumda başka bir organizasyon düşünebiliriz."

BÖLÜM 16

George Crossfield tam arkasında bir kadının kapılardan birinde kaybolduğunu fark edince bir an için tereddütle durdu. Sonra karalılıkla başını sallayıp onu izledi.

Söz konusu hem sağda hem solda vitrini olan bir mağazanın kapısıydı... iflas etmiş bir mağazanın kapısı. Vitrin camlarının gerisinde rahatsız edici bir boşluk görünüyordu. Kapı kapalıydı ama George tıklattı. Solgun yüzlü, gözlüklü genç biri kapıyı açıp George'u şaşkınlık dolu bakışlarla süzdü.

"Özür dilerim," dedi George. "Biraz önce kuzinimin buraya girdiğini gördüm de."

Genç adam geri çekildi ve George içeri girdi.

"Merhaba Susan."

Elinde bir mezura ile bir kolinin üzerinde durmakta olan Susan şaşkınlık içinde başını çevirdi.

"Merhaba George. Nerden çıktın böyle?"

"Arkadan görünce. Sen olduğundan emindim."

"Çok zekice. İnsanları sırtlarından tanımak zordur."

"Bir yüzden fazla değil. Eğer bir sakal takar, yanaklarını doldurur, biraz da saçlarını değiştirirsen seni kimse tanımaz, hatta çok yakından bile... ama asıl tehlike arkanı döndüğünde başlar."

"Bunu aklımda tutacağım. Not edene kadar 2.22 metreyi aklında tutabilir misin?"

"Elbette. Konu ne... kitap rafı mı?"

"Hayır. Kabinler için yer. 2.62 metre ve 1.07."

Bu arada sabırsızlanarak ayaklarının üstünde kıpırdanan gözlüklü genç adam nezaketle öksürdü.

"Affedersiniz Bayan Banks, eğer burada biraz daha kalmak istiyorsanız..."

"Gerçekten de istiyorum bunu," dedi Susan. "Anahtarı bırakırsanız kapıyı kilitler, geçerken büronuza bırakırım. Olabilir mi?"

"Evet teşekkürler. Eğer bu sabah bu kadar meşgul olmasaydık..."

Susan bu özrü hafif bir baş sallamayla kabullendi. Genç adam dışarı çıktı.

"Ondan kurtulduğumuza sevindim," diye fikri açıkladı Susan. "Emlakçiler çok sıkıcı tipler. Ben bir şey hesaplamaya çalıştıkça etrafta dolanıp konuşuyorlar."

"Ah," dedi George. "Boş dükkânda cinayet. Gelip geçenler açısından güzel bir kadının cesedini vitrinde sergilenmiş görmek ne kadar muhteşem olabilirdi, bir düşün. Nasıl da faltaşı gibi açılmış gözlerle bakarlardı. Aynen akvaryumdaki Japon balıklarını izler gibi!"

"Beni öldürmen için bir neden yok ki George?"

"Belki ama sevgili dayımızın servetinden sana düşen payın dörtte birini alacak olmam da hiç fena sayılmazdı, hatta eğer insanın para hırsı varsa bu çok iyi bir neden olabilirdi."

Susan ölçme işlemini bırakarak kuzenine döndü. Gözleri iyice açılmıştı.

"Seni tanıyamıyorum George, farklı bir insan olup çıkmışsın. Bu, bu gerçekten... inanılmaz."

"Farklı mı? Nasıl farklı?"

"Aynen o reklamdaki gibi. Bu gördüğünüz Uppington sağlık tuzlarını kullanmadan önce... sonra aynı kişi."

Kolilerden birinin üzerine oturup bir sigara yaktı.

"Richard'ın parasına çok acil gereksinimin vardı, değil mi George?"

"Dürüst, doğruyu söyleyen hiç kimse bu günlerde paraya önem vermediğini, ihtiyacı olmadığını söyleyemez."

George'un ses tonu gergindi.

"Çok zor durumdaydın, değil mi?"

"Bu seni niçin ilgilendiriyor, Susan?"

"Yalnızca merak."

"Bu dükkânı ticari amaçla mı kiralıyorsun?"

"Evin tamamını satın alıyorum."

"Burada oturmak için mi?"

"Evet. Dükkânın üstünde iki daire var. Bunlardan biri boş ve dükkânla birleştirilecek. Diğerindeki kiracıları ise para verip çıkarıyorum."

"İnsanın parası olması güzel, değil mi Susan?"

George'un ses tonunda anlaşılmaz bir kötü niyet seziliyordu. Ancak Susan derin bir soluk alarak yanıt verdi.

"Ben bunu muhteşem buluyorum. Bir dua kabul oldu."

"Dua yaşlı akrabaları öldürmeye yeteli oluyor mu?"

Susan kinayeyi anlamazlıktan geldi.

"Bu ev tam aradığım gibi. Bir kez mimari açıdan çok sağlam ve uygun. Yukardaki iki katı gerçekten çok şık bir eve dönüştürebilirim. İki odanın muhteşem kartonpiyerli tavanları var, ayrıca

odaların biçimleri de çok iyi. Bu aşağıdaki kısımlar çok hor kullanılmış, onları tamamen modernize etmem gerekecek."

"Burayı ne yapmayı düşünüyorsun? Giyim mağazası mı?"

"Hayır. Güzellik salonu. Bitkisel ürünler. Yüz kremleri."

"Tam teşekküllü mü?"

"Tam teşekküllü. Buna değer. Her zaman karşılığını alırsın. Yalnızca gerekli olan bunu yapabilecek kişi. O da benim."

George kuzinini inceledi; yüzünün eğimli konturlarını, dolgun dudaklarını, parlayan tenini. Bu alışılmışın dışında, çok canlı, hayat dolu bir yüzdü. Bunun dışında Susan'da bir nitelik daha açıkça görülüyordu: Başarılı olmaya mahkûm bir kadın yüzüydü bu!

"Evet," dedi. "Sen başarılı olmak için gereken her şeye sahip insanlardansın, Susan. Yatırımını çok kısa sürede geri alacağın gibi çok da geliştireceğinden eminim."

"Burası tam doğru yer, ana alışveriş caddesinin hemen köşesinde, ayrıca arabanı da tam önünde park edebiliyorsun."

George başıyla onayladı.

"Evet, Susan, başarıya koştuğun açık. Bunu uzun zamandır mı planlıyordun?"

"Bir yıldan biraz uzun."

"Niçin bu fikrini ihtiyar Richard'a açmadın ki? Seni destekleyebilirdi."

"Ona öneri yaptım."

"Kabul etmedi mi? Peki ama niçin? Senin onunla aynı anlayışta olduğunu, kendine benzediğini anlamış olacağını düşünüyordum."

Susan yanıt vermedi. George'un gözlerinin önünde o anda başka bir erkeğin, zayıf, sinirli, etrafa kuşkuyla bakan genç bir adamın yüzü belirdi.

"Peki, onun... adı neydi... Greg'in bu planlarında rolü ne olacak?" diye sordu. "O haplarını, tozlarını satmayı sürdürmeyecek, değil mi?"

"Elbette hayır. Arka tarafa bir laboratuvar açıyoruz. Orada kendi reçetelerimizle kozmetik ürünleri hazırlayacağız."

George gülmemek için kendini zor tuttu. Neredeyse "Desene bebeğin için de oyun parkını düşünmüşsün!" diyecekti ama bu fikrini kendine sakladı. Kuziniyle şakalaşmaktan, ona takılmaktan hoşlanıyordu ama konu Susan'ın kocasına karşı olan duyguları olunca dikkatli davranması gerektiğini hissediyordu. Bu çok riskli, sinirlendirici bir konu olabilirdi. Cenaze günü olduğu gibi yine kendine kuzininin Gregory denilen bu tuhaf tipte ne bulduğunu sordu. Adamda alışılmadık bir şey vardı. Aslında dikkat çeken bir tip değildi... ama bir açıdan da silik denmesi olanaksız biriydi...

George yeniden mutluluk içinde düşlerine dalmış olan Susan'a baktı.

"Sen gerçek bir Abernethie'sin," dedi. "Ailedeki tek örnek. Richard hiç kuşkusuz senin kadın olduğundan dolayı üzüntü duymuştur. Eğer erkek olsaydın hiç kuşkusuz tüm malvarlığını sana bırakırdı."

"Bence de öyle," diye yanıtladı Susan kayıtsızca. "Biliyor musun ki Greg'ten hiç hoşlanmıyordu..." diye ekledi kısa bir aradan sonra.

"Öyle mi?" George kaşlarını kaldırdı. "Bu onun hatası."

"Evet."

"Neyse, artık her şey yolunda... tam planlandığı gibi."

George bunu söylediği anda bu sözcüklerinin Susan'la ne kadar uyuştuğunu fark etti.

Ve kendini kötü hissetti. Soğukkanlı ve aynı zamanda becerikli kadınlardan hoşlanmıyordu.

"Bu arada Helen'den mektup aldın mı?" dedi konuyu değiştirmek amacıyla. "Enderby ile ilgili olarak."

"Evet, bu sabah. Sen de mi?"

"Evet. Buna ne diyorsun?"

"Greg'le önümüzdeki hafta sonu oraya gitmeye karar verdik, tabi diğerlerine de uyarsa. Helen herkesin bir arada olmasını istiyor."

George alaycı bir tonda güldü.

"Yoksa biri diğerinden daha değerli bir şey, bir eşya alabilir."

Susan da güldü.

"Ah, her şey için uygun bir bedel belirleneceğinden eminim. Ama hiç kuşkusuz belirlenen değerler pazardakinden düşük olacaktır. Bunun dışında aile servetin kurucularına ilişkin birkaç anım olsun istiyorum. Victoria dönemine ait bir ya da iki absürd, çekici antikayı buraya yerleştirmek de hiç fena olmayabilir, diye düşünüyorum. Hatta çekici bile olabilir. Yalnızca dekorasyon amaçlı olarak! Victoria stili yine moda olmak üzere! Oturma odasında yeşil bir malakit masa vardı. Onun çevresinde değişik bir renk kombinasyonu oluşturulabilir. Belki doldurulmuş renkli kuşların bulunduğu bir vitrin ya da balmumu çiçeklerin bulunduğu cam küreler. Bu rahatlıkla yapılabilir... yalnızca bir temel noktası... dikkat çekmek için."

"Zevkine tam güvenim var."

"Sen de geleceksin, değil mi?"

"Elbette. Yalnızca adaletli bir dağılım yapılıp yapılmadığını izlemek için bile olsa geleceğim."

Susan yeniden güldü.

"Ciddi bir aile çatışması çıkacağına bahse girerim," dedi.

"Büyük olasılıkla Rosamund senin yeşil malakit masanı sahne dekoru olarak almak isteyecektir."

Susan şimdi gülmüyordu.

"Son zamanlarda Rosamund'u gördün mü?" diye sordu alnını kırıştırarak.

"Cenazeden sonra üçüncü mevki kompartımanda hep birlikte döndüğümüzden beri güzel kuzin Rosamund'u görmedim."

"Ben bir... ya da iki kez gördüm... Bana çok... çok tuhaf göründü."

"Neden? Yoksa kafasını kullanmaya mı karar verdi?"

"Hayır. Bir şekilde perişan bir havası vardı."

"Dünya kadar paraya konduğu ve artık Michael'in kendini komik duruma düşüreceği iğrenç bir oyunu sahneleyecek gücü olduğu için mi perişandı?"

"Oh, o konu yolunda gidiyor. Oyun gerçekten iğrenç bir esere benziyor... ama başarılı da olabilir tabi. Michael bildiğin gibi çok iyi. Sahneyle bütünleşiyor, böyle diyorlardı değil mi? Rosamund'dan çok farklı, o yalnızca saf, güzel ve aptal."

"Zavallı güzel, aptal Rosamund."

"Aslında Rosamund sanıldığı kadar aptal değil. Arada sırada çok akıllıca, ondan hiç beklenmeyen şeyler söylüyor. Hiç kimsenin düşünmediği şeyleri o fark ediyor. Bu da... çok ürkütücü."

"Aynen... Cora Teyze gibi..."

"Evet..."

İkisi birden kısa süren bir tedirginlik duydular... Cora Lansquenet'ten bahsedilmesinin huzursuzluğuydu bu.

Neden sonra George kendini zorlayarak da olsa kayıtsızlıkla, "Cora Teyze'den söz açılmışken," dedi. "Yanındaki kadın ne oldu? Sanırım onun için bir şeyler yapmamız gerekecek."

"Onun için bir şey yapmak mı? Ne yapmayı kastediyorsun?"

"Yani... bir anlamda ailenin ona karşı sorumlulukları var. Ne de olsa Cora bizim teyzemizdi... bu kadının olanlardan sonra kâhya veya yardımcı olarak iş bulmasının kolay olmayacağını sanıyorum."

"Bunu düşündün mü?"

"Evet. İnsanlar kendi yaşamlarından çekinirler. Aslında Miss Gilchrist'in elinde balta onlara saldıracağından korkacaklarını söylemek istemiyorum... ama kafalarının bir yerinde uğursuzluk getirebileceğine dair bir duygu olabilir. İnsanlar batıl inançlıdır."

"Bunları düşünmüş olman çok ilginç George. Bütün bunları nereden biliyorsun?"

"Avukat olduğumu unutuyorsun," dedi George kuru bir tonda. "Saçma, mantıksız insani davranışlarla çok karşılaşıyorum. Demek istediğim... bu kadın için bir şeyler yapmamız gerektiği... ona bir tazminat ödemek ya da geçici olarak yardımcı olmak, belki de eğer yapabilirse çalışabileceği bir büro filan bulmak. Onunla bağlantımızı kaybetmememiz gerektiği gibi bir şeyler hissediyorum."

"Hiç endişelenme." Susan'ın ses tonu da aynen George gibi kuru, soğuk ancak biraz daha ironikti. "Bununla ilgilendim. Timothy ile Maude'un yanında işe girdi."

George kuzinini şaşkın bakışlarla süzdü.

"Sahi mi Susan... sence bu doğru mu?"

"Düşünebildiğim en iyi yol buydu... şu an için."

George, onu merakla süzdü.

"Her zaman yaptığının doğru olduğundan eminsin, değil mi Susan? Ne yaptığını bilirsin ve asla pişman olmazsın, değil mi?"

"Pişman olmak zaman kaybından başka bir şey değil," dedi Susan kayıtsızlıkla.

BÖLÜM 17

Michael mektubu masanın üstünden Rosamund'a uzattı.

"Ne dersin?"

"Bence gitmeliyiz? Sen ne dersin?"

Michael yavaş bir tonda yanıt verdi.

"Bence iyi olur."

"Kim bilir belki biraz mücevher de vardır aralarında... Yoksa evin eşyaları iğrenç şeyler... doldurulmuş kuşlar, balmumudan yapılma çiçekler... korkunç!"

"Evet. Ne zaman oraya gitsek kendimi bir mozoleye girmiş gibi hissediyorum. Bu açıdan orada belki birkaç eskiz yapmamda yarar olabilir. Örneğin şöminenin, sonra o garip şekilli kanepenin formlarının taslaklarını çizebilirim. Bu Baronet'in Yükselişi için tam uygun dekor olabilir... tabi tekrar sahnelersek."

Michael ayağa kalkarak saatine baktı.

"Şimdi aklıma geldi. Gidip Rosenheim'ı görmeliyim. Bu akşam geç vakte kadar bekleme beni. Oscar ile akşam yemeği yiyip bu opsiyondan yararlanmamızda gerçekten yarar olup olmadığını, oyunun Amerikan seyircisi için uygun olup olmayacağını tartışacağız."

"Sevgili Oscar. Bunca zaman sonra seninle görüşmekten mutluluk duyacaktır. Ona selamlarımı ilet."

Michael, genç kadını sert bakışlarla süzdü. Dudaklarındaki gülümseme kaybolmuş, yüzünde vahşi hayvanlara özgü yırtıcı ifade belirmişti.

"Ne demek istiyorsun... bunca zaman sonra diyerek? Sanki onu aylardır görmemişim gibi."

"Gördün mü peki?" diye mırıldandı Rosamund.

"Tabi ki gördüm. Bir hafta önce beraber öğlen yemeğine gittik."

"Ne ilginç. Bunu unutmuş olmalı. Dün telefon etti ve seni *Tilly Batıya Bakıyor*'un prömiyerinden beri görmediğinden bahsetti."

"İhtiyar bunak, aklını kaçırmış olmalı."

Michael güldü. Rosamund, onu hiçbir tepki vermeyen, faltaşı gibi açılmış mavi gözleriyle süzüyordu.

"Benim aptal olduğumu sanıyorsun, değil mi Mick?"

Michael itiraz etti.

"Tabi ki hayır, tatlım."

"Yo, yo bunu yapıyorsun. Ancak ben senin sandığın kadar aptal biri değilim. Yakın bir tarihte Oscar'la görüşmediğini de nerede olduğunu da biliyorum."

"Tatlım, ne diyorsun sen?"

"Nerede olduğunu, nereye gittiğini çok iyi bildiğimi..."

Michael'in yakışıklı yüzünde güvensiz, endişeli bir ifade belirdi. Kendisini umursamazlıkla, yumuşak bakışlarla süzen karısına baktı. Boş bir bakış ne kadar sinirlendirici olabiliyormuş, diye geçti kafasından.

"Nereye varmak istediğini anlamıyorum..." dedi tereddütle.

"Yalnızca bana bir sürü yalan söylemenin anlamsızlığını belirtmek istiyordum."

"Bana bak Rosamund..."

Tam parlayacakken karısının sakin konuşmasıyla yeniden toparlandı.

"Bu opsiyonu kullanıp oyunu sahnelemeyi istiyoruz değil mi?"

"İstemek mi? Bu yaşamım boyuna düşünü kurduğum rol."

"Evet... benim de demek istediğim bu işte."

"Tam olarak ne demek istiyordun?"

"Yani... bu oyun senin için çok önemli, değil mi? Ama insan çok büyük riskler altına da girmemeli."

Michael gözlerini karısının gözlerine dikti.

"Bu senin paran, bunu biliyorum," dedi yavaşça. "Eğer riske girmek istemiyorsan..."

"Bu bizim paramız, sevgilim." Rosamund bu sözcükleri özellikle üstüne basarak söyledi. "Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum."

"Bak sevgilim. Eileen rolü... bu rol geliştirilebilir."

Rosamund gülümsedi.

"O rolü oynamak istediğimi sanmıyorum."

"Rosamund!" Michael şoktaydı. "Neler oluyor sana?"

"Hiç."

"Hayır, bir şey var. Son zamanlarda çok değiştin, içe döndün... sinirlisin, moralin bozuk. Ne oldu?"

"Hiç. Yalnızca tek isteğim... dikkatli ol, Michael."

"Dikkatli olmak mı... hangi konuda? Ben hep dikkatliyim zaten."

"Ben aynı görüşte değilim. Her zaman insanlar fark etmeden istediğini yapabileceğini ve karşındakilerin de inanmalarını istediğin her şeyi kabulleneceklerini sanıyorsun. Bu son Oscar hikâyesi büyük aptallıktı."

Michael öfkeden kıpkırmızı kesildi.

"Peki ya sen? Jane ile alışverişe çıkacağını söyledin. Ama bu doğru değil. Jane haftalardır Amerika'da."

"Evet," diye onayladı Rosamund. "Bu da benim aptallığımdı. Yalnızca biraz dolaşmaya çıkmıştım... Regent's Park'ta."

Michael, onu meraklı bakışlarla süzdü.

"Regent's Park'ta mı? Yaşamın boyu hiç Regent's Park'a gittiğini anımsamıyorum. Neler oluyor? Bir sevgilin mi var? Bana ne istersen söyleyebilirsin Rosamund, bana karşı açık ol, son zamanlarda çok değiştin. Bunun nedeni ne?"

"Ben, ben düşündüm de... Ne yapmamız..."

Michael'in hızla masanın öte ucundan onu kucaklama girişimi başarılıydı. Haykırdığında sesi tutku doluydu.

"Sevgilim benim... seni delicesine sevdiğimi biliyorsun."

Rosamund bu sarılmaya aynı şekilde sevgiyle karşılık verdi. Ancak kısa bir süre sonra birbirlerinden uzaklaştıklarında Michael yeniden genç kadının güzel gözlerindeki hesap soran acımasız ifadeyi fark etti. Kendini huzursuz hissetti.

"Her ne yaptıysam... beni bağışlayacaksın, değil mi?" diye sordu pişmanlıkla.

"Sanırım evet," dedi Rosamund tereddütle. "Sorun bu değil. Gördüğün gibi her şey değişti artık. Düşünmeli ve plan yapmalıyız."

"Düşünüp planlamamız gereken ne?"

Rosamund kaşlarını çatarak yanıt verdi.

"Bir şeyi yapmış olmak o konunun kapanmış olduğu anlamını taşımaz. Bu aslında bir başlangıç ve şimdi artık ne yapacağını iyice düşünme, planlama zamanı. Bir sonraki adımın ne olacağını, neyin önemli neyin önemsiz olduğunu çok iyi düşünmek gerek."

"Rosamund..."

Genç kadın gözlerini uzaklara dikmiş, büyük olasılıkla Michael'i fark bile etmeden tamamen düşüncelerine dalmış bir halde oturuyordu.

Ancak ismi üçüncü kez tekrarlandığında yerinden sıçrayarak daldığı düşlerden uyandı.

"Ne demiştin?"

"Ne düşündüğünü sordum."

"Nasıl? Düşünüyordum da, acaba... oranın adı neydi... Lychett St. Mary'ye gidip şu Miss Bilmemne ile görüşmemde yarar olabilir mi... hani şu Cora Teyze'yle birlikte yaşayan kadın?"

"Peki, ama neden?"

"Yakında gider, ortalardan kaybolur o da, değil mi? Akrabalarına ya da başka bir yere. Bence o ortadan kaybolmadan önce ona sormamız gerekenler var."

"Sormamız gerekenler mi?"

"Cora Teyze'yi kimin öldürdüğü gibi?"

Michael bakışlarını genç kadına dikti.

"Sence... yani sence o bunu biliyor mu?"

"Bence evet, öyle olduğunu sanıyorum..." dedi Rosamund dalgınlıkla. "O onunla birlikte yaşıyordu ne de olsa."

"Bir şey bilse polise anlatırdı."

"Hayır, ben de kesin bir şey bildiğini düşünmüyorum... yalnızca bir fikri olabilir. Richard Dayı'm oraya ziyarete gittiğinde söylediklerinden dolayı bir düşüncesi olabilir. Susan'ın söylediğine göre dayım oraya gitmiş."

"Ama söylediklerini duymamıştır ki."

"Elbette ki duymuştur, tatlım," dedi Rosamund saf bir çocuğa açıklama yapıyormuşçasına bir hava içinde.

"Saçmalık bu. Richard Abernethie asla bir yabancının önünde ailesinden birine güvenmediğini, birinden kuşkulandığını söylemezdi."

"Elbette ki söylemezdi. Ama o duymuş olabilir."

"Yani sence gizlice dinlemiş midir?"

"Ben öyle olduğunu düşünüyorum... hatta daha açık bir ifadeyle öyle olduğundan eminim. Aynı evi paylaşan iki kadının temizlik yapmak, bulaşık yıkamak, yemek hazırlamak, kediyi kapının önüne çıkarmak ve bunun gibi tekdüze işler dışında yapacak hiçbir şeyleri olmaması inanılmayacak kadar sıkıcı olmalı. Elbette ki konuşmalara kulak kesilmiştir. Mektupları okuyordur... bunu onun yerinde kim olsa yapardı."

Michael'ın karısına yönelen bakışlarında hayal kırıklığı izleniyordu.

"Sen olsan bunu yapar mıydın?" diye sordu şaşkınlıkla.

"Ben asla taşraya gidip bir kadına eşlik etmeyi kabullenmezdim." Rosamund ürperdi. "Bunu yapmaktansa ölmeyi yeğlerdim."

"Kastettiğim... başkalarına ait mektupları okuyup özel konuşmaları filan dinleyip dinlemeyeceğin?"

"Eğer bir şeyi gerçekten öğrenmek istiyorsam, evet," dedi Rosamund kayıtsızlıkla. "Bunu herkes yapar, sence de öyle değil mi?"

Bakışları karşılaştı.

"İnsan yalnızca bilmek ister," dedi Rosamund. "Bir şey yapacağı için değil, yalnızca meraktan bile bilmek ister insanoğlu. Sanırım Miss Gilchrist de böyle hissetmiştir... Ben onun bir şeyler bildiğinden eminim."

"Rosamund, sence Cora Teyze'yi kim öldürmüş olabilir?" Michael'ın konuşması tutuktu. "Ve ihtiyar Richard'ı?"

Birden gözleri genç kadının parlak mavi gözleriyle karşılaştı.

"Sevgilim, saçmalama... Bunu sen de benim kadar biliyorsun. Ama bunu asla, hiçbir zaman dile getirmemek en doğrusu. Ve biz bunu yapmalıyız."

BÖLÜM 18

Poirot şöminenin başındaki koltuğundan kütüphanede toplanan aileyi seyrediyordu.

Poirot'nun bakışları dimdik oturan, canlı ve heyecanlı görünen Susan'dan hemen yanında oturup ifadesiz bir yüzle parmaklarının arasındaki iple oynayan kocasına kaydı. Ve Greg'ten sonra Poirot'nun bakışları kayıtsız ve kendinden emin bir havada transatlantik yolculuklarında kumarda hile yapanları anlatan George Crossfield'e ve onu zorunlu olarak, pek ilgilenmeden dinleyen, ama yine de arada sırada, "Çok şaşırtıcı canım, peki ama neden?" diye soran Rosamund'a takıldı. Ve tabi kendine özgü çekiciliği ve tartışmasız vahşi yakışıklılığıyla Michael'a, dengeli ancak biraz çekingen Helen'e ve odadaki en rahat koltukta, arkasına ek olarak bir yastık daha alarak kurulmuş olan Timothy'ye ve dayanıklı, güçlü yapısıyla fedakâr, sadık görünümüyle Maude ve aile çevresinin hemen yanına, adeta özür dilercesine sığınmış olan figüre... oldukça alışılmamış "şıklıkta" bir bluz giymiş olan Miss Gilchrist'e baktı sırasıyla. Poirot o an için ayağa kalkıp bir özür mırıldanarak aile çemberinden ayrılarak odasına çekilmek isteyebileceği kanısına vardı. Miss Gilchrist, diye düşünüyordu Poirot, yerini çok iyi bilen biri. Bunu zor yoldan da olsa öğrenmiş.

Hercule Poirot yemek sonrası içtiği kahveden bir yudum alıp oradakileri gözucuyla süzdü.

Onların hepsini burada, bir arada görmeyi istemişti ve bu isteği yerine getirilmişti. Peki, ama şimdi, diye düşünüyordu Poirot, onlarla ne yapmalıyım? Birden işe devam etme konusunda büyük bir isteksizlik duydu. Bunun nedeni ne, diye soruyordu kendi kendine? Yoksa bu Helen Abernethie'nin etkisi miydi? Kadın beklenmedik kadar güçlü ve etkin, bir anlamda pasif direnç göstermekteydi. Yoksa kadın son derece zarif ve ilgisiz tavrına rağmen kendi gönülsüzlüğünü ona da aşılamayı başarmış mıydı? Poirot onun Richard Abernethie'nin ölümüne ilişkin ayrıntıların kurcalanmasına karşı olduğunu biliyordu. Konunun olduğu gibi bırakılmasını ve geçmişin yaprakları arasına gömülmesini istiyordu. Bu Poirot'yu şaşırtmıyordu. Onu asıl şaşırtan kendisindeki onunla aynı fikirde olma eğilimiydi.

Bay Entwhistle'in aileyi inanılmayacak kadar doğru ve eksiksiz tanımlamış olduğunu şimdi kesinlikle anlıyordu. Oradakilerin tamamını iyi ve kurnazca karakterize etmişti. Poirot yaşlı avukatın bilgisine ve değer yargılarına dayanarak onlara ilişkin kendi görüşlerini oluşturabilmek istiyordu. Bu insanları daha yakından tanıdığı takdirde kesin bir fikre varabileceğini sanmıştı, nasıl ve ne zamana ilişkin olmasa bile... (bu gibi sorularla ilgilenmek ona göre değildi, onun için bir cinayetin işlenmiş olması yeterliydi)... kim olduğuna ilişkin. Hercule Poirot dedektif olarak geçirdiği uzun yılların deneyimine dayanarak, resim sanatıyla yakından ilgilenen birinin bir resme bakınca ressamını söyleyebildiği gibi, eğer koşullar bunu gerektiriyorsa... cinayet işleyebilecek amatör bir katili tipinden tanıyacağı kanısındaydı.

Ancak bu kez durum hiç de bu kadar basit değildi.

Orada bulunanlardan her birini olası... her ne kadar muhtemel olmasa da... katil olarak düşünmesi mümkündü. George katil olabilirdi, aynen köşeye sıkışan bir farenin ısırdığı gibi. Susan planlarını gerçekleştirmek için sakin... ama başarılı... bir cinayet işleyebilirdi. Tuhaf, bozuk kişilik yapısıyla Gregory ise adeta cezalandırılmaktan kaçınmak şöyle dursun, böyle bir şeyin özlemini duyuyor, hatta şiddetle istiyordu. Michael hırslı kişiliği ile tam bir katilin soğukkanlı mağrur yapısındaydı. Dünyayı korkutacak derecede hafife alan kişiliğiyle Rosamund! Ağabeyini kıskanan, ondan nefret eden, onun parasının kazandıracağı güce susayan Timothy! Timothy'yi çocuğu gibi algılayan ve konu çocuğu söz konusu olunca her şeyi yapabilecek bir kişilik kazanan Maude! Hatta Miss Gilchrist bile, diye düşündü Poirot, eğer bunun karşılığında kadınca bir zarafetle yönetilen Willow-Tree çay salonunu alması mümkün olsa cinayete rağmen evde kalmaktan çekinmeyen Miss Gilchrist bile söz konusu olabilir. Peki ya Helen? İşte onu asla katil olarak düşünemiyordu. Son derece sakin ve uygardı... güç kullanmak onun stiline uygun düşmüyordu. Bunun dışında o ve kocası Richard Abernethie'yi taparcasına seviyorlardı.

Poirot derin bir soluk aldı. Bu olayda onu doğruca gerçeğe götürecek bir kısa yol görünmüyordu. Çok daha uzun, zor ancak garantili bir yönteme başvurması gerekecekti. Konuşturması gerekecekti, hem de çok. Ne de olsa yeterince konuşturulduğunda her insan... ister yalan söylesin isterse gerçeği... kendini ele veriyordu...

Helen'in onu aile çevresiyle tanıştırmasının hemen ardından Poirot oradaki varlığına karşı oluşan genel iticiliği... bir yabancı! Üstelik de başka bir ülkeden!... kırmak için çalışmalara başlamıştı. İzlemiş ve dinlemişti... bazen açıktan açığa, bazen kapı ardından. Konu bir mirasın paylaşılması olduğunda daima kullanılan hısım-

lıklar, zıtlaşmalar, kontrolsüz sözcükler duymuştu. Ustaca ikili özel görüşmeler ayarlamış, terasta birlikte gezinerek, gözlemlerini yapmış, sonuçlar çıkarmıştı. Miss Gilchrist ile çay salonunun geçmişte kalan başarılarını, en iyi paskalya çöreği ve çikolatalı ekler tariflerini konuşmuş, onunla sebze bahçesine gitmiş ve yemeklerde yeşillik kullanımını tartışmıştı. Birçok kez Timothy ile yarım saatten uzun süren sohbetler yapmış, onun sağlığı ve boyanın sağlığı üzerindeki olumsuz etkisini tartışmıştı.

Boya? Poirot vücudunda bir ürperme hissetti. Biri daha boyadan bahsetmişti. Kimdi bu? Bay Entwhistle mi?

Resimlerden bahsetmişlerdi onlarla. Ressam olarak Pierre-Lansquenet'ten, Miss Gilchrist'in büyük hayranlık duyduğu, ancak Susan'ın eleştiriyle yanaştığı Cora Lansquenet'in resimlerinden. "Aynen posta kartı gibi," demişti Susan küçümseyerek. "Posta kartından kopya çekmiş."

Bu açıklamalar Miss Gilchrist'i çok kırmış, şiddetle sevgili Miss Lansquenet'in resimlerini daima canlı modelden, serbest olarak çalıştığını savunmuştu.

"Kopya çektiğine bahse girebilirim," dedi Susan Poirot'a Miss Gilchrist odadan çıktıktan sonra. "Bunu yaptığından eminim, ama ihtiyar kız kurusunu huzursuz etmemek için bundan kimseye bahsetmeyeceğim."

"Bundan nasıl emin olabiliyorsunuz?"

Poirot, Susan'ın çenesindeki derin, kararlı ifadeyi dikkatle inceledi.

Her zaman konusundan emin biri o, diye düşündü. Hatta bazen biraz da fazla...

Susan coşku içinde sözlerini sürdürdü.

"Size söyleyeceğim ama lütfen bundan Miss Gilchrist'e bahsetmeyin. Resimlerden biri Polflexan'ın... koy, liman, gözetleme kulesi ve iskele, her amatör ressamın resmettiği klasik öğeler. Ama iskele savaşta havaya uçuruldu, Cora Teyze de resmi ancak iki yıl önce yaptığına göre, bunun canlı olarak çalışılmış olması olanaksız, öyle değil mi? Ama orada satılan tüm posta kartlarında iskele hâlâ görülüyor. Yatağının başucundaki komodinde böyle bir posta kartı buldum da. Bence Cora Teyze resmin taslağını çizmeye orada başladı ve sonra posta kartına bakarak tamamladı. İnsanların sahtekârlık yapmaya kalkıştıklarında şu ya da bu şekilde yakalanmaları çok gülünç, değil mi?"

"Evet, aynen dediğiniz gibi, çok gülünç." Poirot bir an için sustu sonra bunun asıl konuya girmek için büyük bir fırsat olduğunu fark ederek, "Belki siz beni anımsamadınız, madam," dedi. "Ama sizi görür görmez anımsadım. Bu sizi ilk görüşüm değil."

Susan gözlerini şaşkınlık içinde dedektife dikti. Poirot kendine özgü stiliyle, adeta bundan zevk alarak açıkladı.

"Evet, evet bu gerçek. Arabada paltoma sımsıkı sarılmış otururken, pencereden gördüm sizi. Garajdaki teknisyenle konuşuyordunuz. Beni fark etmediniz... bu çok doğal, arabada oturuyordum... yaşlı, giysilerine bürünmüş biri. Ama ben sizi hemen fark ettim, gençsiniz, dikkati çeken bir güzelliğiniz var ve de ayrıca güneşte duruyordunuz. Yanınıza yaklaştığımda aynen şöyle düşündüm: İşte! Ne tesadüf!"

"Garajda mı? Nerede? Ne zaman?"

"Oh, bir süre önce... bir hafta... hayır biraz daha fazla. Bir dakika düşüneyim," diyen Poirot'nun gözlerinin önünde Kings Arms'taki garaj tüm hatlarıyla canlandığı halde bunu açıklamadı.

"Nerede olduğunu tam olarak anımsayamıyorum. Sürekli olarak tüm ülkede yolculuk ediyorum."

"Göçmenler için uygun bir barınma yeri aramak amacıyla mı?"

"Evet. Bu konuda düşünmek gereken o kadar çok şey var ki. Fiyatı, yeri... onarılmaya uygun olup olmadığı?"

"Sanırım burada da çok fazla değişiklik yapmayı düşünüyorsunuz? O kadar çok ara duvar var ki, epeyce bir inşaat işi olacaktır."

"Yatak odalarında hiç kuşkusuz. Ama zemin katındaki odalardan birçoğuna dokunmayacağımızı sanıyorum." Devam etmeden bir an için sustu. "Eski aile evinizin geleceği sizi üzüyor mu madam... buraya yabancıların yerleşecek olması?"

"Tabi ki hayır." Susan neşelenmişti. "Bence bu muhteşem bir fikir. Bu evde bu haliyle herhangi birinin oturması olanaksız. Ev konusunda hiç duygusal değilim. Ne de olsa burası benim kendi evim de sayılmaz. Benim ebeveynlerim Londra'da yaşıyorlardı. Arada sırada Noel'lerde buraya gelirdik. Doğrusunu isterseniz burayı hep çirkin, kasvetli bulmuştum... Kaba, çirkin bir refah tapınağı!"

"Günümüzde artık mabetler çok farklı. Sabit möbleler, endirekt aydınlatma, pahalı bir yalınlık. Ancak refah her zaman kendi tapınaklarını yapar, madam. Duyduğum kadarıyla... umarım beni fazla meraklı olmakla suçlamazsınız... siz de bu tür bir yapı planlıyormuşsunuz, öyle değil mi? Her şeyin en iyisi... lüksü... hiçbir masraftan kaçınmadan?"

Susan güldü.

"Bunun bir tapınak olduğunu söyleyemem... yalnızca bir işyeri."

"Aslına bakarsanız bunun nasıl adlandırıldığı o kadar önemli değil... Ancak çok yüksek bir meblağa mal olacak... bu gerçek, öyle değil mi?"

"Günümüzde her şey inanılmayacak kadar pahalı. Sanırım bu yatırım kendi kendini finanse edecektir."

"Bana biraz planlarınızdan söz edin. Sizin kadar güzel genç bir bayanın bu denli yetenekli, becerikli ve işbilir olması beni gerçekten şaşırtıyor. Gençlik yıllarımda... bunun üzerinden çok uzun bir süre geçtiğini kabul ediyorum... güzel kadınlar yalnızca eğlenmeyi, giyimi, kozmetikleri ve süslenmeyi düşünürlerdi. "

"Kadınlar dış görünümlerine çok önem veriyorlar. Benim şansım da bu!"

"Bana anlatsanıza."

Ve Susan, ona hedeflerini, planlarını uzun uzadıya anlatmıştı... tüm ayrıntılarıyla, bu arada kendi hakkında bilmeden bir sürü ipucu verdiğini fark bile etmeden. Poirot onun ticari kafasına, konuları kavrayışına, plan yaparkenki gözü pekliğine ve ayrıntıları ele alışına hayranlık duydu. İyi, cesur bir planlamacıydı o, tüm yan unsurları kenara atabiliyordu. Hatta biraz insafsız bile denilebilirdi... her planlamacı gibi cesur ve soğukkanlıydı.

Poirot, ona bakarak, "Evet, çok başarılı olacaksınız," dedi. "Bir noktaya gelmeyi başaracaksınız. Birçok kişi gibi para sıkıntınız olmaması da büyük şans. Başlangıç sermayesi olmadan ilerlemek olanaksız. Bu denli yaratıcı fikirlere sahip olmak ve olanak kısıtlılığından dolayı girişimde bulunamamak... bu dayanılmayacak bir şey olurdu.

"Ben dayanamazdım buna. Parayı bir şekilde bulurdum nasıl olsa... ya da arkama destek olabilecek birini alırdım."

"Evet tabi. Bu evin sahibi olan dayınız çok zengin biriydi. Eğer ölmemiş olsa hiç kuşkusuz... nasıl diyorlardı... size destek verirdi."

"Hayır, bunu yapmazdı. Richard Dayı kadınlar konusunda biraz geri kafalıydı. Eğer erkek olsaydım..." Yüzünden bir öfke dalgası gelip geçti. "Ona çok kızgınım."

"Anlıyorum... evet anlıyorum."

"Yaşlılar gençlerin yollarına çıkmamalı, engel olmamalı. Ben... oh, affedersiniz."

Hercule Poirot bu sözcükleri umursamayarak güldü ve bıyıklarını burdu.

"Evet, ben de yaşlıyım. Ama gençleri engelleme taraftarı değilim. Ayrıca ölümümü bekleyecek bir yakınım da yok."

"Ne korkunç bir düşünce."

"Siz gerçekçi bir insansınız, madam. Dünyanın genç... ya da çok genç olmayan... ama sabırla ya da sabırsızlanarak, bu dünyadan göçmesinin refahının artmasını sağlayacak ya da hiç değilse ona bu yolda bir fırsat verecek birinin ölmesini bekleyen insanlarla dolu olduğunu sanırım siz de kabul edersiniz..."

"Bir fırsat!" Susan derin bir nefes aldı. "Daha fazlasına hiç gerek yok."

Poirot bakışlarını kaçırarak neşeyle ekledi.

"İşte bakın, eşiniz de bu küçük sohbetimize katılmak üzere buraya geliyor... Biz de tam fırsatlardan söz ediyorduk, Bay Banks. İnsanın iki eliyle sarılması gereken... altın fırsatlardan! Bu uğurda insan vicdanının ne ölçüde elverdiğinden. Sizin bu konudaki görüşlerinizi alabilir miyiz?"

Aslında Gregory Banks'in fırsat ya da başka bir konudaki fikirlerini duymak onu pek ilgilendirmiyordu. Gregory Banks'la ko-

nuşmanın öyle ya da böyle olanaksız olduğu çok kısa sürede ortaya çıktı. Genç adamda anlaşılmaz bir taraf vardı. İster kendi isteğiyle ister karısının ısrarıyla olsun ikili sohbetlerden ya da küçük gruplar halinde konuşmaktan hoşlanmadığı anlaşılıyordu. Dolayısıyla da Gregory Banks'ı konuşturmak mümkün olmadı.

Poirot, Maude Abernethie ile de konuştu...tabi boya kokusu konusunda ve Timothy'nin Enderby'ye gelmesini sağlayan mutluluk veren koşullardan ve Helen'in davete Miss Gilchrist'i de katmaktaki inceliğinden.

"Gerçekten çok yararlı o. Timothy sık sık hafif bir şeyler yemek istiyor... başkalarının hizmetkârlarını bu kadar sık rahatsız etmek asla doğru olmayacaktı. Neyseki kilerin yanındaki küçük odada ufak bir gazlı ısıtıcı var, böylece Miss Gilchrist kolayca kimseyi rahatsız etmeden çorba ya da börek ısıtabiliyor. Üstelik de her zaman her istenileni getirmeye hazır, gün içinde defalarca merdivenlerden inip çıkıyor. Başlangıçta oldukça canımı sıkmasına rağmen sinirlerinin bozulup evimizde yalnız kalmayı reddetmiş olması gerçekten Tanrı'nın bir lütfü."

"Sinirlerinin bozulması mı?" Poirot'nun ilgisi uyanmıştı.

Maude'un Miss Gilchrist'in birden korkuya kapılmasına ilişkin anlattıklarını susarak dinledi.

"Korkuyordu dediniz, değil mi? Ama nedenini tam olarak söyleyemiyordu, yalnızca korku hissi, değil mi? Bu çok ilginç, çok ilginç!"

"Bunu gecikmeli bir şok tepkisi olarak görüyorum."

"Olabilir."

"Savaşta bir kilometre kadar uzağımızda bir bomba patlamıştı, hâlâ Timothy'nin..."

Poirot o an için Timothy'i düşüncelerinden tamamen uzaklaştırmayı başardı.

"O gün özel bir şey oldu mu?" diye sordu Poirot.

"Hangi gün?" Maude dedektifi şaşkınlık dolu bakışlarla süzdü.

"Miss Gilchrist'in sinirlerinin bozulduğu gün?"

"Ah o gün mü... hayır, sanmıyorum. Lytchett St. Mary'den ayrıldıktan sonra bu gibi tedirginlikleri olduğunu söylüyor. Ya da oradayken bundan bu kadar etkilenmiyordu."

Ve bunun sonucu olarak da zehirli düğün pastasını yedi, diye düşündü Poirot. Bu olaydan sonra korkuya kapılmış olması son derece doğal... Hatta sakin, güvenli bir bölgeye, Stansfield Grange'a gittikten sonra bile bu korkusu devam etmişti... hatta artmıştı bile. Bunun nedeni neydi? Korkuyu tetikleyen ne olmuştu? Timothy gibi titiz bir hastalık hastasıyla uğraşmak hiç kuşkusuz gerginlikten tüm bastırılmış korkuların ortaya çıkaracak kadar insanı tüketen bir şeydi.

Ancak orada o evde Miss Gilchrist'i korkutan bir şey olmalıydı. Bu ne olabilirdi? Kendisi nedenini biliyor muydu?

Poirot akşam yemeğinden hemen önce Miss Gilchrist'le kısa bir süre için odada yalnız kaldığında bu fırsattan yararlanarak hemen bir yabancıya özgü merakla konuya girdi.

"Aile bireylerinin burada bulundukları bir sırada cinayet konusunda konuşmanın benim için olanaksız olduğunu anlarsınız sanırım. Ama çok merak ediyorum. Kim etmezdi ki? Vahşi bir cinayet... ıssız bir kulübede duygulu bir sanatçı öldürülüyor? Aile için korkunç bir şey olmalı bu! Ama sanırım sizin açınızdan çok daha korkunç, Bayan Timothy sizin o sırada orada bulunduğunuzdan söz etti de."

"Bu doğru. Eğer izin verirseniz Mösyö Pontarlier, bu konuda konuşmak istemiyorum."

"Anlıyorum... çok iyi anlıyorum."

Poirot bu sözlerin ardından susarak bekledi. Tahmin ettiği gibi Miss Gilchrist aradan birkaç dakika bile geçmeden coşku içinde konuyu anlatmaya girişti.

Ondan bilmediği hiçbir şey öğrenemedi, ama bunun o an için hiçbir önemi yoktu, o güne ilişkin eseflerini bildirdi, anlayış dolu sözcükler mırıldandı ve öylesine içten dinledi ki Miss Gilchrist tüm ayrıntıları anlatmanın zevkini yaşamaktan kendini alıkoyamadı.

Miss Gilchrist ancak konuya ilişkin kendi duygularının tamamını yansıttıktan, doktorun görüşlerini açıkladıktan ve Bay Entwhistle'in cana yakınlığından bahsettikten sonra Poirot tedbirlice bir sonraki noktaya geçti.

"Sanırım orada o kulübede yalnız başınıza kalmayarak akıllılık etmişsiniz."

"Bunu yapamazdım, Mösyö Pontarlier. Yapamazdım."

"Tabi. Hatta duyduğum kadarıyla Bay Timothy Abernethie ve eşi buraya gelmeye karar verdiklerinde onların evinde yalnız kalmaktan bile dehşete kapılmışsınız?"

Miss Gilchrist Poirot'yu suçluluk dolu bakışlarla süzdü.

"Bundan dolayı çok utanıyorum. Aslında bu yaptığım atalıktı. Ama birden paniğe kapıldım işte... nedenini bilemiyorum."

"Tabi ki biliyorsunuz nedenini. Kısa süre önce sinsice planlamış bir zehirleme eyleminin hedefi olmuştunuz..."

Tam o noktada Miss Gilchrist içini çekerek zaten kendinin de bunu aklının almadığını söyledi. Kim hangi nedenle onu zehirlemek istemiş olabilirdi ki?

"Bu çok açık, sevgili madam. Bu cani, bu katil sizin polisin onu yakalamasını sağlayacak bir şey bildiğinizden kuşkulanıyordu."

"Onun hakkında ne bilebilirdim ki? Başıboşun, serserinin ya da yarı delinin tekiydi hiç kuşkusuz."

"Tabi eğer bir serseriyse. Bana bu pek olası görünmüyor..."

"Lütfen Mösyö Pontarlier." Miss Gilchrist istemeden heyecanlanmıştı. "Böyle şeyler söylemeyin. Buna inanmak istemiyorum."

"İnanmak istemediğiniz ne?"

"İnanmak istemediğim... bunun... şey... bunun..."

Altüst olmuş bir halde konuşmayı kesti.

"Ama yine de öyle olduğunu düşünüyorsunuz," dedi Poirot anlayış dolu bir sesle.

"Hayır, bu doğru değil! Doğru değil!"

"Bence yine de durum böyle. Korkmanızın nedeni de bu... hâlâ korkuyorsunuz, değil mi?"

"Yo hayır, hayır, buraya geldiğimden beri hayır. Burada o kadar çok insan var ki. Gerçek bir aile atmosferi. Yo hayır, burada her şey normal."

"Bana öyle geliyor ki... merakımı affedin; ben yaşlı bir adamım, artık pek halim de yok, zamanımın büyük kısmını ilgimi çeken konularda aslı esası olmayan spekülasyonlar yapmakla geçiriyorum... bence Stansfield Grange'da sizin korkularınızı tetikleyip nasıl diyeyim -gün ışığına çıkaran- bir şey oldu. Günümüzde doktorlar birçok olayın bilinçaltımızın ürünü olduğu konusunda hemfikirler."

"Evet, evet... neyi kastettiğinizi anlıyorum."

"Sanırım bilinçaltına ittiğiniz korkularınız küçük bir olayla ortaya döküldü, bu belki çok ufak, önemsiz bir şeydi... bir çeşit katalizör gibi bir şey."

Bu teori Miss Gilchrist'in çok hoşuna gitmişe benziyordu.

"Bunda haklısınız hiç kuşkusuz."

"Peki, o zaman sizce bu... bu küçük olay neydi?"

Miss Gilchrist biraz düşündü.

"Biliyor musunuz Mösyö Pontalier," dedi neden sonra birdenbire. "Sanırım buna neden rahibelerdi."

Poirot başka bir şey sormaya fırsat bulamadan Susan ve kocası hemen arkalarından da Helen salona girdiler.

Bir rahibe, diye düşündü Poirot. Hangi konuşmada yine rahibeden bahsedildiğini duymuştum?

O akşam konuşmaları rahibeler konusuna yönlendirmeyi planladı.

BÖLÜM 19

Aile Mösyö Pontarlier'e U.N.A.R.C.O'nun temsilcisine karşı olağanüstü kibar davranıyordu. Poirot yalnızca baş harflerden oluşan bir isim seçmiş olmakla ne kadar doğru davrandığını çok iyi anlıyordu. Hepsi U.N.A.R.C.O sözcüğünü hemen benimsemişler... hatta organizasyona ilişkin bilgileri varmışçasına davranmaya başlamışlardı. İnsanlar bilgisizliklerini kabul etmekten ne denli çekiniyorlardı. Bir tek Rosamund bu konuda farklı çıkmış, şaşkınlık içinde sormuştu: "Bu da ne demek? Daha önce hiç duymamıştım." Tanrı'ya şükür o anda odada başka kimse yoktu. Poirot organizasyonu öylesine oturaklı sözcüklerle tanımlamıştı ki Rosamund dışında kim olsa bu ünlü uluslararası kuruluşu hiç duymamış olduğunu belirttiği için büyük utanç duyardı. Ama Rosamund yalnızca şöyle demekle yetinmişti: "Ah! Yine şu göçmen konusu. Bıktım bu göçmenlerden!" Bu geleneksel olarak görüşlerini açıkça belirtmekten birçok kişinin dile getirilemeyen tepkisinin seslendirilmesiydi bir anlamda.

Böylece Mösyö Pontarlier kabul görmüştü... sıkıntı veren ancak üzerinde durmaya değmeyecek kadar önemsiz bir şey, başka bir deyişle yabancı kökenli bir *dekor* unsuru olarak algılamaktaydılar onu. Genel olarak Helen'in onun özellikle de o hafta sonu En-

derby'ye gelmesini engellemesi gerektiği görüşü egemendiyse de bir kez gelmiş olduğuna göre mümkün olanın en iyisini yapmaktan başka çare yoktu. Neyse ki bu tuhaf, ufak tefek yabancının İngilizcesi pek iyi değildi. Çoğu zaman kendisine söylenenleri anlamıyor, herkes bir ağızdan konuştuğunda ise kontrolü tam anlamıyla yitiriyordu. Büyük olasılıkla tüm ilgisi kaçak göçmenler ve savaş sonrası yaşam koşulları üzerinde öylesine yoğunlaşmıştı ki diğer konulara sözcük haznesi yeterli olamıyordu. Normal konuşmalar ve sohbetler onu şaşkına çeviriyordu. Dolayısıyla da Hercule Poirot öyle ya da böyle diğerlerinin dikkatini çekmeden koltuğunda arkasına yaslanıp kahvesini yudumlarken etrafında olup biteni aynen bir kedinin kuşların cıvıltılarını, kuş sürülerinin gelişlerini ve gidişlerini izlediği gibi, tüm dikkatiyle takip ediyordu.

Richard Abernethie'nin vârisleri yirmi dört saat boyunca evde gezindikten ve evdeki eşya stokunu inceledikten sonra şimdi artık seçimlerini yapmak ve gerekirse onlar uğruna mücadele vermeye hazırdılar.

İlk konuşulan kendilerinin de akşam yemeğinden sonra kullandıkları Spode(*) bir tatlı takımı oldu.

"Önümde uzun bir ömür olduğunu sanmıyorum," diye söze girdi Timothy kısık, melankoli kokan bir sesle. "Maude ve benim çocuğumuz da yok. Gereksiz eşyalarla ilgilenmemizin aslında hiçbir anlamı yok. Ama yine de duygusal nedenlerle bu tatlı servisinin benim olmasını istiyorum. Onun bende geçmişten kalan anıları var. Bu arada bu türden takımların artık modası geçmiş olduğunun, neredeyse hiçbir değerlerinin kalmadığının da farkındayım... ama ne yapalım. Her halukârda bu parça konusunda ısrarcı olaca-

(*) Çok kaliteli İngiliz porseleni.

ğımı belirtmek isterim... bir de belki beyaz yatak odasındaki Boule vitrin konusunda."

"Çok geç kaldın, Timothy Dayı," dedi George umursamaz bir küstahlıkla. "Bu sabah Helen'e bu porselen takımı benim için ayırmasını söyledim bile."

Timothy'nin yüzü kıpkırmızı oldu.

"Ayırmak mı... ayırttın mı? O da ne demek? Henüz hiçbir şey karalaştırılmadı. Ayrıca bu tatlı takımını ne yapacaksın ki? Evli bile değilsin."

"Dürüstçe söylemek gerekirse Spode koleksiyonu yapıyorum. Ve bu takım gerçekten özgün bir parça. Ama Boule vitrin konusunda hiçbir söyleyeceğim yok, dayı. Armağan olarak verilse bile istemem."

Timothy, Boule vitrin konusunu bir yana itti.

"Buraya bak, genç George, iyi dinle beni! Bu şekilde küstahça davranamazsın burada. Senden çok yaşlı... ve ayrıca Richard'ın hayatta kalan tek kardeşiyim. Tatlı servisi benimdir."

"Niçin Dresden porselen takımı almıyorsun, Timothy Dayı? O da çok güzel ve hiç kuşkusuz onun da anıları vardır. Spode ne olursa olsun benim olacak... erken kalkan yol alır."

"Saçma... aynı şey değil." Timothy iyice öfkelenmişti. Maude sert bir tavırla araya girdi.

"Dayını böyle heyecanlandırmamalısın, George. Bu onun sağlığı açısından çok zararlı. Eğer Spode'u almak istiyorsa elbette ki hak onundur. İlk seçim hakkı onun olmalı, sonra gençlerin. Onun da söylediği gibi o Richard'ın kardeşiydi, sense yalnızca yeğensin."

"Sana bir tek sözüm var, genç adam." Timothy neredeyse öfkeden patlayacaktı. "Eğer Richard düzgün, adil bir vasiyetname yapmış olsaydı bu evdeki her şeyin kaderini belirlemek yalnızca

benim ellerimde olacaktı. Miras bırakmanın yolu da budur. Böyle olmadığına göre artık yalnızca gereksiz *baskı geçerli* olacaktır, tekrarlıyorum *gereksiz baskı.*"

Timothy yeğenlerini kızgınlıktan parlayan gözlerle süzdü.

"Akla mantığa sığmayan, abes bir vasiyetname!" diye bağırdı. "Abes!"

Sonra arkasına yaslanıp elini kalbinin üstüne koyarak derin derin soluk almaya başladı.

"Bütün bunlar benim için çok zararlı. Bir, bir.... kadeh brandy alabilir miyim?"

Miss Gilchrist bu isteği yerine getirmek için hemem odadan çıkıp çok kısa bir süre sonra elinde küçük bir brandy kadehiyle döndü.

"Buyurun Bay Abernethie, için. Lütfen, rica ediyorum böyle heyecanlanmayın. Odanıza çekilip biraz uzanmak istemediğinizden emin misiniz?"

"Saçmalık!" Timothy kadehi bir dikişte boşalttı. "Uzanmak mı? Haklarımı korumaya kararlıyım."

"Beni gerçekten çok şaşırttın George," diye söze karıştı Maude. "Dayın kesinlikle haklı. Onun isteklerinin önceliği olmalı. Eğer o Spode takımı istiyorsa, takım onun olmalı."

"Zaten iğrenç bir takım," dedi Susan.

Timothy öfkeyle haykırdı.

"Sen çeneni tutsana, Susan."

Susan'ın yanında oturan zayıf adam başını kaldırdı. Sesi birden tizleşmişti.

"Karımla konuşma şeklinize dikkat edin!" derken sandalyesinde doğruldu.

"Tamam sorun yok," diye atıldı Susan hemen. "Ben bundan rahatsız olmuyorum."

"Ama ben oluyorum."

Helen ortamı sakinleştirmek üzere konuya girdi.

"Bence tatlı takımını dayına bırakman çok doğru bir davranış olacak, George."

Timothy yeniden öfkeyle haykırdı.

"Bırakmak mı? Bunun sözü bile edilemez."

"İsteklerin benim için emirdir, sevgili Helen Teyze." George hafif bir reveransla Helen'in önünde eğildi. "İsteğimi geri çekiyorum."

Helen gülümseyerek sordu.

"Aslında ona sahip olmak gibi bir isteğin yoktu, değil mi?"

George, onu muzip bakışlarla süzerek gülümsedi.

"Sorun ne biliyor musun Helen Teyze, sen çok kurnaz bir kadınsın. Görmen gerekenden çok daha fazlasını görüyorsun. Hiç endişelenme, Timothy Dayı, Spode servis senindir. Ben yalnızca şaka yapmak istemiştim."

"Şakaymış!" Maude Abernethie kızgınlığını gizleyemedi. "Dayın nerdeyse kalp krizi geçirecekti."

"Buna sen kendin de inanmıyorsun." George'un sesi neşeliydi. "Timothy Dayı hepimizden fazla yaşayacaktır. O eski toprak!"

Timothy kin dolu bir yüz ifadesiyle arkasına yaslandı.

"Richard'ın senden dolayı hayal kırıklığına uğramış olması artık beni hiç şaşırtmıyor."

"Bu da ne demek?" George'un yüzündeki neşeli ifade tamamen kaybolmuş, yüzü asılmıştı.

"Mortimer'in ölümünün hemen ardından buraya gelip onun yerini almaya çalışmadın mı? Amacın Richard'ın seni tek vârisi

olarak atamasıydı, değil mi? Ama zavallı ağabeyim senin içini çok iyi okudu. Kontrol sana geçtiğinde paraların nerelere akacağını çok iyi anladı. Yine de sana bir şeyler bırakmış olması beni çok şaşırtıyor. O neler olacağını çok iyi biliyordu: At yarışları, kumarhaneler, Monte Carlo, gazinolar... Belki daha da kötüleri. O senin dürüst, güvenilir biri olmadığını anlamıştı, değil mi?"

George'un burun deliklerinin yanında iki küçük beyaz çukur oluştu ve sakin bir tonda fısıldadı.

"Söylediklerine dikkat etsen iyi olacak, Timothy Dayı."

"Cenazeye gelemeyecek kadar hastaydım," diye ekledi Timothy alçak sesle. "Ama Maude Cora'nın söylediklerini anlattı. Cora her zaman biraz aptaldı... ama kim bilir belki söylediklerinde gerçek payı da vardı. Eğer bu doğruysa, o zaman kimden kuşkulanılması gerektiğini çok iyi biliyorum..."

"Timothy!" Maude yerinden kalkarak tüm heybeti ve soğukkanlılığıyla bir güç abidesi gibi ayakta durdu. "Bu akşam çok yoruldun ve gerildin. Sağlığını düşünmelisin. Yeniden hastalanmanı istemiyorum. Haydi benimle yukarı gel. Bir sakinleştirici alıp hemen yatmalısın. Helen... Timothy ile ben Spode takımları ve Boule vitrini Richard'dan bir anı olarak almak istiyoruz. Umarım kimsenin buna karşı bir diyeceği olmaz."

Tehditkâr bakışlarla oradakileri süzdü. Kimse bir şey söylemedi. Sonra da bir eliyle Timothy'nin dirseğine destek vererek onunla birlikte odadan çıktı. Kararsızlık içinde kapının yanında duran Miss Gilchrist korkuyla yana çekildi.

Sessizliği ilk bozan George oldu.

"*Femme formidable!*"(*) dedi. "Bu terim tam Maude Teyze'ye göre. Zafer yolunda onun önüne çıkmak istemezdim."

(*) Korkunç kadın!

Miss Gilchrist yeniden tedirginlik içinde oturarak mırıldandı.

"Bayan Abernethie her zaman çok merhametli."

Ancak sözleri kimse tarafından önemsenmedi.

Michael Shane birden kahkahalarla gülerek, "Biliyor musunuz, bütün bunlar beni çok eğlandiriyor," dedi. "'Volsey mirası'nı gerçek yaşamda oynar gibiyiz. Bu arada, Rosamund ve ben salondaki malakit masayı istiyoruz."

"Yoo hayır!" diye haykırdı Susan. "Onu ben istiyorum."

"İkinci raund başlıyor," diyen Georg, sırıtarak tavana bakmaya başladı.

"Kavga etmemize hiç gerek yok," dedi Susan. "O masayı yeni açacağım güzellik salonu için istiyorum. Yalnızca renk kazandırması için... üzerine de koca bir buket balmumu çiçek. Bu muhteşem görünecek. Balmumu çiçekleri her yerde bulabilirim ama böyle bir yeşil malakit masaya rastlamak nerdeyse olanaksız."

"Bizim de buna sahip olma isteğimizin temelinde bu var, tatlım," dedi Rosamund. "Yeni sahne dekorumuz için. Senin de dediğin gibi... renk kazandırmak için... ayrıca da göz alıcı bir antika. Üzerine de ya balmumu çiçekler ya da doldurulmuş kuşlar konulunca muhteşem olacak. Tam aradığım gibi!"

"Seni anlayabiliyorum Rosamund!" dedi Susan. "Ama sanırım benim senden çok daha geçerli nedenlerim var. Sahnede dekor olarak aynen yeşil malakit masa gibi boyanmış bir masa da kullanabilirsin, aynı görünümü sağlar. Ama benim salonuma gerçek bir antika masa koymam gerek."

"Evet bayanlar," dedi George. "Niçin sportmence bir karara varmıyorsunuz? Yazı tura atabilir ya da kart çekebilirsiniz. Bu masanın stiline de uygun olur."

Susan sinsice gülümsedi.

"Rosamund'la bu konuyu yarın konuşup çözümleriz," diyerek kararını bildirdi.

Her zamanki gibi kendinden emin görünüyordu. George ilgiyle bakışlarını ondan yüzünde oldukça dalgın, belirsiz bir ifade olan Rosamund'a çevirdi.

"Sence bu yarışta ipi göğüsleyen kim olacak, Helen Teyze?" diye sordu. "Sanırım şanslar elliye elli. Susan kararlı ama Rosamund da şaşılacak kadar inatçı."

"Ya da belki minik serçelerden daha doğrusu," diye mırıldandı Rosamund. "Eski büyük Çin vazolarından birini lamba ayağı olarak kullanıp üstüne de altın renkli bir lamba şemsiyesi geçirmek olacak. Muhteşem olur."

"Ev çok güzel eşyalarla dolu," diye söze karıştı Miss Gilchrist. "Yeşil masa salonunda gerçekten muhteşem duracak, Bayan Banks. O kadar güzel bir şeyi hiç görmemiştim. Hiç kuşkusuz çok değerli bir parça."

"Elbette, tabi sözkonusu tutar miras payımdan düşülecektir," diye belirtti Susan.

"Oh affedersiniz....İstemezdim ki..." Miss Gilchrist şaşkınlık içinde özürlerini bildirdi.

"Bedeli mirastan bize düşen paydan alınacak," diye açıkladı Michael yeniden. "Tabi balmumu çiçekler de."

"O çiçekler masaya gerçekten çok yakışıyor," diye mırıldandı Miss Gilchrist. "Gerçekten artistik! Olağanüstü. Gerçekten çok şık!"

Kimse Miss Gilchrist'in iyi niyetle söylediği bu övgüleri ciddiye almadığı gibi dinlemedi de.

Greg yeniden oldukça gergin ve öfkeli bir sesle konuya girdi.

"Susan masayı istiyor."

O anda ortama inanılmaz bir huzursuzluk egemen oldu; Greg bu sözleriyle müziği ortasında kesip farklı bir notadan çalmaya başlamış gibiydi.

Helen hemen konuya hâkim oldu.

"Peki sen ne almak istiyorsun, George?" diye sordu konuyu değiştirmek amacıyla. "Spode porselenler dışında?"

George gülümsedi, gerginlik kayboldu.

"Aslında ihtiyar Timothy'yi böyle kızdırmak biraz ayıp oldu," dedi sıkılarak. "Ama o da inanılmaz bir insan. İsteklerine ulaşma konusunda o kadar ısrarcı ki neredeyse patalojik bir olay."

"Yatalak bir hastanın bazı şeylerini hoş görmek gerekir, Bay Crossfield," dedi Miss Gilchrist.

"O sağlıklı, titiz bir hastalık hastasından başka bir şey değil," diyerek itiraz etti George.

"Kesinlikle." Susan da aynı fikirde olduğunu belirtmeden edemedi. "Onun bir şeyi olduğuna asla inanmıyorum, ya sen Rosamund?"

"Neye?"

"Timothy Dayı'nın gerçekten çok hasta olduğuna?"

"Hayır... hayır, bence öyle değil!" Rosamund dalgındı. Bundan dolayı özür diledi. "Çok affedersiniz. Masaya nasıl bir aydınlatmanın gerekeceğini düşünüyordum."

"Görüyor musunuz?" diye haykırdı George sevinçle. "Fikrinde ısrarcı bir kadın. Karın çok tehlikeli biri Michael. Umarım bunun farkındasındır."

"Farkındayım," dedi Michael biraz da sıkıntıyla.

Buna karşın George çok eğleniyora benziyordu.

"Masa savaşları! İkinci raund yarın oynanacak... tam bir nezaket çerçevesi içinde... ama kesin bir kararlılıkla. Bahisler açılmıştır.

Ben çok şirin ve kolayca baş eğecek görünmesine rağmen asla öyle olmadığını bildiğim Rosamund'un yanındayım. Eşler sanırım karılarının tarafını tutacaklardır. Siz Miss Gilchrist? Sizin Susan'ın tarafında olduğunuz açık."

"Ah Bay Crossfield, gerçekten asla böyle bir şeye cüret etmek..."

"Helen Teyze?" George, Miss Gilchrist'in mırıldanmalarını dikkate bile almadı. "Kararı belirleyecek oy senin. Ah, ah, sizi tamamen unuttum... Mösyö Pontarlier."

"Pardon?" Hercule Poirot çevresindekileri boş bakışlarla süzdü.

George uzun uzadıya bir açıklama yapmasının gerekip gerekmeyeceğini düşündü ve yapmamaya karar verdi. Yaşlı adam burada konuşulanların tek bir sözcüğünü bile anlamamıştı. "Yalnızca aile için bir şaka," dedi.

"Evet, evet anlıyorum." Poirot sevecenlikle gülümsedi.

"Evet Helen Teyze, senin oyun sonucu etkileyecek. Hangi tarafı tutuyorsun?"

Helen gülümsedi.

"Belki de onu ben de almak istiyorum, George."

Ve Helen bilinçli olarak konuyu değiştirerek yabancı konuğa döndü.

"Umarım bu konuşmalarımızla sizi sıkmamışızdır, Mösyö Pontarlier?"

"Asla madam. Ailenizin arasına alınmış olmayı çok önemli bir ayrıcalık olarak görüyorum..." Oturduğu yerden hafifçe eğilerek reverans yaptı. "Söylemek istediğim... tam olarak ifade etmekte zorlanıyorum... Bu evin sizin gibi insanların elinden yabancıların

eline geçecek olmasından dolayı üzüntülerimi belirtmek isterdim. Bu hiç kuşkusuz... sizin için çok büyük bir üzüntü."

"Hayır hayır asla değil," dedi Susan.

"Madam çok naziksiniz. İnanın burası çok zulüm çekmiş yaşlılarım için bir cennet olacak. Güvenli bir sığınak! Huzur yuvası! Eğer ilerde burayı satmış olmaktan dolayı huzursuzluk hissederseniz ki bu hiç kuşkusuz olacaktır, lütfen bunları düşünün. Duyduğum kadarıyla burada bir okul açılması da olasıymış... normal bir okul değil, bir manastır, *din mensupları* tarafından yönetilen... siz onlara rahibe diyordunuz, değil mi? Acaba böyle olmasını mı yeğlerdiniz?"

"Kesinlikle hayır," dedi George.

"Kutsal Meryem aşkına!" diye ekledi Poirot. "Neyse ki adının açıklanmasını istemeyen bir bağışçının bonkörlüğü sayesinde onlardan daha yüksek bir bedel ödememiz mümkün oldu burası için." Doğrudan Miss Gilchrist'e döndü. "Siz de rahibelerden pek hoşlanmıyordunuz, değil mi?"

Miss Gilchrist kızardı, tedirgin olmuş gibiydi.

"Ah Mösyö Pontarlier böyle dememelisiniz... yani demek istediğim bunun kişisel bir şey olmadığı. İnsanın kendini dünyadan böylesine izole etmesinin doğru olduğunu sanmıyorum... bence bu gerekli değil, bir anlamda bencillik.. ancak tabi okullarda çalışanları ya da yoksullar için çabalayanları kastetmiyorum... o rahibelerin fedakâr kişiler olduklarından ve çok büyük iyilikler yaptıklarından eminim."

"Bir kadının rahibe olmayı istemesini kafam almıyor," dedi Susan.

"Ama çok hoş görünüyorlar," diye söze karıştı Rosamund. "Geçen yıl *Mucize*'nin yeniden sahnelenişini anımsıyor musun? So-

nia Wells rahibe rolünde kelimenin tek anlamıyla muhteşem görünüyordu."

George da konuşmaya katıldı. "Kadınların ortaçağ kılıklarında olmasının Yüce Tanrı'yı niçin mutlu etmesi gerektiğine bir anlam veremiyorum. Rahibe giysisinin başka ne anlamı var ki? Tamamen sağlıksız, hantal ve kullanışsız."

"Ama hepsinin birbirlerine benzemesini sağlıyor değil mi?" dedi Miss Gilchrsit. Bu belki aptallıktı ama Bayan Abernethielerin evinde kapıyı açıp da karşımda bağış toplayan bir rahibe gördüğümde ciddi bir korkuya kapıldım. Her nedense bir an için onun zavallı Bayan Lansquenet'in resmi sorgulama gününde Lychett St. Mary'de bağış toplayan rahibe olduğunu sandım. Sanki beni izliyormuş gibi bir hisse kapıldım."

"Bildiğim kadarıyla rahibeler bağış toplamaya hep iki kişilik gruplar halinde çıkarlar," dedi George. "Bir dedektif öyküsünde de bu nokta üzerinde duruluyordu sanırım?"

"Ama o zaman gelen bir kişiydi," diyen Miss Gilchrist coşkuyla ekledi. "Belki de tasarruf etmeleri gerekiyor. Bunun dışında zaten onun aynı rahibe olması olanaksızdı, sanırım o farklı bir manastır için, St.... Barabas bağış topluyordu, bu ise değişik... çocuklara ilişkin bir şeydi."

"Ama ikisinin de yüz ifadeleri aynıydı, değil mi?" diye sordu Hercule Poirot. Sesinden konuyla ilgilendiği anlaşılıyordu. Miss Gilchrist, ona döndü.

"Sanırım öyle olmalı. Üst dudakları... sanki bıyıkları varmış gibiydi. Biliyor musunuz, sanırım o kadar korkmamın nedeni buydu... o sıralar zaten çok gergindim, ayrıca aklıma savaş sırasında erkek olmalarına rağmen rahibe giysileri giyerek paraşütle atlayan

Beşinci Kolordu'nun askerleri geldi. Tabi bu tamamen benim aptallığımdı. Sonradan bunu anladım."

"Rahibe giysisi iyi bir tebdili kıyafet olabilirdi," dedi Susan düşünceli. "Ayakları bile görünmüyor."

"Aslına bakarsan insanlar karşısındakine zaten hiçbir zaman dikkatli bakmaz," dedi George. "Bu yüzden mahkemelerde farklı tanıklardan aynı kişiye ilişkin birbirine taban tabana zıt ifadeler alınır. Duysanız şaşırırsınız. Aynı adamın kısa-uzun, şişman-zayıf, sarışın-esmer, açık renk-koyu renk giysili filan... tanımlandığına çok tanık oldum. Genellikle bunların arasında güvenilir bir tanık daima vardır ama asıl sorun onu ortaya çıkarmaktır."

"Bazen insan hiç ummadığı bir anda aynada kendi görüntüsüyle karşılaştığında bile," diye söze karıştı Susan. "Karşısındakinin kim olduğunda tereddüte düşebiliyor. Karşısındaki yüz insana bir şekilde tanıdık geliyor ama... Kendine şöyle diyorsun: 'Bu benim çok iyi tanıdığım biri ama kim?' Sonra birden bunun kendi görüntün olduğunu anlıyorsun."

"Aynadaki aksini değil de kendini olduğun gibi görebilsen bu çok daha zor olabilirdi," dedi George.

"Neden?" diye sordu Rosamund şaşkınlık içinde.

"Anlasana insan kendine hiçbir zaman başkalarının ona baktıkları şekilde bakamaz, dolayısıyla da kendine başkalarına göründüğün gibi görünemezsin. Aynada ancak kendi görüntünün aksini görebilirsin... bu da tersyüz edilmiş gibi bir görüntüdür."

"Peki ama bu niye farklı olsun ki?"

"Bu çok açık değil mi?" dedi Susan heyecanla. "İnsanın yüzünün iki tarafı asla simetrik değildir. Kaşlar farklıdır, ağzının bir kenarı daha yukardadır, burun tam düzgün değildir. Bunu bir kalemle sınamak çok kolay... kalemi olan var mı?"

Bir kalem getirildi ve gençler deneyleri yaptılar, kalemi bir burunlarının sağına bir soluna koydular ve eğik yüz hatlarından dolayı kahkahalara boğuldular.

Gergin ortam dağılmış, herkesin keyfi yerine gelmişti. Artık orada Richard Abernethie'nin mirasını paylaşmak için toplanmış insanlar değil, birlikte taşrada güzel bir hafta sonu geçirmek için bir araya gelmiş bir insanlar topluluğu vardı.

Yalnızca Helen Abernethie çok az konuşuyordu ve çok dalgındı.

Neden sonra Hercule Poirot iç çekerek sandalyesinden kalkıp ev sahibine iyi geceler diledi.

"Ve belki de madam, size artık veda etmenin de zamanı geldi. Trenim yarın sabah dokuzda hareket ediyor. Bu erken bir saat. Bundan dolayı şimdiden gösterdiğiniz anlayış ve misafirperverlik için özellikle teşekkür etmek isterim. Buranın devir tarihini... daha sonra Bay Entwhistle ile görüşerek kararlaştırabiliriz. Tabi tamamen sizin isteğinize uygun olarak."

"Size ne zaman uygunsa Mösyö Pontalier, devir işlemlerini tamamlayabiliriz. Burada... burada yapmam gereken her şeyi tamamladım."

"Kıbrıs'taki villanıza mı gideceksiniz?"

"Evet." Helen Abernethie'nin dudaklarında mutlu bir gülümseme belirdi.

"Mutlusunuz değil mi? Hiç burukluk hissetmiyor musunuz?"

"İngiltere'den ayrılacağım için mi? Yoksa bu evi bırakacağım için mi?"

"Evi kastetmiştim."

"Yoo hayır. Geçmişe bağlı kalmak doğru değil, değil mi? Geçmişi arkada bırakmayı bilmek gerek."

"Tabi insan yapabilirse." Poirot masum, parlayan gözlerle çevresini saran saygılı yüzleri süzdü.

"Bazen geçmişten kopmak pek mümkün olmayabilir, geçmiş bir şekilde unutulmaya karşı direnir, öyle değil mi? Sanki yanınızda durmuş, '*Henüz sonum gelmedi,*' der."

Susan anlamlı bir şekilde güldü.

"Bunu söylerken çok ciddiyim... evet."

"Yani sizce..." diye söze karıştı Michael. "Buraya yerleştireceğiniz göçmenler çektikleri acıları unutamayacaklar, öyle mi?"

"Kastettiğim göçmenler değildi."

"Bizi kastediyor tatlım," diye açıkladı Rosamund. "Richard Dayı'yı, Cora Teyze'yi, baltayı ve olan her şeyi kastediyor."

Poirot'ya döndü.

"Öyle değil mi?"

Poirot, onu ifadesiz bir yüzle süzdü.

"Böyle düşünmenizin nedeni ne, madam?"

"Çünkü siz dedektifsiniz, öyle değil mi? Burada bulunmanızın nedeni de bu. N.A.R.C.O ya da her neyse, yalnızca uydurma bir sözcük, bir bahane, değil mi?"

BÖLÜM 20

I

O anda ortam inanılmayacak kadar gerildi. Poirot gözlerini Rosamund'un güzel, sakin yüzünden ayıramamasına rağmen bu durumu hissediyordu.

"Çok keskin bir zekânız var, madam," dedi hafifçe eğilerek.

"Pek değil," dedi Rosamund. "Ama birisi bir restoranda size dikkat etmemi söylemişti. Görünce de anımsadım."

"Ama bir şey söylemediniz... şimdiye kadar?"

"Böylesinin daha eğlenceli olacağını düşündüm," diye açıkladı Rosamund.

"Benim... sevgili yavrum..." Michael sesine hâkim olmakta zorlanıyordu.

Poirot, Michael'a baktı. Adam öfkeliydi. Öfkeli... ve bir şey daha, korkuyor olabilir miydi?

Poirot bakışlarını yavaşça oradaki tüm yüzlerde gezdirdi. Susan öfkeli ve uyanık; Gregory ifadesiz ve içe dönük; Miss Gilchrist aptalca, ağzı yarı açık; George ihtiyatlı; Helen endişeli ve tedirgin...

Bütün bu yüz ifadeleri içinde bulundukları koşullarda son derece normaldi. Poirot bu yüzlerdeki ifadeleri biraz önce, Rosamund'un ağzından "dedektif" sözcüğü çıktığı anda görmüş olmak isterdi. Ne de olsa bu arada ifadeler ister istemez değişmişti...

Poirot omuzlarını doğrultarak, onlara doğru eğildi. Lisanı ve aksanındaki yabancılık azalmıştı.

"Evet," dedi." Ben dedektifim."

George'un burun deliklerinin yanında yeniden ufak beyaz benekler belirdi. "Sizi buraya kim yolladı?" diye sordu.

"Richard Abernethie'nin ölümünü araştırmakla görevlendirildim."

"Kimin tarafından."

"Şimdilik bunu öğrenmenize gerek yok. Ama sanırım Richard Abernethie'nin doğal bir ölümle yaşama veda ettiğini, *bunda hiçbir kuşku olmadığını* bilmek hepiniz açısından iyi olurdu. Öyle değil mi?"

"Elbette ki doğal bir ölümdü bu. Başka bir şey olduğunu iddia eden mi var?"

"Cora Lansquenet öyle olmadığını söylüyordu. Ve o da öldü."

Bir huzursuzluk dalgası ani çıkan bir rüzgâr gibi oradakileri yalayıp geçti.

"Bunu burada... bu odada söyledi," dedi Susan. "Ama ben asla düşünmüyorum ki..."

"Sahiden düşünmedin mi bunu, Susan?" George Crossfield onu sinsi bakışlarla süzdü. "Bu saklambaç oyununa ne gerek var? Nasıl olsa Mösyö Pontarlier'i kandıramayacaksın?"

"Aslında bu konuyu hepimiz düşündük," dedi Rosamund. "Ayrıca dedektifin adı Pontarlier değil, farklı, Hercules bir şey."

Poirot hafifçe eğildi ve, "Hercule Poirot... hizmetinizde," dedi.

Kimsede bir şaşırma ya da endişe belirtisi görülmedi. Bu isim onlara pek bir şey ifade etmiyor gibiydi.

İsmin etkisi "dedektif" sözcüğünün etkisinden çok daha hafif olmuş, onları çok daha az ürkütmüştü.

"Vardığınız sonuçları sorabilir miyim?" diye sordu George.

"Bunu sana söylemez, tatlım," diye atıldı Rosamund. "Söylese bile bu gerçek olmaz."

Oradakiler içinde bir tek o neşeli görünüyordu.

Hercule Poirot, onu dikkatle inceledi.

II

O gece Hercule Poirot rahat uyuyamadı. Zihni karışmıştı ve zihninin neden karıştığını bilemiyordu. Konuşmalardan küçük bölümler, farklı bakışlar, değişik mimikler... gecenin karanlığında hepsi bambaşka bir anlam kazanıyorlardı. Uyumanın eşiğine kadar geliyor ama uyuyamıyordu. Tam uykuya dalmak üzereyken aklına takılan bir düşünceyle yeniden uykusu kaçıyordu. Boya... Timothy ve boya. Yağlıboya... yağlıboya kokusu... Bunun bir şekilde Bay Entwhistle ile bağlantısı olmalıydı. Renk ve Cora. Cora'nın resimleri... Posta kartlarını andıran resimler... Cora resimlerinde hile yapmıştı... Hayır, üzerinde durulması gereken Bay Entwhistle idi... bir şey, Bay Entwhistle'in söylediği bir şey... yoksa bu Lanscombe miydi? Richard Abernethie'nin öldüğü gün evin kapısına gelen bir rahibe. Bıyıklı bir rahibe. Stansfield Grange'de bir rahibe... ve de Lychett St. Mary'de. Hiç kuşkusuz çok fazla sayıda rahibe vardı. Sahnede rahibe rolünü mükemmel oynayan Rosamund! Dedektif olduğunu söyleyen ve herkesin bakışlarının bir anda üzerinde top-

lanmasına neden olan Rosamund! "Ama o öldürüldü, değil mi?" diye sorduğu gün Cora'ya da aynı şekilde bakmış olmalıydılar. Helen'in bir "tuhaflık" olduğu duygusuna kapılmasının nedeni neydi? Helen Abernethie... geçmişini tamamen ardında bırakıp Kıbrıs'a gidecekti... Helen, onun sözlerinin üzerine balmumu çiçekleri düşürmüştü... peki ama hangi sözlerinin? Bunu tam olarak anımsayamıyordu...

Uyuyakaldı ve uykusunda düş gördü.

Düşünde yeşil makalit masayı görüyordu. Masada büyük bir cam kürenin altında bir demet balmumu çiçeği duruyordu... ama bunların hepsi kalın, kıpkırmızı bir yağlıboyayla boyanmıştı. Kan kadar kırmızı bir boyayla. Boyanın kokusunu hissediyor ve Timothy inliyordu: "Ölüyorum... Ölüyorum... Bu son." Maude tüm heybetiyle tam başucunda duruyordu. Elinde uzun büyük bir bıçak vardı ve durmadan aynı şeyi tekrarlıyordu: "Evet, bu son..." Son... bir ölüm döşeği, balmumular ve dua eden bir rahibe. Eğer rahibenin yüzünü görebilse, bilebilecekti...

Hercule Poirot birden uyandı... artık biliyordu.

Evet, bu sondu...

Önünde aşması gereken uzun bir yol olmasına rağmen sona ulaşmaktaydı.

Mozaiğin her parçasını ayrı ayrı elekten geçirdi.

Bay Entwhistle, boya kokusu, Timothy'nin evi ve orada olması gereken bir şey... ya da olabilecek bir şey... balmumudan yapılma çiçekler... Helen... Kırık camlar...

III

Helen Abernethie odasında oturuyordu. Henüz yatağa girmeye hazır değildi. Düşünüyordu.

Tuvalet masasının önünde oturuyor, bilinçsizce, görmeden aynaya bakıyordu.

Hercule Poirot'yu Enderby'ye almak zorunda kalmıştı. Bunu o istemişti. Ayrıca Bay Entwhistle kabul etmemesini olanaksız bir hale getirmişti. İşte şimdi gerçek ortaya çıkmıştı. Artık Richard Abernethe'yi mezarında huzur içinde yatmaya bırakmak olanaksızdı. Üstelik de her şey Cora'nın birkaç sözüyle başlamıştı...

Cenaze töreninin ertesi günü... O gün herkes nasıl görünüyordu, diye sordu kendi kendine. Cora onlara hangi gözle bakmış olabilirdi? Acaba kendisi o gün nasıldı?

O akşam George ne söylemişti? İnsanın kendine bakış açısı konusunda?

Bu konuda bir deyim bile vardı: *Kendimizi başkalarının bizi gördüğü gözle görmek...* Başkalarının bizi gördüğü gibi.

Helen'in aynaya bakan gözleri birden parladı. Kendini görüyordu... ama gerçekte olduğu gibi değil... başkalarının onu gördüğü gibi değil... Cora'nın onu o gün gördüğü gibi değil.

Sağ... hayır sol kaşı diğerinden biraz daha eğimliydi. Ağzı? Hayır, ağzının kıvrımları simetrikti. Eğer kendi bu aynadaki görüntüsüyle karşılaşsa, kendisiyle bu görüntü arasındaki farkı ayırt edemezdi. Aynen Cora gibi...

Cora... Cora'nın görüntüsü capcanlı gözlerinin önünde belirmişti o anda... cenaze gününde Cora başı yana düşmüş... sorusunu soruyor... Helen'e bakıyor...

Helen birden ellerini yüzüne kapadı. Ve kendi kendine söylenmeye başladı. "*Ama bu anlamsız... tamamen anlamsız...*"

IV

Miss Entwhistle kendini Kraliçe Mary ile piquet(*) oynarken gördüğü olağanüstü düşten telefonun sesiyle uyandı.

Telefonun zilini umursamamaya çalıştı ama ısrarla çalıyordu. Uykulu bir halde başını yastıktan kaldırarak, yatağın başucundaki saate baktı Yediye beş vardı... sabahın bu erken saatinde arayan kim olabilirdi ki? Hiç kuşkusuz yanlış numaraydı.

Sinir bozucu zil sesi halen ısrarla sürüyordu. Miss Entwhistle içini çekerek sinirle sabahlığını giydi ve oturma odasına gitti.

"Burası Kensington 675498," dedi ahizeyi kaldırır kaldırmaz sert bir tonda.

"Ben Bayan Abernethie, Bayan Leo Abernethie. Bay Entwhistle ile görüşebilir miyim?"

"Oh, günaydın." Ancak bu günaydın sözcüğü hiç de içten ve samimi değildi. "Ben de Miss Entwhistle. Korkarım ağabeyim hâlâ uyuyor. Ben bile hâlâ yarı uyur durumdayım."

"Çok affedersiniz." Helen o anda özür dilemenin gerekliliğini hissetmişti. "Ama bu çok önemli. Hemen ağabeyinizle konuşmam gerekiyor."

"Bu biraz bekleyemez mi?"

"Maalesef hayır."

"Peki öyleyse."

Miss Entwhistle'in sesi son derece tersti.

Ağabeyinin yatak odasının kapısını tıklatıp içeri girdi.

"Yine şu Abernethieler," diye mırıldandı.

"Ne? Abernethieler mi?"

(*) Bir çeşit kâğıt oyunu.

"Bayan Leo Abernethie. Sabahın köründe, yedide telefon ediyor. İnanılır gibi değil."

"Bayan Leo mu? Aman Tanrı'm! İnanılır gibi değil! Sabahlığım nerede? Ah, teşekkürler."

Kısa bir süre sonra ahizeyi eline almıştı bile.

"Entwhistle konuşuyor. Helen, siz misiniz?"

"Evet. Uykunuzu bölmek zorunda kaldığım için çok özür dilerim. Cora'nın bizleri sözleriyle şaşkına çevirdiği cenaze gününde bana 'tuhaf' gelenin ne olduğunu bulduğum anda hemen aramamı istemiştiniz."

"Ah! Peki, bunun ne olduğu aklınıza geldi mi?"

"Evet." Helen'in sesinden tereddütte olduğu sezilmekteydi. "Ama bu çok anlamsız."

"Buna karar vermeyi bana bırakmalısınız. O gün orada olanlar arasındaki biriyle mi ilgili bu 'tuhaflık'?"

"Evet."

"Anlatın bana."

"Gerçekten çok anlamsız bu." Helen her an için özür dileyip vazgeçecek gibiydi. "Ama bundan kesinlikle eminim. Dün akşam aynaya baktığım sırada fark ettim bunu. Ah..."

Bu kısık, korku verici inlemeyi uzunca bir süre telefon hattında yankılayan bir gürültü izledi. Bay Entwhistle'in bir anlam veremediği boğuk, ancak güçlü bir sesti bu.

"Alo... alo... orada mısınız? Helen, orada mısınız?... Helen?..."

BÖLÜM 21

I

Yaklaşık yarım saat kadar sonra, arıza servisiyle yapılan sayısız görüşmeden sonra Bay Entwhistle nihayet Hercule Poirot'a telefonla ulaşmayı başardı.

"Tanrı'ya şükür!" dedi Bay Entwhistle anlaşılır bir öfkeyle. "Şehirlerarası servisi bağlantı sağlamakta inanılmaz güçlük yaşadı."

"Bu şaşılacak şey değil. Telefon kapatılmamıştı."

Poirot'nun ses tonunda avukatın gözünden kaçmayan bir öfke vardı.

"Bir şey mi oldu?" diye sordu korkuyla.

"Evet, yaklaşık yarım saat önce Bayan Leo Abernethie hizmetçi kız tarafından kütüphanedeki telefonun başında yerde yatarken bulundu. Bilinçsiz vaziyette. Şiddetli bir beyin travması."

"Yani başına bir darbe yediğini mi söylüyorsunuz?"

"Sanırım öyle. Tabi düşüp kafasını mermer kapı durdurucuya çarptığı da düşünülebilir, ama ben bunun olmuş olabileceğine inanmıyorum. Doktor da aynı şekilde düşünüyor."

"O sırada benimle telefonda konuşuyordu. Telefonun böyle birdenbire kesilmesine çok şaşırdım."

"Demek sizle konuşuyordu? Ne diyordu?"

"Bana bir süre önce, Cora Lansquenet'in ağabeyinin öldürülmüş olabileceğini söylediğinde bir tuhaflık hissettiğinden bahsetmişti... bir terslik... ancak bu hissini nasıl ifade edeceğini bilemiyordu... ayrıca *niçin* böyle bir duyguya kapıldığını da anımsayamıyordu."

"Birden bunu anımsamış mı?"

"Evet."

"Sizi bunu söylemek için mi aradı?"

"Evet."

"Pekâlâ."

"Pekâlâ filan yok," dedi Bay Entwhistle sıkıntıyla. "Tam bana bunu söyleyeceği sırada hat kesildi."

"Ne kadarını söyleyebildi?"

"Önemli bir şey değil."

"Özür dilerim, *mon ami,* ama bu konudaki kararı bırakın da ben vereyim, siz değil. Tam olarak ne söyledi?"

"Bana tuhaf bulduğu şeyin ne olduğunu anımsadığında beni hemen haberdar etmesini istediğimi anımsatarak söze girdi. Bunu yine fark ettiğini söyledi... ama çok anlamsız olduğunu da."

"Ona bunun o gün orada olan bir insanla mı ilgili olduğunu sordum. Evet dedi. Aynaya bakarken birden aklına gelmiş..."

"Evet?"

"Hepsi bu kadar."

"Bunun kimle... ya da kimlerle ilgili olabileceğine ilişkin bir şey?"

"Eğer böyle bir şey söylemiş olsaydı inanın bunu size bildirmekte bir an bile tereddüt etmezdim."

"Affedersiniz, *mon ami.* Tabi ki bana hemen bildirirdiniz."

Bay Entwhistle, "Bu durumda o yeniden bilincini kazanana dek beklememiz gerekecek," dedi.

"Bu çok uzun sürebilir," diye açıkladı Poirot karamsarlıkla. "Belki de asla."

"Durumu o kadar mı ağır?" Bay Entwhistle'in sesi titriyordu.

"Evet, o kadar kötü."

"Ama... bu korkunç bir şey Poirot."

"Evet, korkunç bir şey. Bu nedenle de artık beklemeye zamanımız yok. Bu olanlar karşımızda ya tamamen acımasız bir katil ya da çok fazla korkan biri olduğunu gösteriyor ki aslında her ikisi de aynı kapıya çıkıyor."

"Bakın Mösyö Poirot. Helen nasıl? Ben asıl onun için endişeleniyorum? Onun Enderby'de güvende olduğundan emin misiniz?"

"Hayır, güvende olmayacaktı. Bu yüzden de Enderby'de değil zaten. Ambulans biraz önce buradaydı, Helen özel hemşireler tarafından bakım göreceği bir kliniğe gönderildi, orada yanına aile bireyleri de dahil kimse sokulmayacak."

Bay Entwhistle rahat bir soluk aldı.

"Çok rahatladım. Düşüncelerimi okuyorsunuz. Orada tehlikede olabilirdi."

"Hiç kuşkusuz tehlikedeydi."

Bay Entwhistle'in sesindeki rahatlama ve dolayısıyla canlanma seziliyordu.

"Her zaman Helen Abernethie'ye büyük saygı duydum. Her daim. O olağandışı bir insan, çok farklı karakterde biri. Bence yaşamında... nasıl söylemek gerektiğini bilemiyorum ama... bazı sırlar vardı."

"Ah, ne gibi sırlar?"

"Bilmem ama her zaman sakladığı sırları olduğunu düşündüm."

"Bu Kıbrıs'taki villayı da açıklıyor. Evet, bu birçok şeyi açıklıyor..."

"Sizi yanlış düşüncelere yöneltmiş olmak istemem..."

"Benim düşüncelerimi yönlendirmeniz olanaksız. Neyse şimdi size vereceğim bir görev olacak. Bir dakika."

Bay Entwhistle kısa bir aradan sonra telefonda yeniden Poirot'nun sesini duydu.

"Bizi dinleyen olmadığından emin olmam gerekiyordu. Her şey yolunda. Şimdi gelelim sizden isteğime... sizden küçük bir yolculuğa çıkmanızı rica edeceğim."

"Yolculuk mu?" Bay Entwhistle'in sesinden hayal kırıklığına uğradığı anlaşılıyordu. "Ah, anlıyorum... Enderby'ye gelmemi istiyordunuz?"

"Asla. Burada ben varım. Hayır, bu kadar uzun bir yolculuk yapmanıza gerek yok. Yolculuğunuz yalnızca Londra çevresine kadar olacak. Gideceğiniz yer Bury St. Edmunds'a... ah şu İngiliz şehirlerinin adları... orada bir araba kiralayıp Forsdyke House'a git-

menizi istiyorum sizden. Bu bir sinir hastalıkları kliniği. Orada Dr. Penrith diye biriyle görüşecek ve birkaç ay önce ayrılan bir hastalarına ilişkin bilgi alacaksınız."

"Hangi hasta? Hiç kuşkusuz..."

"Hastanın adı Gregory Banks. Onun ne gibi bir sinir hastalığından dolayı tedavi gördüğünü öğrenin."

"Yani Gregory Banks'ın akıl hastası olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?"

"Hışşt. Söylediklerinize dikkat edin. Neyse, şimdi... ben daha kahvaltı bile etmedim, sanırım siz de henüz kahvaltınızı etmemişsinizdir?"

"Hayır. Çok endişelendim..."

"Doğru. Bu yüzden şimdi sizden kahvaltınızı etmenizi ve rahatlamanızı isteyeceğim. Saat on ikide Bury St. Edmunds'a giden iyi bir tren var. Daha fazla bir şey öğrenirsem o saate kadar sizi muhakkak ararım."

"Dikkatli olun," dedi Bay Entwhistle endişeyle.

"Elbette. Kafama mermer kapı durdurucuyla bir darbe yemek niyetinde olmadığımdan emin olabilirsiniz. Her tedbiri alacağımdan emin olabilirsiniz. Neyse... şimdilik... Allahaısmarladık."

Poirot Londra'daki telefon ahizesinin kapandığını duymasının ardından, ikinci birçok hafif tık sesi duydu. Kendi kendine gülümsedi. Biri antredeki telefon ahizesini yerine bırakmıştı.

Antreye çıktı ama kimse yoktu. Parmaklarının ucuna basarak merdivenin arka kısmındaki gömme dolaba gitti ve içine baktı. Aynı anda Lanscombe elinde üzerinde bir tost ve gümüş kahve çay-

danlığı bulunan bir tepsiyle hizmetliler odasından çıktı. Poirot'nun dolaptan çıkışını şaşkınlıkla izledi.

"Kahvaltı yemek odasında hazır, efendim," dedi.

Poirot, onu düşünce içinde süzdü.

Yaşlı uşak solgun ve oldukça endişeli görünüyordu.

Poirot, "Cesaret!" diyerek uşağın omzuna samimiyetle vurdu. "Her şey yoluna girecek. Odama bir fincan kahve getirmenizi istesem, size çok fazla zahmet vermiş mi olurum?"

"Asla efendim. Memnuniyetle. Janet'i hemen gönderiyorum."

Lanscombe merdivenlerde kaybolan Poirot'u, ardından küçümseyen bakışlarla izledi. Poirot üçgenler ve karelerin iç içe geçtiği egzotik desenli bir sabahlık giymişti.

Yabancılar, diye düşündü Lanscombe kaygıyla. Evde bir yabancı! Bayan Leo da beyin sarsıntısı geçiriyor. Bütün bunların sonunun nereye varacağını gerçekten bilemiyorum. Bay Richard Abernethie'nin ölümünden beri hiçbir şey eskisi gibi değil.

Janet, Hercule Poirot'nun kahvesini getirdiğinde dedektif çoktan giyinmişti. Janet dedektifin Bayan Leo'yu o halde bulduğu zaman yaşadığı şoktan dolayı geçmiş olsun dileklerini memnuniyetle karşıladı.

"Gerçekten efendim. O anı, elimde elektrik süpürgesi kütüphanenin kapısını açıp Bayan Leo'yu yerde yatarken gördüğüm anı, yaşadığım sürece unutamayacağım. Orada öylecesine yatıyordu... ilk anda onun ölmüş olduğunu düşündüm. Telefonla konuşurken bayılmış olmalı... sabahın o saatinde uyanık olması inanılır gibi değil. Daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştı."

"İlginç!" diyen Poirot umursamaz bir havada sordu. "Ondan başka uyanık olan var mıydı?"

"Evet, efendim. Bay Timothy de ayaktaydı. O sabahları genellikle çok erken kalkıyor... ve kahvaltıdan önce muhakkak yürüyüşe çıkıyor."

"Demek o da erken uyananlardan!" diyen Poirot başını salladı. "Peki ya gençler... onlar erken kalkmıyorlar mı?"

"Genellikle hayır efendim. Kahvaltılarını götürdüğümde hepsi derin uykudaydılar... halbuki yaşadığım şok nedeniyle oldukça da geç kalmıştım. Önce doktoru çağırmam gerekti, sonra da sinirlerimi yatıştırmak için bir fincan çay içtim."

Janet odadan çıktığında Poirot duyduklarını düşünüyordu.

Maude Abernethie uyanıktı... genç nesil ise yataklarında uyuyorlardı. Hercule Poirot bunun pek bir anlamı olmadığının bilincindeydi. Helen'in odasının kapısını açıp tekrar kapadığını hepsi duymuş, onu aşağı kadar izlemiş ve konuşmalarına kulak kesilmiş olabilirlerdi... bunu yapan hiç kuşkusuz daha sonra yatağına tekrar yatıp derin bir uykudaymış gibi davranmayı yeğleyecekti.

Eğer haklıysam, diye düşündü Poirot. İki haklı olmak benim için doğal bir şey, bir alışkanlık!... kimin nerede olduğunu ya da olmadığını araştırmama hiç gerek yok. Önce çıkardığım sonuçlara göre kanıtların olması gereken yerlerde kanıt aramalıyım. Sonra da... kendi ufak konuşmamı yaparım. Ve arkama yaslanır, neler olduğunu izlerim...

Poirot bu düşüncelerle Janet'in getirdiği kahveyi içip bitirdi. Daha sonra paltosunu giyip şapkasını başına oturttu, odasından çı-

kıp arka taraftaki merdivenlerden aşağı inerek yan kapıdan dışarı çıktı. Yaklaşık yarım kilometrelik sıkı bir yürüyüşün ardından postaneye ulaştı ve şehirlerarası bir görüşme yazdırdı. Kısa bir süre sonra yeniden Bay Entwhistle ile konuşuyordu.

"Yine ben, Bay Entwhistle, Poirot! Size yapmanızı söylediğim görevi unutabilirsiniz. Planı iptal ettim! Telefonu dinleyen biri vardı. Şimdi, yaşlı dostum gerçek göreviniz. Dediğim gibi bir tren yolculuğu yapacaksınız. Ama Bury St. Edmunds'a değil. Bay Timothy Abernethie'nin evine gitmenizi istiyorum sizden."

"Ama Timothy ve Maude Enderby'deler."

"Doğru. Evde yalnızca belirli bir bedel karşılığında sahiplerinin yokluğu süresince eve göz kulak olma görevini yüklenmiş Bayan Jones adında bir bayan var. İstediğim sizden o evden benim adıma bir şey almanız."

"Sevgili dostum Poirot! Hırsızlık yapmamı istemeyin benden."

"Bu hırsızlık gibi görünmeyecek. Sizi tanıyan ve bilen sevgili Bayan Jones'a Bay Ya da Bayan Abernethie'nin sizden evdeki bir şeyi alıp Londra'ya götürmenizi istediklerini söyleyeceksiniz. Bu sözlerinizden kuşkulanmayacaktır."

"Evet, kuşkulanmaz. Ama bunu yapmak yine de hoşuma gitmiyor." Bay Entwhistle çok isteksizdi. "Niçin kendiniz gidip istediğiniz şeyi almıyorsunuz?"

"Çünkü dostum, ben görüntümle bile tam bir yabancıyım, dolayısıyla da kuşku uyandırabilirim ve Bayan Jones zorluk çıkarabilir. Siz gittiğiniz takdirde bu olmaz."

"Evet, evet şimdi anlıyorum. Peki, ama Timothy ve Maude bunu duyduklarında hakkımda ne düşünecekler? Onları kırk yıldan uzun süredir tanırım."

"Richard Abernethie'yi de aynı şekilde çok uzun bir süredir tanıyordunuz. Cora Lansquenet'i ise küçük bir çocukken tanımıştınız."

"Bu gerçekten gerekli mi, Poirot?"

Bay Entwhistle'in sesi kaygılıydı.

"Bu savaş zamanında posterlerde de görülen eski bir soru: Yolculuğunuz gerçekten gerekli mi? Evet, hayati önemde."

"Alacağım eşya ne?"

Poirot ne alması gerektiğini açıkladı.

"Ama gerçekten Poirot, hiç anlamıyorum..."

"Anlamanıza gerek yok. Anlamak benim işim."

"Peki, istediğiniz şeyi ne yapacağım?"

"Londra'ya getirip Elm Park Gardens'te bir adrese bırakacaksınız. Eğer yanınızda bir kalem varsa adresi not edin."

Bay Entwhistle adresi yazdıktan sonra bile aynı kaygıyla söylendi.

"Umarım ne yaptığınızı biliyorsunuzdur, Monsieur Poirot."

Sesi kuşkuluydu ama Poirot'nun yanıtı tüm kuşkuları bir yana bıraktırır nitelikteydi.

"Tabi ki ne yaptığımı biliyorum. Sona yaklaşıyoruz."

"Eğer Helen'in bana ne söylemek istediğini tahmin edebilseydik..." dedi Bay Entwhistle iç çekerek.

"Tahmine gerek yok. Bunu biliyorum."

"Biliyor musunuz? Ama sevgili Poirot... "

"Şimdi açıklama zamanı değil. Bırakın da bunu kanıtlayayım: Helen Abernethie aynaya baktığında ne gördüğünü biliyorum."

II

Kahvaltıda herkes sıkıntıdaydı. Rosamund ve Timothy hiç görünmediler bile, diğerleri ise kısık bir sesle konuştular ve kahvaltıda her zamandan çok daha az yediler.

Kendini ilk toplayan yine George oldu. Tabiatı gereği iyimser bir insandı.

"Helen Teyze kısa süre içinde yine ayağa kalkacaktır," dedi. "Doktorlar konuları büyütmekten hoşlanırlar. Beyin travması o kadar da önemli bir şey değil. Hatta birkaç gün sonra izi bile kalmayabiliyor."

"Tanıdığım biri de savaş sırasında beyin travması geçirmişti," diyerek söze girdi Miss Gilchrist heyecanla. "Tottenham Court Yolu'nda ilerlerken başına bir tuğla düşmüş... o sıralar yoğun hava saldırıları vardı... hiçbir şey fark etmemiş. Yoluna devam etmiş... ama on iki saat sonra trende yığılıp kalmış. İster inanın ister inanmayın istasyona gittiğini, trene bindiğini bile anımsayamıyordu. Hatta hastaneye neden götürüldüğüne bile bir anlam veremiyordu. Orada tam üç hafta boyunca kalması gerekti."

"Benim asıl anlayamadığım," diyerek Susan söze karıştı. "Helen'in sabahın o erken saatinde niçin telefon etme gereği duydu? Kimi arıyormuş?"

"Kendini kötü hissetmiş olabilir." Maude bilgiç, kararlı bir ifadeyle yanıtladı. "Herhalde fenalık hissiyle uyandı ve doktora telefon etmek için aşağı indi. Sonra da gözleri kardı ve yere yığıldı. Bunun tek makul açıklaması bu olabilir. Başka bir şey düşünemiyorum."

"Kafasının tam mermer kapı durdurucuya gelmesi büyük şanssızlık," dedi George. "Eğer kalın halının üzerine düşmüş olsa hiçbir şey olmayacaktı."

Kapı açıldı ve Rosamund içeri girdi. Kaşları çatıktı, alnını kırıştırmıştı.

"Balmumu çiçekleri hiçbir yerde bulamıyorum," dedi. "Hani şu Richard Dayı'nın cenazesinin yapıldığı gün malakit masanın üstünde duranları." Suçlayan bir ifadeyle Susan'a baktı. "Onları sen almış olabilir misin?"

"Tabi ki hayır. Zavallı Helen'in beyin travmasıyla hastaneye kaldırıldığı böyle bir anda sen hâlâ malakit masayı mı düşünüyorsun?"

"Çiçekleri niçin düşünmemem gerektiğini anlamıyorum. İnsan beyin sarsıntısı nedeniyle hastanede yatarken nasıl olsa etrafında olup bitenin farkında bile olmaz, onun için neyin ne olduğu fark etmez ki. Helen Teyze için yapabileceğimiz bir şey yok, ama Michael ve benim yarın Londra'da Jackie Lygo ile öğlen yemeğinde buluşup onunla *Baronet'in Yükselişi*'nin prömiyerini konuşmak zorundayız. Dolayısıyla masanın durumuna bir an önce kesinlik kazandırmalıyız. Ama bundan önce son bir kez balmumu çiçekleri görmek istiyordum. Şu anda masanın üstünde bir Çin vazosu var, gerçi stil olarak uyumlu değil ama çok güzel bir vazo. Çiçeklerin

ne olduğunu gerçekten bilmek isterdim... belki Lanscombe'un haberi vardır?"

Aynı anda Lanscombe kahvaltıyı bitirip bitirmediklerine bakmak için içeri girdi.

"Hepimiz tamamız," dedi George masadan kalkarken. "Yabancı dostumuz nerelerde?"

"Kahve ve tostunun odasına götürülmesini istedi."

"N.A.R.C.O için kahvaltı."

Rosamund hemen sordu.

"Lanscombe, salondaki yeşil malakit masanın üstünde duran balmumu çiçeklerin nerede olduğunu biliyor musunuz?"

"Anımsadığım kadarıyla Miss Leo'nun başına gelen bir kaza sonunda oradan kaldırıldılar. Gerçi Miss Leo onlar için yeni bir cam küre yaptırmak istiyordu ama ısmarlama fırsatı olduğunu sanmıyorum."

"Peki, şimdi çiçekler nerede duruyor?"

"Sanırım merdivenin arkasındaki dolapta, efendim. Tamir gerektiren eşyalar genellikle oraya konulur. Bakayım mı?"

"Kendim bakarım. Michael, hayatım, benimle gelsene! Merdivenin arka tarafı çok karanlık, Helen Teyze'nin başına gelenden sonra karanlık köşelere yalnız girmek istemiyorum."

Hepsi birden korkuyla irkildiler.

"Ne diyorsun sen, Rosamund?" diye haykırdı Maude boğuk bir sesle.

"Birisi kafasına bir şey indirmiş, öyle değil mi?"

"Birden gözleri kararıp düşmüş." Gregory Banks'ın sesi kararlı ve sertti.

"Sana bunu mu söylediler? Bu kadar aptal olma Greg, elbette ki biri kafasına bir şeyle vurmuş."

Konuşmaya katılan George'un sesi de aynı şekilde sertti.

"Böyle konuşmamalısın, Rosamund."

"Saçmalık!" dedi Rosamund. "Kafasına bir darbe yediği kesin. Her şey birbirine ne kadar uyuyor farkında değil misiniz? Evde delil peşinde koşan bir dedektif var, Richard Dayı zehirlendi, Cora Teyze bir balta darbesiyle öldürüldü, Miss Gilchrist'e zehirli bir düğün pastası gönderildi ve şimdi de biri Helen Teyze'nin kafasına ağır bir cisimle vurdu. Göreceksiniz bu böyle sürüp gidecek. Biri diğeri ardından öldürülecek ve sona kalan da... bence... katil olacak. Ama ben değil... bence ben öldürüleceklerden biri olmayacağım."

George şakacı bir tonda sordu.

"Niçin biri seni öldürmek istesin ki, sevgili güzel Rosamund?"

Rosamund'un gözleri faltaşı gibi açıldı.

"Tabi ki çok fazla şey bildiğim için."

"Ne biliyorsun?" Maude Abernethie ve Gregory Banks aynı anda adeta tek sesle sordular.

Rosamund hiçbir şey söylemeyen, gizemli bir gülümsemeyle yanıt verdi.

"Bunu hepiniz çok bilmek isterdiniz, değil mi? Neyse, haydi gel Michael."

BÖLÜM 22

I

Poirot saat on ikide herkesin kütüphanede gayri resmi olarak toplanmasını istedi. Herkes toparlandıktan sonra etrafını bir yarım daire gibi saran yüzleri dikkatle inceldi.

"Dün akşam," diye konuşmaya başladı. "Bayan Shane sizlere özel dedektif olduğumu söyledi. Bana kalsa... bu durumu... *kamuflaj* diyelim... bir süre daha aynı şekilde korurdum. Durum şu! Bugün... ya da en geç yarın... sizlere gerçeği açıklayacaktım. Şimdi lütfen size söyleyeceklerimi çok dikkatli olarak dinleyin.

"Kendi branşımda gerçekten çok saygın yeri olan biriyim... üstün ve haklı bir şöhrete sahibim. Doğrusunu söylemek gerekirse, konumda yeteneklerim benzersizdir."

George Crossfield sırıttı.

"Bravo size, Mösyö Pont... hayır, hayır Mösyö Poirot idi, değil mi? Gülünç ama daha önce hiç adınızı duymamıştım."

"Hiç de gülünç değil," diye yanıt verdi Poirot sert, aşağılayan bir tonda. "Bu acınacak bir şey! Bugün artık gençler doğru düzgün bir eğitim almıyorlar. Yazık ki artık biraz ekonomi eğitimi ve zekâ sınavlarından nasıl geçebileceği bilgisinden başka bir şey öğretil-

miyor gençlere. Neyse konumuza dönelim. Uzun yıllardır Bay Entwhistle ile tanışırız...

"Demek ortalığı karıştıran o!"

"Eğer bunu illa ki böyle ifade etmek istiyorsanız, öyle Bay Crossfield. Bay Entwhistle eski dostu Bay Richard Abernethie'yi kaybetmiş olmaktan dolayı büyük üzüntü duyuyordu. Özellikle de cenazenin ardından Bay Abernethie'nin kızkardeşi Bayan Lansquenet'in söyledikleri zihnini oldukça karıştırmıştı. Burada bu odada söylenenler!"

"Çok aptalca... tam Cora'ya yakışan sözlerdi!" dedi Maude. "Bay Entwhistle'in bunu bu kadar önemsemeyecek kadar öngörülü bir insan olduğunu sanıyordum."

"Onu asıl altüst eden... tesadüf mü desem?... Bayan Lansquenet'in ölümü oldu. Onun için artık önemli olan bir tek şey vardı... gerçeği öğrenmek, Bayan Lansquenet'in ölümünün gerçekten bir rastlantı olup olmadığından emin olmak? Başka bir deyişle Bay Richard Abernethie'nin doğal bir ölümle yaşama veda ettiğinin doğrulanmasını istiyordu. Bu amaçla da gerekli araştırmayı yapmak üzere beni görevlendirdi."

Kısa bir sessizlik oldu.

"Bunu kabul ettim ve araştırdım..."

Yeni bir sessizlik oldu. Kimse konuşmuyordu.

Poirot başını geriye attı.

"*Eh bien,* sanırım hepiniz araştırmalarım sonucunda Bay Abernethie'nin doğal nedenlerle ölmediğini düşündürecek en ufak bir neden bulamadığımı belirtmem hepinizi mutlu edecektir. Onun öldürülmüş olabileceğini düşündürecek hiçbir kanıta rastlayamadım."

Başarı sevinciyle dolu bir ifadeyle gülümseyerek, ellerini açtı.

"İyi bir haber, değil mi?"

Orada toplananların tepkilerinden anlaşıldığına göre onlar için hiç de öyleye benzemiyordu. Hepsi gözlerini Poirot'a dikmiş, dedektifi şaşkın, kuşkulu gözlerle süzüyorlardı.

Bunun tek istisnası bu durumu coşkuyla onaylayarak başını sallayan Timothie Abernethie oldu.

"Tabi ki Richard öldürülmedi," dedi öfkeyle. "Bunun olmuş olabileceğine bir an için bile olsa nasıl inanabildiğinizi hiç anlayamamıştım. Cora yine o tatsız şakalarından birini yapmış olmalı! Sizleri korkutmak istemiştir. Ve bununla da eğlenmek istemiştir. Gerçi benim kızkardeşimdi ama üzülerek belirtmek isterim ki zavallı her zaman biraz aklıevveldi. Evet, Bay... adınız her neyse... doğru sonuca ulaşacak kadar akıllı bir insan olmanızdan dolayı mutluluk duymakla birlikte bana sorarsanız Bay Entwhistle'in sizi bunu araştırmak ve bizleri gözetlemekle görevlendirmesi aşırı bir cüretkârlıktan, haddini bilmemekten başka bir şey değil. Eğer ücretinizi mirastan ödeyebileceğini sanıyorsa, şunu çok açık belirteyim ki buna ilk karşı çıkan ben olurum. İnanılmaz bir küstahlık ve cüretkârlık bu! Entwhistle kendini ne sanıyor? Eğer aile tatmin olmuşsa..."

"Ama olmamıştı, Timothy Dayı!" diye atıldı Rosamund.

"Nasıl... ne dedin?" Timothy, genç kadını öfkeyle süzdü.

"Hepimiz tedirgindik, rahat değildik. Ayrıca bu sabah Helen Teyze'ye olana ne diyorsunuz?"

Maude öfkeyle bağırdı.

"Helen insanın kolayca kriz geçirebileceği bir yaşta. Bu başka bir şey değil."

"Anlıyorum," dedi Rosamund. "Demek sence bu da bir rastlantı."

Poirot'a döndü.

"Üst üste bu kadar rastlantı biraz fazla, değil mi?"

"Bazen böyle şeyler olur," dedi Poirot.

"Saçmalık!" Söze karışan yine Maude idi. "Helen kendini kötü hissetti, doktoru aramak için aşağı indi ve..."

"Ama doktoru aramamış." Rosamund geri çekilmiyordu. "Ona sordum."

Susan sert ve sinirli bir ifadeyle sordu. "Peki ya kimi aramış?"

"Bilemiyorum." Rosamund'un yüzü bir an için sıkıntıyla buruldu. "Ama emin olun bunu bulacağım," diye ekledi umutla.

II

Hercule Poirot, Victoria stilindeki kış bahçesinde oturuyordu. Cebinden büyük köstekli saatini çıkararak masanın üstüne koydu.

On iki treniyle oradan ayrılacağını belirtmişti. Önünde yarım saati vardı. Birinin onunla konuşma kararı alabileceği yarım saat! Belki de yalnızca bir kişi de değil...

Kış bahçesi evin pencerelerinin çoğundan rahatlıkla görülebiliyordu. Hiç kuşkusuz birazdan biri çıkıp gelecekti yanına?

Eğer gelmezse bu insan tabiatını sandığı kadar tanımadığı ve tezinin yanlış olduğu anlamı taşıyacaktı.

Bekliyordu. Tam tepesinde de bir örümcek ağında pusuya yatmış sinek bekliyordu.

İlk gelen Miss Gilchrist oldu. Kafası karışık ve endişeli görünüyordu, bağlantısız, abuk sabuk konuşuyordu.

"Oh, Mösyö Pontarlier... diğer adınızı anımsayamıyorum," diye girdi söze. "Bunu yapmayı istemememe rağmen kendimi buraya gelip sizinle konuşmaya zorunlu hissettim. Bu sabah zavallı Bayan

Leo'ya olanlardan sonra... düşündüm de Bayan Shane tamamen haklı... bu bir rastlantı olamaz, hiç kuşkusuz Bayan Timothy'nin tahmin ettiği gibi bir kriz de değil. Babam da bir zamanlar bir kriz atlatmıştı ama bu çok farklıydı, ayrıca doktor da açıkça bunun bir beyin sarsıntısı olduğunu belirtti."

Durup derin bir soluk aldı ve Poirot'yu kaçamak bakışlarla süzdü.

"Evet?" Poirot'nun sesi yumuşak ve cesaret vericiydi. "Bana bir şey mi söyleyecektiniz?"

"Dediğim gibi aslında bunu yapmayı hiç istemiyorum... bana karşı her zaman o kadar iyi oldu ki. Bayan Timothy'nin yanındaki işimi ayarladı. Her zaman bana karşı nazik ve iyi davrandı. Bu yüzden kendimi nankörlük yapıyormuş gibi hissediyorum. Hatta bana Bayan Lansquenet'in o çok şık musquash(*) ceketini bile verdi. Ceket biraz geniş ama kürk cekette bunun hiç önemi yok, üzerimde çok iyi duruyor. Ametist broşu geri vermek istediğimde de bunun sözü bile olamayacağını söyledi..."

"Bayan Banks'ten mi bahsediyorsunuz?" diye sordu Poirot kısık bir sesle.

"Evet, gördüğünüz gibi..." Miss Gilchrist yere bakarak, huzursuzluk içinde parmaklarını oynatmaya başladı. Sonra birden başını kaldırıp kuvvetle yutkundu. "Onlara kulak misafiri oldum."

"Tesadüfen bir konuşmayı dinlediğinizden mi bahsediyorsunuz?"

"Hayır." Miss Gilchrist kendine güvenen birinin kararlılığı içinde başını salladı. "Size gerçeği söylemek istiyorum. İngiliz olmadığınız için bunu size söylemek o kadar da kötü değil, anlayacaksınız."

(*) Misk keçisi.

Hercule Poirot hiç gücenmeden onun ne demek istediğini anladı.

"Bir yabancı için kapıları dinlemek, gizlice başkalarının mektuplarını açmak ve etrafta bırakılan mektupları okumanın normal olduğunu mu söylemek istiyordunuz?"

"Oh hayır, bana gönderilmemiş bir mektubu asla açmam," diyerek itiraz etti Miss Gilchrist öfkeyle. "Bunu asla yapmam. Ama M. Abernethie kızkardeşini ziyaret ettiği gün onların konuşmalarını dinlediğimi itiraf etmeliyim. Ağabeyinin onca yıldan sonra böyle birdenbire ortaya çıkması merakımı uyandırmıştı. Nedenini öğrenmek istiyordum... ve... ve... biliyor musunuz ki insanın yaşamı tekdüze ise ve çok az dostu varsa... ister istemez meraklı oluyorsunuz... yani biriyle birlikte yaşıyorsanız... demek istiyorum."

"Anlıyorum."

"Evet bu bence de anlaşılır bir şey... Ama buna rağmen doğru olmadığı da açık. Ama yaptım işte. Onun dediklerini duydum."

"Bay Abernethie'nin Bayan Lansquenet'e söylediklerini mi duydunuz?"

"Evet. Şöyle bir şeyler diyordu: 'Timothy ile konuşmak anlamsız. Her şeyi küçümseyip alaya alıyor. Dinlemeyi bilmeyen biri o. Sana açılabileceğimi düşündüm, Cora. Ne de olsa aileden hayatta kalan yalnızca biz üçümüz varız. Her zaman ahmak rolü oynamayı yeğlemiş olmana rağmen aslında son derece sağlam bir muhakeme gücün ve öngörü yeteneğin olduğunu biliyorum. Bu durumda benim yerimde sen olsan ne yapardın?' Bayan Lansquenet'in ne yanıt verdiğini tam olarak anlayamadım ama arada 'polis' sözcüğünü duydum... Bunun üzerine Bay Abernethie sesini iyice yükseltti ve bağırdı: 'Bunu yapmam olanaksız. Özellikle de söz konusu olan kendi yeğenimse.' O sırada yemek taşıyordu, hemen mutfağa koş-

mam gerekti. Geri döndüğümde Bay Abernethie şunları söylüyordu: 'Eğer doğal olmayan bir şekilde ölsem bile mümkün olursa bu konuya polisin bulaştırılmasını istemiyorum. Bunu anlıyorsun değil mi tatlım? Hiç endişelenme. Durumun farkında olduğuma göre, kendime çok iyi bakacağımdan emin olabilirsin. Çok dikkatli olacağım.' Sonra da konuşmasının devamında bir vasiyetname düzenlediğini ve bunda Cora'ya da bir şeyler bıraktığını söyledi. Ve kocasıyla mutlu bir evliliği olduğunu anladığını, bunu ancak şimdi fark edebildiğini belirtti."

Miss Gilchrist sözlerine ara verdi.

"Anlıyorum, anlıyorum..." diye mırıldandı Poirot.

"Bunu asla anlatmamaya kararlıydım... kimseye söylemeyecektim. Sanırım Bayan Lansquenet de bunun söylenmesini istemezdi... Ama şimdi Bayan Leo'nun bu sabah yaşadığı saldırıdan sonra... sonra siz kayıtsızca bunun bir rastlantı olabileceğini söyleyince... Mösyö Pontarlier, bu bir rastlantı değildi."

Poirot gülümsedi.

"Hayır, bu bir rastlantı değildi... Bana geldiğiniz için çok teşekkür ederim, Miss Gilchrist. Bunu yapmanız önemliydi."

III

Poirot, Miss Gilchrist'i kış bahçesinden göndermekte biraz zorlandı ama bunu yapması zorunluydu, çünkü başka itiraflar da beklemekteydi.

İçgüdüleri onu aldatmıyordu. Miss Gilchrist'in oradan ayrılmasının hemen ardından Gregory Banks hızlı adımlarla çayırlar üzerinden adeta koşarcasına yaklaştı. Yüzü solgundu; alnında terler birikmişti. Gözleri tuhaf bir heyecanla parlıyordu.

"Nihayet!" diye bağırdı. "Bu aptal kadının hiç gitmeyeceğini sandım. Bu sabah söylediğiniz doğru değil. Her konuda yanılıyorsunuz. Richard Abernethie öldürüldü. Onu ben öldürdüm."

Hercule Poirot bakışlarıyla heyecan içindeki delikanlıyı tepeden tırnağa süzdü. Hiç şaşırmamış gibiydi.

"Onu siz mi öldürdünüz? Peki nasıl?"

Gregory Banks gülümsedi.

"Bu benim için hiç de zor değil. Buna uygun on beş yirmi değişik ilaç var ve bunların hepsine de ulaşmak benim için çok kolay. Hepsi elimin altında sayılır. Gerçi uygulamayı yapmak biraz daha zor ama bunun için de dâhiyane bir çözüm buldum. En iyisi de bu yöntemle söz konusu günde benim burada olmamamın gerekmeyecek olmasıydı."

"Akıllıca," dedi Poirot.

"Evet." Gregory Banks bilinçli bir şekilde gözlerini yere indirdi. Kendiyle gurur duyuyor olmalıydı. "Evet... bence bu gerçekten dâhiyaneydi."

"Peki, onu niçin öldürdünüz?" diye sordu Poirot merakla. "Karınıza miras olarak kalacak para için mi?"

"Hayır, hayır, elbette ki hayır." Greg birden görünür şekilde öfkelenmişti. "Ben para hırsı olan biri değilim. Susan ile de parası için evlenmedim."

"Gerçekten mi öyle, Bay Banks?"

"Bunu o da böyle düşünmüştü," diye haykırdı aniden beliren kin dolu bir ifadeyle. "Richard Abernethie! Susan'ı seviyordu, ona hayrandı, onda gerçek bir Abernethie kanı gördüğü için onunla gurur duyuyordu. Onun kendine uygun olmayan bir evlilik yaptığını düşünüyordu... benim ona uygun, iyi biri olmadığımı düşünüyor... beni aşağılıyordu. Onun gözünde ben onunla aynı dili konuş-

mayan... giyinmeyi bile doğru dürüst bilmeyen işe yaramazın tekiydim. O bir züppeydi, işe yaramaz bir züppe!"

"Buna inanamam," dedi Poirot yumuşak bir tonda. "Hakkında duyduklarıma göre Richard Abernethie züppe değildi."

"Hayır, öyleydi. Öyleydi." Genç adamın öfkesi neredeyse isterik bir hal almıştı. "Beni hiç yerine koyuyordu. Benimle alay ediyor, beni küçümsüyordu... gerçi yüzüme karşı her zaman saygılıydı ama içinden benden hiç hoşlanmadığını görüyordum."

"Olabilir."

"İnsanların bana karşı böyle davranmalarına izin vermem ben. Bunu daha önce başka biri de denemişti. Sürekli eczaneye gelip bana reçetesindeki ilaçları hazırlatan bir kadın. Bana karşı çok kaba ve saygısızdı. Ona ne yaptığımı biliyor musunuz?"

"Evet," dedi Poirot.

Gregory, onu şaşkınlık içinde süzdü.

"Biliyor musunuz?"

"Evet."

"Neredeyse ölüyordu." Sesinden kendiyle övündüğü anlaşılıyordu. "Bu benim hafife alınamayacak bir insan olduğumu gösterir. Richard Abernethie de beni küçümsedi de... ne oldu? Öldü işte?"

"Çok başarılı bir cinayet," dedi Poirot, Greg'i yaptığından dolayı kutlarmışçasına bir ciddiyetle. Ve ekledi. "Peki, ama neden şimdi bana... özellikle bana gelip kendinizi ele veriyorsunuz?"

"Olayı çözdüğünüzü söylemiş olduğunuz için. Onun öldürülmediğini söylediniz. Düşündüğünüz kadar zeki olmadığınızı size göstermem gerekiyordu ve ayrıca... ayrıca..."

"Evet?" dedi Poirot. "Ayrıca..."

Greg'in yüzü o anda değişti, kendinden geçmiş gibiydi. Hemen oracıktaki banka adeta yığıldı.

"Bu yanlıştı... kötüydü... Cezalandırılmalıyım... Oraya dönmeliyim... cezaevine... kefaretini ödemeliyim suçumun... evet kefaretini ödemeliyim. Pişmanlık! Tövbe! Günahımın cezasını çekmek!"

Yüzünde tam anlamıyla tatmin olmuş bir insanın huzuru vardı. Poirot bir an için onu ilgiyle inceledi.

"Karınızdan uzaklaşmayı ne yoğunlukta istiyorsunuz?"

Gregory'nin yüz ifadesi yeniden değişti.

"Susan mı? Susan olağanüstü... olağanüstü biri."

"Evet. Susan olağanüstü biri. Ama bu taşımanız gereken ağır bir yük. Susan sizi taparcasına seviyor. Bu da bir yük, değil mi?"

Gregory'nin gözleri boşluğa dikildi. Sonra birden inatçı bir çocuk gibi hırsla mırıldandı.

"Niçin beni rahat bırakmıyor o?"

Yerinden fırladı.

"İşte yine geliyor... çayırdan. Gidiyorum. Ona size söylediklerimi anlatırsınız, değil mi? Ona polise gittiğimi söyleyin. İtirafta bulunmaya."

IV

Susan kış bahçesine girdiğinde soluk soluğaydı.

"Greg nerede? Az önce buradaydı. Onu gördüm."

"Evet." Poirot devam etmeden önce bir an tereddüt etti. "Buraya gelmesinin nedeni bana Richard Abernethie'yi zehirlemiş olduğunu itiraf etmekti..."

"Saçmalık! Umarım ona inanmamışsınızdır?"

"Ona inanmamam için bir neden var mı?"

"Richard Dayı öldüğünde o bu yakınlarda bile değildi."

"Belki öyle. Peki, Cora Lansquenet öldürüldüğünde neredeydi?"

"Londra'da. Ben de yanındaydım."

Hercule Poirot başını salladı.

"Hayır, bu yanıt beni tatmin etmiyor. Örneğin siz madam, o gün arabanızla şehirden ayrıldınız ve bütün gün de yoldaydınız. Sanırım nerede olduğunuzu biliyorum. Lychett St. Mary'ye gittiniz."

"O ben değilim."

Poirot gülümsedi.

"Size rastladığımda madam, belirtmiş olduğum gibi... bu sizi ilk görüşüm değildi. Yasal soruşturmadan sonra Kings Arms'ın garajında gördüm sizi. Oradaki teknisyenle konuşuyordunuz ve hemen yakınınızda yaşlı bir yabancının arabası duruyordu. Siz onun farkına varmadınız ama o sizi fark etti."

"Ne demek istediğinizi anlayamıyorum. Bu soruşturma günüydü."

"Doğru haklısınız. Ama teknisyenin size söylediklerini anımsayın. Size kurbanın akrabası olup olmadığınızı sordu, siz de yeğeni olduğunuzu söylediniz."

"Adam yalnızca dedikodu meraklısının tekiydi. Bu tiplerin hepsi sansasyona bayılır."

"Ama bir sonraki sözleri de aynen şöyleydi: 'Ah, sizi daha önce gördüğümde de bunu anlamıştım!' Sizi daha önce nerede görmüştü madam? Lychett St. Mary'de olduğu kuşkusuz, çünkü zihninde sizin Bayan Lansquenet'in yakını olduğunuzu hemen anladığı yer etmiş. Sizi onun kulübesinin yakınında mı gördü? Ne za-

man? Bu üzerinde durulması gereken bir husus, öyle değil mi? Ve araştırmaların sonucu da sizin o gün, Cora Lansquenet'in öldürüldüğü öğleden sonra orada, Lychett St. Mary'de olduğunuzu gösteriyor. Arabanızı o gün de aynen resmi soruşturmanın yapıldığı gün olduğu gibi taşocağına bırakmıştınız. Arabanız görüldü ve plaka numarasını aldılar. Müfettiş Morton bu arada arabanın kime ait olduğunu saptamıştır."

Susan gözlerini dedektife dikti. Solukları iyice sıklaşmış olmasına rağmen soğukkanlılığını koruyordu.

"Tüm bu anlattıklarınız saçma, Mösyö Poirot. Bu arada bana neredeyse buraya gelme nedenimi unutturdunuz... sizinle yalnız olarak görüşmeyi denemek istiyordum... "

"Cinayeti işleyenin kocanız değil de siz olduğunuzu itiraf etmek için mi?"

"Hayır, elbette hayır. Benim o kadar aptal olduğumu mu düşünüyorsunuz? Ayrıca size söz konusu günde Gregory'nin Londra'dan ayrılmamış olduğunu belirtmiştim."

"Siz kendiniz evde olmadığınıza göre bunu kesin olarak bilmeniz olanaksız. Bayan Banks, Lychett St. Mary'ye niçin gittiniz?"

Susan derin bir nefes aldı.

"İyi o zaman, madem muhakkak bilmek istiyorsunuz! Cora'nın cenazeden sonra söylediklerinden çok rahatsız olmuştum. Konu sürekli olarak aklımı kurcalıyordu. Dolayısıyla ona gidip bu fikrin aklına nereden geldiğini sormaya karar verdim. Greg bu düşüncemi aptalca buldu; ben de ona nereye gittiğimi bile söylemeden şehirden ayrıldım. Saat üç dolaylarında oraya ulaştım. Zili çaldım, kapıyı tıklattım, ama açan olmadı. Onun alışverişe çıktığını ya da bir yerlere gittiğini düşündüm. Bu konuda söyleyecek daha fazla bir şeyim yok. Evin arka kısmına geçmedim. Geçsem belki de

kırık pencereyi fark ederdim. Ona bir şey olduğu aklıma bile gelmediği için de tekrar Londra'ya döndüm."

Poirot'nun yüzünden ne düşündüğü anlaşılmıyordu.

"Kocanız niçin suçu üstlenmek istiyor?" diye sordu.

"Çünkü..." Susan dilinin ucuna kadar gelen sözcükleri söyleyemedi.

Poirot konunun üzerine gitti.

"Neredeyse onun 'deli' olduğunu söyleyecektiniz... tabi bu bir şaka; ama her şakada gerçek payı vardır ve bu kez de gerçeğe biraz fazla yaklaşılmış oluyor, değil mi?"

"Greg deli değil. O! O!"

"Onun geçmişini biliyorum," diye açıkladı Poirot. "Sizinle birlikte olmadan birkaç ay Forsdyke House sinir hastalıkları kliniğinde yatmış."

"Ama bu zorunlu bir yatırılma değildi. Kendi isteğiyle gitmişti."

"Bu doğru. Onun asla deli kategorisine girdiği söylenemez, bunda sizinle hemfikirim. Ama belirgin şekilde o noktaya kaymaya meyilli, sinirli biri. Bir suçluluk kompleksi yaşıyor, sanırım çocukluğundan kalma bir şey bu."

Susan konuşurken hem telaşlı hem de gergindi.

"Hiç anlamıyorsunuz, Mösyö Poirot. Greg'e hiçbir zaman şans verilmedi. Richard Dayı'mın parasını bu kadar çok istememin nedeni de bu. Richard Dayı'm fazlasıyla akılcı, katı bir insandı. Bunu anlamadı. Greg'in kendi dükkânı olması gerektiğini biliyordum. Adam yerine konulmaya ihtiyacı var onun... yalnızca itilip kakılan bir eczacı kalfası olmadığını hissetmeye. Şimdi artık her şey çok değişecek. Onun kendi laboratuvarı olacak. Kendi reçetelerini hazırlayabilecek."

"Evet, evet... ona yeryüzünde cennet sunmak istiyorsunuz... çünkü onu seviyorsunuz. Ona karşı duyduğunuz sevgi her şeyin üstünde. Ama şunu bilmelisiniz ki bir insana almaya hazır olmadığı ve de alamayacağı bir şeyi sunamazsınız. Sonunda ne olursa olsun o, olmak istemediği kişi olarak kalacaktır..."

"Yani?"

"*Susan'ın kocası.*"

"Çok acımasızsınız. Saçmalıyorsunuz."

"Konu Gregory Banks olunca çok pervasız olabiliyorsunuz. Dayınızın parasını istiyordunuz... kendiniz için değil... ama kocanız için. Peki ama bu parayı ne kadar istiyordunuz, ne pahasına?"

Susan öfke içinde arkasını dönüp uzaklaştı.

V

"Düşündüm de," dedi Michael Shane içtenlikle. "Buraya yalnız olarak gelip sizinle vedalaşmam iyi olacaktı."

Gülümsedi, olağanüstü çekici, etkileyici bir gülümsemeydi bu.

Poirot bu genç adamın hayranlık uyandırıcı hayat enerjisinin farkındaydı.

Michael Shane'i birkaç dakika için bir şey söylemeden inceledi. Onu diğer aile bireylerinden çok daha az tanıdığını, çünkü Michael Shane'in insanlara yalnızca başkalarının görmesini istedikleri tarafını gösteren biri olduğunu seziyordu.

"Karınız gerçekten olağanüstü bir kadın," dedi sohbet havasında.

Michael kaşlarını çattı.

"Öyle mi diyorsunuz? Olağanüstü bir güzelliği olduğu konusunda haklısınız. Ancak... bana kalırsa... zekâsı konusunda aynı şeyi söylemek mümkün değil."

"Zaten onun da hiçbir zaman çok akıllı olduğunu iddia etmek gibi bir çabası yok," diyen Poirot iç çekerek ekledi. "Ama ne istediğini bilen biri o. Ve bu çok az insanda olan bir özellik."

"Ah!" Michael'in yüzünde yeniden aynı gülümseme belirdi. "Malakit masayı kastediyorsunuz?"

"Belki." Poirot kısa bir ara verdikten sonra ekledi. "Ve masanın üstünde olanı."

"Balmumu çiçekleri mi kastediyorsunuz?"

"Balmumu çiçekleri."

Michael alnını kırıştırdı.

"Sizi her zaman tam olarak anlayamıyorum, Mösyö Poirot. Ancak yine de..." Yüzünde yeniden aynı gülümseme belirdi. "Şu anda konunun açığa çıkmış olmasından ve kuşku altında yaşamaktan kurtulmuş olmaktan duyduğum mutluluğu anlatamam. Aramızdan birinin zavallı ihtiyar Richard Dayı'yı öldürmüş olabileceği kuşkusuyla yaşamak zorunda olmak açıkçası dayanılır gibi değildi."

"Onu gördüğünüzde hakkında bunları mı düşündünüz?" diye sordu Poirot. "Zavallı ihtiyar Richard Dayı?"

"Elbette ki çok bakımlı ve dinçti ve..."

"Bilinci tamamen yerindeydi."

"Aynen öyle."

"Hatta belki oldukça da açıkgöz?"

"Denilebilir."

"İnsanları ilk bakışta tanıyan deneyimli biri?"

Michael'in gülümsemesi aynen sürüyordu.

"Size bu konuda hak vermemi benden beklememelisiniz, Mösyö Poirot. Richard Dayı benden hoşlanmamıştı."

"Sizde eşine sadık olmayan bir koca tipi görüyordu değil mi?" diye sordu Poirot.

Michael güldü.

"Tamamen modası geçmiş bir bakış açısı!"

"Ama gerçeğe uygun, değil mi?"

"Bununla ne kastettiğinizi bilmek isterdim, lütfen?"

Poirot parmak uçlarını birbirine dayadı.

"Hakkınızda bilgi toplandığını bilmelisiniz," diye mırıldandı.

"Sizin tarafınızdan mı?"

"Hayır, benim tarafımdan değil."

Michael dedektifi bir an keskin bakışlarla süzdü. Tepkilerinin çok hızlı olduğu Poirot'nun dikkatinden kaçmamıştı. Michael Shane aptal biri değildi.

"Yani... polisin bu konuyla ilgilendiğini mi söylüyorsunuz?"

"Polis Cora Lansquenet cinayetine asla sıradan bir cinayet gözüyle bakmadı."

"Ve benim hakkımda bilgi mi topladılar?"

"Cora Lansquenet'in öldürüldüğü gün öğleden sonra tüm yakınlarının nerede oldukları onları çok yakından ilgilendiriyor," diye açıkladı Poirot kurnazca.

"Bu çok kötü." Michael nazik, gizemli ve pişman bir havada konuşuyordu.

"Öyle mi Bay Shane?"

"Hem de tahmin edebileceğinizden çok daha kötü. Bakın Rosamund'a söz konusu günde Oscar Lewis diye biriyle yemek yediğimi söyledim."

"Ama aslında çok farklı bir yerdeydiniz."

"Evet. Gerçekte arabamla Sorrel Dainton adındaki bir hanımı ziyarete gitmiştim... kendisi ünlü bir aktrist. Son piyesimizde onunla birlikte sahne almıştım. Bu çok tatsız... belki polisi tatmin edecektir ama Rosamund çok mutsuz olacaktır, anlıyorsunuz değil mi?"

"Ah!" Poirot'nun sesinde gizemli bir hava belirdi. "Bu arkadaşlık yüzünden mi aranızda sorunlar vardı?"

"Evet... Rosamund benden onunla bir daha buluşmamam için söz aldı."

"Evet, anlıyorum, bu çok tatsız olabilir... anlıyorum, bu hanımla bir ilişki yaşadınız mı?"

"Ah, öyle denebilir... Ama ona değer verdiğim söylenemez."

"Ama o size veriyor değil mi?"

"Öyle, son zamanlarda oldukça rahatsız etmeye başladı... Kadınlar insana bir anlamda yapışıyorlar. Ama dediğim gibi, polisi rahatlatacak kanıtım var."

"Öyle mi düşünüyorsunuz?"

"Evet, tam o sırada millerce ötede Sorrel ile eğlenirken herhalde baltayla Cora'ya gitmiş olamam. Onun köy evi Kent'te."

"Anlıyorum, anlıyorum... Peki, bu Miss Dainton, sizin lehinizde tanıklık yapar mı?"

"Pek hoşuna gitmez... ama konu cinayet olunca yapmak zorunda kalacaktır."

"Onunla birlikte olmasanız da yapardı bunu, değil mi?"

"Ne demek istiyorsunuz?" Konuşmanın başından beri Michael'ın bakışları ilk kez karardı.

"Kadın size tutkun. Kadınlar âşık oldukları erkek için yeminli ifade vermeye her zaman hazırdırlar... hatta gerçek olmasa bile."

"Bana inanmadığınızı mı ima ediyorsunuz?"

"Benim size inanıp inanmamamın hiçbir önemi yok. Açıklamalarınızla tatmin etmeniz gereken kişi ben değilim."

"Peki ya kim?"

Poirot gülümsedi.

"Müfettiş Morton... Şu anda terasın yan kısmından içeri giriyor."

Michael Shane hızla arkasını döndü.

BÖLÜM 23

I

"Burada olduğunuzu duydum," dedi Müfettiş Morton.

İki adam yan yana ağır adımlarla terasta ilerliyorlardı.

"Matchfield polis şefi Parwell ile birlikte geldim. Dr. Larraby Bayan Leo Abernethie'nin durumuna ilişkin olarak onu aramış, o da konuyu biraz soruşturmak için buraya geldi. Doktorun kuşkuları var."

"Peki ya siz dostum?" diye sordu Poirot. "Sizi buraya getiren neden ne? Bölgeniz olan Berkshire'dan epeyce uzaktasınız."

"Bazı sorulara yanıt arıyorum... ve bana bu yanıtları verebilecek kimselerin neredeyse hepsi burada bir aradalar." Kısa bir aradan sonra ekledi. "Bunu siz mi ayarladınız?"

"Evet, ben ayarladım."

"Ve bunun sonucunda da Bayan Leo Abernethie başına onu bilinçsiz bırakan bir darbe aldı."

"Bundan dolayı beni suçlayamazsınız. Eğer bana gelmiş olsaydı... Ama yapmadı işte. Bunun yerine Londra'daki avukatını aradı."

"Ve ona bildiklerini anlatmak isterken... tak!"

"Aynen... söylediğiniz gibi... tak!"

"Peki, ona ne kadarını söyleyebildi?"

"Çok az bir şey. Yalnızca aynadaki görüntüsüne baktığını."

"Ah evet," dedi Müfettiş Morton filozofça. "Kadınlarda bu hep olur." Sert bakışlarla Poirot'yu süzdü. "Bu size bir şey anlatıyor mu?"

"Sanırım onun ne söylemek istediğini biliyorum."

"Bilmece çözmekte çok iyisiniz, değil mi? Her zaman öyleydiniz. Peki, ne söylemek istiyordu?"

"Affedersiniz... Richard Abernethie'nin ölümünü mü soruşturuyorsunuz?"

"Resmi olarak hayır. Ama tabi bunun Miss Lansquenet'in ölümüyle bir bağlantısı varsa..."

"Evet, onunla ilgisi var, doğru. Ancak sizden ricam dostum, bana birkaç saat daha zaman tanımanız. O zaman... varsayımımın... anlıyorsunuz değil mi, yalnızca bir varsayım bu... gerçeği yansıtıp yansıtmadığından emin olabileceğim. Eğer öyleyse..."

"Evet, eğer öyleyse..."

"O zaman size geçerli, sağlam bir kanıt da sunabileceğim."

"Böyle bir kanıt gerçekten de çok işimize yarardı." Müfettiş Morton'un sesinde belirli bir kuşku seziliyordu. Poirot'yu gözucuyla süzdü. "Bizden sakladığınız neler var?"

"Hiç. Hiçbir şey! Belki de olduğunu sandığım kanıt yoktur. Küçük konuşma parçacıklarından böyle bir şeyin olması gerektiği sonucuna vardım," dedi Poirot güvensizlikle. "Yanılmış olabilirim."

Morton gülümsedi.

"Ama bu pek sık başınıza gelmez, değil mi?"

"Hayır. Ama kabul etmem gerekir ki... evet bunu kabul etmeliyim... bu birkaç kez başıma geldi."

"Bunu duyunca sevindiğimi itiraf etmeliyim. Her zaman haklı olmak zamanla sıkıcı, tekdüze olabilir."

Poirot, "Ben o kanıda değilim," dedi.

Müfettiş Morton güldü.

"Benden henüz kimseyi sorgulamamamı mı istiyorsunuz?"

"Hayır, hayır asla. Yapmayı planladığınız her neyse yapın lütfen. Sanırım henüz herhangi birini gözaltına almak gibi bir düşünceniz yoktur?"

Morton başını salladı.

"Bunun için elimizde yeterli kanıt yok. Savcının kararını beklemek zorundayız... bu da daha zaman alacaktır. Hayır, yalnızca aile bireylerinin söz konusu günde nerede olduklarına ilişkin ifadelerini almak istiyordum... belki birini özellikle uyarıp yasal haklarını anımsatarak!"

"Anlıyorum. Bayan Banks'i mi?"

"Çok zekisiniz. Evet. Kendisi o gün oradaydı. Arabasının taş ocağında olduğunu belirledik."

"Ama o direksiyon başında görülmemiş, değil mi?"

"Hayır."

Müfettiş kısa bir aradan sonra ekledi.

"Söz konusu günde Lychett St. Mary'de olduğunu gizlemiş olması onun aleyhinde bir durum. Bize bunun için çok geçerli bir açıklama yapması gerekecek."

Poirot soğuk bir tonda, "Açıklama konusunda çok yetenekli," dedi.

"Evet. O çok zeki, genç bir bayan. Hatta belki gereğinden bile fazla zeki."

"Zeki olmak o kadar da iyi değil. Katiller genellikle zekâları yüzünden kendilerini ele verirler. George Crossfield hakkında yeni bir şey bulundu mu?"

"Elle tutulur bir şey değil. O sıradan bir tip. Çevrede onun gibi günlerini trende, otobüste ya da bisiklette çevrede dolaşarak geçiren bir sürü tip var. Bir hafta ya da on gün sonra bu insanlar o haftanın çarşamba ya da perşembe günü tam olarak nerede olduklarını ya da kiminle görüştüklerini anımsamakta güçlük çekiyorlar."

Kısa bir aranın ardından ekledi.

"Ancak oldukça ilginç sayılabilecek bir bilgi aldık... Çevredeki bir manastırın başrahibesinden. İki rahibesi o yörede kapı kapı dolaşıp bağış toplamaktaymış. Büyük olasılıkla kendileri Cora Lansquenet'in öldürülmeden bir gün önce onun evinin kapısına kadar gidip kapıyı çalmışlar, kapıya ısrarla vurmuşlar, ama açan olmamış. Bu çok doğal. Bildiğimiz kadarıyla söz konusu günde Bayan Lansquenet cenaze törenine katılmak için kuzeydeydi; Miss Gilchrist ise bir gün için izin almış, Bournemouth'a gitmişti. İlginç olan bu iki rahibenin *evde birinin olduğunu* iddia etmeleri. İçerden inilti ve homurtular duyulduğunu söylüyorlar. Bunun bir sonraki gün olup olamayacağını sordum ama başrahibe günde yanılmadığında ısrarlı. Sanırım bu bağış gezilerine ilişkin kayıt tutuyorlar. Acaba o gün iki kadın da ev dışındayken biri bu fırsattan yararlanıp evde araştırma mı yaptı? Ve bu kişi o gün aradığını bulamadığı için ertesi gün eve yeniden mi geldi? Aslına bakarsanız iniltileri de homurdanmaları da pek ciddiye almıyorum. Rahibeler genellikle ko-

layca etki altında kalan, batıl inançlı kişilerdir, cinayet işlenen bir ev onlar açısından bu gibi inançlar için çok uygun olabilir. Asıl sorun şu... evde aslında olmaması gereken biri var mıydı? Eğer varsa... o kimdi? Abernethielerin tamamı cenazedeydi."

Poirot konuyla tamamen ilgisiz gibi görünen bir soru yöneltti.

"Bu rahibeler... o çevrede bağış toplayan rahibeleri kastediyorum... daha sonra tekrar oraya gitmişler mi?"

"Evet, gitmişler. Yaklaşık bir hafta kadar sonra. Sanırım tam yasal soruşturma gününde."

"Bu uyuyor," dedi Poirot." Tam olarak uyuyor."

Müfettiş Morton dedektife şaşkınlık içinde soran gözlerle baktı.

"Rahibelere olan bu ilginizin nedeni neydi?"

"İstesem de istemesem de onlarla ilgilenmek zorunda kaldım. Rahibelerin ziyaretiyle zehirli düğün pastasının kulübeye bırakılmasının aynı güne rastladığı sanırım dikkatinizden kaçmamıştır, müfettiş."

"Yani size... Bu çok saçma bir düşünce olur."

"Düşüncelerim hiçbir zaman saçma değildir," dedi Hercule Poirot azarlayarak. "Ve şimdi *mon cher,* Bayan Abernethie'nin yediği darbeye ilişkin sorgulama ve incelemeleri size bırakıyorum. Ben merhum Richard Abernethie'nin yeğenini bulmaya gidiyorum."

"Lütfen Bayan Banks'a söylediklerinizde dikkatli olun."

"Bayan Banks'tan bahsetmiyorum. Richard Abernethie'nin diğer yeğeninden söz ediyordum."

II

Rosamund suları küçük bir şelaleyle ince bir dereye dökülüp rododendron çalılıklarının arasında kaybolan gölün başındaki bankta oturuyordu. Poirot yanına gittiğinde gözlerini suya dikmiş, dalıp gitmişti.

"Umarım güzel Ofelia'yı rahatsız etmiyorum," diyen Poirot hemen yanına banka oturdu. "Belki de o role çalışıyorsunuz?"

Rosamund, "Şimdiye dek hiç Shakespeare oynamadım," diye yanıt verdi. "Yalnızca bir kez taşrada. Venedik Taciri'nde Jessica rolüne çıkmıştım. İğrenç bir roldü."

"Ama o duygu dolu bir roldür. '*Bu güzel müziği duymak beni hiçbir zaman mutlandırmıyor.*' Zavallı Jessica, aşağılanan, nefret edilen bir Yahudinin kızı olarak ne büyük bir yük yüklenmiştir sırtına. Sevgilisiyle birlikte kaçmadan babasının altınlarını alırken kim bilir ne büyük vicdan azabı çekmiş, kendisiyle nasıl mücadele etmek zorunda kalmıştır? Jessice altınlarıyla birlikte bir kişiliktir... belki de altınları olmayan bir Jessica çok farklı bir kişilik sergilerdi."

Rosamund başını çevirerek dedektife baktı.

"Sizin çoktan gitmiş olduğunuzu sanıyordum." Sesi endişeliydi. Saatine baktı. "Saat on ikiyi geçiyor."

"Treni kaçırdım."

"Nasıl?"

"Onu kaçırmamın belirli bir nedeni olması gerektiğini mi düşünüyorsunuz?"

"Öyle sanıyorum. Siz çok açık, prensiplerine bağlı bir insansınız, yoksa yanılıyor muyum? Eğer belirli bir trene yetişmek istersenız ona muhakkak yetişirsiniz."

"Hayran olunacak bir yargılama yeteneğiniz var. Biliyor musunuz, madam küçük kış bahçesinde otururken sizi gördüm ve beni ziyaret edeceğinizi umdum."

Rosamund gözlerini Poirot'a dikti.

"Niçin bunu yapmamı beklediniz ki? Öyle ya da böyle kütüphanede bizlerle vedalaşmıştınız."

"Gerçekten de bunu yaptım. Ama acaba bir şey yok mu... yani bana açılmak istediğiniz?"

"Hayır." Rosamund başını salladı. "Üzerinde düşünmem gereken birçok şey var. Önemli şeyler."

"Anlıyorum."

"Aslında pek fazla düşünmem ben," diye ekledi Rosamund. "Bu tamamen zaman kaybıdır. Ama şimdi, durum böyle olunca bu çok önemli. Bence insan yaşamını olmasını istediği şekilde düzenlemeyi planlamalı."

"Şu anda yaptığınız bu mu?"

"Evet öyle... Bir konuda karar almaya çalışıyorum."

"Eşinizle mi ilgili?"

"Bir anlamda."

Poirot biraz bekledikten sonra, "Müfettiş Morton geldi," diyerek, Rosamund'un soru sormasına fırsat vermeden ekledi. "Kendisi Bayan Lansquenet cinayetini soruşturmakla görevli polis memuru. Buraya gelmesinin nedeni sizlerden cinayet gününde nerede olduğunuzu kesin olarak öğrenmek istemesi."

"Anlıyorum. Bir kanıt." Rosamund neşeli görünüyordu. Yüzünde eğlenceli bir gülümseme belirdi. "İşte şimdi Michael korkudan ne yapacağını bilmiyordur. O gün o kadına gittiğini bilmediğimi sanıyor."

"Bundan nasıl emin olabiliyorsunuz?"

"Oscar'la öğlen yemeğine gideceğini söylerken halinden apaçık anlaşılıyordu. Biliyor musunuz, öylesine korkunç bir kayıtsızlığı vardı ki; ayrıca her yalan söylediğinde olduğu gibi burun delikleri oynuyordu."

"Sizinle evlenmemiş olduğuma tüm kalbimle şükrediyorum, madam."

"Ben de tabi onun ardından Oscar'a telefon ettim," diye ekledi Rosamund. "Erkekler hep böyle aptalca yalanlar söylerler."

"Korkarım Michael pek sadık bir eş değil," dedi Poirot tereddütle.

Rosamund itiraz etmedi.

"Öyle."

"Bu sizi rahatsız etmiyor mu?"

"Aslında bu bir anlamda eğlenceli bile diyebilirim," diye yanıtladı Rosamund. "Başka kadınların insanın elinden almaya çalıştıkları bir erkeğinin olması. Bence başka hiçbir kadının istemeyeceği bir erkekle evli olmak korkunç bir şey olmalı... zavallı Susan gibi. Greg uyuşuğun teki, boş bir sünger gibi."

Poirot, onu anlamlı bakışlarla süzdü.

"Peki ya biri... eşinizi elinizden almayı başarırsa?"

"Böyle bir şey olmayacak. Özellikle de şimdiden sonra... asla."

"Yani demek istediğiniz..."

"Şimdi artık Richard Dayı'mın mirasçısıyım. Michael bu kadınlara vuruluyor... bu Sorrel Dainton onu neredeyse pençesine alacaktı, onun yalnız kendinin olmasını istiyordu... ama Michael için sahne her şeyden önemlidir. Ve şimdi bu idealine ulaşma fırsatı geçti eline, artık kendi şovunu sergileyebilir. Aktörlük yanında kendi oyunlarını da sahneleyebilir. Biliyor musunuz, o çok hırslı biri ve de gerçekten çok iyi bir sanatçı. Benim gibi değil. Ben de sahnede olmaktan inanılmayacak derecede çok hoşlanıyorum... ama sahnede hoş görünmeme rağmen ben kötü bir oyuncuyum. Hayır, artık Michael için hiç endişelenmiyorum. Ne de olsa bu benim param."

Gözleri Poirot'nun sakin bakışlarıyla karşılaştı. Richard Abernethie'nin iki kız yeğeninin de sevgilerine aynı şekilde karşılık veremeyen erkeklere âşık olmaları ve bunlara kalben bağlı olmaları ne kadar ilginçti. Üstelik de Rosamund olağanüstü güzel, Susan ise çekici ve seksapeliyle dikkat çeken bir kadındı. Susan, Gregory'nin onu sevdiği hayaline kapılmış, bu hayale dört elle sarılmıştı. Rosamund ise daha öngörülüydü, hayallerle kendini kandırmıyor, ne istediğini biliyordu.

"Sorun... gelecekle ilgili olarak... ağır bir karar vermek zorunda olmam," diye ekledi Rosamund. "Michael'in bundan haberi yok." Yüzünde bir gülümseme belirdi. "O gün benim alışverişte olmadığımı öğrenmiş ve Regent's Park konusundan da çok huzursuz oldu."

"Regent's Park konusu ne?" Poirot, genç kadını şaşkınlık dolu bakışlarla süzdü.

"Harley Sokak'ından sonra oraya gittim. Biraz dolaşıp düşünmek istiyordum. Tabi Michael parka orada bir erkekle buluşmak için gittiğimi sanıyor."

Rosamund mutlulukla gülümsedi.

"Tabi bu onun hiç hoşuna gitmedi."

"Regent's Park'a gitmenizi niçin yadırgıyor?" diye sordu Poirot.

"Yalnız dolaşmaya gitmiş olmamı mı?"

"Evet. Başka zamanlarda yapmaz mısınız bunu?"

"Hayır. Hem niçin gideyim ki? Regent's Park'a gitmek için nasıl bir neden olabilir ki?"

Poirot, genç kadına baktı.

"Sizin için gerçekten bir neden olamaz." Ve sonra ekledi. "Bana sorarsanız, Rosamund, sanırım yeşil malakit masayı kuzininiz Susan'a bırakmanız doğru olacak."

Rosamund'un gözleri faltaşı gibi açıldı.

"Peki, ama neden? Onun benim olmasını istiyorum."

"Biliyorum. Biliyorum. Ama... siz kocanızı elinizde tutacaksınız. Zavallı Susan ise... maalesef onu kaybedecek."

"Niye kaybedecek? Greg'in başka bir kadınla ilişkisi olduğunu mu ima ediyorsunuz? Bunu ondan hiç beklemezdim. Öylesine ezik bir insan görüntüsü var ki."

"Bir erkeği kaybetmenin tek nedeni sadakatsizlik değildir, madam."

"Yoksa söylemek istediğiniz?..." Gözlerini dedektife dikti. "Greg'in Richard Dayı'yı zehirlediğini, Cora Teyze'yi baltayla öl-

dürdüğünü ve Helen Teyze'nin başına bir darbe indirdiğini söylemek istemiyorsunuz, değil mi? Bu çok gülünç! Bunu ben bile anlıyorum."

"Peki, o zaman sizce bunları yapan kimdi?"

"Elbette ki George. Sizin de bildiğiniz gibi George bir kumarbaz, ayrıca bir dolandırıcılık olayına da karışmış... bunu Monte Carlo'daki bazı arkadaşlarımdan öğrendim. Sanırım Richard Dayı da bunun öğrenmişti, onu vasiyetnamesinden çıkarmayı planlıyordu. Başından beri bunları yapanın George olduğunu biliyorum," diyerek tamamladı sözlerini gönül rahatlığıyla kendinden emin bir tavırla.

BÖLÜM 24

I

Telgraf aynı gün akşamüstü saat altı dolaylarında ulaştı.

Özellikle istendiği gibi telefon edilmemiş, telgraf bizzat elle teslim edilmişti. O sıralarda sabırsızlıkla evin kapısı dolaylarında dolaşmakta olan Hercule Poirot telgrafı postacıdan teslim alan Lanscombe'un elinden adeta kaptı.

Aynı şekilde, ondan beklenmeyen bir telaşla telgrafı açtı. Telgrafta üç sözcük ve bir imza vardı.

Poirot rahatlayarak derin bir soluk aldı.

Sonra pantolon cebinden gıcır gıcır bir sent çıkarıp şaşkınlık içindeki postacı çocuğa uzattı.

"İnsanın tutumlu olmaya boş verdiği anlar olabilir," dedi Poirot, Lanscombe'a dönerek.

"Olabilir," diye yanıtladı Lanscombe nezaketle.

"Müfettiş Morton nerede?"

"Sayın polis beylerden..." Lanscombe konuşmasındaki hoşnutsuz tavrıyla polislerin isimleri gibi bazı konuları anımsamaya bile değmeyecek kadar değersiz bulduğunu anlatıyordu. "Biri gitti. Diğeri ise bildiğim kadarıyla kütüphanede."

"Mükemmel. Hemen oraya gidiyorum."

Lanscombe'un omzuna hafifçe vurdu.

"Cesaret! Ulaşmak üzereyiz."

Lanscombe görünür bir şaşkınlıkla süzdü dedektifi, kafasında ulaşmaktan çok uzaklaşmalar olduğu böyle bir anda bu yabancı ne diyordu böyle?

"Saat dokuzdaki trenle gitmeyi amaçlamıyor muydunuz?"

"Umudunu yitirme!" diyen Poirot tam arkasını dönmüşken hızla yeniden döndü. "Saygıdeğer efendinizin cenazesinin yapıldığı gün Bayan Lansquenet buraya geldiğinde size ilk olarak ne söylediğini hâlâ anımsıyor musunuz?"

"Çok iyi anımsıyorum," diyen Lanscombe'un yüzünde bir aydınlanma göründü. "Miss Cora... affedersiniz Bayan Lansquenet... her nedense onu hâlâ hep Miss Cora gibi düşünüyorum..."

"Bunu anlıyorum."

"Bana aynen şöyle dedi: 'İyi günler Lanscombe. Kulübeye bizim için beze taşıdığın günlerin üstünden çok uzun zaman geçti değil mi?' Eskiden çocukların bahçede, çitin yakınında kendilerine ait birer oyun evleri vardı. Yazları, özellikle de davet verildiği akşamlarda, ailenin gençlerine, çok gençlerine oraya... biraz beze götürürdüm. Miss Cora bunları her zaman büyük iştahla yerdi."

Poirot başıyla onayladı.

"Evet," dedi. "Bunu bekliyordum. Yine de bu çok tipik!"

Müfettiş Morton'u bulmak üzere kütüphaneye gidip ona hiçbir şey söylemeden telgrafı uzattı.

Morton telgrafı şaşkınlık içinde okudu.

"Tek bir sözcük bile anlamadım."

"Size her şeyi anlatmanın zamanı geldi."

Müfettiş Morton sırıttı.

"Victoria dönemi melodramlarındaki genç bayanlar gibi konuşuyorsunuz. Gerçekten artık bana bir şeyler açıklamanızın zamanı. Bu durumu daha fazla idare etmem olanaksız. Genç Banks hâlâ ısrarla Richard Abernethie'yi zehirlemiş olduğunu iddia ediyor ve hiçbir şeyi kanıtlayamayacağımızı söyleyerek övünüyor. Benim anlayamadığım niçin her cinayetten sonra birinin çıkıp cinayeti ısrarla üstlenmek istediği! İnsanlar bundan ne bekliyorlar ki? Bunu aklım almıyor."

"Bu olayda sanırım bu bir anlamda kendi sorumluluğunu yüklenmenin zorluklarından kaçış... başka şekilde ifade edecek olursak... Forsdyke Sanatoryumu!"

"Broadmoor daha büyük olasılık!"

"Orası da aynı amaca yarayabilir."

"Bunu gerçekten yapmış olabilir mi Poirot? Miss Gilchrist size anlattıklarını aynen bana da anlattı; Bu Richard Abernethie'nin yeğenine ilişkin düşüncelerini doğrulayan bir davranış olurdu. Eğer bunu kocası yaptıysa, kızın da onunla birlikte hareket ettiği kesin. Gerçi bir kadının bunca suçu işleyebileceğini aklım pek almıyor ama. Yine de kocasını korumak söz konusu olunca onu kimsenin durduramayacağı da açık."

"Size her şeyi anlatacağım..."

"Evet, evet her şeyi açıklayın artık bana! Haydi, ne duruyorsunuz Tanrı aşkına, açıklasanıza!"

II

Hercule Poirot bu kez dinleyicilerini büyük salonda toplanmaya davet etti.

Ona yönelmiş yüzlerden meraklanmaktan çok eğlendikleri anlaşılıyordu. Müfettiş Morton ve polis şefi Parwell'in gelişiyle birlikte dedektife bir anlamda gözdağı verilmiş gibi bir his içindeydiler. İncelemeler yapıp sorgulayan ve yazılı ifadeler isteyen üniformalı polisler yanında Hercule Poirot gibi bir özel dedektif neredeyse şaka gibi görünüyordu onlara.

Bu genel duyguyu ilk kez sözcüklere döken Timothy oldu. Duyulabilecek şekilde karısının kulağına fısıldayarak, "Şişko, kibirli şarlatan!" dedi. "Entwhistle aklını kaçırmış olmalı... buna başka hiçbir şey denemez."

Oradakilerin genel havasından Poirot'nun istediği etkiyi yapmakta zorlanacağı anlaşılıyordu.

Poirot her zamanki kendinden emin havasıyla konuşmaya başladı:

"Planladığım yolculuğumu ikinci kez erteliyorum. Bu sabah on iki treni için yer ayırtmıştım. Sonra bu akşam bunu yirmi bir otuz treni olarak değiştirdim... yani akşam yemeğinden hemen sonra. Artık burada yapacak bir işim kalmadığına göre gidiyorum."

"Bunu yapması gerektiğini ona çok daha önce söyleyebilirdim." Timothy görüşlerini saklamak niyetinde değildi. "Zaten yapacak işi yoktu ki! Ne küstahlık!"

"Sonuç olarak buraya bir bilmeceyi çözmeye geldim. Bilmece artık çözüldü. İlk olarak sizlere sayın Bay Entwhistle'in dikkatimi çektiği noktaları açıklamak isterim.

"Birincisi Bay Abernethie'nin ani ölümü. İkincisi kızkardeşi Cora Lansquenet'in cenazede söylediği o "Ama o öldürüldü, değil mi?" sözleri. Üçüncü nokta ise Bayan Lansquenet'in bir cinayete kurban gitmesi. Bu durumda ilk yanıtlanması gereken şuydu: Bu üç olay arasında bir *bağlantı* var mıydı? Şimdi bir de daha sonra

olanlara bakalım. Miss Gilchrist, merhumun kâhyası ya da ev arkadaşı bir parça arsenik karıştırılmış düğün pastası yedikten sonra fenalaşarak hastaneye kaldırıldı. Evet, dediğim gibi olayların bir sonraki aşaması buydu.

"Sizlere sabah da açıkladığım gibi... inceleme ve araştırmalarım sırasında, Bay Abernethie'nin zehirlenmiş olduğunu gösteren ya da bu kuşkuyu kuvvetlendiren tek bir ipucuna rastlamadım. Aynı şekilde belirtmeliyim ki zehirlenerek öldürülmediğini kanıtlayabilecek herhangi bir delile de ulaşamadım. Ancak olayları izlemeye devam edersek konu kendiliğinden açıklığa kavuşacaktır. Cora Lansquenet'in ağabeyinin cenazesinde heyecan uyandıran o soruyu sorduğunda hiç kuşkumuz yok. Bu konuda herkes hemfikir. Bayan Lansquenet'in hemen bunu izleyen günde... baltayla... öldürüldüğü de bir gerçek. Şimdi izin verirseniz olayların akışındaki dördüncü aşamayı biraz daha yakından incelemek isterim: Postaları dağıtan çocuk... bu konuda yemin etmekten kaçınsa da... düğün pastasının bulunduğu paketi bırakmadığından emin. Eğer bu doğruysa paketi birinin elden bırakmış olması gerekiyor. Her ne kadar bilinmeyen bir kişi olasılığını gözden uzak tutmamamız gerekse de sonradan bulunmak üzere o paketi oraya bırakabilecek, o çevrede bulunan ve buna imkânı olan kişileri ele almamız gerekir. Burada ilk akla gelen Miss Gilchrist'in kendisi; aynı gün yasal soruşturma için oraya gelmiş olan Susan Banks; Bay Entwhistle... evet, Bay Entwhistle'in üzerinde de durmamız gerekir; ne de olsa Cora o heyecan uyandırıcı açıklamasını yaparken orada bulunanlardan biride oydu. Bunun dışında iki kişi daha söz konusu olabilirdi: Kendini Bay Guthrie olarak tanıtan, yaşlı bir sanat eleştirmeni ve o sabah kapıyı çalıp bağış toplayan rahibe ya da rahibeler.

"Konuyu incelemeye postacı çocuğun anımsadıklarının doğru olduğu, yani paketi oraya onun bırakmadığını kabul ederek başladım. Bu durumda bu küçük kuşkululer grubunun derinlemesine incelenmesi gerekmekteydi. Miss Gilchrist'in Richard Abernethie'nin ölümünden hiçbir çıkarı olamazdı, gerçi Bayan Lansquenet'in ölümüyle ona kalan ufak bir şeyler vardı ama... diğer yandan da bu ölümle düzeni bozuluyor, işini kaybediyor ve çalışmak için yeni bir yer aramak gibi zor bir durumda kalıyordu. Bunun dışında Miss Gilchrist arsenikle zehirlenerek hastaneye kaldırılmıştı.

"Susan Abernethie ise Richard Abernethie'nin ölümünden olduğu gibi Bayan Lansquenet'in ölümünden de... gerçi bu olaydaki neden güvenlik sağlamak gibi görünüyor ama... küçük ölçekte de olsa çıkar sağlıyordu. Susan'ın Miss Gilchrist'in Cora Lansquenet ile ağabeyi arasında, adının geçtiği bir konuşmayı dinlediğine inanmak ve onun da ortadan kaldırılması gerektiğini düşünmek için geçerli nedenleri olabilirdi. Bu arada kendisinin düğün pastasını tatmaya bile yanaşmadığına ve Miss Gilchrist çok kötü durumdayken bile doktoru ertesi gün çağırmayı önermiş olduğuna dikkatinizi çekmek isterim.

"Bay Entwhistle'in ise her iki ölümden de hiçbir çıkarı yoktu... Ancak Bay Abernethie'nin ticari faaliyetleri ve yatırımları üzerinde o kadar etkin bir rolü vardı ki, Richard Abernethie'nin yaşamının daha fazla uzamaması için pekâlâ da geçerli bir nedeni olmuş olabilirdi. Ama... düşündüm de... eğer katil Bay Entwhistle olsaydı, bana başvurur muydu?

"Ve bu soruya verebileceğim tek bir yanıt vardı: Katilin kendine gereğinden fazla güvenmesi gibi bir durumla ilk kez karşılaşmıyordum.

"Şimdi gelelim diğer iki zanlıya... onları dışarıdakiler diye adlandırmak istiyorum... Bay Guthrie ve bir rahibe. Eğer bu Bay Guthrie gerçekten sanat eleştirmeni olan Bay Guthrie ise onu bu konunun dışında bırakabilirdik. Aynı şey rahibe için de geçerliydi, eğer o da gerçek bir rahibeyse! Burada sorulması gereken şu: Bu insanlar gerçekten söyledikleri kişiler miydi, yoksa başka birileri miydi?

"Belirtmem gerekir ki bu olayda, pek olağan olmasa da... şimdilik bunu *motif* olarak adlandırmak istiyorum, rahibe motifi her noktada karşımıza çıkıyor. Bay Timothy Abernethie'nin evinin kapısına gelen ve Miss Gilchrist'in Lychett St. Mary'de gördüğüyle aynı kişi olduğunu sandığı rahibe. Bunun dışında Bay Richard Abernethie'nin öldüğü gün evin kapısının önünde duran bir ya da iki rahibe..."

"Üçe bir bahse girerim ki bunlar rahibeydi," diye mırıldandı George Crossfield.

"Neyse, bunlar karşı karşıya olduğumuz bilmecenin farklı unsurları," diye ekledi Poirot umursamayarak. "Richard Abernethie'nin ölümü, Cora Lansquenet'in öldürülmesi, zehirli düğün pastası, 'rahibe' *motifi.*

"Bu arada olaya ilişkin olarak dikkatimi çeken birkaç unsuru daha belirtmek istiyorum.

"Sanat eleştirmeninin ziyareti, yağlıboya kokusu, Polflexan limanına ait bir posta kartı ve şu anda bir Çin vazosu duran yeşil malakit masanın üstündeki balmumu çiçekler.

"İşte bana gerçeği bulmakta yol gösteren unsurlar bunlardı... ve şimdi sizlere de gerçeği açıklamak istiyorum.

"Olayın ilk kısmını sizlere zaten bu sabah anlatmıştım. Richard Abernethie aniden öldü... eğer kızkardeşi Cora Lansquenet

cenazede o meşum yorumda bulunmamış olsa bu ölümün kuşkulanılacak hiçbir yönü yoktu. *Richard Abernethie'nin öldürülmüş olabileceği kuşkusunu haklı gösterebilecek tek olgu bu sözlerdi.* Bunun sonucunda orada bulunanların tamamı bir cinayet işlendiğine inanmaya başladı ve bunun nedeni sözlerin kendinden çok *Cora Lansquenet'in herkesçe bilinen karakteriydi.* Cora Lansquenet önemli anlarda yersiz de olsa gerçeği söylemekle tanınıyordu. Başka bir deyişle, Richard Abernethie'nin öldürülmüş olduğu kuşkusunu uyandıran Cora'nın sözlerinden çok Cora'nın kendisiydi.

"Ve işte bu noktada kafamda bir soru belirdi:

Bu kişiler Cora Lansquenet'i ne kadar tanıyorlardı?

Bir an için sustu.

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu Susan sert bir tonda.

Poirot bu soruyu duymazdan gelerek sözlerine devam etti. "*Hiç de iyi değil...* işte buydu bu sorunun yanıtı. Genç kuşak onunla hiç tanışmamıştı ya da tanışsa bile ancak küçük bir çocuk oldukları yıllarda. Aslına bakılırsa o gün evde Cora Lansquenet'i gerçekten tanıyan yalnızca üç kişi vardı: Yaşlı ve bir anlamda neredeyse kör olan uşak; onunla yalnızca birkaç kez... o da evliliği sırasında görüşmüş olan Bayan Timothy Abernethie ve onu çok iyi tanımasına rağmen yaklaşık son yirmi yıldır görmemiş olan Bayan Leo Abernethie.

Bu noktada kendime şu soruyu sordum: Peki ya cenazeye katılan gerçek Cora Lansquenet değilse?

"Yani bu sözlerinizle Cora Teyze'nin gerçekte Cora Teyze olmadığını mı söylemek istiyorsunuz?" Susan'ın sesinden duyduklarına inanmakta zorlandığı anlaşılıyordu. "Yani sizce öldürülen Cora Teyze değil de bir başkası mıydı?"

"Yo hayır, öldürülen gerçekten de Cora Lansquenet idi. Ancak *ağabeyinin cenazesine katılan Cora Lansquenet değildi.* O gün cenazeye katılan kadının tek bir amacı vardı... Richard Abernethie'nin ani ölümünü kendi çıkarları çerçevesinde kullanmak. Ve akrabalarının kafasında onun öldürülmüş olabileceği kuşkusunu uyandırmak. Bunu mükemmel bir şekilde başardı da."

Maude heyecanla atıldı.

"Saçmalık bu! Neden? Bunun kime ne yararı olur ki?"

"Neden mi? *Amaç dikkatleri kendi işlediği cinayetten başka yöne çekmekti.* Cora Lansquenet cinayetinden. Eğer Cora, Richard'ın öldürülmüş olduğunu söylerse ve *ertesi gün de kendisi öldürülürse,* hemen iki ölüm arasında sebep-sonuç ilişkisi kurulacaktı. Ama yalnızca Cora öldürülür ve evi soyulursa ve polis bunun bir gasp olayı olabileceği teorisini pek inandırıcı bulmazsa, araştırmaya nereden başlayacaktı... en yakın çevresinden elbette! Ve tabi tüm kuşkular beraber yaşadığı yardımcısı üzerinde yoğunlaşacaktı."

Miss Gilchrist bu söylenenlere neredeyse feryat ederek itiraz etti.

"Siz ne diyorsunuz Mösyö Pontalier... gerçekten... bir ametist broş ve değersiz birkaç resim için cinayet işlediğimi düşünüyor olamazsınız?"

"Hayır," dedi Poirot. "Daha fazlası vardı tabi. Resimler arasında Polflexan limanına ait olan bir tane vardı. Bayan Banks'ın keskin bakışlarıyla hemen bunun bir kopya olduğunu ve posta kartına bakılarak yapıldığı yorumunu getirdiği; eski iskelenin resmedilmiş olduğu tablo. Ama Bayan Lansquenet sizin de ifade ettiğiniz gibi resimlerini daima canlı modele bakarak yapıyordu. O anda aklıma Bay Entwhistle'in ilk ziyaretinde evin *yağlıboya koktuğundan* bah-

settiği geldi. Resim yapabiliyorsunuz, değil mi Miss Gilchrist? Babanız ressamdı ve siz de resimden anlıyorsunuz. Diyelim ki Cora'nın bitpazarlarından aldığı resimlerden biri gerçekten çok değerliydi. Yine diyelim ki kendisi bunu fark etmedi ama siz hemen tanıdınız. Cora'nın çok yakın bir tarihte önemli bir sanat eleştirmeni olan arkadaşının kendisini ziyaret etmesini beklediğini biliyordunuz. Tam o sırada birden ağabeyi öldü... ve siz hemen bu planı yaptınız. Sabah kahvaltıda onun çayına katacağınız uyku hapıyla onun cenazenin yapıldığı günün tamamını bilinçsiz bir halde yatakta geçirmesini sağlamak sizin için çok kolaydı. Bu arada siz de Enderby'de onun rolünü oynayacaktınız. Onun anlattıklarından Enderby'yi neredeyse orada yaşamışçasına iyi biliyordunuz. Cora onun yaşındaki insanların birçoğu gibi uzun uzun çocukluğunu anlatmaktan hoşlanıyordu. İlk olarak eğer sizden kuşkulandıysa bile Lanscombe'a beze ve oyun kulübelerinden söz etmekle onun bu kuşkusunu gidermeyi ve Cora ile aynı kişi olduğunuzu kanıtlamayı başardınız. Aslında o gün Enderby ile ilgili bilgilerinizden çok iyi yararlandınız, şu ya da bu konudaki imalarınızla, anımsama çabalarınızla. Kimse sizin Cora olmadığınızdan kuşkulanmadı. Onun giysilerini giymiştiniz, tabi içten biraz doldurarak; ayrıca Cora daima takma kakül kullandığı için sizin için ona benzemek pek zor olmadı. Son yirmi yıldır Cora'yı gören olmamıştı. Yirmi yılda insanlar o kadar değişebilirler ki çok yakın dostlar bile yıllar sonra bir nedenle karşılaştıklarında sık sık şu sözcükler duyulur: "Çok değişmişsin, seni dünyada tanıyamazdım." Ama öyle kişiye özgü öyle tavırlar vardır ki insanın aklından çıkmaz. Cora'nın da bilinçsizce yaptığı bu tür hareketleri vardı ve bunları ayna karşısında özenle çalıştınız.

"İşte ilk hatanızı da burada yaptınız. *Aynadaki görüntünün daima ters yansıdığını unuttunuz.* Aynada Cora'nın kuşa benzeyen baş hareketini mükemmel bir şekilde yapabildiğinizi gördüğünüzde başınızı *yanlış tarafa yatırdığınızı fark etmediniz.* Cora'nın başını hep... diyelim ki... *sağa* eğdiğini çok iyi biliyordunuz, ama aynada bunu doğru elde edebilmek için başınızı *sola* eğmeniz gerektiğini düşünemediniz.

"İşte o meşum açıklamayı yapmanızın ardından Helen Abernethie'yi rahatsız eden de buydu. Bir şey ona "tuhaf" görünmüştü. Bu tür bir durumda ne olduğunu ancak dün akşam tam olarak kestirebildim... Rosamund Shane benimle ilgili o şaşırtıcı açıklamayı yaptığında. Herkes birden ister istemez *konuşan kişiye* baktı. Bu durumda Bayan Leo'nun bahsettiği "tuhaflık" Cora Lansquenet'le ilgili bir şey olmalıydı. Akşam aynadaki yansımalar ve insanın kendini nasıl gördüğüne ilişkin konuşmalardan sonra sanırım Bayan Leo ayna karşısına oturdu. Yüzü oldukça simetrik olan biri o. Belki Cora'yı düşündü, Cora'nın kafasını nasıl hep sağa yatırdığını ve onun gibi yaptı, aynaya baktı... ve elbette yansıma ona doğru görünmedi. Birden cenaze günü de bunun doğru olmadığını anladı. Ve şu sonuca vardı: Ya Cora başını tam ters tarafa yatırmaya alışmıştı ya da... bu pek olası değildi ama... *Cora Cora değildi.* Bu olasılıklardan ne biri ne de diğeri onun için bir anlam taşımıyordu. Ama Bay Entwhistle'e bu buluşundan hemen bahsetmeye kararlıydı. Sabahları erken kalkan bir başka kişi onu aşağı kadar izledi ve Helen Abernethie'nin bunu açıklamasının korkusuyla ağır kapı durdurucuyla kafasına vurdu."

Poirot kısa bir ara verdi.

"Size şimdi artık söyleyebilirim, Miss Gilchrist," diye sürdürdü sözlerini daha sonra. "Bayan Abernethie'nin beyin sarsıntısı çok ağır değil. Çok yakında bu hikâyeyi kendisi de anlatacaktır."

"Ben böyle bir şey yapmadım," diye haykırdı Miss Gilchrist. "Bunların tamamı yalan, adi bir yalan."

"O gerçekten sizdiniz!" diye bağırdı Michael Shane birdenbire. Miss Gilchrist'in yüzünü dikkatle incelemişti. "Bunu daha önce fark etmeliydim... sizi daha önce bir yerde gördüğümü hissetmiştim... ama tabi insan bu gözle bakmayınca..." Sustu.

"Tabi, bir işçiye hiçbir zaman alıcı gözle bakılmaz ki." Miss Gilchrist'in sesi titriyordu. "Domestik! Hizmetçi! İyi bir yardımcı! Devam edin Mösyö Poirot! Fantastik, tamamıyla saçma öykünüze devam edin."

"Cenaze sırasında bunun bir cinayet olabileceğinin ima edilmesi planın ilk adımıydı." Poirot yine konuya hâkim oldu. "Planınızda daha başka evreler vardı. Her an için Richard ile kızkardeşi arasında geçen bir konuşmayı dinlediğinizi itirafa hazırdınız. Richard'ın ona anlattığı hiç kuşkusuz önünde sayılı günler olduğuydu; Enderby'ye döndükten sonra yazdığı mektuptaki örtülü ifadeden de bu anlaşılıyor. Resmi soruşturma gününde kapının önüne gelen rahibe... ya da daha doğrusu... rahibeler, aklınıza sizi sürekli izleyen bir rahibe yaratma fikrini getirdi ve bu gerekçeyi Bayan Timothy'nin Enderby'deki eltisiyle telefon konuşmalarını dinlemek için ortaya attınız. Ve tabi olayların seyrini izlemek üzere onlarla beraber buraya gelebilmek için kullandınız bunu. Kendi kendini arsenikle *zehirlemek*... ağır ama öldürücü düzeyde değil... bu çok eskiden beri bilinen bir numaradır... Bu arada hemen belirteyim bu girişiminiz Müfettiş Morton'un kuşkularının size yönelmesine neden oldu."

"Peki ya resim?" diye sordu Rosamund. "Bu resim konusu neydi?"

Poirot düşünceli bir halde telgrafı açtı.

"Bu sabah sorumluluklarının son derecede bilincinde olan bir insan olan Bay Entwhistle'i aradım ve ondan Stansfield Grange'a gitmesini ve Bay Abernethie'nin talimatıyla..." Konuşmasının bu noktasında Poirot ürkek bakışlarla Timothy'ye baktı. "Miss Gilchrist'in odasındaki resimleri araştırmasını ve Polflexan limanına ait olanı Miss Gilchrist'e sürpriz olarak yeniden çerçeveletme gerekçesiyle oradan almasını rica ettim. Ve ondan bu resmi bizzat önceden telgrafla konu hakkında bilgilendirmiş olduğum Bay Guthrie'ye götürmesini istedim. Polflexan'ın aceleyle yapılan kopyasının altından gerçek resim ortaya çıktı."

O gün gelen telgrafı gösterdi.

"Gerçek bir Vermeer Guthrie."

O anda Miss Gilchrist elektik çarpmışçasına yerinden fırlayarak feryat etti.

"Onun bir Vermeer olduğunu *biliyordum.* Biliyordum bunu! Ama *o* farkında bile değildi. Rembrandt'tan, İtalyan primitiflerden onca söz edip övünürken burnunun dibindeki Vermeer'i bile tanıyacak yetenekte değildi. Sanat konusunda bir sürü boş laf ediyordu ama gerçekte en ufak bir fikri bile yoktu. O aptalın tekiydi. Sürekli olarak bu evin özlemini çekiyordu... Enderby'nin hayaliyle yaşıyordu, çocukken burada yaşadıklarının, Richard'ın, Timothy'nin, Laura'nın ve diğerlerinin. Ve para içinde yüzdüklerinin! Çocuklara her zaman her şeyin en iyisi layık görülürmüş, filan! Her gün, her saat hep aynı şeyi anlatan birine dayanmanın ne kadar korkunç bir şey olduğunu düşünemezsiniz bile. İnsanı yok eden bir şey bu! 'Ah öyle mi Bayan

Lansquenet?' ya da 'Sahi mi bu Bayan Lansquenet' demenin. Sürekli olarak ilgileniyormuş gibi davranmanın ama gerçekte sıkılmanın, ölesiye sıkılmanın, nefret etmenin! Ve insanın sevinebileceği hiçbir şey olmamasının... Ve sonra bir gün... bir Vermeer! Çok yakın bir tarihte gazetede bir Vermeer tablosunun beş bin sterlinin üzerinde bir bedelle satıldığını okudum."

"Onu... bu kadar vahşi bir şekilde öldürmenizin nedeni... yalnızca bu beş bin sterlin mi?" Susan kendini kaybetmişti.

Poirot hemen konuya girdi.

"Beş bin sterlinle yeni bir çay salonu açılıp dekore edilebilir."

Miss Gilchrist, Poirot'a döndü.

"Hiç değilse siz beni anlıyorsunuz. Bu yaşamımda karşıma çıkabilecek belki de tek şanstı. Biraz sermayem olması gerekiyordu." Sesinden kurduğu düşteki hırs ve sabit fikirlilik anlaşılıyordu. "Oraya Palm Tree(*) adını verecektim. Mönü kartlarını küçük develerle sunacaktım. Bazen gerçekten çok iyi porselenler ele geçiyor... ikinci elde de... o iğrenç beyaz takımlardan çok farklı. Çay salonumu seçkin müşterilerin geleceği seçkin bir yörede açacaktım. Rye'da açmayı düşünmüştüm... ya da Chichester'de... Hiç kuşkusuz çok güzel olacaktı." Kısa bir süre sonra hayallerine dalmış bir halde devam etti. "Meşe masalar... kırmızı beyaz çizgili minderleri olan hasır koltuklar..."

Bir an için hiçbir zaman olmayacak çay salonu Enderby'deki Victoria stilindeki heybetli salondan da daha gerçek göründü...

Bu büyüyü bozan Müfettiş Morton oldu.

Miss Gilchrist, ona karşı son derece nazik davrandı.

(*) Palmiye ağacı.

"Oh elbette," dedi." Hemen. Size zorluk çıkarmak istemiyorum. Palm Tree'ye sahip olamayacak olduktan sonra hiçbir şeyin önemi yok..."

Müfettişle birlikte odadan çıktı.

Susan arkalarından dehşet içinde mırıldandı.

"Hiçbir zaman kadınlık niteliği yüksek birinin katil olabileceği gelmemişti aklıma. Bu korkunç..."

BÖLÜM 25

"Balmumu çiçeklerin ne olduğunu anlayamıyorum," diyen Rosamund büyük mavi gözlerini endişeyle Poirot'a dikti.

Helen'in Londra'daki evinde oturuyorlardı. Rosamund'la Poirot'nun birlikte çaya gittikleri Helen kanepeye uzanmıştı.

"Balmumu çiçeklerin bunlarla ne ilgisi olduğunu anlayamıyorum. Ve malakit masanın."

"Malakit masanın hiçbir ilgisi yoktu, hayır. Ancak balmumu çiçekler Miss Gilchrist'in ikinci hatasıydı. Onların malakit masanın üzerinde ne kadar şık durduklarından bahsetti. Ama bakın madam, onları görmüş olması olanaksızdı. O cam küre o Timothy Abernethielerin evine varmadan önce kırılmış ve çiçekler kaldırılmıştı. Dolayısıyla da onları ancak *Cora Lansquenet rolünde Enderby'ye geldiği takdirde görebilirdi.*"

"Gerçekten aptallık etmiş, öyle değil mi?" diye sordu Rosamund.

Poirot, ona karşı başparmağını salladı.

"Bu da düşünmeden konuşmanın ne kadar tehlikeli olabileceğini kanıtlıyor, madam. Deneyimlerime dayanarak söyleyebilirim ki, eğer herhangi bir kimseyi... *konu ne olursa olsun*... yeterince

uzun bir konu üstünde konuşturabilirseniz, er geç kendini ele verecek bir şey söyleyecektir. Miss Gilchrist de aynen öyle yaptı."

"Çok dikkatli olmalıyım," dedi Rosamund düşünceli.

Sonra birden yüzünde bir neşe belirdi.

"Biliyor musunuz? Bir bebek bekliyorum."

"Aha! Demek Harley Sokak'ı ve Regent's Park'ın anlamı buydu?"

"Evet. Öylesine altüst olmuş ve şaşkındım ki... bir yerlere gidip *düşünmem* gerekiyordu."

"Anımsadığım kadarıyla bunun pek sık olmadığını söylemiştiniz."

"Aslında bunu düşünmeseniz çok daha kolay olacak her şey. Ama benim gelecekle ilgili kararlar almam gerekiyordu. Ve sahneyi bırakıp yalnızca anne olmaya karar verdim."

"Size çok yakışacak bir rol olacak bu. Daha şimdiden yüzünüzde mükemmel bir *anne* ve *eğitici* ifadesi görüyorum."

Rosamund mutlulukla gülümsedi.

"Evet, bu mükemmel bir duygu. Düşünsenize, Michael de *mutluluktan* uçuyor adeta. Bu hiç aklıma gelmemişti."

Kısa bir aradan sonra ekledi.

"Malakit masayı Susan aldı. Düşündüm de çocuğum olunca..."

Cümlesini tamamlayamadı.

"Susan'ın güzellik salonu gerçekten gelecek vaat ediyor," dedi Helen. "Sanırım büyük başarı sağlayacak."

"Evet, o başarılı olmak için doğmuş biri," dedi Poirot. "Aynen dayısı gibi."

"Umarım Richard'dan bahsediyorsunuzdur," diye atıldı Rosamund. "Timothy'den değil."

"Tabi ki Timothy değil."

Hep birlikte gülüştüler.

"Greg taşrada bir yerlerde," dedi Rosamund. "Susan'a göre dinlenme küründe."

Soran gözlerle Poirot'a baktı ama dedektif yanıt vermedi.

"Onun niçin sürekli olarak Richard Dayı'yı öldürdüğünü söylediğini anlayamıyorum," diye sordu Rosamund yeniden. "Ne dersiniz Mösyö Poirot, bu da bir çeşit teşhircilik olabilir mi?"

Poirot yeniden konuşmanın kontrolünü eline aldı.

"Bay Timothy Abernethie'den çok hoş bir mektup aldım," diye açıkladı. "Aile için yaptıklarımdan dolayı mutluluğunu bildiriyordu."

"Timothy Dayı korkunç biri," dedi Rosamund.

Helen de söze karıştı.

"Önümüzdeki hafta onları ziyarete gidiyorum. Sanırım bahçeyi yeniden düzenletmeyi başarmışlar ama ev işleri için yardımcı bulmakta halen sorunları var."

"Korkunç Gilchrist'in yokluğunu çekiyorlardır," diyerek fikrini açıkladı Rosamund. "Korkarım orada kalsa sonuçta Timothy dayıyı da temizlerdi. Hem de büyük bir zevkle!"

"Cinayete hep şakacı bir gözle yanaşıyorsunuz, madam."

"Pek sayılmaz." Rosamund gözlerini kaçırırken sırıttı. "Aslında katilin hep George olduğunu düşünmüştüm. Kim bilir belki bir gün o da olur."

"Ve bu hoş olurdu," dedi Poirot alaycı bir ifadeyle.

"Evet, olmaz mıydı?" Rosamund başıyla onayladı ve tam önündeki tabaktan bir ekler kurabiye daha aldı.

Poirot, Helen'e döndü.

"Ya siz madam, Kıbrıs'a gidecek misiniz?"

"Evet, iki hafta sonra."

"O zaman size iyi yolculuklar dilemek isterim."

Poirot hafifçe Helen'in eline doğru eğildi. Rosamund hayallerine dalmış bir halde bir parça kremalı pastayı daha ağzına atarken, Helen Poirot'yu kapıya kadar geçirdi.

"Size Richard'ın bıraktığı mirasın benim için diğerlerinden çok daha önemli olduğunu belirtmek isterim," dedi Helen birdenbire.

"O kadar mı önemli, madam?"

"Evet, öyle, bakın şöyle açıklayayım... Kıbrıs'ta bir çocuk var... Kocamla çok mutlu bir evliliğimiz vardı... en büyük üzüntümüz çocuğumuz olmamasıydı. Onun ölümünden sonra kendimi çok yalnız hissettim. Savaşın son günlerinde Londra'da hemşire olarak çalıştığım sıralarda biriyle tanıştım... Benden daha genç ve evliydi, ama mutlu bir evliliği yoktu. Bir süre beraber olduk. Ama asla uzun değil. O Kanada'ya döndü... karısı ve çocuklarının yanına. Hiçbir zaman... Çocuğumuzdan... haberi olmadı. Bilse istemezdi. Ama ben istiyordum. Bu bana bir mucize gibi göründü... Yaşamının büyükçe bir kısmını geride bırakmış orta yaşlı biri olarak çocuk sahibi olmak! Richard'ın parasıyla yeğenim olarak bilinen bu çocuğa iyi bir eğitim sağlayacak, ona güzel bir gelecek sunabileceğim." Kısa bir aradan sonra ekledi." Richard'a bundan hiç bahsetmedim. Beni severdi, ben de onu... ama bunu anlayışla karşılayamazdı. Ama siz hakkımızda o kadar çok şey biliyorsunuz ki bunu da bilmeniz gerektiğini düşündüm."

Poirot ikinci bir kez kadının eline eğilerek öptü.

Evine döndüğünde şöminesinin sol kanadında oturan bir konuğu vardı.

"İyi günler, Poirot," dedi Bay Entwhistle. "Mahkemeden geliyorum. Suçlu bulundu. Ancak Broadmoor akıl hastanesine sevki

benim için hiç sürpriz olmayacak. Hapishanede kaldığından beri iyice aklını yitirdi. Biliyor musunuz, çok mutlu ve inanılmayacak kadar cana yakın! Zamanının çoğunu çay evleri zincirleri açmayı planlamakla geçiriyor. Son buluşu Lilac Bush ve Cromer'de açıyor."

"Acaba hep aklından zoru var mıydı? Ama sanırım hayır."

"Aman Tanrı'm, hayır. Cinayeti planladığı sırada en az sizin ya da benim kadar bilinci yerindeydi. Cinayeti büyük bir soğukkanlılıkla işledi. Yumuşak tavırlarına rağmen çok çok hırslı ve akıllı biri."

Poirot hafifçe irkildi.

"Ben de şu anda tam," diye mırıldandı. "Susan Banks'ın söylediklerini düşünüyordum... bir katilin yoğun kadınsı nitelikleri olabileceğini hiç düşünmediğini söylemişti."

"Neden?" diye sordu Bay Entwhistle. "Katillerin birçok yüzü olur."

Bir sessizlik oldu... Poirot tanıdığı katilleri düşünüyordu....

Kitap Üzerine

Agatha Christie'nin 1952 yılında yazdığı bu roman ilk kez 1953 yılında *Cenazeden Sonra* adıyla çıkmıştır. Daha sonraları da birçok ülkede gerek bu adla, gerekse *Balmumu Çiçekler* adıyla birçok kez yayınlanmıştır. Roman karakterleri, İngiliz taşra yaşamının gelenekselliğini yansıtması, büyük Enderby Malikânesi'nden uzun uzun söz edilmesi ve sürpriz sonucuyla "tipik bir Christie" eseridir.

Kitabı çok sevdiği yeğeni James Watts Jr.'a ithaf etmiştir. Abney, bu ailenin Cheadle'daki malikânesinin adıdır. Bu malikâneye büyük bir tutkuyla bağlı olan Christie 1901'de babasının ölümünün ardından her Noel tatilini burada ailesiyle birlikte geçirmiştir. Bu malikâne onun yaşamında büyük rol oynamıştır.

Agahta Christie bu romanında Abney Malikânesi'ni "Enderby" adıyla bir anlamda yeniden yaşatmış, ona vefa borcunu ödemiştir.

Roman 1963'te sinemaya uyarlanmıştır. Ancak senaryoda değişiklik yapılarak, anlaşılmayan bir nedenden dolayı Hercule Poirot yerine Miss Marple'a yer verilmiştir ve Margaret Rutherford da Miss Marple rolünü oynamıştır. Tipik bir Poirot romanı olan eserdeki bu değişikliğin neden yapıldığı anlaşılamamışsa da sonuçta ortaya çok beğenilen bir film çıkmıştır.